

Fundusze Europejskie
dla Warmii i Mazur

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Ewaluacja kryteriów i systemu wyboru projektów

FEWiM 2021-2027

Raport końcowy

Zamawiający:

Województwo Warmińsko-Mazurskie

reprezentowane przez Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego

10-562 Olsztyn

ul. Emilii Plater 1

www.warmia.mazury.pl

URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
W OLSZTYNIE

Wykonawca:

EU-CONSULT sp. z o.o.

80-747 Gdańsk

ul. Toruńska 18c lokal D

www.eu-consult.pl

Wykorzystane w Raporcie ikony pochodzą z serwisu Freepik (<https://pl.freepik.com/>) - autorstwa alvaro_cabrera

Spis treści

1.	Wykaz skrótów użytych w raporcie.....	5
2.	Streszczenie	7
3.	Summary	14
4.	Wprowadzenie	21
5.	Syntetyczny opis koncepcji i metodyki badania	23
5.1.	Cele badania	23
5.2.	Zakres badania.....	23
5.3.	Kryteria ewaluacyjne.....	24
5.4.	Metodyka badania.....	24
6.	Stan realizacji FEWiM 2021-2027	27
6.1.	Opracowanie kryteriów wyboru projektów	27
6.2.	Przeprowadzenie naborów wniosków o dofinansowanie	28
6.3.	Stan wdrażania FEWiM 2021-2027	29
7.	Opis wyników badania ich analiza i interpretacja	31
7.1.	Ocena sposobu organizacji oraz sprawności działania systemu wyboru projektów.....	31
7.2.	Ocena przygotowania instytucji do prawidłowego oraz skutecznego przeprowadzania wyboru projektów.....	69
7.3.	Analiza dobrych praktyk funkcjonowania systemu wyboru projektów w ramach FEWiM 2021-2027 w poszczególnych instytucjach programu	99
7.4.	Analiza zgodności kryteriów z krajowymi oraz regionalnymi dokumentami strategicznymi o charakterze krajowym jak i regionalnym.....	102
7.5.	Ocena przejrzystości oraz dobór kryteriów wyboru projektów	114
7.6.	Identyfikacja błędów popełnianych przez wnioskodawców oraz przyczyn odrzucania wniosków	148
8.	Studia przypadków (Case Study)	152
9.	Analiza SWOT	169
10.	Wnioski i rekomendacje z badania	171
11.	Propozycje zmian kryteriów wyboru projektów lub wprowadzenia nowych kryteriów wyboru projektów.....	190
12.	Spis tabel, wykresów i schematów	192
12.1.	Spis tabel.....	192

12.2. Spis wykresów	193
12.3. Spis infografik	195
12.4. Spis schematów	198
13. Załączniki	199
13.1. Wykaz zatwierdzonych zestawów kryteriów wyboru projektów w poszczególnych działaniach FEWiM 2021-2027	199
13.2. Wykaz naborów wniosków ogłoszonych w poszczególnych działaniach FEWiM 2021-2027	209

1. Wykaz skrótów użytych w raporcie

Skrót	Wyjaśnienie
CATI	Wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo (z j. ang. Computer-Assisted Telephone Interview)
CAWI	Ankieta internetowa (z j. ang. Computer-Assisted Web Interview)
CST2021	Centralny System Teleinformatyczny 2021
DEFRR	Departament Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
DEFS	Departament Europejskiego Funduszu Społecznego
DPR	Departament Polityki Regionalnej
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFSS+	Europejski Fundusz Społeczny Plus
FEWiM 2021-2027	Program regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027
IDI	Indywidualne wywiady pogłębione (z j. ang. Individual In-depth Interview)
IIT	Inne Instrumenty Terytorialne
IP	Instytucja Pośrednicząca
ITI	Indywidualny wywiad telefoniczny (z j. ang. Individual Telephone Interview)
IW	Instrukcja Wykonawcza
IZ	Instytucja Zarządzająca
KE	Komisja Europejska
KM FEWiM 2021-2027	Komitet Monitorujący Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027
KOP	Komisja Oceny Projektów
MFIPR	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej

Skrót	Wyjaśnienie
MOF	Miejski Obszar Funkcjonalny
ROPS	Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
RPO WiM 2014-2020	Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020
SOWA EFS	System Obsługi Wniosków Aplikacyjnych Europejskiego Funduszu Społecznego
SWOT	Akronim, oznacza metodę analizy silnych, słabych stron, szans i zagrożeń, pochodzi od pierwszych liter angielskich słów: strengths, weaknesses, opportunities, threats
UE	Unia Europejska
WMARR	Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie
WOD 2021	Wniosek o Dofinansowanie 2021
WUP	Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie
ZIT	Zintegrowane Inwestycje Terytorialne

2. Streszczenie

Efektywność realizacji całego programu zależy w pierwszej fazie m.in. od wyboru wysokiej jakości projektów, które są spójne z celami oraz logiką całej interwencji. Wybór poszczególnych projektów jest uzależniony od spełnienia kryteriów wyboru zatwierdzanych przez Komitet Monitorujący program. Właściwy dobór kryteriów oraz poprawnie działający system wyboru projektów jest zatem jednym z determinantów powodzenia realizacji programu.

Tak jest również w przypadku Funduszy Europejskich dla Warmii i Mazur 2021-2027. Celem niniejszego badania była ocena systemu wyboru projektów Programu, w tym kryteriów wyboru projektów oraz określenie możliwych usprawnień w tym zakresie.

Skuteczność systemu przybiera na dużym znaczeniu mając na uwadze znaczne opóźnienia w rozpoczęciu wydatkowania środków unijnych przeznaczonych na lata 2021-2027 w Polsce. Konieczne jest sprawne i szybkie przeprowadzanie naborów wniosków o dofinansowanie i kontraktacja projektów. W tym celu niezbędny jest prawidłowy, sprawny i skuteczny system wyboru projektów.

Zakres oceny systemu wyboru projektów FEWiM 2021-2027 obejmował:

- sposób organizacji oraz sprawność działania systemu wyboru projektów,
- przygotowanie instytucji do prawidłowego oraz skutecznego systemu wyboru projektów,
- analizę dobrych praktyk funkcjonowania systemu wyboru projektów w ramach FEWiM 2021-2027 w poszczególnych instytucjach programu,
- zgodność z krajowymi oraz regionalnymi dokumentami strategicznymi,
- przejrzystość oraz dobór kryteriów wyboru projektów,
- błędy popełniane przez wnioskodawców oraz przyczyny odrzucania wniosków.

W celu kompleksowej oceny systemu wyboru projektów FEWiM 2021-2027 zastosowano szereg metod badawczych i wykorzystano wiele źródeł danych. Przede wszystkim były to ankiety wśród wnioskodawców, których wnioski odrzucono w ramach prowadzonych naborów (165 wywiadów), beneficjentów (201 wywiadów) oraz osób oceniających projekty w ramach prac KOP (171 wywiadów). Ważnym źródłem informacji były dane zastane przeanalizowane w ramach metody desk research oraz wywiady pogłębione z szerokim gronem podmiotów (łącznie 55 wywiadów).

W chwili realizacji badania zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący FEWiM 2021-2027 było 125 zestawów kryteriów wyboru projektów, tj. prawie 87% wszystkich zaplanowanych do opracowania zestawów. Ogłoszonych zostało 99 naborów wniosków o dofinansowanie, których łączny budżet wyniósł prawie 3,6 mld zł. W ich wyniku złożonych zostało blisko 2,7 tys. wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania 4,8 mld zł. Stanowi to ok. 133% alokacji naborów.

System wyboru projektów w ramach FEWiM 2021-2027 spełnia wszystkie wymagania określone w dokumentach nadrzędnych, tj. rozporządzeniach unijnych, ustawach oraz wytycznych. Został tak zaprojektowany, aby składane i realizowane projekty spełniały wszystkie unijne zasady takie jak: dostęp dla osób z niepełnosprawnościami, równouprawnienie płci, Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, zasadę zrównoważonego rozwoju oraz unijną politykę w dziedzinie środowiska.

Pierwszym sygnałem o planowanych naborach wniosków jest Harmonogram naborów wniosków. Pozwala zorientować się, w jakich obszarach tematycznych możliwe będzie ubieganie się o dofinansowanie określonych projektów, oraz zaplanować działania z tym związane. Jest to użyteczne narzędzie dla potencjalnych wnioskodawców. Uważa tak zdecydowana większość nieskutecznych wnioskodawców (92%) oraz beneficjentów (89%).

Głównym źródłem informacji o ogłaszanych naborach wniosków o dofinansowanie jest strona internetowa FEWiM 2021-2027. Wskazuje tak 89,6% wnioskodawców. Serwis internetowy w prosty sposób prowadzi potencjalnych wnioskodawców do ogłoszeń o naborach wniosków o dofinansowanie. Dzięki temu wysoko oceniają oni dostępność niezbędnych informacji.

Do istotnych źródeł informacji zaliczyć można również spotkania informacyjne organizowane przez instytucje ogłaszające nabory, z których korzystało 11,7% przebadanych wnioskodawców.

Ogłoszenia o naborze oraz załączone regulaminy wyboru projektów zawierają wszystkie niezbędne informacje, umożliwiające prawidłowe złożenie wniosków o dofinansowanie. Uważa tak 94% nieskutecznych wnioskodawców oraz 96% beneficjentów. Regulaminy wyboru projektów w sposób precyzyjny, krok po kroku, przeprowadzają wnioskodawców przez cały proces składania wniosków o dofinansowanie, ich oceny oraz zawierania umów o dofinansowanie.

Forma sporządzania dokumentacji konkursowej jest różna w zależności od funduszu. Z przeprowadzonego badania widać, że w przypadku EFS+ starano się formułować zapisy regulaminu językiem prostym, dostosowując pojęcia związane z funduszami unijnymi do potrzeb odbiorców. Natomiast regulamin sporządzany dla naborów ogłaszanych w ramach EFRR zawiera bardziej techniczne i formalne sformułowania. Mimo to wysoko oceniona została czytelność dokumentacji oraz jednoznaczność jej zapisów zarówno w odniesieniu do EFS+ jak i EFRR. Za zrozumiałą uważa ją 84% nieskutecznych wnioskodawców oraz 99% beneficjentów. W zakresie jednoznaczności i niebudzących wątpliwości zapisów wyniki są pozytywne i wynoszą wśród ww. respondentów odpowiednio 85% oraz 95%.

Regulamin wyboru projektów precyzuje m.in. zakres dokumentów niezbędnych do złożenia wraz z wnioskiem o dofinansowanie projektu. Wymagania dostosowane są zarówno do specyfiki projektów, przyjętych zasad wydatkowania środków oraz kryteriów wyboru projektów. Pogląd ten podziela 96% nieskutecznych wnioskodawców, 96% beneficjentów oraz 91% członków KOP. Kluczowym w tym zakresie byłoby doprecyzowanie katalogu

wymaganych załączników w naborach ogłaszanych w ramach EFRR. Ponieważ jest on jednolity dla wszystkich naborów, zasadnym byłoby opracowanie instrukcji wskazującej w jakich przypadkach dany załącznik jest niezbędny, a w jakich nie. Często rodzi to wątpliwości interpretacyjne wśród wnioskodawców.

Poszczególne instytucje ogłaszające nabory dochowują ustawowo nałożonych minimalnych terminów na złożenie wniosków o dofinansowanie w trybie konkurencyjnym. Często decydują się nawet na ich wydłużenie. W konsekwencji średni czas od ogłoszenia naboru do jego zakończenia w przypadku EFRR wyniósł 50,3 dni, natomiast dla naborów prowadzonych w ramach EFS+ 44 dni. Są one wystarczające, aby wnioskodawca mógł przygotować wniosek o dofinansowanie, na co wskazuje 93% nieskutecznych wnioskodawców, 92% beneficjentów oraz 87% członków KOP. Potwierdzają to również poziomy zainteresowania ogłaszanymi naborami. Zaledwie w przypadku czterech działań wartość dofinansowania złożonych wniosków stanowi mniej niż 50% alokacji naborów.

Przygotowanie i złożenie wniosku o dofinansowanie w ramach FEWiM 2021-2027 zostało ocenione jako umiarkowanie złożone. W skali od 0 do 9 poziom skomplikowania wyniósł 3,6 w przypadku beneficjentów oraz 4,0 nieskutecznych wnioskodawców. Problemy w tym zakresie spotkało 11% beneficjentów oraz 16% nieskutecznych wnioskodawców. Ważna zatem jest możliwość odpowiedniego kontaktu z pracownikami instytucji ogłaszających nabór, aby na bieżąco wyjaśniać pojawiające się wątpliwości. Przeznaczone do tego kanały komunikacji są wystarczające do tego, żeby wnioskodawca czy beneficjent mógł się skontaktować z daną instytucją i pozyskać niezbędne informacje. Natomiast stosunkowo nisko oceniana jest jakość komunikacji. Wyniosła ona 3,8 (nieskuteczni wnioskodawcy) oraz 5,1 (beneficjenci) w skali od 0 do 9. Zdarzały się praktyki, że niektóre instytucje uwzględniały dostępność dla wnioskodawców osób merytorycznych, ale jedynie w określone dni tygodnia i określone godziny. Istotne jest umożliwienie potencjalnym wnioskodawcom bieżącego kontaktu z osobami merytorycznymi w ramach danego naboru, w szczególności, że czas na złożenie wniosku o dofinansowanie jest ograniczony i wnioskodawca powinien jak najszybciej wyjaśniać swoje wątpliwości. Konieczne jest również zwiększenie wiedzy pracowników instytucji ogłaszających nabory oraz czytelności i szczegółowości udzielanych odpowiedzi.

Do sporządzenia wniosku o dofinansowanie wykorzystywane są dwa systemy informatyczne zarządzane centralnie, tj. WOD 2021 (w zakresie EFRR) oraz SOWA EFS (dla EFS+).

Perspektywa 2021-2027 to pierwsza, w której Instytucja Zarządzająca nie zdecydowała się na budowę Lokalnego Systemu Informatycznego. Dlatego w pierwszych naborach wniosków o dofinansowanie wnioskodawcy zapoznawali się z nowymi systemami. Nie było to łatwe zadanie, gdyż okazały się one dla wnioskodawców mniej intuicyjne niż systemy funkcjonujące w poprzedniej perspektywie i w związku z tym mniej przyjazne. Z każdym naborem jednak wnioskodawcy nabierają sprawności w posługiwaniu się systemami. W konsekwencji bardzo wysoko ocenione zostało funkcjonowanie systemu WOD 2021 (uważa tak 96% nieskutecznych wnioskodawców oraz 90% beneficjentów). W przypadku aplikacji SOWA EFS ocena nie jest już tak bardzo pozytywna. Na poprawność jej funkcjonowania wskazuje 64%

nieskutecznych wnioskodawców oraz 76% beneficjentów. Pozostały jednak kwestie, które nadal stanowią utrudnienie. Głównym problemem w obsłudze aplikacji WOD 2021 oraz SOWA EFS, jest wprowadzone ograniczenie liczby znaków, które można wpisać w odpowiednie pola wniosku. Często jest ona niewystarczająca do przedstawienia wszystkich niezbędnych informacji.

Sposób organizacji procesu oceny i wyboru projektów zapewnia jego sprawny przebieg. Jest prawidłowo skonstruowany, przejrzysty, zakomunikowany wnioskodawcom i skuteczny. Wysoko oceniają go osoby uczestniczące w pracach Komisji Oceny Projektów. W skali od 0 do 9 średnia ocena sprawności przebiegu procesu wyboru projektów wyniosła 6,9.

System wyboru projektów zapewnia prawidłową oraz przejrzystą ocenę wniosków o dofinansowanie. Określone zostały precyzyjne kryteria wyboru projektów i sposób ich oceny, karty oceny oraz zasady dotyczące oceny wniosków o dofinansowanie i wyboru projektów do dofinansowania. Zostały one również odpowiednio zakomunikowane potencjalnym wnioskodawcom.

W procesie oceny wniosków nie identyfikuje się istotnych zakłóceń. Zdecydowana większość to nabory, w których złożono maksymalnie do ok. 25 wniosków, a czas ich oceny zakończył się w okresie do 150 dni. Co ciekawe nawet przy wzroście liczby składanych wniosków, czas oceny nie przekracza 250 dni. Pomimo ogólnie pozytywnej oceny czasu weryfikacji wniosków, zdarzają się wydłużenia ocen, co wynika z różnych czynników. Przede wszystkim są to zdarzenia losowe powodujące niedostępność osób oceniających wnioski. Zdanie zarówno nieskutecznych wnioskodawców jak i beneficjentów wsparcia, o czasie trwania oceny wniosków jest podzielone. Większość uważa, że był on odpowiedni (54% wnioskodawców oraz 57% beneficjentów). Niemniej jednak znaczna część, tj. 37% wnioskodawców oraz 32% beneficjentów uważa, że ocena trwała zbyt długo. Skróceniu czasu oceny posłużyć może jedynie zwiększenie liczby osób oceniających projekty, w szczególności gdy liczba złożonych wniosków jest znacząca.

Pracownicy instytucji powoływani do prac w KOP to osoby z dużym doświadczeniem. Prawie 83% z nich posiada ponad 5-letnie doświadczenie w ocenie wniosków o dofinansowanie, z czego prawie 30 pkt. proc. to doświadczenie ponad 15-letnie. Zaledwie 2% pracowników to osoby, które pierwszy rok oceniają wnioski o dofinansowanie. Podobnie jest w przypadku ekspertów zewnętrznych uczestniczących w pracach KOP - 92% z nich posiada ponad 5-letnie doświadczenie w ocenie wniosków o dofinansowanie, z czego prawie 48 pkt. proc. to doświadczenie ponad 15-letnie. Pozytywna ocena wiedzy i doświadczenia osób oceniających projekty ma również potwierdzenie w wysokiej ocenie wystawionej przez samych członków KOP. W skali od 0 do 9 średnia ocena swojej wiedzy i doświadczenia pod kątem rzetelnej weryfikacji projektów wyniosła 7,7.

Zdarzają się sytuacje, że odzew ze strony ekspertów na zaproszenie do oceny wniosków nie jest wystarczający, szczególnie w dziedzinach, w których liczba ekspertów jest niewielka. Należy mieć na uwadze, że osoby te pojawiają się również jako eksperci w innych województwach. Stąd, w przypadku naborów ogłoszonych w tym samym czasie niekiedy są

zmuszeni do wyboru, w którym regionie podjąć się oceny. W przypadku pracowników poszczególnych instytucji zapewnienie bezpiecznej liczby członków KOP, tj. takiej która zapewniłaby sprawną obsługę wszystkich złożonych wniosków, jest mocno uzależniona od liczby złożonych wniosków. W przypadku, gdy jest ich bardzo dużo, konieczne jest zlecenie dodatkowej pracy pracownikom. Konieczne zatem jest zapewnienie odpowiednich stawek za ocenę wniosku zarówno dla ekspertów zewnętrznych jak i pracowników instytucji.

System wyboru projektów nie budzi wątpliwości dotyczących bezstronności osób oceniających. W skali od 0 do 9 został oceniony pod tym kątem na 6,5 (nieskuteczni wnioskodawcy), 6,9 (beneficjenci) oraz 7,8 (członkowie KOP).

Na stronie internetowej FEWiM 2021-2027 co do zasady zamieszczane są wszystkie niezbędne informacje dotyczące przeprowadzenia naborów wniosków i jego wyników. Różne jest jednak podejście poszczególnych instytucji do publikowanych informacji zarówno odnośnie do ich zakresu jak i formy, co często bywa mylące i nieprecyzyjne dla wnioskodawców. Aby każdy z nich wiedział, na jakim etapie jest jego wniosek, ważna jest standaryzacja przekazywanych informacji.

Sposób planowania naborów w ramach FEWiM 2021-2027 przekłada się na tempo wdrażania. Wzrost alokacji środków przeznaczonych na nabory wniosków wpływa na analogiczny wzrost kontraktacji środków, przesunięty jedynie w czasie niezbędnym do oceny wniosków i wyboru projektów do dofinansowania. Niemniej jednak w przypadku EFRR nabory ogłoszone zostały zbyt późno, aby na koniec 2025 r. zrealizować pierwszy cel wynikający z „zasady $n+3/n+2$ ”. Jest to konsekwencja znacznego opóźnienia w uruchomieniu programów operacyjnych na lata 2021-2027, w tym również FEWiM 2021-2027. W ramach EFS+ realizacja tego celu nie wydaje się zagrożona. Specyfika projektów „miękkich” umożliwi wygenerowanie odpowiedniego poziomu płatności środków.

Na wynik oceny wniosku o dofinansowanie, wnioskodawca może wnieść protest. Procedura odwoławcza w ramach FEWiM 2021-2027 opracowana została zgodnie z ustawą wdrożeniową. Gwarantuje ona sprawną i obiektywną weryfikację prawidłowości dokonanej oceny. Mimo to warto byłoby przeznaczać część alokacji środków w naborze na dofinansowanie projektów w wyniku zgłoszonych i uwzględnionych protestów. Jest to niezwykle ważne, gdyż w sytuacji, gdy cała alokacja naboru zostanie zakontraktowana od razu po jego rozstrzygnięciu, to uwzględnienie odwołania nie pozwoli na dofinansowanie projektu, z uwagi na brak środków. Procedura odwoławcza jest wówczas jedynie pozorna.

Proces planowania naborów w ramach EFS+ spowoduje, że nie wszystkie cele pośrednie ram wykonania zostaną w pełni osiągnięte, ale dla rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego jest on optymalny. Biorąc pod uwagę że wszystkie wskaźniki produktu mają nałożony niezerowy cel pośredni, nabory wniosków powinny być niezwłocznie ogłaszane we wszystkich obszarach wsparcia. Nie byłoby to dobre rozwiązanie w kontekście realizacji projektów i rozwoju regionu. Odpowiednie rozplanowanie naborów na przestrzeni całej perspektywy pozwoli uniknąć sytuacji, w której projekty szybko zostaną ukończone i do momentu rozpoczęcia kolejnej perspektywy finansowej nie będą dostępne już środki na wsparcie osób,

które tego potrzebują. W przypadku EFRR, znaczne opóźnienia w uruchomieniu programów operacyjnych na lata 2021-2027, w tym również FEWiM 2021-2027 ma swoje przełożenie na brak realizacji celów pośrednich ram wykonania. Analiza średnich czasów realizacji projektów pokazuje, że nawet odpowiednie sterowanie naborami nie gwarantowałoby osiągnięcia tych celów.

Przechodząc do analizy kryteriów wyboru projektów należy stwierdzić, iż spełniają one szereg niezbędnych wymagań. Mianowicie są skonstruowane w sposób jasny i zrozumiały, jednoznaczne i precyzyjne, poprawne merytorycznie, mierzalne, możliwe do zweryfikowania oraz obiektywne. Są również w pełni spójne z celami FEWiM 2021-2027 oraz dokumentami strategicznymi. Ocena kryteriów pod kątem możliwości wyboru projektów w największym stopniu przyczyniających się do realizacji celów Programu została przyznana przez uczestników procesu na poziomie 6,6 - 6,8, w skali od 0 do 9.

Do wyboru projektów, które w największym stopniu przyczyniają się do realizacji celów Programu przyczynia się nie tylko dobór odpowiednich kryteriów wyboru projektów, ale również przypisanie adekwatnej liczby punktów poszczególnym kryteriom. Punktacja kryteriów została odpowiednio zdywersyfikowana pomiędzy spełnieniem celów interwencji, a gotowością, potencjałem do realizacji projektu, dotychczasowym doświadczeniem itp. Akcent w większym stopniu został położony na możliwe do osiągnięcia efekty. Wniosek ten potwierdza opinia 81% członków Komisji Oceny Projektów.

Dopasowanie kryteriów wyboru projektów powinno być gwarantem tego, aby inwestycje objęte projektem były ekonomicznie uzasadnione a produkty i usługi planowane do sfinansowania w ramach projektu oparte były na rzetelnej i wiarygodnej kalkulacji kosztów. W mniejszym stopniu następuje dążenie do jak największej efektywności kosztowej realizowanych inwestycji. Kryteria efektywności kosztowej zostały mocno ograniczone w porównaniu z poprzednią perspektywą finansową. Jest to słuszne podejście, gdyż wartościowanie interwencji nie powinno się sprowadzać tylko do jej ekonomicznego wymiaru. Są takie obszary interwencji, w których jej wymiar ekonomiczny nie powinien być istotnie brany pod uwagę. Mowa tutaj przede wszystkim o interwencji w obszarach społecznych.

W wyniku badania nie zdiagnozowano potrzeby uzupełniania katalogu kryteriów wyboru projektów o dodatkowe kryteria. Widoczna jest dbałość twórców kryteriów, aby uwzględniały one kwestie zarówno horyzontalne, dotyczące całego Programu, jak i specyficzne dla danego działania lub typu projektu. Zapewnione zostało, aby kryteria wyboru projektów umożliwiały osiągnięcie celów Programu oraz gwarantowały gotowość projektu do realizacji.

Kryteria wyboru projektów dla poszczególnych działań FEWiM 2021-2027 zapewniają całościową ocenę projektu. Odnoszą się do takich elementów projektu jak diagnoza problemów, na które odpowiadała będzie interwencja, zakładane cele i rezultaty interwencji, zadania przewidziane do realizacji w ramach projektu, zakładane środki finansowe czy też potencjał realizatora projektu i sposób jego zarządzania. Spośród wszystkich nieskutecznych wnioskodawców, beneficjentów oraz przedstawicieli KOP jedynie nieliczni wskazywali, iż

występują elementy projektu, których nie można ocenić za pomocą kryteriów wyboru projektów.

Kryteria wyboru projektów pozwalają przygotować optymalne założenia projektu. Tezę tę potwierdza wysoki odsetek nieskutecznych wnioskodawców (ponad 70%) oraz beneficjentów FEWiM 2021-2027 (ponad 80%). Według nich kryteria nie powodują konieczności przyjmowania założeń, które nie są optymalne.

Dobierając kryteria wyboru projektów instytucje dążyły do tego, aby jakość projektów była największa. Kluczowa w jakości jest realizacja określonych celów interwencji, a nie jedynie zgodność projektu z zasadami logiki i dokumentacją konkursową. W tym aspekcie występuje duży sceptycyzm zarówno nieskutecznych wnioskodawców, jak i beneficjentów oraz członków KOP. Jedynie nieznaczny odsetek wnioskodawców (3%), beneficjentów (7%) oraz niewielki członków KOP (15,7%) uważa, że kryteria wyboru projektów wymusiły przygotowanie projektu wysokiej jakości. Ocena tej kwestii dokonana przez ewaluatora jest dużo bardziej pozytywna niż wskazują to respondenci. Kryteria wyboru projektów w ramach FEWiM 2021-2027 dają możliwość oceny projektu zarówno pod względem jego poprawności, zgodności z zasadami logiki i dokumentacją, jak i jakości. Miarodajna jest w tym zakresie ocena w jakim stopniu kryteria przyczyniają się do realizacji celów działania. Jest ona wysoka i jak wykazano w raporcie, większa wśród osób, które uważają, że kryteria wymusiły przygotowanie wysokiej jakości projektu. Pokazuje to, że jakość projektu jest powiązana ze spełnieniem celów Programu.

3. Summary

The effectiveness of the entire programme implementation depends in the first phase, among other things, on the selection of high-quality projects that are consistent with the objectives and logic of the entire intervention. The selection of individual projects is dependent on meeting the selection criteria approved by the Programme Monitoring Committee. The proper selection of criteria and a properly functioning project selection system is therefore one of the determinants of the success of the programme implementation.

This is also the case with the European Funds for Warmia and Mazury 2021-2027. The aim of this study was to assess the project selection system of the Programme, including the project selection criteria, and to identify possible improvements in this area.

The effectiveness of the system is becoming increasingly important given the significant delays in starting to spend EU funds for 2021-2027 in Poland. It is necessary to efficiently and quickly conduct applications for funding and contract projects. For this purpose, a correct, efficient and effective project selection system is necessary.

The FEWiM 2021-2027 project selection system included:

- the organization method and efficiency of the project selection system,
- preparing institutions for a correct and effective project selection system,
- analysis of good practices in the operation of the project selection system under FEWiM 2021-2027 in individual program institutions,
- compliance with national and regional strategic documents,
- transparency and selection of project selection criteria,
- errors made by applicants and reasons for rejection of applications.

In order to comprehensively assess the FEWiM 2021-2027 project selection system, a number of research methods and data sources were used. First of all, these were surveys among applicants whose applications were rejected in the recruitment process (165 interviews), beneficiaries (201 interviews) and persons assessing projects as part of the work of the Project Assessment Committee (171 interviews). An important source of information was the secondary data analyzed using the desk method research and in-depth interviews with a wide range of entities (55 interviews in total).

At the time of the study, there were 125 sets of project selection criteria approved by the FEWiM 2021-2027 Monitoring Committee, i.e. almost 87% of all sets planned for development. 99 calls for applications for co-financing were announced, with a total budget of almost PLN 3.6 billion. As a result, almost 2.7 thousand applications for co-financing were submitted for a total amount of co-financing of PLN 4.8 billion. This constitutes approx. 133% of the allocation of calls.

The project selection system within FEWiM 2021-2027 meets all requirements specified in superior documents, i.e. EU regulations, laws and guidelines. It has been designed so that submitted and implemented projects meet all EU principles such as: access for people with disabilities, gender equality, the Charter of Fundamental Rights of the European Union, the principle of sustainable development and EU environmental policy.

The first signal about planned calls for applications is the Call for Applications Schedule. It allows you to find out in which thematic areas it will be possible to apply for funding for specific projects, and to plan related activities. It is a useful tool for potential applicants. This is the opinion of the vast majority of unsuccessful applicants (92%) and beneficiaries (89%).

FEWiM 2021-2027 website. This is indicated by 89.6% of applicants. The website easily leads potential applicants to announcements about calls for applications for co-financing. Thanks to this, they highly value the availability of necessary information.

Other important sources of information include information meetings organised by institutions announcing recruitment, which were used by 11.7% of surveyed applicants.

The call for applications and the attached project selection regulations contain all the necessary information to enable the correct submission of applications for funding. This is the opinion of 94% of unsuccessful applicants and 96% of beneficiaries. The project selection regulations precisely, step by step, guide applicants through the entire process of submitting applications for funding, their assessment and concluding funding agreements.

The form of preparing competition documentation varies depending on the fund. The study shows that in the case of ESF+, efforts were made to formulate the provisions of the regulations in simple language, adapting the concepts related to EU funds to the needs of recipients. On the other hand, the regulations prepared for calls announced under the ERDF contain more technical and formal formulations. Despite this, the readability of the documentation and the unambiguity of its provisions were highly assessed both in relation to ESF+ and ERDF. It is considered understandable by 84% of unsuccessful applicants and 99% of beneficiaries. In terms of unambiguity and unquestionable provisions, the results are positive and amount to 85% and 95% among the above-mentioned respondents, respectively.

The project selection regulations specify, among other things, the scope of documents required to be submitted with the application for project funding. The requirements are adapted to the specificity of the projects, the adopted principles of spending funds and the project selection criteria. This view is shared by 96% of unsuccessful applicants, 96% of beneficiaries and 91% of PAC members. The key issue in this respect would be to specify the catalogue of required attachments in the calls announced under the ERDF. Since it is uniform for all calls, it would be reasonable to develop instructions indicating in which cases a given attachment is required and in which it is not. This often gives rise to interpretational doubts among applicants.

Individual institutions announcing calls meet the statutory minimum deadlines for submitting applications for funding in a competitive mode. They often decide to extend them. As a result, the average time from the announcement of the call to its completion in the case of the ERDF was 50.3 days, while for calls conducted under the ESF+ it was 44 days. They are sufficient for the applicant to prepare an application for funding, as indicated by 93% of unsuccessful applicants, 92% of beneficiaries and 87% of PAC members. This is also confirmed by the levels of interest in the announced calls. Only in the case of four activities is the value of funding for submitted applications less than 50% of the allocation of the calls.

The preparation and submission of an application for funding under FEWiM 2021-2027 was assessed as moderately complex. On a scale of 0 to 9, the level of complexity was 3.6 for beneficiaries and 4.0 for unsuccessful applicants. Problems in this area were encountered by 11% of beneficiaries and 16% of unsuccessful applicants. Therefore, it is important to have appropriate contact with employees of the institutions announcing the recruitment in order to clarify emerging doubts on an ongoing basis. The communication channels intended for this purpose are sufficient for the applicant or beneficiary to contact the institution and obtain the necessary information. On the other hand, the quality of communication is rated relatively low. It was 3.8 (ineffective applicants) and 5.1 (beneficiaries) on a scale of 0 to 9. There were practices in which some institutions took into account the availability of substantive persons for applicants, but only on specific days of the week and at specific times. It is important to enable potential applicants to have ongoing contact with substantive persons within a given recruitment, especially since the time for submitting an application for funding is limited and the applicant should clarify their doubts as soon as possible. It is also necessary to increase the knowledge of employees of institutions announcing recruitments and the clarity and detail of the answers provided.

Two centrally managed IT systems are used to prepare the application for co-financing, i.e. WOD 2021 (in the scope of ERDF) and SOWA ESF (for ESF+). The 2021-2027 perspective is the first in which the Managing Authority did not decide to build a Local IT System. Therefore, in the first calls for applications for co-financing, applicants familiarized themselves with the new systems. This was not an easy task, as they turned out to be less intuitive for applicants than the systems functioning in the previous perspective and therefore less user-friendly. However, with each call, applicants gain skills in using the systems. As a result, the functioning of the WOD 2021 system was assessed very highly (96% of ineffective applicants and 90% of beneficiaries think so). In the case of the SOWA ESF application, the assessment is no longer so positive. Its correct functioning is indicated by 64% of ineffective applicants and 76% of beneficiaries. However, there are still issues that are still a hindrance. The main problem in using the WOD 2021 and SOWA EFS applications is the introduced limit on the number of characters that can be entered in the appropriate fields of the application. It is often insufficient to present all the necessary information.

in which the project evaluation and selection process is organized ensures its efficient course. It is properly constructed, transparent, communicated to applicants and effective. It is highly

rated by persons participating in the work of the Project Evaluation Committee. On a scale of 0 to 9, the average assessment of the efficiency of the project selection process was 6.9.

The project selection system ensures correct and transparent assessment of applications for co-financing. Precise criteria for selecting projects and the method of their assessment, assessment cards and rules for assessing applications for co-financing and selecting projects for co-financing have been defined. They have also been properly communicated to potential applicants.

No significant disruptions are identified in the application evaluation process. The vast majority are calls in which a maximum of approx. 25 applications were submitted, and their evaluation time was completed within 150 days. Interestingly, even with the increase in the number of applications submitted, the evaluation time does not exceed 250 days. Despite the generally positive assessment of the application verification time, there are extensions of the evaluations, which results from various factors. First of all, these are random events causing the unavailability of people evaluating the applications. The opinion of both unsuccessful applicants and beneficiaries of support is divided on the duration of the application evaluation. The majority believe that it was appropriate (54% of applicants and 57% of beneficiaries). Nevertheless, a significant part, i.e. 37% of applicants and 32% of beneficiaries, believe that the evaluation took too long. The only way to shorten the evaluation time is to increase the number of people evaluating the projects, especially when the number of applications submitted is significant.

The employees of the institutions appointed to work in the PAC are people with extensive experience. Almost 83% of them have over 5 years of experience in assessing applications for funding, of which almost 30 percentage points are experience of over 15 years. Only 2% of employees are people who are assessing applications for funding for the first year. The situation is similar in the case of external experts participating in the work of the PAC - 92% of them have over 5 years of experience in assessing applications for funding, of which almost 48 percentage points are experience of over 15 years. The positive assessment of the knowledge and experience of people assessing projects is also confirmed by the high assessment given by the PAC members themselves. On a scale of 0 to 9, the average assessment of their knowledge and experience in terms of reliable project verification was 7.7.

There are situations where the response from experts to the invitation to assess applications is not sufficient, especially in areas where the number of experts is small. It should be noted that these people also appear as experts in other provinces. Hence, in the case of recruitments announced at the same time, they are sometimes forced to choose in which region to undertake the assessment. In the case of employees of individual institutions, ensuring a safe number of PAC members, i.e. one that would ensure efficient handling of all submitted applications, is strongly dependent on the number of submitted applications. In the case of a very large number of applications, it is necessary to assign additional work to

employees. It is therefore necessary to ensure appropriate rates for assessing the application for both external experts and employees of the institution.

The project selection system does not raise any doubts regarding the impartiality of the evaluators. On a scale of 0 to 9, it was rated in this respect at 6.5 (ineffective applicants), 6.9 (beneficiaries) and 7.8 (PAC members).

FEWiM 2021-2027 website generally contains all necessary information regarding the conduct of the call for applications and its results. However, the approach of individual institutions to the published information varies, both in terms of its scope and form, which is often misleading and imprecise for applicants. In order for each of them to know at what stage their application is, it is important to standardize the information provided.

The method of planning the calls for proposals under FEWiM 2021-2027 translates into the pace of implementation. The increase in the allocation of funds for calls for proposals affects the analogous increase in the contracting of funds, postponed only in the time necessary to assess the applications and select projects for co-financing. However, in the case of ERDF, the calls were announced too late to achieve the first objective resulting from the "n+3/n+2 rule" by the end of 2025. This is a consequence of the significant delay in launching the operational programmes for 2021-2027, including FEWiM 2021-2027. Under ESF+, the implementation of this objective does not seem to be at risk. The specificity of "soft" projects will enable the generation of an appropriate level of fund payments.

The applicant may file a protest against the assessment result of the application for co-financing. The appeal procedure under FEWiM 2021-2027 has been developed in accordance with the implementation act. It guarantees efficient and objective verification of the correctness of the assessment made. Despite this, it would be worthwhile to allocate part of the allocation of funds in the call for co-financing projects as a result of submitted and accepted protests. This is extremely important, because in a situation where the entire allocation of the call is contracted immediately after its decision, taking into account the appeal will not allow for co-financing of the project due to lack of funds. The appeal procedure is then only apparent.

The ESF+ recruitment planning process will result in not all intermediate performance framework objectives being fully achieved, but it is optimal for the development of the Warmian-Masurian Voivodeship. Considering that all product indicators have a non-zero intermediate objective, calls for applications should be announced immediately in all support areas. This would not be a good solution in the context of project implementation and regional development. Appropriate planning of recruitments throughout the entire perspective will avoid a situation in which projects are completed quickly and by the time the next financial perspective begins, there will be no funds available to support those who need it. In the case of the ERDF, significant delays in launching operational programmes for 2021-2027, including FEWiM 2021-2027, translate into a lack of achievement of intermediate performance framework objectives. Analysis of average project implementation times shows

that even appropriate control of recruitments would not guarantee the achievement of these objectives.

Moving on to the analysis of the project selection criteria, it should be stated that they meet a number of necessary requirements. Namely, they are constructed in a clear and understandable manner, unambiguous and precise, substantively correct, measurable, verifiable and objective. They are also fully consistent with the FEWiM 2021-2027 objectives and strategic documents. The assessment of the criteria in terms of the possibility of selecting projects that contribute the most to the achievement of the Program's objectives was awarded by the process participants at a level of 6.6 - 6.8, on a scale of 0 to 9.

The selection of projects that contribute the most to the achievement of the Programme objectives is supported not only by the selection of appropriate project selection criteria, but also by assigning an adequate number of points to individual criteria. The scoring of criteria has been appropriately diversified between meeting the intervention objectives and readiness, potential for project implementation, previous experience, etc. The emphasis has been placed to a greater extent on the achievable effects. This conclusion is confirmed by the opinion of 81% of the members of the Project Assessment Committee.

The matching of project selection criteria should be a guarantee that the investments covered by the project are economically justified and that the products and services planned to be financed within the project are based on a reliable and credible cost calculation. To a lesser extent, there is a drive for the highest possible cost efficiency of the investments implemented. The cost efficiency criteria have been significantly limited in comparison with the previous financial perspective. This is the right approach, because the evaluation of the intervention should not be reduced only to its economic dimension. There are areas of intervention in which its economic dimension should not be taken into account significantly. This refers primarily to intervention in social areas.

As a result of the study, no need was identified to supplement the catalogue of project selection criteria with additional criteria. It is visible that the creators of the criteria took care to include both horizontal issues, concerning the entire Programme, and issues specific to a given activity or type of project. It was ensured that the project selection criteria enable the achievement of the Programme objectives and guarantee the project's readiness for implementation.

The project selection criteria for individual FEWiM 2021-2027 activities ensure a comprehensive assessment of the project. They refer to such project elements as the diagnosis of problems that the intervention will address, the assumed objectives and results of the intervention, the tasks planned to be implemented within the project, the assumed financial resources or the potential of the project implementer and the method of its management. Of all the ineffective applicants, beneficiaries and PAC representatives, only a few indicated that there were project elements that could not be assessed using the project selection criteria.

criteria allow for the preparation of optimal project assumptions. This thesis is confirmed by the high percentage of unsuccessful applicants (over 70%) and beneficiaries of FEWiM 2021-2027 (over 80%). According to them, the criteria do not require the adoption of assumptions that are not optimal.

When selecting the project selection criteria, the institutions aimed to ensure that the quality of the projects was the highest. The key factor in quality is the implementation of specific intervention objectives, and not only the project's compliance with the rules of logic and competition documentation. In this respect, there is great skepticism from both unsuccessful applicants and beneficiaries and PAC members. Only a small percentage of applicants (3%), beneficiaries (7%) and a small percentage of PAC members (15.7%) believe that the project selection criteria forced the preparation of a high-quality project. The assessment of this issue made by the evaluator is much more positive than indicated by the respondents. The project selection criteria under FEWiM 2021-2027 provide an opportunity to assess the project both in terms of its correctness, compliance with the rules of logic and documentation, as well as quality. The assessment to what extent the criteria contribute to the implementation of the action's objectives is reliable in this respect. It is high and, as shown in the report, greater among people who believe that the criteria forced the preparation of a high-quality project. This shows that the quality of the project is linked to the fulfilment of the Programme objectives.

4. Wprowadzenie

Program regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027 (FEWiM 2021-2027) jest głównym narzędziem realizacji polityki rozwoju, prowadzonej przez Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Stanowi przede wszystkim odpowiedź na wyzwania opisane w strategii „Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego”, a jego główny cel wynika również z polityk Unii Europejskiej oraz strategii krajowych.

Fundusze Europejskie mają przyczyniać się do wzrostu społecznego i gospodarczego województwa. Wśród priorytetów programu są: gospodarka i cyfryzacja, energia, środowisko i klimat, transport, edukacja, rynek pracy, włączenie społeczne, zdrowie, kultura i turystyka oraz obszary miejskie. Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur mają się przyczynić do zielonej, cyfrowej i gospodarczej transformacji regionu.

Głównym celem programu jest transformacja regionu przy zapewnieniu przestrzeni dla jego rozwoju, bezpieczeństwa i dobrobytu mieszkańców.

Cele programu są osiąmane poprzez realizację działań w ramach dwunastu merytorycznych priorytetów (finansowanych środkami Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Europejskiego Funduszu Społecznego Plus), tj.:

- I. Gospodarka
- II. Środowisko
- III. Mobilność miejska
- IV. Mobilność regionalna
- V. Edukacja i kompetencje EFRR
- VI. Edukacja i kompetencje EFS+
- VII. Rynek pracy
- VIII. Włączenie i integracja EFRR
- IX. Włączenie i integracja EFS+
- X. Zdrowie
- XI. Turystyka i Kultura
- XII. Rozwój obszarów miejskich

wspartych środkami pomocy technicznej.

W ramach programu na Warmię i Mazury ma wpłynąć niemal 1 mld 786 mln euro dofinansowania środkami UE.

Instytucją Zarządzającą FEWiM 2021-2027, odpowiedzialną za całokształt zagadnień związanych ze sprawnym i efektywnym systemem realizacji FEWiM 2021-2027, jest Zarząd

Województwa Warmińsko-Mazurskiego. Rolę Instytucji Pośredniczących pełnią: Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie oraz Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie.

Efektywność realizacji całego programu zależy w pierwszej fazie m.in. od wyboru wysokiej jakości projektów, które są spójne z celami oraz logiką całej interwencji. Wybór poszczególnych projektów jest uzależniony od spełnienia kryteriów wyboru zatwierdzanych przez Komitet Monitorujący FEWiM 2021-2027. Właściwy dobór kryteriów oraz poprawnie działający system wyboru projektów jest zatem jednym z determinantów powodzenia realizacji programu.

W wyniku przeprowadzonej ewaluacji zdiagnozowane zostały ewentualne obszary wymagające udoskonalenia w funkcjonowaniu systemu wyboru projektów i w kryteriach wyboru projektów oraz przedstawione propozycje najefektywniejszego rozwiązania potencjalnych problemów. Badanie ukazało również opinie obecnych i potencjalnych beneficjentów na temat funkcjonowania systemu oraz wskazało najczęstsze problemy wynikające z jego rzeczywistego użytkowania.

5. Syntetyczny opis koncepcji i metodyki badania

5.1. Cele badania

Celem głównym badania była ocena systemu wyboru projektów FEWiM 2021-2027, w tym kryteriów wyboru projektów oraz określenie możliwych usprawnień w tym zakresie.

W kontekście celu głównego badania, zrealizowane zostały następujące cele szczegółowe, polegające na przedstawieniu wniosków i rekomendacji dotyczących poniższych zagadnień w obszarze systemu wyboru projektów:

1. Ocena sposobu organizacji oraz sprawności działania systemu wyboru projektów;
2. Ocena przygotowania instytucji do prawidłowego oraz skutecznego przeprowadzania wyboru projektów;

oraz w obszarze kryteriów wyboru projektów

3. Analiza zgodności kryteriów z krajowymi oraz regionalnymi dokumentami strategicznymi o charakterze krajowym jak i regionalnym;
4. Ocena przejrzystości oraz dobór kryteriów wyboru projektów;
5. Identyfikacja błędów popełnianych przez wnioskodawców oraz przyczyn odrzucania wniosków.

5.2. Zakres badania

Zakres czasowy badania

Badanie swoim zakresem objęło okres od zatwierdzenia FEWiM 2021-2027 (tj. 5 grudnia 2022 r.) do dnia podpisania umowy na realizację niniejszego badania (tj. 7.10.2024 r.).

Zakres przestrzenny badania

Badanie objęło swym zakresem obszar województwa warmińsko-mazurskiego.

Zakres podmiotowy badania

Zakres podmiotowy badania objął następujące grupy podmiotów:

- przedstawiciele Instytucji Zarządzającej FEWiM 2021-2027 zaangażowani w tworzenie oraz realizację programu;
- przedstawiciele Instytucji Pośredniczących FEWiM 2021-2027 zaangażowani w realizację programu;
- przedstawiciele ZIT MOF Olsztyn, ZIT MOF Elbląg, ZIT MOF Ełk;
- przedstawiciele Innych Instrumentów Terytorialnych (IIT);
- beneficjenci programu Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027;
- wnioskodawcy programu Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027;

- członkowie Komitetu Monitorującego FEWiM 2021-2027;
- członkowie Komisji Oceny Projektów, w tym eksperci;
- przedstawiciele Banku Gospodarstwa Krajowego.

Zakres tematyczny badania

Realizacja celu głównego badania oraz celów szczegółowych nastąpiła w ramach następujących obszarów badawczych:

Obszar I - Sposób organizacji oraz sprawność działania systemu wyboru projektów

Obszar II - Przygotowanie instytucji do prawidłowego oraz skutecznego systemu wyboru projektów

Obszar III - Analiza dobrych praktyk funkcjonowania systemu wyboru projektów w ramach FEWiM 2021-2027 w poszczególnych instytucjach programu

Obszar IV - Zgodność z krajowymi oraz regionalnymi dokumentami strategicznymi

Obszar V - Przejrzystość oraz dobór kryteriów wyboru projektów

Obszar VI - Błędy popełniane przez wnioskodawców oraz przyczyny odrzucania wniosków

W ramach poszczególnych obszarów postawiony został szereg pytań badawczych.

5.3. Kryteria ewaluacyjne

Przy realizacji celów badania oraz jego zakresu tematycznego Wykonawca posłużył się następującymi kryteriami ewaluacyjnymi:

- Skuteczność – kryterium to pozwoliło ocenić, w jakim stopniu kryteria i system wyboru projektów mogą przyczynić się do wyboru projektów najlepiej realizujących cele szczegółowe FEWiM 2021-2027.
- Efektywność – kryterium to pozwoliło ocenić, czy można poprawić efekty (tj. wybór projektów do dofinansowania z FEWiM 2021-2027 wpisujących się lepiej w cele programu) przy wykorzystaniu mniejszych zasobów (np. czasu, pracowników IZ/IP/ekspertów/wnioskodawców).
- Spójność – kryterium to pozwoliło ocenić zgodność kryteriów i systemu wyboru projektów z zapisami dokumentów strategicznych oraz dokumentów programowych.
- Użyteczność – kryterium to pozwoliło ocenić sprawność systemu w zaspokajaniu potrzeb kluczowych interesariuszy (zarówno podmiotów aplikujących, jak i instytucji organizujących poszczególne nabory).

5.4. Metodyka badania

W celu kompleksowej oceny kryteriów i systemu wyboru projektów FEWiM 2021-2027 Wykonawca posłużył się szerokim wachlarzem metod, technik i narzędzi badawczych, zarówno zbierania danych, jak i ich analizy.

Wykonawca zastosował zasadę triangulacji na trzech poziomach:

- źródeł danych – polegającą na analizie dokumentów zastanych oraz danych wywołanych,
- metod badawczych – polegającą na połączeniu różnych metod badawczych podczas badania tych samych zagadnień, w celu obserwacji różnych aspektów badanego przedmiotu,
- perspektyw badawczych – polegającą na zaangażowaniu w ewaluację zespołu badaczy (nie jednej osoby), co pozwoliło na uzyskanie bogatszego i bardziej wiarygodnego obrazu badanego przedmiotu.

W procesie tworzenia wyników zastosowano następujące metody:

1. **Analizę desk research** obejmującą:

- akty prawne,
- dokumenty strategiczne,
- dokumenty programowe,
- badania ewaluacyjne,
- źródła internetowe.

2. **Indywidualne wywiady pogłębione (IDI / ITI)** z przedstawicielami:

- Instytucji Zarządzającej FEWiM 2021-2027 – 7 efektywnych wywiadów,
- Instytucji Pośredniczących FEWiM 2021-2027 – 2 efektywne wywiady,
- Instrumentów Terytorialnych w ramach FEWiM 2021-2027 – 8 efektywnych wywiadów,
- Komisji Oceny Projektów – 12 efektywnych wywiadów,
- Komitetu Monitorującego program regionalny Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021–2027 – 4 efektywne wywiady,
- podmiotów, które mają doświadczenie w przygotowywaniu wniosków w ramach FEWiM – 3 efektywne wywiady,
- wnioskodawców i beneficjentów FEWiM 2021-2027 – 18 efektywnych wywiadów,
- Banku Gospodarstwa Krajowego – 2 efektywne wywiady.

3. **Badanie ankietowe CAWI / CATI** wśród:

Wnioskodawców programu Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027, których wnioski odrzucono w ramach naborów

165 efektywnych
wywiadów
ankietowych

Beneficjentów programu Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027

201 efektywnych wywiadów ankietowych

Członków Komisji Oceny Projektów, w tym ekspertów zaangażowani w ocenę projektów

171 efektywnych wywiadów ankietowych

4. **Studium Przypadku (Case Study) naborów wniosków o dofinansowanie przeprowadzony w ramach FEWiM 2021-2027.**
łącznie przeprowadzono 5 studiów przypadku.
5. **Jakościowa analiza porównawcza**, która posłużyła do analizy zebranych danych jakościowych.
6. **Analiza SWOT**, w ramach której zidentyfikowane zostały mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia kryteriów i systemu wyboru projektów w ramach FEWiM 2021-2027, z uwzględnieniem czynników zewnętrznych niezależnych od Instytucji Zarządzającej FEWiM 2021-2027
7. **Analizy statystyczne** wykorzystane do przetwarzania i analizowania danych ilościowych zebranych w trakcie realizacji badania.
8. **Ocena ekspercka** wykorzystana do sformułowania odpowiedzi do wszystkich pytań badawczych, sformułowania wniosków i rekomendacji z badania
9. **Panel dyskusyjny** przeprowadzony w celu wypracowania ostatecznych wniosków i rekomendacji.

6. Stan realizacji FEWiM 2021-2027

W niniejszym rozdziale przedstawiono jaki w momencie realizacji badania ewaluacyjnego był stan realizacji Programu w zakresie opracowania kryteriów wyboru projektów, ogłaszania naborów wniosków o dofinansowanie oraz poziomu kontraktacji środków.

6.1. Opracowanie kryteriów wyboru projektów

W ramach programu regionalnego FEWiM 2021-2027 planowane jest opracowanie kryteriów wyboru projektów dla 146 działań/schematów/typów ujętych w szczegółowych opisach wszystkich priorytetów Programu. Ich wykaz przedstawiony został w załączniku nr 13.1, a zbiorcze podsumowanie w poszczególnych priorytetach w poniższej tabeli.

Tabela 1 – Liczba zestawów kryteriów wyboru projektów w ramach FEWiM 2021-2027 (wg stanu na 31 grudnia 2024 r.)

Priorytet	Liczba wszystkich planowanych zestawów kryteriów wyboru projektów	Liczba zestawów kryteriów projektu zatwierdzonych do końca 2024 r. oraz objętych badaniem	% zestawów kryteriów wyboru projektów objętych badaniem
1 GOSPODARKA	28	27	96,4%
2 ŚRODOWISKO	34	31	91,2%
3 MOBILNOŚĆ MIEJSKA	7	6	85,7%
4 MOBILNOŚĆ REGIONALNA	5	5	100%
5 EDUKACJA I KOMPETENCJE EFRR	5	4	80%
6 EDUKACJA I KOMPETENCJE EFS+	18	16	88,9%
7 RYNEK PRACY	11	8	72,7%
8 WŁĄCZENIE I INTEGRACJA EFRR	4	4	100%
9 WŁĄCZENIE I INTEGRACJA EFS+	17	12	70,6%
10 ZDROWIE	5	2	40%
11 TURYSTYKA I KULTURA	7	7	100%
12 ROZWÓJ OBSZARÓW MIEJSKICH	3	2	66,7%
13 POMOC TECHNICZNA EFRR	1	1	100%
14 POMOC TECHNICZNA EFS+	1	1	100%
RAZEM EFS+	47	37	78,7%
RAZEM EFRR	99	89	89,9%
RAZEM FEWiM 2021-2027	146	126	86,3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zamawiającego oraz strony funduszeuropejskie.warmia.mazury.pl (według stanu na 31 grudnia 2024 r.)

Według stanu na koniec 2024 roku zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący FEWiM 2021-2027 zostało 126 zestawów kryteriów wyboru projektów, tj. ponad 86% wszystkich zaplanowanych do opracowania zestawów. Zostały one objęte analizami w ramach badania ewaluacyjnego.

6.2. Przeprowadzenie naborów wniosków o dofinansowanie

Według stanu na 23 grudnia 2024 roku w ramach FEWiM 2021-2024 ogłoszonych zostało 99 naborów wniosków o dofinansowanie¹. Ich łączny budżet wyniósł prawie 3,6 mld zł. W ich wyniku złożonych zostało blisko 2,7 tys. wniosków o dofinansowanie na łączną kwotę dofinansowania 4,8 mld zł. Stanowi to ok. 135% alokacji naborów.

Wykaz wszystkich ogłoszonych naborów wniosków przedstawiony został w załączniku nr 13.2, a zbiorcze podsumowanie w poszczególnych priorytetach w poniższej tabeli.

Tabela 2 – Ogłoszone nabory wniosków o dofinansowanie w ramach FEWiM 2021-2027

Priorytet	Ogłoszone nabory		Złożone wnioski		Liczba rozstrzygniętych naborów
	Liczba	Budżet	Liczba	Wnioskowane dofinansowanie	
1 GOSPODARKA	26	810 563 467	860	1 189 257 919	10
2 ŚRODOWISKO	11	409 881 360	99	445 069 860	5
3 MOBILNOŚĆ MIEJSKA	1	79 961 740	1	4 582 699	0
4 MOBILNOŚĆ REGIONALNA	9	720 177 183	9	704 226 443	6
5 EDUKACJA I KOMPETENCJE EFRR	2	21 594 000	4	19 904 173	0
6 EDUKACJA I KOMPETENCJE EFS+	18	390 833 620	484	684 250 547	13
7 RYNEK PRACY	11	402 442 498	274	568 338 557	10
8 WŁĄCZENIE I INTEGRACJA EFRR	2	47 884 370	7	10 322 644	1
9 WŁĄCZENIE I INTEGRACJA EFS+	9	353 025 437	815	785 925 669	4
10 ZDROWIE	2	45 900 615	30	88 633 375	0
11 TURYSTYKA I KULTURA	4	103 844 744	25	96 216 051	1
12 ROZWÓJ OBSZARÓW MIEJSKICH	2	65 000 000	36	116 929 683	0
13 POMOC TECHNICZNA EFRR	1	80 000 000	7	72 743 593	1
14 POMOC TECHNICZNA EFS+	1	62 000 000	4	58 232 928	1
RAZEM EFS+	39	1 208 301 555	1 577	2 096 747 701	28
RAZEM EFRR	60	2 384 807 479	1 078	2 747 886 440	24
RAZEM FEWiM 2021-2027	99	3 593 109 034	2 655	4 844 634 141	52

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zamawiającego oraz strony funduszeuropejskie.warmia.mazury.pl (według stanu na 23 grudnia 2024 r.)

¹ Za wyjątkiem naborów, które zostały unieważnione

Spośród wszystkich ogłoszonych naborów, dla ok. 53% (52 naborów) zakończona została ocena złożonych wniosków i wybrane zostały projekty do dofinansowania.

Nabory wniosków zostały ogłoszone we wszystkich priorytetach Programu. Jedynie w przypadku czterech priorytetów (Mobilność miejska², Edukacja i kompetencje EFRR, Zdrowie oraz Rozwój obszarów miejskich) żaden nabór nie został jeszcze rozstrzygnięty.

6.3. Stan wdrażania FEWiM 2021-2027

Według stanu na 22 grudnia 2024 roku w ramach FEWiM 2021-2027 podpisano 401 umów o dofinansowanie projektów na łączną kwotę dofinansowania środkami UE ok. 2,03 mld zł. Stanowi to 26,3% alokacji Programu. Stan wdrażania FEWiM 2021-2027 przedstawiony został w poniższej tabeli.

Tabela 3 – Stan wdrażania FEWiM 2021-2027 (wg stanu na 22 grudnia 2024 r.)

Priorytet	Alokacja środków UE		Podpisane umowy o dofinansowanie		
	EUR	PLN ³	Liczba	Wkład UE	% alokacji
1 GOSPODARKA	244 807 824 €	1 055 121 721 zł	39	286 934 849 zł	27,2%
2 ŚRODOWISKO	390 800 000 €	1 684 348 000 zł	7	236 540 651 zł	14,0%
3 MOBILNOŚĆ MIEJSKA	108 000 000 €	465 480 000 zł	0	0 zł	0,0%
4 MOBILNOŚĆ REGIONALNA	277 200 000 €	1 194 732 000 zł	7	662 626 087 zł	55,5%
5 EDUKACJA I KOMPETENCJE EFRR	17 565 060 €	75 705 409 zł	0	0 zł	0,0%
6 EDUKACJA I KOMPETENCJE EFS+	151 340 242 €	652 276 443 zł	177	214 430 195 zł	32,9%
7 RYNEK PRACY	177 950 576 €	766 966 983 zł	91	355 804 232 zł	46,4%
8 WŁĄCZENIE I INTEGRACJA EFRR	18 000 000 €	77 580 000 zł	1	817 349 zł	1,1%
9 WŁĄCZENIE I INTEGRACJA EFS+	139 658 886 €	601 929 799 zł	74	176 602 465 zł	29,3%
10 ZDROWIE	35 000 000 €	150 850 000 zł	0	0 zł	0,0%
11 TURYSTYKA I KULTURA	104 000 000 €	448 240 000 zł	1	34 698 459 zł	7,7%
12 ROZWÓJ OBSZARÓW MIEJSKICH	50 000 000 €	215 500 000 zł	0	0 zł	0,0%
13 POMOC TECHNICZNA EFRR	51 755 419 €	223 065 856 zł	0	0 zł	0,0%
14 POMOC TECHNICZNA EFS+	19 806 681 €	85 366 795 zł	4	58 232 928 zł	68,2%
RAZEM EFS+	488 756 385 €	2 106 540 019 zł	346	805 069 821 zł	38,2%
RAZEM EFRR	1 297 128 303 €	5 590 622 986 zł	55	1 221 617 394 zł	21,9%
RAZEM FEWiM 2021-2027	1 785 884 688 €	7 697 163 005 zł	401	2 026 687 215 zł	26,3%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zamawiającego (według stanu na 22 grudnia 2024 r.)

² W przypadku Priorytetu 3 Mobilność miejska jeden z naborów został unieważniony, z uwagi na to, że nie wpłynął żaden wniosek o dofinansowanie.

³ Zgodnie z kursem wymiany walut obowiązującym w grudniu 2024 r., tj. 4,31

Zdecydowanie więcej zawartych umów o dofinansowanie dotyczy projektów finansowanych z EFS+ niż finansowanych z EFRR. W przypadku EFS+ większy jest również odsetek zakontraktowanej alokacji. Wyniósł on 38,2% w porównaniu z 21,9% dla EFRR.

Z zaprezentowanego stanu realizacji FEWiM 2021-2027 wynika, że badanie ewaluacyjne systemu i kryteriów wyboru projektów przeprowadzone zostało w odpowiednim momencie. Zdecydowana większość zestawów kryteriów wyboru projektów oraz znaczna liczba ogłoszonych naborów wniosków o dofinansowanie (w każdym obszarze wdrażania Programu) zapewniła materiał badawczy. Natomiast poziom zakontraktowanych środków wskazuje, że wyniki badania będą mogły być jeszcze wykorzystane w celu usprawnienia realizacji FEWiM 2021-2027.

7. Opis wyników badania ich analiza i interpretacja

7.1. Ocena sposobu organizacji oraz sprawności działania systemu wyboru projektów

Czy zaprojektowany system wyboru i oceny projektów spełnia wymagania wskazane w Wytycznych dot. wyboru projektów na lata 2021-2027 oraz w art. 73 Rozporządzenia ogólnego, w tym m.in. z uwzględnieniem oceny np. w jakim stopniu wzór regulaminu oraz system wyboru jest przejrzysty, rzetelny, bezstronny i niedyskryminujący, a także zapewnia dostęp do dokumentów i informacji wnioskodawcom oraz dostęp dla osób z niepełnosprawnościami i równouprawnienie płci oraz uwzględnia Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, zasadę zrównoważonego rozwoju oraz unijną politykę w dziedzinie środowiska?

Zgodnie z artykułem 73 rozporządzenia ogólnego⁴ oraz wytycznymi Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej dotyczącymi wyboru projektów na lata 2021-2027 system wyboru projektów powinien spełniać następujące zasady:

- Przejrzystość oznaczającą jawność postępowania oraz jego rozstrzygnięć. Zasada ta oznacza dostęp wnioskodawców do informacji o postępowaniu i zapadających w jego toku rozstrzygnięć. Oznacza również, aby informacje były sformułowane w sposób zrozumiały i przystępny dla jego odbiorców.
- Rzetelność oznaczającą, że każdy projekt powinien być oceniany zgodnie z obowiązującymi w danym postępowaniu kryteriami i w trybie określonym w regulaminie, co powinno znaleźć potwierdzenie w uzyskanym wyniku oceny oraz jego uzasadnieniu.
- Bezstronność oznaczającą, że osoby oceniające projekty są obiektywne i w ocenie kierują się jedynie merytorycznymi przesłankami.
- Równy dostęp do informacji o warunkach i sposobie wyboru projektów oznaczający, że każdy potencjalny wnioskodawca uzyskuje od właściwej instytucji takie same informacje na temat wymagań, jakie trzeba spełnić, aby uzyskać dofinansowanie.
- Równe traktowanie wnioskodawców oznaczające, aby instytucja nie stosowała w trakcie postępowania żadnych indywidualnych, podmiotowych preferencji dla określonych wnioskodawców. Dotyczy zarówno procedur wyboru projektów, jak i kryteriów.

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej

- Dostęp do dokumentów i informacji oznaczający ich poufność oraz ochronę. Zasada ta oznacza, że instytucje nie mogą ich udostępniać ani w trybie dostępu do informacji publicznej, ani w trybie dostępu do informacji o środowisku. Oznacza również, że instytucja zapewnia wnioskodawcy dostęp do dokumentów dotyczących oceny jego projektu.

Do celów wyboru operacji instytucja zarządzająca powinna przyjąć i stosować kryteria wyboru projektów i procedury, które zapewniają dostępność dla osób z niepełnosprawnościami i równouprawnienie płci oraz uwzględniają Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, zasadę zrównoważonego rozwoju oraz unijną politykę w dziedzinie środowiska.

Badanie potwierdziło, że system wyboru projektów spełnia wszystkie wymagania określone w rozporządzeniach unijnych, ustawach oraz wytycznych. Zarówno system wyboru projektów jak i kryteria wyboru projektów uwzględniają ww. zasady. System został tak zaprojektowany, aby składane i realizowane projekty spełniały wszystkie unijne zasady takie jak: dostęp dla osób z niepełnosprawnościami, równouprawnienie płci, Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, zasadę zrównoważonego rozwoju oraz unijną politykę w dziedzinie środowiska.

Szczegółowa ocena poszczególnych aspektów dokonana zostanie podczas odpowiedzi na poszczególne pytania badawcze. W tym miejscu ewaluator chciałby zwrócić uwagę na parę kwestii.

Przede wszystkim jest to dobór podmiotów do składu Komitetu Monitorującego FEWiM 2021-2027. Znajdują się w nim właściwe podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, takie jak partnerzy działający na rzecz środowiska, podmioty odpowiedzialne za promowanie praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równouprawnienia płci i niedyskryminacji. Dzięki temu zapewnione zostało, że przy tworzeniu kryteriów wyboru projektów głos środowisk dbających o stosowanie tych zasad horyzontalnych jest słyszalny i uwzględniany. Ma to swoje odzwierciedlenie w przyjętych kryteriach, w których znajdują się takie jak:

- Projekt jest zgodny z Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej z dnia 26 października 2012 r., w zakresie odnoszącym się do sposobu realizacji i zakresu projektu,
- Projekt jest zgodny z Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych, sporządzoną w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. w zakresie odnoszącym się do sposobu realizacji i zakresu projektu,
- Projekt będzie miał pozytywny wpływ na realizację zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami,
- Projekt będzie zgodny z zasadą równości kobiet i mężczyzn,
- Projekt jest zgodny z wymaganiami prawa dotyczącego ochrony środowiska.

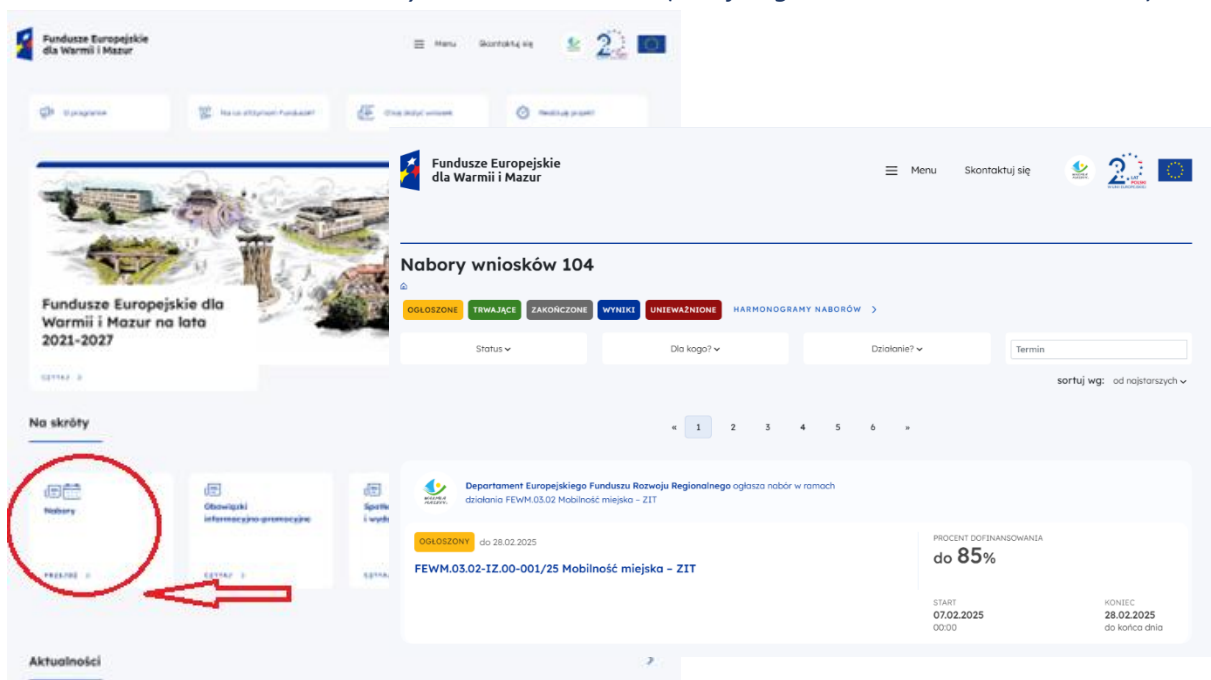

Co warto zaznaczyć, spójność systemu wyboru projektów jest regularnie przedmiotem audytów instytucji audytowej, które potwierdzają zgodność systemu z obowiązującymi przepisami prawa (rozporządzenia, ustawy) oraz wytycznymi.

Czy wnioskodawcy mieli problem z odnalezieniem informacji dotyczących ogłaszanych naborów na stronie internetowej Serwisu FEWiM 2021-2027? Jeśli tak, to jakie? Jak należy zniwelować te problemy?

Strona internetowa FEWiM 2021-2027, tj. <https://funduszeuropejskie.warmia.mazury.pl>, w prosty sposób prowadzi potencjalnych wnioskodawców do ogłoszeń o naborach wniosków o dofinansowanie. Kieruje do nich zakładka dostępna na stronie startowej serwisu (schemat poniżej). Sekcja naborów umożliwia ich przefiltrowanie po działaniu FEWiM 2021-2027, terminie ogłoszenia czy też typie beneficjenta, co znacznie usprawnia przeszukiwanie ogłoszonych naborów.

Schemat 1 – Serwis internetowy FEWiM 2021-2027 (sekcja ogłoszeń o naborach wniosków)

Źródło: Strona internetowa <https://funduszeuropejskie.warmia.mazury.pl>

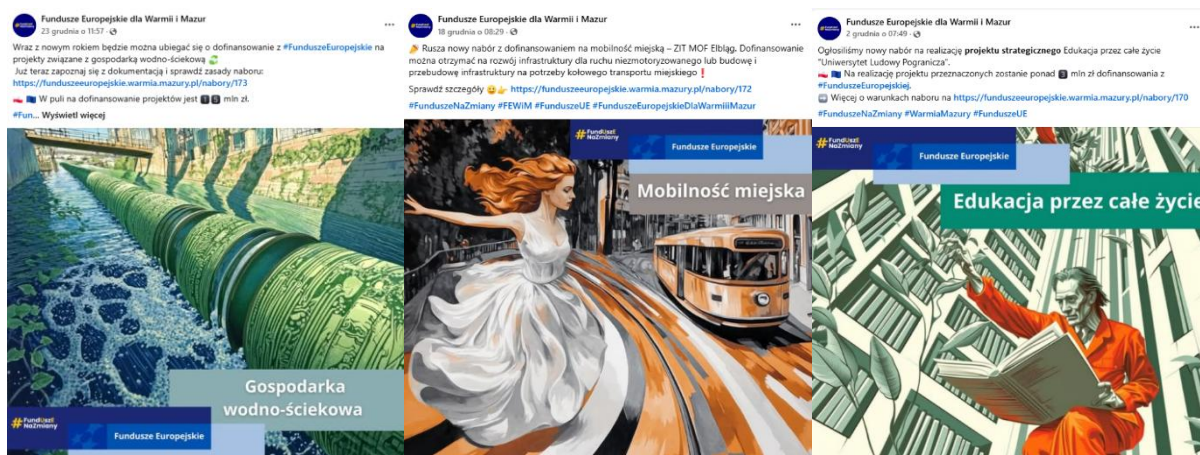
W opinii ewaluatora dotarcie do odpowiedniego naboru wniosków o dofinansowanie nie powinno przysporzyć żadnych problemów. Tym bardziej, że wspierają to działania informacyjne prowadzone przez Instytucję Zarządzającą oraz Instytucje Pośredniczące FEWiM 2021-2027. Odpowiednią czytelność serwisu internetowego FEWiM 2021-2027 w aspekcie ogłaszanych naborów potwierdzają również beneficjenci oraz potencjalni beneficjenci Programu.

Ponadto, ogłaszając nabór wniosków, instytucje nie pozostawiają konieczności odnalezienia informacji o nim jedynie w serwisie FEWiM 2021-2027. Wspomagana jest ona mediami

społecznościowymi np. profilem Programu na Facebooku. Wstawianie postów o naborach, wraz z odniesieniem do strony internetowej, ułatwia i skraca dostęp do informacji.

Schemat 2 – Ogłoszenia na profilu FEWiM 2021-2027 na Facebook

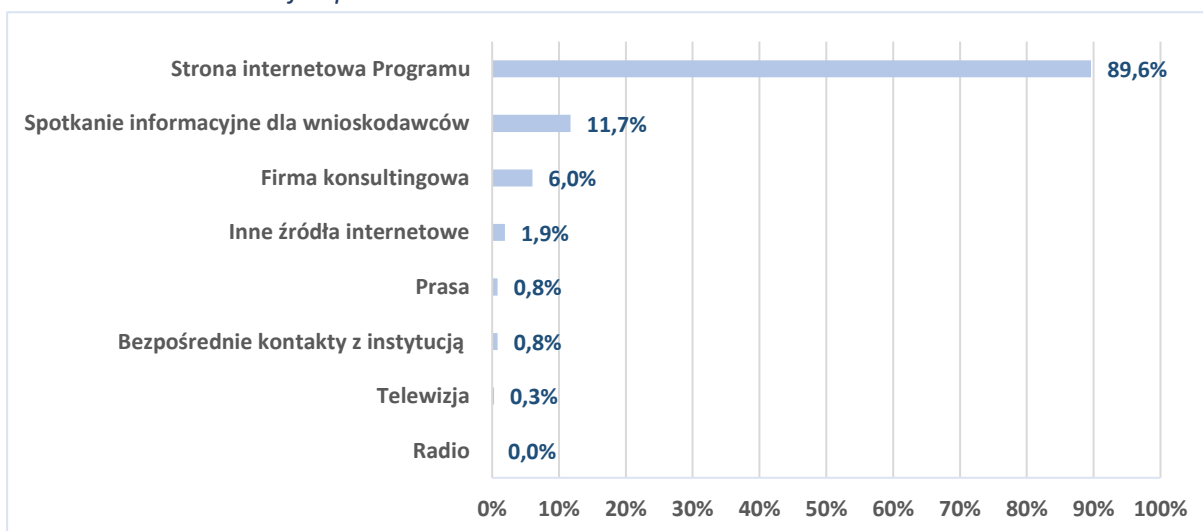

Źródło: Strona internetowa www.facebook.com/FE.Warmia.Mazury/

Ponadto, jest to już trzecia perspektywa wdrażania środków unijnych w ramach programów regionalnych. Potencjalni beneficjenci mają już doświadczenie w poszukiwaniu naborów wniosków o dofinansowanie.

Jak pokazało badanie strona internetowa FEWiM 2021-2027 jest głównym źródłem informacji o ogłaszanych naborach wniosków o dofinansowanie. Wskazało tak 89,6% wnioskodawców, łącznie tych, którzy nie otrzymali dofinansowania jak i beneficjentów Programu.

Wykres 1 – Odsetek wnioskodawców wskazujących na poszczególne źródła z jakich pozyskiwali wiedzę o ogłoszonym naborze wniosków o dofinansowanie w ramach FEWiM 2021-2027 (%) – możliwość wielokrotnej odpowiedzi

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165) oraz beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201)

Do istotnych źródeł informacji zaliczyć można również spotkania informacyjne organizowane przez instytucje ogłaszające nabory (korzystało z nich ok. 11,7% wnioskodawców) oraz firmy konsultingowe (6%).

Respondenci w wysokim stopniu oceniają dostępność informacji o ogłaszanych naborach wniosków o dofinansowanie w ramach FEWiM 2021-2027. Wskazuje tak ok. 95% wnioskodawców, których wnioski nie otrzymały dofinansowania, 87% beneficjentów Programu oraz 82% członków Komisji Oceny Projektów.

Infografika 1 – Odsetek osób dobrze oceniających dostępność informacji o ogłaszanych naborach wniosków o dofinansowanie w ramach FEWiM 2021-2027 (w %)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz członków KOP (n=171)⁵

Świadczy to o wysokiej czytelności i odpowiedniej promocji strony internetowej FEWiM 2021-2027, która dla zdecydowanej większości wnioskodawców jest źródłem informacji o naborach wniosków.

Podsumowując wnioskodawcy nie mają problemów z odnalezieniem informacji dotyczących ogłaszanych naborów na stronie internetowej Serwisu FEWiM 2021-2027. Strona internetowa Programu jest głównym źródłem informacji dla wnioskodawców i wysoko przez nich oceniana.

Czy ogłoszenia o naborze zawierają wszystkie informacje umożliwiające prawidłowe złożenie wniosków o dofinansowanie (zakres wymaganych dokumentów, precyzyjnie określone terminy, regulaminy naboru wniosków oraz zasady oceny). Jeśli tak, to czy informacje te były przygotowane w sposób przejrzysty oraz zrozumiały dla wnioskodawców? Jeśli nie, to co należy zmienić?

Zgodnie z wytycznymi Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej dotyczącymi wyboru projektów na lata 2021-2027, ogłoszenie o naborze wniosków powinno zawierać Regulamin wyboru projektów oraz następujące informacje:

- nazwę właściwej instytucji – np. nazwę urzędu wraz z funkcją, którą pełni w systemie realizacji;
- przedmiot naboru – typy projektów, które mogą zostać objęte dofinansowaniem. Minimalny zakres informacji określa priorytet lub działanie, w ramach którego

⁵ Wykorzystane ikony pochodzą z serwisu Freepik (<https://pl.freepik.com/>) - autorstwa alvaro_cabrera

organizowany jest nabór. Typy projektów są wyróżniane ze względu na ich cel, przedmiot lub zasięg terytorialny;

- informację o potencjalnych wnioskodawcach – jakie rodzaje podmiotów są uprawnione do składania wniosków w ramach danego naboru;
- termin składania wniosków o dofinansowanie – daty rozpoczęcia i zakończenia naboru;
- dane do kontaktu – co najmniej wskazanie sposobu kontaktowania się wszystkich potencjalnych wnioskodawców z właściwą instytucją, w tym numer telefonu i adres e-mail.

Natomiast zgodnie z ustawą o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027, Regulamin wyboru projektów powinien uwzględniać:

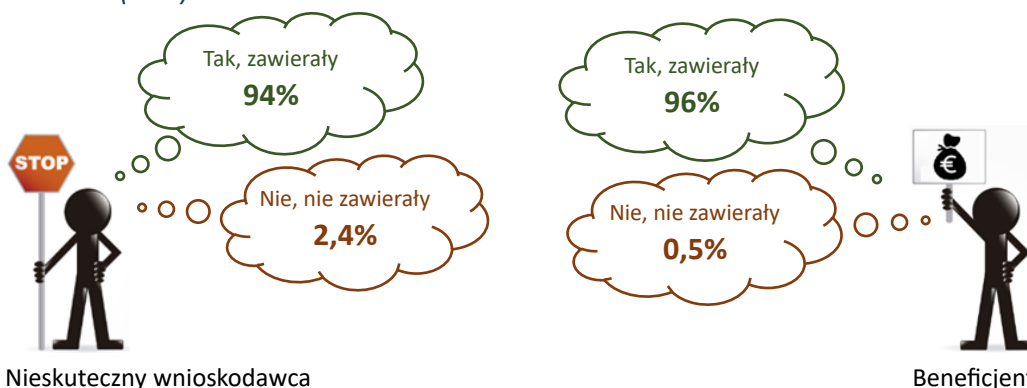
- kwotę przeznaczoną na dofinansowanie projektów;
- maksymalny dopuszczalny poziom dofinansowania projektu lub maksymalną, dopuszczalną kwotę dofinansowania projektu;
- kryteria wyboru projektów;
- wskazanie sposobu wyboru projektów do dofinansowania oraz jego opis;
- właściwy system teleinformatyczny, w którym można złożyć wniosek oraz sposób dostępu do formularza wniosku;
- termin składania wniosków;
- załączniki do wniosku, o ile wymagane jest ich złożenie, oraz sposób, formę i termin ich przedłożenia;
- zakres, w jakim możliwe jest uzupełnianie lub poprawianie wniosków;
- sposób komunikacji między wnioskodawcą a właściwą instytucją;
- czynności, które powinny zostać dokonane przed zawarciem umowy o dofinansowanie projektu lub podjęciem decyzji o dofinansowaniu projektu oraz termin ich dokonania.

Przeprowadzona analiza poszczególnych naborów wniosków w ramach EFRR oraz EFS+ jednoznacznie wskazuje, że zarówno ogłoszenia o naborze, jak i regulaminy wyboru projektów zawierają wszystkie ww. niezbędne informacje, umożliwiające prawidłowe złożenie wniosków o dofinansowanie. W sposób precyzyjny, krok po kroku, przeprowadzają wnioskodawców przez cały proces składania wniosków o dofinansowanie ich oceny oraz zawierania umów o dofinansowanie.

Potwierdzają to opinie wnioskodawców, których projekty nie otrzymały dofinansowania oraz beneficjentów wsparcia. Zdanie, że ogłoszenie o naborze wniosków oraz regulamin wyboru projektów zawierały wszystkie informacje potrzebne do przygotowania wysokiej jakości wniosku o dofinansowanie popiera ok. 94% nieskutecznych wnioskodawców oraz ok. 96% beneficjentów. Przeciwnego zdania jest odpowiednio 2,4% oraz 0,5%. Co istotne, negatywne

oceny nie dotyczą braków informacyjnych w ogłoszeniach o naborze, a czytelności i jednoznaczności przedstawionych informacji.

Infografika 2 – Ocena czy ogłoszenie o naborze wniosków oraz regulamin wyboru projektów zawierały wszystkie informacje potrzebne do przygotowania wysokiej jakości wniosku o dofinansowanie (w %)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165) oraz beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201)

Osobną kwestią jest czy informacje przedstawione w ogłoszeniu o naborze i regulaminie wyboru projektów przygotowane były w sposób przejrzysty oraz czytelny dla wnioskodawców. Jak pokazuje badanie, zdecydowanie tak jest. Zrozumiałość dokumentacji konkursowej pozytywnie ocenia 84% nieskutecznych wnioskodawców, aż 99% beneficjentów oraz 92% członków KOP.

Infografika 3 – Odsetek osób pozytywnie oceniających zrozumiałość dokumentacji konkursowej (w %)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz członków KOP (n=171)

Poszczególne instytucje mają różne style w przygotowaniu dokumentacji konkursowej. Dokumentacja np. Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie bardzo szczegółowo przedstawia informacje wraz z dodatkowymi wskazówkami. Różny jest też styl stosowanego języka. U części instytucji widoczne są starania używania sformułowań dostosowanych do percepcji zwykłych wnioskodawców, a u części podstawą jest hermetyczny język urzędniczy.

Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawione zostały w odpowiedzi na pytanie ewaluacyjne *Czy dokumentacja konkursowa dla poszczególnych działań została przygotowana w sposób czytelny? Jeśli nie, proszę o opisanie tych przypadków wraz z propozycją zmian?*

Niekiedy problemem jednak nie jest precyzyjność i czytelność opisu tylko jak on jest interpretowany przez osoby oceniające. W zależności od działania, a tym samym od instytucji ogłaszającej nabór, oczekiwania zdarzają się być inne. W jednym przypadku dokumenty, które wnioskodawca złoży, są wystarczające, w innym przypadku jest możliwe, że będzie proszony jeszcze o uzupełnienia. Pozostaje zatem przestrzeń do poprawy, żeby między poszczególnymi instytucjami wdrażającymi poszczególne działania, doprowadzić do ujednolicenia podejścia i oczekiwań.

Jeszcze inną kwestią jest czy wnioskodawcy w ogóle czytają regulaminy wyboru projektów. Eksperti oceniający wnioski często odnoszą wrażenie, że nie do końca tak jest.

„Należy zmienić to, żeby wnioskodawcy czytali regulaminy, instrukcje wypełniania wniosku. Niestety mam wrażenie, że często wnioski są przygotowane na ostatnią chwilę, że wnioskodawcy nie czytają, albo licząc na to, że dostaną uwagi, będą je poprawiać, będą mieli czas i będą wiedzieli, czego Komisja oczekuje.” (wywiad z członkiem KOP)

Ważnym jest zatem uświadamianie potencjalnych wnioskodawców o konieczności zapoznania się z dokumentacją konkursową. Powinno zmniejszyć to odsetek zgłaszanych uwag na etapie oceny wniosków.

Jak wnioskodawcy oraz osoby zaangażowane w ocenę projektów oraz procedurę odwoławczą oceniają jakość i użyteczność dokumentów wykorzystywanych w procesie naborów i oceny wniosków?

Dokumentacja wykorzystywana w procesie naboru i oceny wniosków to odwieczna linia sporu pomiędzy Instytucją Zarządzającą, a beneficjentami Programu. Pomimo tego, że z perspektywy na perspektywę zmniejszana jest objętościowo to nadal jest jej, w opinii beneficjentów za dużo. Dotyczy to zarówno dokumentów wymaganych od wnioskodawców jak i wytycznych, regulaminów, wzorów tworzonych przez instytucje ogłaszające nabór.

Jest to jednak pokłosie tzw. „kultury audytu” w Polsce. Instytucje kontrolne, audytowe czy też Komisja Europejska ciągle oczekują od Instytucji Zarządzającej posiadania materiałów, na podstawie których dokonana została ocena. W związku z tym połączenie tych dwóch wykluczających się stron jest bardzo trudne i instytucje dosyć precyzyjnie regulują zasady wyboru projektów oraz żądają szeregu dokumentów od wnioskodawców. W szczególności dotyczy to EFRR, gdyż w ramach EFS+ wymagań odnośnie do dokumentacji niezbędnej do przedłożenia jest zdecydowanie mniej.

Jakość i użyteczność dokumentów wynika przede wszystkim z dwóch kwestii. Po pierwsze z tego, czy jest ona zrozumiała dla odbiorcy i czy jej zapisy są jednoznaczne i niebudzące wątpliwości. Po drugie, czy dokumentacja zawiera wszystkie potrzebne informacje do przygotowania wysokiej jakości wniosku o dofinansowanie.

Zdaniem zdecydowanej większości wnioskodawców, beneficjentów i osób zaangażowanych w ocenę projektów i procedurę odwoławczą dokumentacja konkursowa jest zrozumiała,

zawiera wszystkie informacje potrzebne do przygotowania wysokiej jakości wniosku o dofinansowanie oraz informacje te są dla nich jednoznaczne i niebudzące wątpliwości.

Kwestie te stanowią przedmiot odrębnych pytań badawczych i tam zostały szczegółowo wyjaśnione⁶. Pozytywna ocena tych aspektów oraz brak zidentyfikowania większych problemów **dają podstawę do stwierdzenia, że jakość i użyteczność dokumentów wykorzystywanych w procesie naborów i oceny wniosków jest wysoka.**

Tego zdania są również sami beneficjenci, którzy uważają, że bez tej dokumentacji nie byłoby w stanie skutecznie złożyć wniosku o dofinansowanie. Jeżeli była lub jest jakkolwiek wątpliwość to istnieje ścieżka konsultacji oraz wyjaśnień z instytucją ogłaszającą nabór.

Również w przypadku dokumentacji wykorzystywanych w procesie oceny wniosków, w szczególności kart oceny projektów, należy wskazać jej wysoką użyteczność. Jest to wynikiem tego, że były one tworzone oraz na bieżąco udoskonalane przy udziale osób bezpośrednio zaangażowanych w ocenę projektów.

Czy zakres dokumentów wymaganych do przygotowania wniosku o dofinansowanie jest właściwy, czy powinien zostać poszerzony / zawężony? Czy jest on dostosowany do specyfiki projektów, które mogą zostać objęte wsparciem?

Zakres dokumentów niezbędnych do złożenia razem z wnioskiem o dofinansowanie projektu określany jest każdorazowo dla danego naboru, w jego regulaminie. Analizując ten aspekt należy rozgraniczyć nabory ogłaszane na projekty finansowane z EFRR z prowadzonymi w ramach EFS+. W przypadku projektów „miękkich” co do zasady żaden dodatkowy dokument nie jest wymagany na etapie składania wniosku o dofinansowanie. Jedynie w przypadku ubiegania się o dodatkowe punkty wymagane jest zaświadczenie o odprowadzaniu przez wnioskodawcę podatków na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Jest to związane z kryterium specyficznym premiującym tego rodzaju wnioskodawców. W opinii ewaluatora zakres ten jest właściwy i nie powinien podlegać ani rozszerzeniu ani zmniejszeniu.

Inaczej sprawa przedstawia się w przypadku wniosków składanych w ramach EFRR. Zakres wymaganych dokumentów od wnioskodawcy jest mocno rozbudowany. Wynika to przede wszystkim z szeregu wymogów i zasad określonych przez Komisję Europejską m.in. w rozporządzeniu ogólnym oraz nałożonych na poszczególne programy operacyjne w tym FEWiM 2021-2027. Wymagana dokumentacja wynika również z kryteriów wyboru projektów, co oznacza, że jest niezbędna do prawidłowej oceny wniosków.

Wymagania nakładane na wnioskodawców jest to problem natury funkcjonalnej, występujący od początku wdrażania środków unijnych w Polsce. Beneficjenci oczekują prostej

⁶ Pytanie *Czy ogłoszenia o naborze zawierają wszystkie informacje umożliwiające prawidłowe złożenie wniosków o dofinansowanie (zakres wymaganych dokumentów, precyzyjnie określone terminy, regulaminy naboru wniosków oraz zasady oceny). Jeśli tak, to czy informacje te były przygotowane w sposób przejrzysty oraz zrozumiały dla wnioskodawców? Jeśli nie, to co należy zmienić?* oraz pytanie *Czy dokumentacja konkursowa dla poszczególnych działań została przygotowana w sposób czytelny? Jeśli nie, proszę o opisanie tych przypadków wraz z propozycją zmian?*

ścieżki aplikowania o środki unijne, natomiast dysponenci tych funduszy dbając o prawidłowość i efektywność ich wydatkowania określają szereg zasad i wymagań koniecznych do spełnienia. Złotego rozwiązania w tej sytuacji nie ma. Z analizy dokumentacji konkursowych w ramach FEWiM 2021-2027, wyłania się trend odchodzenia od licznej i rozbudowanej dokumentacji, w kierunku informacji, które można zawrzeć we wniosku. Zdaniem ewaluatora wymagania dostosowane są zarówno do specyfiki projektów jak i przyjętych zasad wydatkowania środków i kryteriów wyboru projektów. Ograniczenie wymaganej dokumentacji jest niemożliwe w obowiązujących uwarunkowaniach funduszy unijnych w Polsce.

Nawet beneficjenci i wnioskodawcy wskazują, że są nauczeni i przyzwyczajeni do zakresu informacji i dokumentów niezbędnych do zebrania, przedstawienia i przedłożenia i zakres ten jest do zaakceptowania. Jak pokazuje badanie, zakres dokumentów wymaganych do przygotowania i złożenia wniosku o dofinansowanie był dostosowany do specyfiki składanego projektu dla ok. 96% wnioskodawców, których wnioski nie zostały wybrane do dofinansowania, ok. 96% beneficjentów oraz ok. 91% członków KOP.

Infografika 4 – Odsetek osób uważających, że zakres dokumentów wymaganych do przygotowania i złożenia wniosku o dofinansowanie był dostosowany do specyfiki składanego projektu (w %)

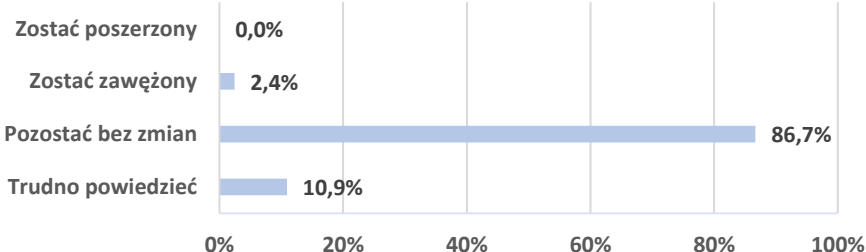
Wykres 2 – Odsetek osób wskazujących, że zakres dokumentów wymaganych do przygotowania wniosku o dofinansowanie powinien.... (w %)

Zakres dostosowany do projektu

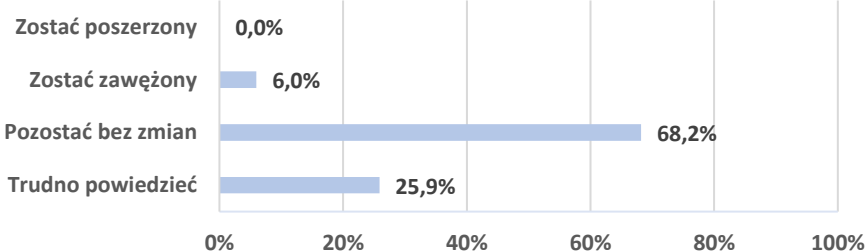

Nieskuteczny wnioskodawca

Czy zakres dokumentów wymaganych do przygotowania wniosku powinien ...?

Beneficjent

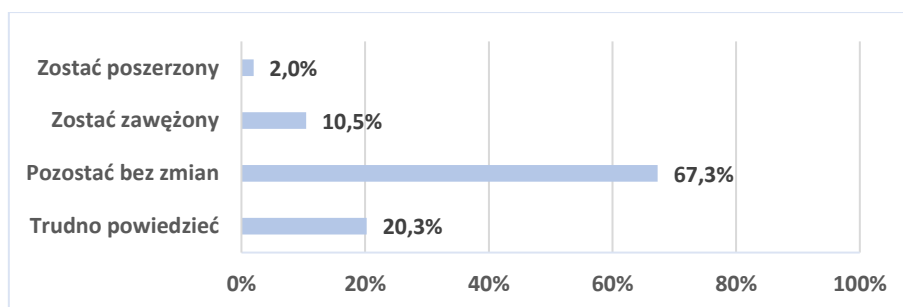

Zakres dostosowany do projektu

Oceniający wnioski

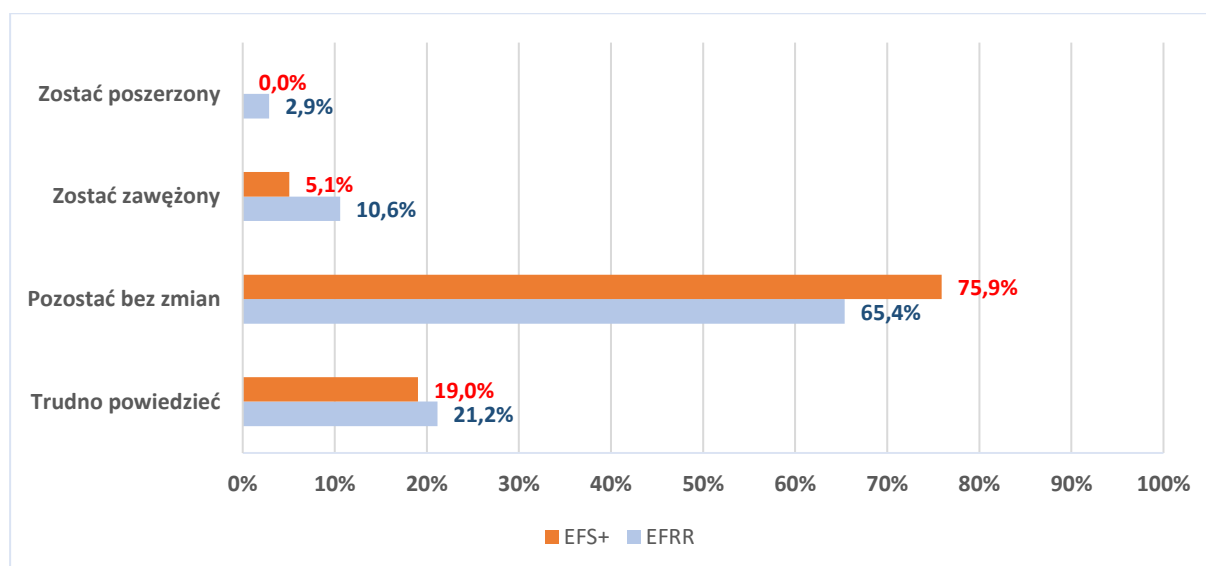
Czy zakres dokumentów wymaganych do przygotowania wniosku powinien ...?

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz członków KOP (n=171)

Spośród nielicznych sugestii zmian zakresu dokumentów, głównie wskazywana jest konieczność jego zawężenia. Dotyczy to zarówno naborów ogłaszanych w ramach EFRR jak i EFS+.

Wykres 3 – Odsetek osób wskazujących, że zakres dokumentów wymaganych do przygotowania wniosku o dofinansowanie powinien.... w podziale na fundusze (w %)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz członków KOP (n=171)

W wyniku przeprowadzonych badań można wskazać sugestie zmian w zakresie dokumentacji wymaganej od wnioskodawców.

Przede wszystkim dotyczy to dokumentów potwierdzających faktyczne odprowadzanie podatków na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Wymagany jest dokument wystawiony przez właściwy organ potwierdzający informacje o odprowadzanych podatkach. Ponieważ celem jest weryfikacja, czy wnioskodawca odprowadza podatki na terenie województwa, wobec czego powinny być dopuszczone wszystkie możliwości wykazania tego, np. przedstawienie deklaracji podatkowej wraz z Urzędowym Potwierdzeniem Odbioru oraz potwierdzeniem dokonania wpłaty na rzecz właściwych urzędów.

Dużym usprawnieniem dla wnioskodawców w przygotowaniu odpowiedniej dokumentacji byłoby wypracowanie wzorów wymaganych informacji we wniosku lub załączników do niego, wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Dotyczy to np. szeregu wymaganych oświadczeń.

W opinii ewaluatora kluczowym problemem w tym zakresie jest to, iż w każdym naborze przedstawiony jest standardowy wymagany zakres dokumentów. I nie do końca jest on dostosowany do specyfiki projektów w ramach danego naboru. Zastosowanie tych ogólnych dokumentów powoduje trochę większy nakład pracy po stronie wnioskodawców, często nieadekwatny do potrzeb oceniających projekty. Po części można zrozumieć tego powody. Eliminuje to ryzyko ewentualnych nieprawidłowości w przeprowadzeniu naboru, braku zastrzeżeń do prawidłowości przeprowadzonej oceny. Można by było jednak podjąć próbę doprecyzowania katalogu wymaganych załączników. Mogłoby ono być w formie przedstawienia czytelnej instrukcji, np. kiedy potrzebny jest dokument wydany przez organ odpowiedzialny za monitorowanie obszarów Natura 2000, dokument wydany przez organ odpowiedzialny za gospodarkę wodną, itp. Często rodzi to wątpliwości interpretacyjne wśród wnioskodawców.

Podsumowując, zakres dokumentów wymaganych do przygotowania wniosku o dofinansowanie jest właściwy oraz dostosowany do specyfiki projektów, które mogą zostać objęte wsparciem. Zdaniem ewaluatora nie powinien być ani ograniczony ani rozszerzony. Możliwe jest jedynie wprowadzenie rozwiązań ułatwiających przygotowanie wymaganej dokumentacji, o których mowa powyżej.

Czy czas od ogłoszenia do rozpoczęcia naboru, czas trwania naboru, są wystarczające, aby wnioskodawca mógł przygotować wniosek o dofinansowanie?

Instytucje ogłaszające nabory wniosków o dofinansowanie, wyznaczając terminy na złożenie wniosków powinny zbilansować potrzebę szybkiej kontraktacji środków, a jednocześnie możliwości beneficjentów przygotowania wniosku. Ustawa wdrożeniowa⁷ dla naborów prowadzonych w trybie konkursowym określa minimalne terminy trwania naboru (jest to 10 dni) oraz zakończenia naboru od dnia upublicznienia ogłoszenia (jest to 40 dni). Instytucje mają możliwość ich zwiększania np. w zależności od specyfiki projektów, przypadające przerwy świąteczne, itp.

Jak pokazała analiza ogłoszonych naborów wniosków w ramach FEWiM 2021-2027, w każdym z nich terminy te zostały dochowane. Co więcej Instytucje dosyć często decydowały się na wydłużenie ustawowych terminów. W konsekwencji średni czas od ogłoszenia naboru do jego zakończenia w przypadku EFRR wyniósł 50,3 dni, natomiast dla naborów prowadzonych w ramach EFS+ 44 dni.

⁷ Ustawa z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021–2027

Specyfika przygotowywania wniosków, dla których prowadzony jest nabór w trybie niekonkurencyjnym jest nieco odmienna od trybu konkurencyjnego⁸. Przede wszystkim projekty te są wcześniej zidentyfikowane, a ich beneficjenci objęci są tzw. umowami wstępnymi, dzięki którym Instytucja Zarządzająca może monitorować proces przygotowywania projektów do realizacji. Umowy wstępne określają, kiedy beneficjenci będą gotowi do złożenia wniosku i dopiero w tym terminie nabór jest ogłaszany. Wobec czego beneficjenci takich projektów co do zasady mają znacznie więcej czasu na przygotowanie projektu, a tym samym i wniosku o dofinansowanie.

Analiza ogłoszonych naborów wniosków w ramach FEWiM 2021-2027 pokazała, że instytucje dla naborów prowadzonych w trybie niekonkurencyjnym wyznaczały terminy porównywalne do trybu konkurencyjnego. W konsekwencji średni czas od ogłoszenia naboru do jego zakończenia w przypadku EFRR wyniósł 49,1 dni, natomiast dla naborów prowadzonych w ramach EFS+ 37,8 dni.

Tabela 4 – Czas poszczególnych naborów wniosków o dofinansowanie (liczba dni kalendarzowych)

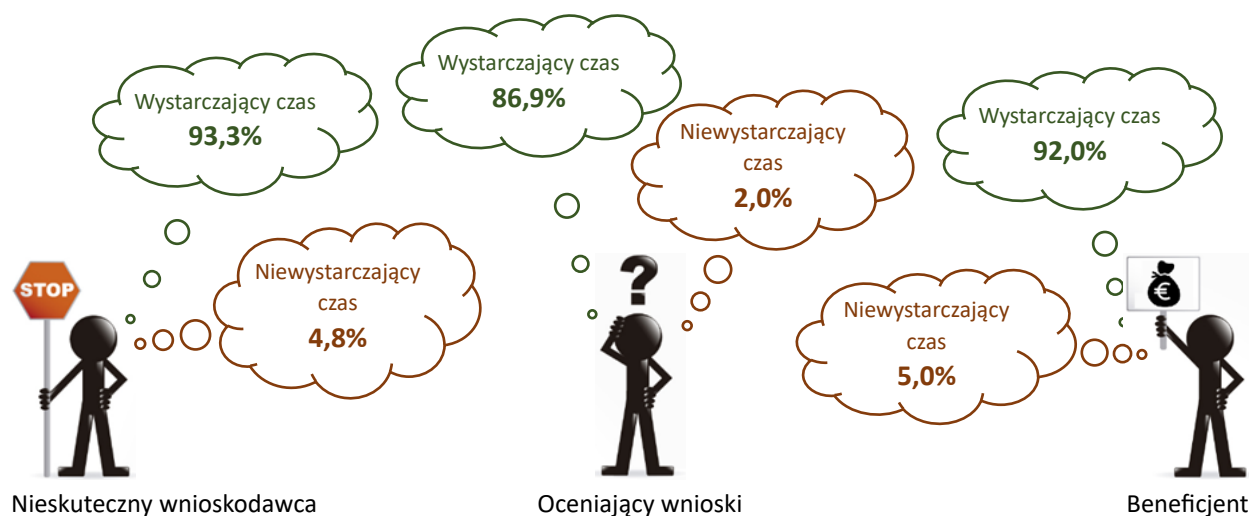
Czas	EFRR		EFS+	
	Konkurencyjny	Niekonkurencyjny	Konkurencyjny	Niekonkurencyjny
Od ogłoszenia do rozpoczęcia naboru	22,7	21,7	2,2	1,8
Od rozpoczęcia do zakończenia naboru	27,6	27,4	41,8	36,0
Łączny czas od ogłoszenia do zakończenia naboru	50,3	49,1	44,0	37,8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zamawiającego (według stanu na 22 grudnia 2024 r.)

Badanie pokazało, że przyjmowane w ramach FEWiM 2021-2027 czasy od ogłoszenia do rozpoczęcia naborów, łącznie z czasem ich trwania, są wystarczające, aby wnioskodawca mógł przygotować wniosek o dofinansowanie. Oceniają tak zarówno wnioskodawcy, których wnioski zostały odrzucone (93,3% wnioskodawców), beneficjenci otrzymujący wsparcie (92% beneficjentów) oraz eksperci oceniający projekty w ramach KOP (86,9% ekspertów).

⁸ Nie dotyczy to naborów prowadzonych w trybie niekonkurencyjnym dla Powiatowych Urzędów Pracy

Infografika 5 – Odsetek osób wskazujących na wystarczający czas zaplanowany na nabór wniosków o dofinansowanie pod kątem możliwości przygotowania i złożenia wniosku o dofinansowanie (w %)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz członków KOP (n=171)

Należy zwrócić uwagę, że zakres dokumentów, jaki wnioskodawcy muszą złożyć w przypadku projektów „twardych”, finansowanych z EFRR, jest znacznie bardziej rozbudowany niż projektów finansowanych z EFS+. Pomimo to, w ocenie ewaluatora, pozytywna ocena wyznaczanych terminów naborów dotyczy zarówno tych prowadzonych w ramach EFS+ jak i EFRR.

Przede wszystkim w ramach FEWiM 2021-2027 funkcjonuje *Harmonogram naborów wniosków o dofinansowanie*, który wskazuje jakie nabory będą ogłaszane, i kiedy, w ciągu najbliższych 12 miesięcy. Oczywiście może on być w miarę potrzeb uzupełniany o kolejne nabory lub aktualizowany w zakresie np. terminów naborów. Mimo to jest to bardzo użyteczne narzędzie, gdyż potencjalny wnioskodawca może wcześniej zapoznać się z planowanymi naborami, ich przedmiotem i terminami oraz rozpocząć przygotowania do złożenia wniosków o dofinansowanie, kompletowania dokumentacji, poszukiwanie partnerów, itp.

Ponadto, zakłada się, że składane wnioski o dofinansowanie dotyczą projektów, które wynikają z potrzeb rozwojowych beneficjentów. Wobec czego powinna następować zapobiegliwość w przygotowaniu projektu do realizacji nie czekając na moment ogłoszenia naboru wniosków. W sytuacji, gdy beneficjenci kreują pomysły na projekt dostosowując je do aktualnie ogłoszonych naborów, czas na przygotowanie wniosku może być niewystarczający. Zdaniem Wykonawcy nie jest to powód, do dokonywania zmian w podejściu instytucji ogłaszających nabory wniosków co do terminów ich trwania.

Warto rozważyć, aby w sytuacji planowania naborów w działaniach, dla których dotychczas jeszcze ich nie prowadzono, wskazywać odniesienie do informacji jaka będzie wymagana dokumentacja niezbędna do złożenia wniosku o dofinansowanie. Chociażby wstępny wykaz

takiej dokumentacji. Pozwoli to potencjalnym wnioskodawcom na wcześniejsze prace nad jej przygotowaniem lub pozyskaniem. Dotyczy to głównie naborów prowadzonych w ramach EFRR.

Oprócz przeznaczenia odpowiedniego czasu na przygotowanie wniosku **ważną kwestią jest czy nabór został ogłoszony w odpowiednim czasie, co również wpływa na możliwości przygotowania wniosku. Każdy z obszarów wsparcia ma swoją specyfikę i powinna być ona brana pod uwagę przy ustalaniu terminu naboru. Ocena tego aspektu jest jednak równie pozytywna.** Na prawidłowość terminu naboru wskazuje ok. 91% wnioskodawców, 88% beneficjentów oraz 78% przedstawicieli KOP.

Infografika 6 – Odsetek osób wskazujących, że rozplanowanie w czasie naboru było prawidłowe biorąc pod uwagę specyfikę składanego projektu (w %)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz członków KOP (n=171)

Ewentualne zastrzeżenia w tym aspekcie dotyczyły ogłaszania naborów tak, aby ich złożenie lub ocena nie przypadły na okres wakacyjny. Ponadto, żeby czas naboru na projekty zbliżone tematycznie nie pokrywał się ze sobą.

Na prawidłowość wyznaczanych terminów wskazują również poziomy zainteresowania ogłaszanymi naborami w trybie konkurencyjnym.

Tabela 5 – Odsetek wartości dofinansowania złożonych wniosków w stosunku do alokacji naborów w trybie konkurencyjnym (w %)

Działanie	Odsetek	Działanie	Odsetek	Działanie	Odsetek	Działanie	Odsetek
1.1	95,4%	2.8	52,7%	7.2	726,9%	9.3	241,3%
1.2	114,5%	3.1	5,7%	7.3	200,0%	9.4	290,1%
1.6	206,4%	4.2	79,4%	7.5	100,0%	9.7	175,1%
1.8	85,4%	5.1	92,2%	7.6	90,0%	9.9	154,7%
1.9	332,5%	6.1	168,3%	7.7	395,3%	10.1	193,1%
1.11	20,7%	6.2	111,2%	7.8	368,3%	11.1	298,0%
1.12	258,9%	6.3	114,2%	8.1	55,3%	11.2	42,0%
2.1	150,5%	6.4	116,7%	8.2	2,8%	12.1	179,9%
2.2	56,7%	6.5	418,1%	9.1	396,7%	-	-
2.7	320,3%	6.6	99,3%	9.2	100,0%	-	-

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zamawiającego (według stanu na 23 grudnia 2024 r.)

Zaledwie w przypadku czterech działań wartość dofinansowania złożonych wniosków stanowi mniej niż 50% przeznaczonej alokacji naborów. Są to następujące działania finansowane w ramach EFRR: 1.11 *Kompetencje dla gospodarki przyszłości*, 3.1 *Mobilność miejska*, 8.2 *Infrastruktura systemu pieczy zastępczej* oraz 11.2 *Publiczna oferta turystyczna*.

W opinii ewaluatora w tych przypadkach niewielkie zainteresowanie naborami nie jest skutkiem niewystarczającego czasu na złożenie wniosku. Potwierdzają to też wyniki badań ilościowych, w których respondenci z ww. działań nie wskazują na problem niewystarczającego czasu na przygotowanie wniosków, czy też złego rozplanowania naboru w czasie. Przyczyny takiej sytuacji (w zależności od obszaru) mogą leżeć w ogólnych uwarunkowaniach istniejących w regionie od lat, jak np. niewielka liczba instytucji otoczenia biznesu przez co konieczne jest kilkukrotne ogłaszanie naborów im dedykowanych, aby zagospodarować dostępną alokację, dostępność środków krajowych lub z innych programów (np. KPO) na ten sam zakres, czasowe ograniczenie środków na wkład własny u beneficjenta, np. JST. Niewielkie zainteresowanie wynika też z braku chęci korzystania z kosztów uproszczonych oraz braku potrzeb u beneficjentów tego typu inwestycji.

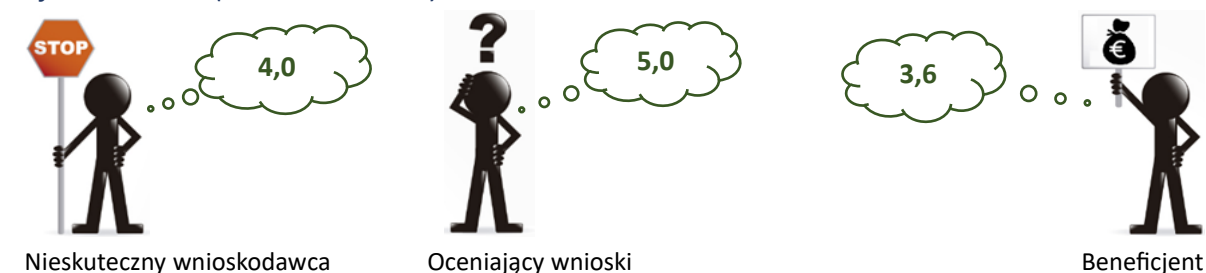
W ramach badania zidentyfikowano sytuacje, w których czas składania wniosków o dofinansowanie był niewystarczający dla zewnętrznych firm konsultingowych, które miały dużo projektów do przygotowania. Głównie dotyczy to naborów dedykowanych przedsiębiorcom. Zdaniem Wykonawcy również nie jest to powód, do dokonywania zmian w podejściu instytucji ogłaszających nabory wniosków co do terminów ich trwania. Firmy konsultingowe powinny dostosowywać możliwości realizacji swoich usług do wymogów naborów, a nie odwrotnie.

Czy i ewentualnie na jakie problemy napotykali wnioskodawcy na etapie przygotowywania wniosku o dofinansowanie?

W ocenie wnioskodawców, których wnioski zostały odrzucone, beneficjentów wsparcia oraz członków Komisji Oceny Projektów, przygotowanie i złożenie wniosku o dofinansowanie w ramach FEWiM 2021-2027 jest umiarkowanie złożone. W skali od 0 do 9⁹ ocena poziomu skomplikowania wyniosła 4,0 (nieskuteczni wnioskodawcy), 3,6 (beneficjenci) oraz 5,0 (członkowie KOP). Co ciekawe ocena skomplikowania przygotowania wniosku jest wyższa w przypadku osób oceniających projekty niż osób faktycznie opracowujących wnioski.

⁹ W całym raporcie przy ocenie w skali od 0 do 9, 0 oznacza ocenę najniższą, a 9 najwyższą. W przypadku tego aspektu ocena 9 wskazuje na najbardziej skomplikowany proces przygotowania i złożenia wniosku.

Infografika 7 – Ocena poziomu skomplikowania przygotowania i złożenia wniosku o dofinansowanie (w skali od 0 do 9)

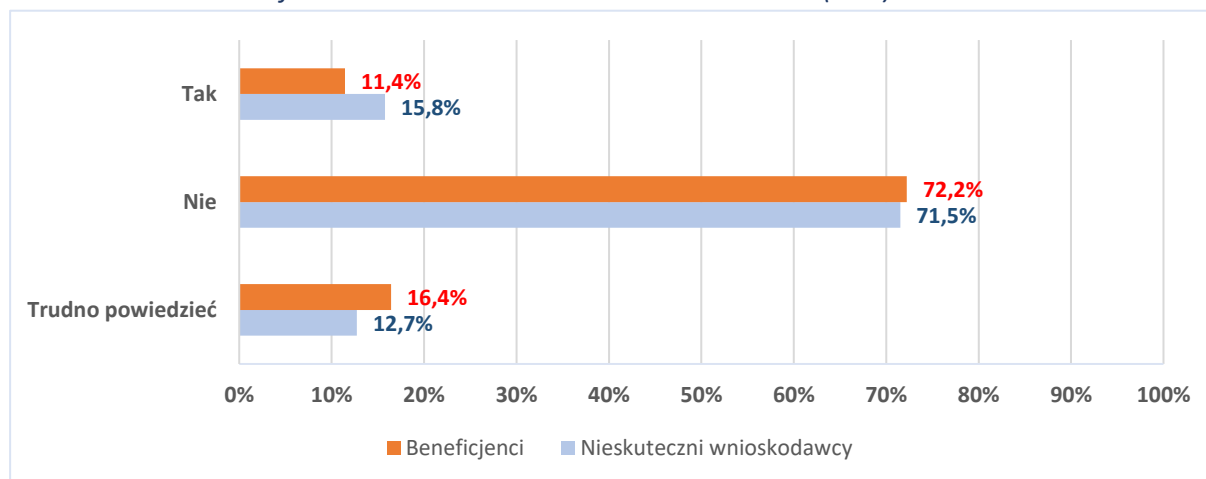

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz członków KOP (n=171)

Rodzi to szereg pytań kierowanych przez potencjalnych wnioskodawców do instytucji ogłaszającej nabory. Zazwyczaj są to pytania merytoryczne dotyczące przedmiotu naboru czy też konkretnych zapisów dokumentacji konkursowej. Wynikają one z konieczności doprecyzowania niezrozumiałych zapisów regulaminów lub kryteriów wyboru projektów. W odczuciu wnioskodawców wymagana jest coraz bardziej specjalistyczna wiedza dotycząca naborów, wobec czego dobrym rozwiązaniem jest możliwość wysyłania zapytań w formie elektronicznej do instytucji ogłaszającej nabór.

W mniejszym stopniu niż poziom skomplikowania przygotowania i złożenia wniosku o dofinansowanie, w ocenie nieskutecznych wnioskodawców oraz beneficjentów, występują problemy w tym procesie. Twierdzi tak zaledwie 15,8% wnioskodawców oraz 11,4% beneficjentów wsparcia.

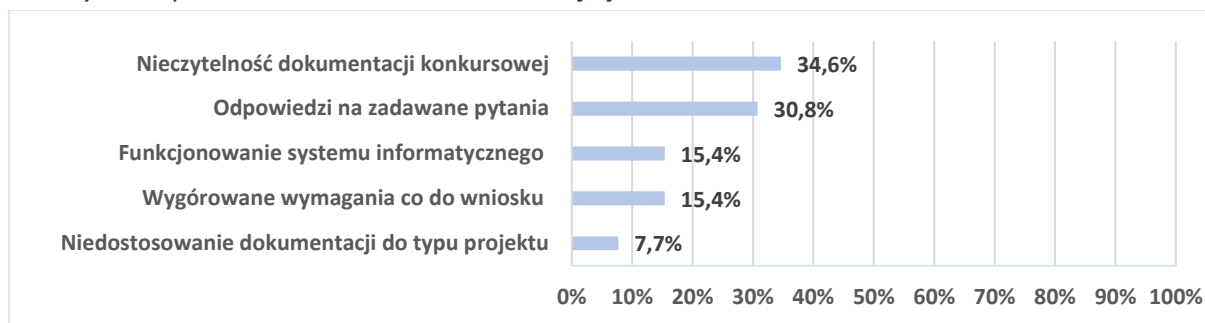
Wykres 4 – Odsetek osób wskazujących na występowania problemów podczas przygotowania i złożenia wniosku o dofinansowanie w ramach FEWiM 2021-2027 (w %)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165) oraz beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201)

Na poniższym wykresie przedstawione zostały główne problemy identyfikowane przez wnioskodawców oraz beneficjentów FEWiM 2021-2027 przy przygotowywaniu wniosków o dofinansowanie.

Wykres 5 – Poszczególne problemy podczas przygotowania i złożenia wniosku o dofinansowanie wskazywane przez wnioskodawców oraz beneficjentów FEWiM 2021-2027

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=26) oraz beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=23)

Poszczególne problemy szerzej omówione zostały w ramach odpowiedzi na inne pytania badawcze. Mianowicie:

- czytelność dokumentacji związanej z naborami wniosków - w ramach pytania *Czy dokumentacja konkursowa dla poszczególnych działań została przygotowana w sposób czytelny?*
- jakość odpowiedzi uzyskiwanych w ramach pytań zadawanych przez wnioskodawców do ogłoszonych naborów - w ramach pytania *W jaki sposób poprawić komunikację z wnioskodawcami w celu usprawnienia procesu wyboru projektów w związku ze zmianami systemu wyboru projektów w perspektywie budżetowej UE 2021-2027?*
- niedostosowania dokumentacji do przedmiotów wspieranych projektów oraz wygórowanych wymagań stawianych wnioskodawcom - w ramach pytania *Czy zakres dokumentów wymaganych do przygotowania wniosku o dofinansowanie jest właściwy, czy powinien zostać poszerzony / zawężony? Czy jest on dostosowany do specyfiki projektów, które mogą zostać objęte wsparciem?*
- funkcjonowanie systemów informatycznych, tj. aplikacji SOWA w przypadku EFS+ oraz aplikacji WOD 2021 dla EFRR - w ramach pytania *Czy są potrzebne istotne usprawnienia na poziomie regionu, dotyczące działania systemu obsługi wniosków aplikacyjnych, instrukcji obsługi, instrukcji wypełniania wniosku oraz wsparcia technicznego w przypadku problemów związanych z jego obsługą z punktu widzenia wnioskodawców i instytucji systemu realizacji Programu?*

Czy na stronie internetowej Serwisu FEWiM 2021-2027 znajdowały się wszystkie informacje zwrotne do wnioskodawcy (np. odpowiedzi na pytania, wyniki konkursów)?

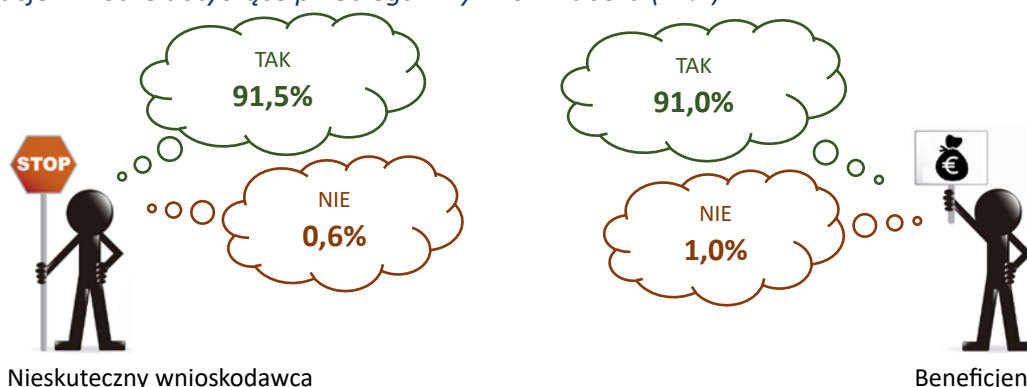
Zgodnie z wymaganiami określonymi w wytycznych do wyboru projektów, w toku trwania naboru i oceny wniosków, na stronie internetowej Programu powinny być zamieszczane następujące informacje:

- otrzymane zapytania od potencjalnych wnioskodawców oraz udzielone wyjaśnienia na nie,
- wykaz złożonych wniosków,
- projekty zakwalifikowane do poszczególnych etapów oceny,
- wyniki postępowania, tj. wykaz projektów rekomendowanych do dofinansowania,
- pełny skład Komisji Oceny Projektów,
- unieważnienie postępowania.

Przeprowadzona analiza poszczególnych naborów wniosków w ramach EFRR oraz EFS+ wskazuje, że co do zasady wszystkie ww. informacje są na bieżąco publikowane na stronie internetowej FEWiM 2021-2027. Niewątpliwie pomagają w tym zapisy Instrukcji Wykonawczych poszczególnych instytucji, które w procedurach dotyczących procesu przeprowadzenia naborów wniosków uwzględniają konieczność przekazywania niezbędnych informacji do opublikowania na stronie internetowej.

Badania ankietowe zdecydowanie potwierdzają skuteczność działań Instytucji Zarządzającej FEWiM 2021-2027. Aż 91,5% wnioskodawców, których projekty nie zostały wybrane do dofinansowania znalazło na stronie internetowej Programu wszystkie informacje o przebiegu naboru. W przypadku beneficjentów jest to 91%.

Infografika 8 – Ocena czy na stronie internetowej FEWiM 2021-2027 znajdują się wszystkie informacje zwrotne dotyczące przebiegu i wyników naboru (w %)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165) oraz beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201)

Ewaluator zidentyfikował jednak, że nie zawsze publikowana jest lista złożonych wniosków o dofinansowanie. Przy części naborów opublikowana została dopiero lista po pierwszym etapie oceny (np. oceny formalno-merytorycznej).

Ponadto, badanie pokazało, że różne jest podejście do publikowanych informacji. W zależności od instytucji ogłaszającej nabór publikowane są np. listy wniosków skierowanych do negocjacji (nie precyzując czy pozostałe wnioski zostały odrzucone czy jeszcze trwa ich ocena) lub listy wniosków odrzuconych (i nie wiadomo, czy te, które nie są odrzucone przeszły do następnego etapu oceny). Aby każdy z wnioskodawców wiedział co się dzieje z jego wnioskiem, ważna jest standaryzacja przekazywanych informacji. Każdorazowo powinny być publikowane informacje kto i jakie złożył wnioski o dofinansowanie, jakie wnioski zostały

odrzucone na danym etapie, a jakie ten etap przeszedł. Jeżeli wniosek przeszedł dany etap to powinna być informacja na jakim etapie teraz jest (np. przeszedł etap oceny formalno-merytorycznej i został skierowany do negocjacji). Ważne jest, aby informacje o wnioskach odrzuconych i skierowanych do dalszego etapu publikowane były w tym samym momencie¹⁰.

Standaryzacja niezbędna jest również w zakresie formy publikowanych informacji. Jak wynika z badania niektóre instytucje podają jedynie punkty przyznane poszczególnym wnioskowi, nie wskazując wartości dofinansowania projektu. Inne instytucje odwrotnie, publikują informacje o wartościach projektów bez podania punktacji. Według ewaluatora jedna i druga informacja powinna być pokazywana na publikowanych listach wniosków.

Mocną stroną systemu wyboru projektów FEWiM 2021-2027 jest, że publikowanie na stronie internetowej kluczowych informacji o naborze jest traktowane priorytetowo przez pracowników IZ FEWiM 2021-2027. Zgodnie z określonymi w IW procedurami informacja na stronie internetowej powinna pojawić się nie później niż po 5 dniach od jej otrzymania.

Najczęściej jednak następuje to niezwłocznie, często nawet tego samego dnia. Dzięki temu wnioskodawcy nie zostają bez kluczowych dla nich informacji dotyczących przebiegu naboru, w którym aplikowali lub planują aplikować.

W przypadku informacji o wynikach oceny wniosków o dofinansowanie wartym rozważenia jest wykorzystywanie również innych kanałów informacyjnych. Oprócz komunikatu na stronie internetowej można wykorzystać również newsletter, aby przekazywać informacje o poszczególnych etapach naboru i oceny wniosków. Albo, co może byłoby bardziej uzasadnione, za pomocą bazy mailingowej wnioskodawców informacje można przekazywać przez systemy teleinformatyczne CST2021, SOWA 2021. W szczególności byłoby to niezbędne w sytuacji publikowanych informacji o pojawiających się opóźnieniach w ocenie. Zdaniem ewaluatora byłoby to ułatwieniem w komunikacji, wyjściem w kierunku wnioskodawców oraz spowodowałoby bardziej pozytywny odbiór z ich strony.

Wartym rozważenia byłoby również, aby po zakończeniu naboru przedstawić informację o momentach, w których pewne działania będą oczekiwane ze strony wnioskodawców oraz ich spodziewanych terminach (np. uzupełnienia wniosków po przeprowadzonym danym etapie oceny). Ułatwiłoby to wnioskodawcom rozplanowanie pracy, tak aby sprawnie wywiązać się później z oczekiwań instytucji ogłaszających nabór.

Podsumowując, w ramach badania zidentyfikowano, że w poszczególnych naborach wniosków nie zawsze publikowane są wszystkie te same informacje. Poza tym konieczna jest też ich standaryzacja, gdyż poszczególne instytucje ogłaszające nabory mają odmienny sposób odnośnie do formy i treści publikowanych informacji.

¹⁰ Z wyjątkiem sytuacji, w której instytucja zdecyduje skierować do negocjacji tylko część wniosków pozytywnie ocenionych (do wysokości dostępnej alokacji).

W jaki sposób poprawić komunikację z wnioskodawcami w celu usprawnienia procesu wyboru projektów w związku ze zmianami systemu wyboru projektów w perspektywie budżetowej UE 2021-2027?

Instytucja Zarządzająca oraz Instytucje Pośredniczące FEWiM 2021-2027 zapewniły szereg kanałów komunikowania się z potencjalnymi beneficjentami Programu. Są to przede wszystkim:

- punkty informacyjne, które dają możliwość bezpośrednich, indywidualnych kontaktów, zarówno mailowo jak i telefonicznie,
- organizowane szkolenia dla wnioskodawców z przygotowania wniosków o dofinansowanie oraz zasad obowiązujących w perspektywie 2021-2027,
- organizowane w trakcie naboru spotkań informacyjnych dla wnioskodawców, na których przedstawiane są założenia naboru, podstawowe funkcjonalności systemu informatycznego, itp.,
- wskazywanie osób kontaktowych dla poszczególnych naborów wniosków, do których wnioskodawcy mogą zwrócić się z zapytaniami,
- media społecznościowe.

Dobłą praktyką prowadzonych naborów w ramach FEWiM 2021-2027 jest wprowadzony system udzielania informacji na zadawane pytania. Każde z nich, nawet te które wpływają do punktów informacyjnych, trafia do komórki odpowiedzialnej za dany nabór i tam następuje udzielenie odpowiedzi, a następnie jej przesłanie do wnioskodawcy. Zbiorczo zebrane pytania i odpowiedzi publikowane są natomiast na stronie internetowej Programu. Dzięki temu wszyscy potencjalni wnioskodawcy mają równe szanse w dostępie do kluczowych informacji.

Należy zwrócić również uwagę na funkcjonowanie Komitetu Monitorującego FEWiM 2021-2027. Gremium to skupia przedstawicieli bardzo dużego wachlarza środowisk będących partnerami w realizacji Programu. Dzięki swoim reprezentantom w Komitecie mogą przedstawiać Instytucji Zarządzającej stanowiska swoich środowisk m.in. w zakresie systemu i kryteriów wyboru projektów. Z drugiej strony członkowie Komitetu stanowią źródło przekazywania informacji do środowisk, które reprezentują.

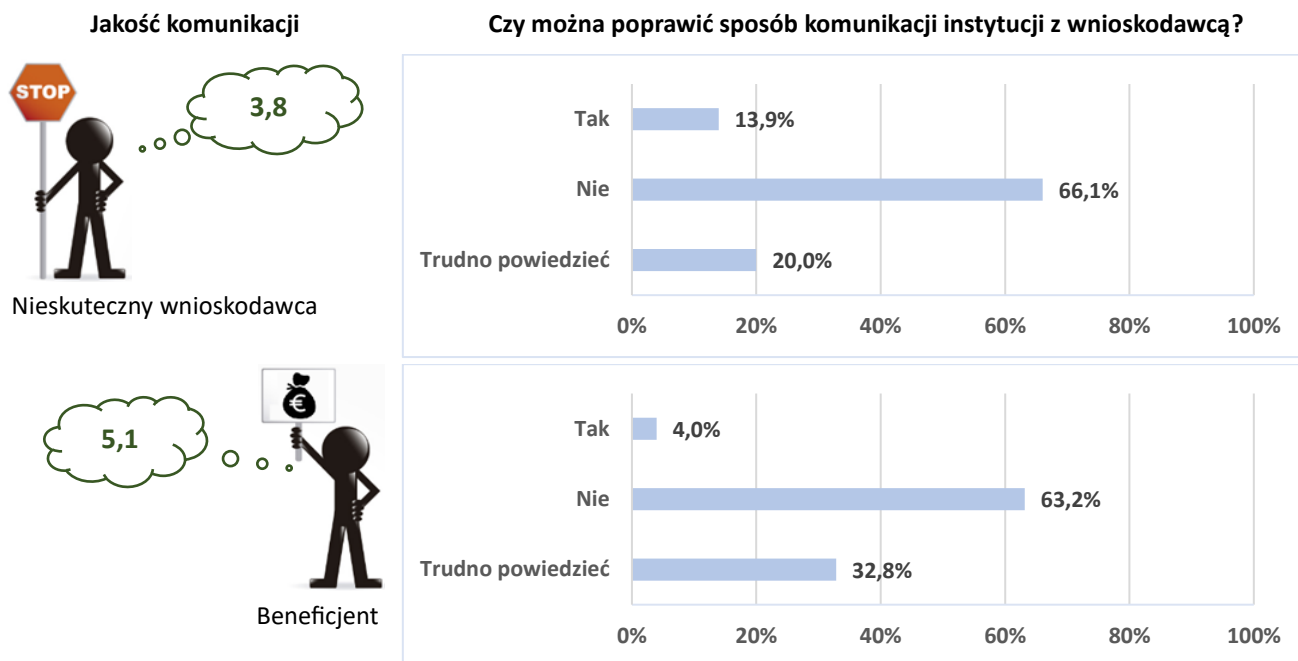
W opinii ewaluatora przyjęte kanały komunikacji są wystarczające do tego, żeby wnioskodawca czy beneficjent mógł się skontaktować z daną instytucją i pozyskać niezbędne informacje.

Osobną kwestią jest jakość komunikacji z instytucjami ogłaszającymi nabór. Wnioskodawcy, których wnioski zostały odrzucone oraz beneficjenci stosunkowo nisko ją oceniają – odpowiednio 3,8 oraz 5,1 w skali od 0 do 9.

Analiza wyników badań ankietowych w poszczególnych funduszach (łącznie w odniesieniu do wnioskodawców, beneficjentów i członków KOP) pokazuje, że jakość komunikacji z instytucjami ogłaszającymi nabór w ramach EFRR oceniona została na 3,6 w skali od 0 do 9 i jest znacznie gorsza od oceny komunikacji z instytucjami prowadzącymi nabory w ramach EFS+ (która wyniosła 4,6).

Infografika 9 – Ocena jakości komunikacji z instytucją ogłaszającą nabór w ramach FEWiM 2021-2027 (w skali od 0 do 9)

Wykres 6 – Odsetek osób wskazujących na możliwość poprawy sposobu komunikacji instytucji ogłaszającej nabór z wnioskodawcą w ramach FEWiM 2021-2027

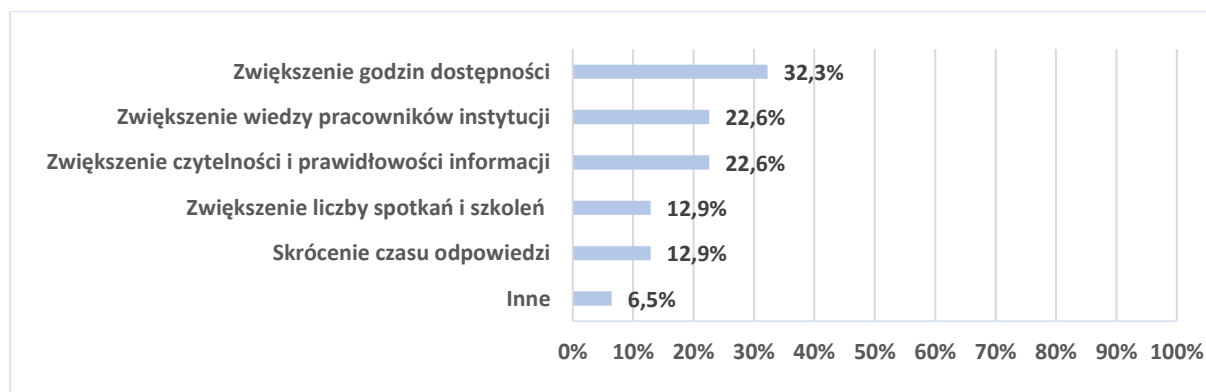

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165) oraz beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201)

Znaczny odsetek nieskutecznych wnioskodawców (13,9%) identyfikuje możliwość poprawy komunikacji instytucji ogłaszających nabór z wnioskodawcami. W przypadku beneficjentów jest to ok. 4% z nich.

Na poniższym wykresie przedstawione zostały główne sposoby poprawy komunikacji, które zostały wskazane zarówno przez nieskutecznych wnioskodawców oraz beneficjentów FEWiM 2021-2027.

Wykres 7 – Sposoby poprawy komunikacji instytucji ogłaszającej nabór z wnioskodawcą w ramach FEWiM 2021-2027

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=23) oraz beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=8)

Jak pokazało badanie zdarzały się praktyki, że niektóre biura / wydziały uwzględniały dostępność dla wnioskodawców osób merytorycznych, ale jedynie w określone dni tygodnia i określone godziny. Uelastycznienie kontaktów i zwiększenie dostępności jest najczęściej wskazywaną potrzebą wnioskodawców oraz beneficjentów. W opinii ewaluatora instytucje powinny rezygnować z tego typu praktyk i umożliwić potencjalnym wnioskodawcom bieżący kontakt z osobami merytorycznymi w ramach danego naboru. Jest to o tyle istotne, że czas na złożenie wniosku o dofinansowanie jest ograniczony i wnioskodawca powinien jak najszybciej wyjaśniać swoje wątpliwości.

Zdaniem wnioskodawców i beneficjentów konieczne jest zwiększenie wiedzy pracowników instytucji ogłaszających nabory. Zdarzają się sytuacje, że odpowiedź na pytanie różni się, w zależności od tego kto odpowiada, co może wskazywać na brak prawidłowej wiedzy.

Kluczowym jest również zwiększenie czytelności udzielanych odpowiedzi. Często są one wymijające, polegające na zacytowaniu treści regulaminu. Treść ta jest dla wnioskodawców niezrozumiała i dlatego wysyłają prośbę o wyjaśnienia. Obawy przed udzieleniem informacji ponad to, co jest w regulaminie powinny zostać zastąpione bardziej szczegółowymi odpowiedziami.

„(...) był taki czas, kiedy pisałam te maile i już ich nawet nie piszę. (...) w odpowiedzi często jest to, że Pani cytuje regulamin. To mi nie pomaga, dlatego ja już nie kontaktuję się z tą instytucją.” (wywiad z wnioskodawcą)

Zwiększenie zrozumiałości i jasności przekazu oraz przyjazności dla beneficjenta jest zatem sprawą kluczową.

Beneficjenci i wnioskodawcy przedstawili również postulaty zwiększenia liczby spotkań informacyjnych i szkoleń, jako użytecznych źródeł pozyskiwania informacji. W najmniejszym stopniu postulaty dotyczyły skrócenia czasu uzyskiwania odpowiedzi.

Podsumowując, badanie wykazało, że przyjęte zostały odpowiednie kanały komunikacji z wnioskodawcami oraz beneficjentami. Należy jednak zrezygnować z wprowadzania ograniczeń czasowych oraz zadbać o odpowiednią wiedzę pracowników oraz czytelność i precyzyjność udzielanych wnioskodawcom odpowiedzi.

W jakim stopniu harmonogram naboru wniosków o dofinansowanie w ramach programu FEWiM 2021-2027 jest użyteczny dla wnioskodawców? Czy i w jakim zakresie należałoby dostosować harmonogram do potrzeb informacyjnych wnioskodawców?

Harmonogram naboru wniosków ma zapewnić potencjalnym wnioskodawcom informacje na temat planowanych naborów wniosków o dofinansowanie. Pozwala zorientować się, jakie są możliwości uzyskania dofinansowania określonych projektów, oraz zaplanować działania związane z ubieganiem się o dofinansowanie.

Pierwszy harmonogram powinien zostać przygotowany na co najmniej 12 kolejnych miesięcy, a następnie aktualizowany nie rzadziej niż raz na kwartał.

Harmonogram naborów wniosków o dofinansowanie programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027 uwzględnia m.in. takie elementy jak:

- działanie w ramach którego będzie ogłoszony nabór,
- sposób wyboru (konkurencyjny / niekonkurencyjny),
- typy projektów, na które będzie można złożyć wniosek o dofinansowanie,
- wnioskodawców uprawnionych do aplikowania,
- łączną alokację naboru,
- datę początkową i końcową naboru.

Jak pokazało badanie, harmonogram ten jest użytecznym narzędziem dla wnioskodawców.

Jeżeli dany podmiot będzie zainteresowany aplikowaniem o środki w ramach danego obszaru wdrażania FEWiM 2021-2027, to informacje w harmonogramie dają mu pewien obraz planowanego naboru. Może on już wcześniej przygotować się i pracować nad pomysłem na projekt. Obraz wszystkich naborów planowanych w okresie kolejnych 12 miesięcy, pozwala planować do których naborów aplikować i odpowiednio rozłożyć pracę.

Publikowanie harmonogramu naboru ma również inne korzyści. Wcześniejsze wskazanie planów daje możliwość wnioskodawcom przekazania informacji zwrotnej do instytucji ogłaszającej nabór np. o konieczności przesunięcia naboru na termin późniejszy czy też jego wydłużenia, z uwagi na zapewnienie niezbędnego czasu na przygotowanie się wnioskodawców oraz pozyskanie niezbędnych dokumentów, pozwoleń, projektów, itp.

Jak pokazują wyniki badań ankietowych zdecydowana większość nieskutecznych wnioskodawców (92,1%) oraz beneficjentów (89,1%) pozytywnie ocenia użyteczność funkcjonującego w ramach FEWiM 2021-2027 harmonogramu naboru.

Infografika 10 – Odsetek osób pozytywnie oceniających użyteczność harmonogramu naboru wniosków o dofinansowanie (w %)

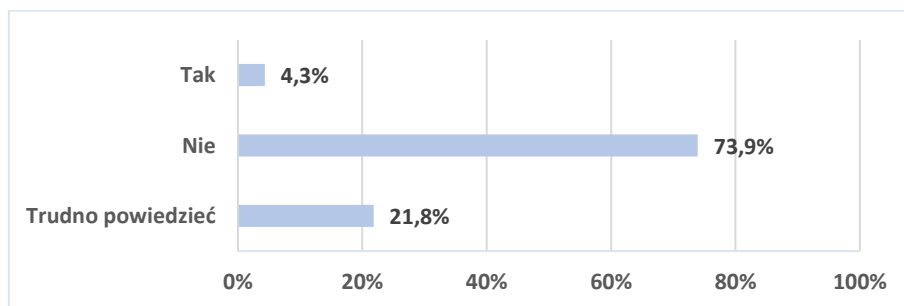
Wykres 8 – Odsetek osób wskazujących na możliwość poprawy lub zmiany w funkcjonowaniu harmonogramu naboru wniosków o dofinansowanie w ramach FEWiM 2021-2027 (w %)

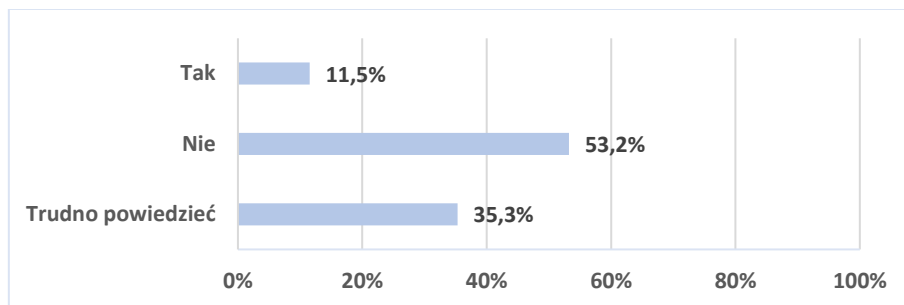
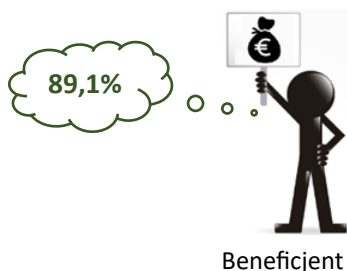
Użyteczność harmonogramu

Nieskuteczny wnioskodawca

Czy można poprawić funkcjonowanie harmonogramu naboru?

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165) oraz beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201)

Ponadto, niewielki odsetek identyfikuje możliwość poprawy jego funkcjonowania (tj. 4,2% nieskutecznych wnioskodawców oraz 11,4 % beneficjentów).

Dobłą praktyką, stosowaną w ramach FEWiM 2021-2027, jest dodawanie do harmonogramu informacji o podmiotach, które są wyłączone z ubiegania się o dofinansowanie w ramach danego naboru. Harmonogram jest pierwszym dokumentem, który analizują potencjalni wnioskodawcy, warto więc już na tym etapie poinformować, kto na pewno nie może składać wniosków o dofinansowanie.

Pomimo to w opinii ewaluatora możliwe są pewne kwestie, które można rozważyć podczas tworzenia harmonogramu.

Podczas aktualizacji harmonogramu, znacznym ułatwieniem dla wnioskodawców byłoby sporządzenie rejestru zmian w porównaniu z poprzednią wersją. Wówczas zainteresowane podmioty nie musiałyby analizować każdorazowo całego harmonogramu, aby zidentyfikować dokonane zmiany.

Wiadomym jest, że harmonogram określa jedynie ogólne ramy naboru. Szczegóły będą przedstawione dopiero po opublikowaniu regulaminu wyboru projektów. Jeżeli jednak jest to pierwszy nabór w danym działaniu, przez co wnioskodawca nie może przeanalizować wymagań z poprzednich naborów, natomiast instytucji znane są już wymagania, które mogą przysporzyć trudności wnioskodawcom (np. pozyskanie odpowiednich pozwoleń, opracowanie dodatkowych dokumentów, itp.) warto wówczas informacje takie zamieszczać w harmonogramie.

Czy sposób planowania poszczególnych naborów przekłada się na tempo wdrażania funduszy (EFRR i EFS+), aby zapewnić kontraktację i certyfikację wydatków na pożądanym poziomie i w określonym czasie?

Na podstawie rozporządzenia ogólnego w ramach każdego funduszu określone zostały roczne cele poziomów certyfikacji środków wynikające z tzw. „zasady n+3/n+2”, począwszy od roku 2025. Cele dla FEWiM 2021-2027 przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 6 – Cele certyfikacji środków wynikające z „zasady n+3/n+2” (euro oraz % alokacji) w ramach FEWiM 2021-2027

Fundusz	2025	2026	2027	2028	2029
EFRR	161 584 871	369 867 512	593 853 411	827 431 935	1 297 128 303
	12,5%	28,5%	45,8%	63,8%	100%
EFS+	60 882 800	139 361 305	223 754 738	311 764 154	488 756 385
	12,5%	28,5%	45,8%	63,8%	100%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zamawiającego

Stan wdrażania Programu, przedstawiony w poniższej tabeli, pokazuje niewielki poziom realizacji celu wynikającego z „zasady n+3/n+2” na rok 2025 w przypadku EFRR (tj. ok. 15,5% celu) oraz zdecydowanie większy w przypadku EFS+ (tj. ok. 58,9% celu).

Co prawda poziomy alokacji ogłoszonych naborów oraz kontraktacji środków przewyższają już wartość celu na rok 2025 w zakresie certyfikacji środków, natomiast w przypadku EFRR nie następuje jeszcze refundacja płatności beneficjentom, a co za tym idzie certyfikacja środków do Komisji Europejskiej.

Tabela 7 – Stan wdrażania FEWiM 2021-2027 (euro oraz % celu wynikającego z „zasady n+3/n+2” w roku 2025)

Fundusz	Alokacja naborów	Kontraktacja	Płatności	Certyfikacja
EFRR	553 319 601	283 437 910	345 625	25 108 923
	342%	175%	0,2%	15,5%
EFS+	280 348 389	186 791 142	45 306 413	35 876 306
	460%	307%	74,4%	58,9%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zamawiającego (w zakresie alokacji naborów oraz kontraktacji według stanu na 22 grudnia 2024 r., w zakresie płatności i certyfikacji według stanu na 30 listopada 2024 r.)

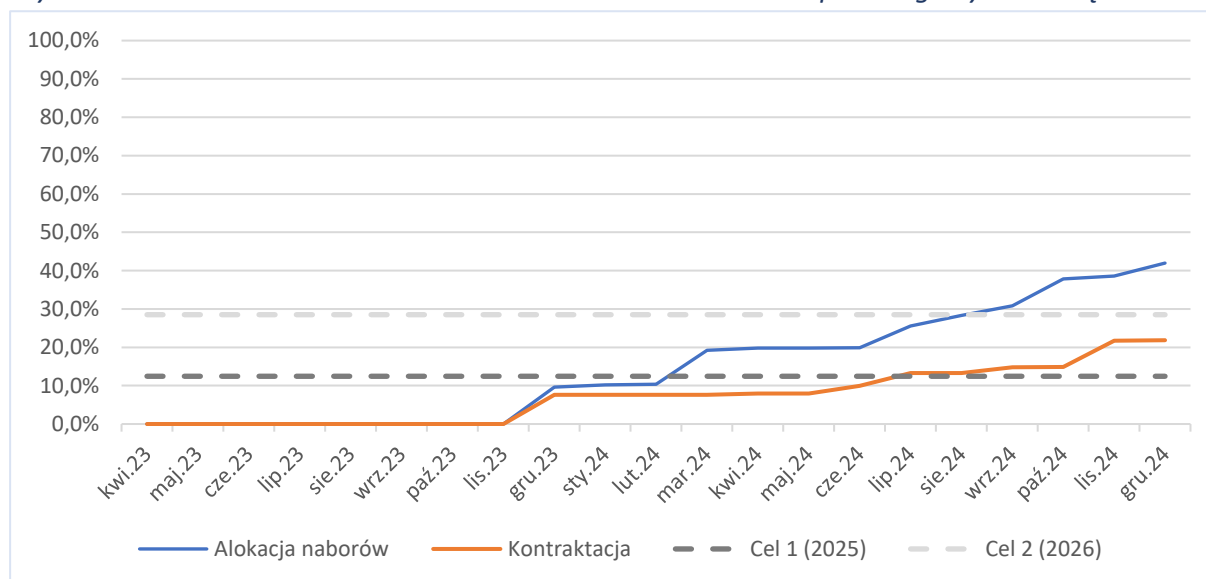
Na podstawie raportu końcowego z realizacji badania ewaluacyjnego pt. *Ocena systemu realizacji FEWiM 2021-2027*¹¹ wynikają znaczne opóźnienia w uruchomieniu programów operacyjnych na lata 2021-2027, w tym również FEWiM 2021-2027. Rok 2025 to połowa tej perspektywy i pierwszy cel wynikający z zasady „n+3/n+2”, a realizacja programów dopiero startuje. W przypadku FEWiM 2021-2027 dla części obszarów (głównie finansowanych z EFS+) wsparcie uruchomione zostało w roku 2023, a dla części w roku 2024. Niektóre nabory będą ogłaszane dopiero w roku 2025.

Jak pokazuje poniższy wykres, sposób planowania naborów w ramach EFRR przekłada się na tempo wdrażania. Wzrost alokacji środków przeznaczonych na nabory wniosków wpływa na

¹¹ EU-CONSULT Sp. z o.o., 2024 r.

analogiczny wzrost kontraktacji środków, przesunięty jedynie w czasie niezbędnym do oceny wniosków i wyboru projektów do dofinansowania.

Wykres 9 – Stan wdrażania EFRR w ramach FEWiM 2021-2027 w poszczególnych miesiącach

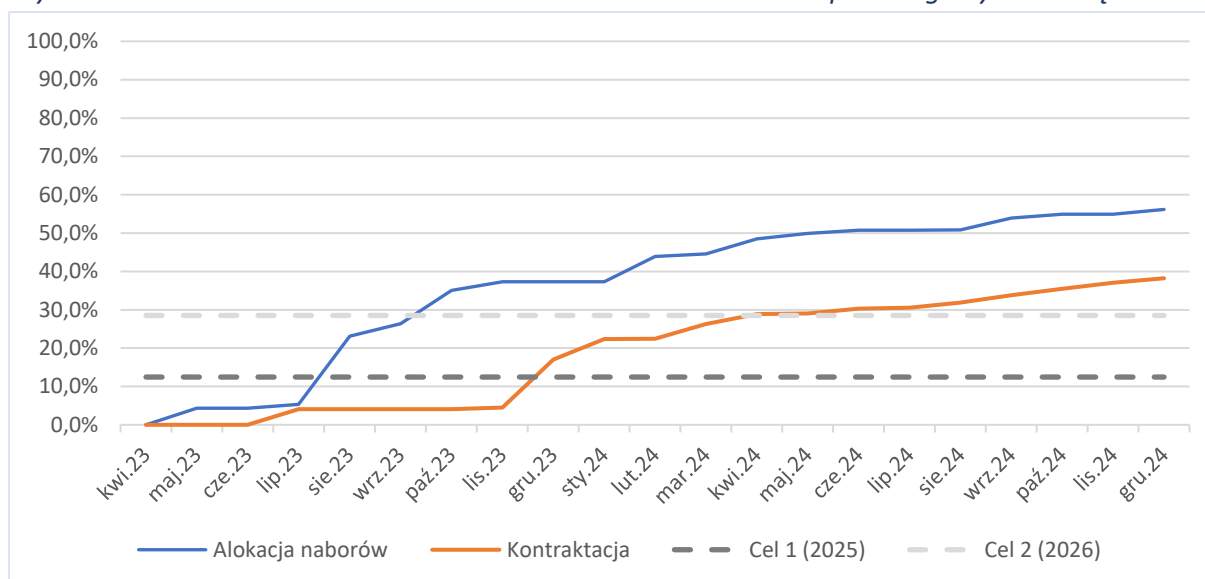

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zamawiającego (według stanu na 22 grudnia 2024 r.)

Niemniej jednak nabory ogłoszone zostały zbyt późno, aby na koniec 2025 r. zrealizować pierwszy cel wynikający z „zasady $n+3/n+2$ ”. Poziom kontraktacji środków przekroczył ten cel dopiero w lipcu-sierpniu 2024 roku. Biorąc pod uwagę, że średni czas trwania projektu finansowanego z EFRR to ok. 3 lata, a największe płatności w projektach następują w ostatnich fazach ich realizacji, rok 2025 będzie niewystarczający, aby wygenerować płatności odpowiadające celowi wynikającemu z „zasady $n+3/n+2$ ”. Tym bardziej, że dotychczas wartość zatwierdzonych wniosków o płatność stanowi zaledwie 0,2% celu na rok 2025.

W przypadku EFS+ również obserwowana jest sytuacja, iż wzrost alokacji środków przeznaczonych na nabory wniosków wpływa na analogiczny wzrost kontraktacji środków. Wskazuje to, że sposób planowania naborów przekłada się na tempo wdrażania.

Wykres 10 – Stan wdrażania EFS+ w ramach FEWiM 2021-2027 w poszczególnych miesiącach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zamawiającego (według stanu na 22 grudnia 2024 r.)

W przypadku EFS+ zgoła inaczej przedstawia się sytuacja w zakresie pierwszego celu wynikającego z „zasady $n+3/n+2$ ”. Pierwsze nabory ogłoszone zostały ok. pół roku wcześniej niż w przypadku EFRR. W konsekwencji czego poziom kontraktacji środków przekroczył ten cel już w grudniu 2023 roku. Średni czas trwania projektu finansowanego z EFS+ jest o połowę krótszy niż w przypadku EFRR i wynosi ok. 1,5 roku. Wobec czego nie będzie żadnego problemu, aby na koniec 2025 roku wygenerować poziom płatności odpowiadający celowi wynikającemu z „zasady $n+3/n+2$ ”. Tym bardziej, że dotychczas wartość zatwierdzonych wniosków o płatność stanowi już 74,4% celu na rok 2025.

Potwierdzeniem pozytywnego wpływu sposobu planowania naborów na tempo wdrażania FEWiM 2021-2027 są wyniki badania ankietowego. Uważa tak ok. 91% członków KOP. Jak pokazuje poniższy wykres w większym stopniu pozytywne oceny planowania naborów w kontekście tempa wdrażania Programu dotyczą EFS+ (92% członków KOP oceniających w ramach EFS+) niż ma to miejsce w przypadku EFRR (69,2%).

Infografika 11 – Odsetek osób uważających, że sposób planowania poszczególnych naborów przekłada się na tempo wdrażania funduszy (EFRR i EFS+), aby zapewnić kontraktację i certyfikację wydatków na pożądanym poziomie i w określonym czasie (w %)

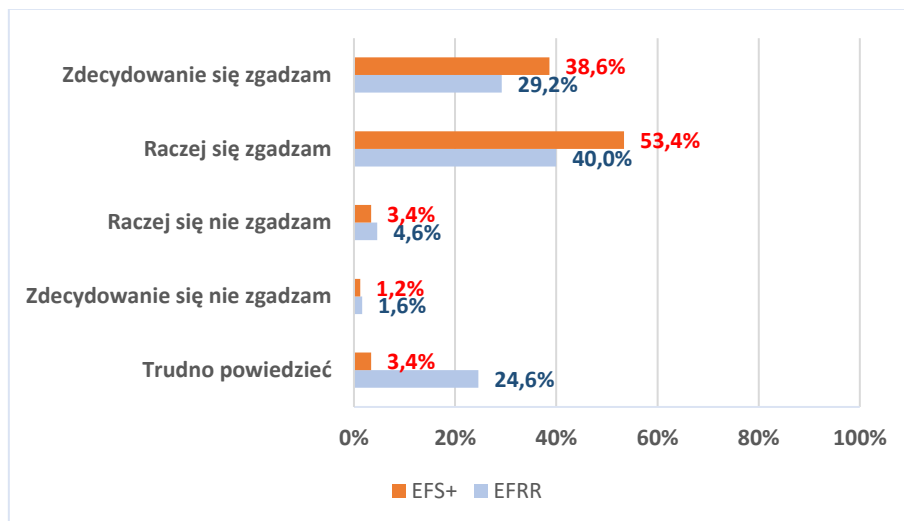
Wykres 11 – Odsetek osób uważających, że sposób planowania poszczególnych naborów przekłada się na tempo wdrażania funduszy (EFRR i EFS+), aby zapewnić kontraktację i certyfikację wydatków na pożądanym poziomie i w określonym czasie – w podziale na fundusze (w %)

Przełożenie na tempo wdrażania

Czy sposób planowania naborów przekłada się na tempo wdrażania funduszy?

Oceniający wnioski

Źródło: Badanie ankietowe wśród członków KOP (n=171)

Wobec powyższego ewaluator nie zaleca dokonywania zmian w systemie planowania naborów, aby zwiększyć tempo wdrażania FEWiM 2021-2027. Zwraca jedynie uwagę na jeden aspekt związany z postępem realizacji FEWiM 2021-2027.

W ramach Programu zaplanowano do realizacji wiele projektów, strategicznych dla rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego, których wybór nastąpi w trybie niekonkurencyjnym. Projekty te obejmują znaczną część alokacji Programu. Prace nad projektami strategicznymi rozpoczęły się już w roku 2022, ale pomimo tak znacznego upływu czasu beneficjenci nie są dostatecznie przygotowani, aby składać wnioski o dofinansowanie. Jest to duży problem, który niestety w znaczący sposób rzutuje na niewielki poziom kontraktacji środków. Na tym etapie Instytucja Zarządzająca nie ma dużych możliwości podejmowania działań. Może jedynie egzekwować określone w umowach wstępnych terminy gotowości do złożenia wniosków o dofinansowanie i motywować beneficjentów do ich spełniania.

Podsumowując, sposób planowania poszczególnych naborów, zarówno w przypadku EFRR jak i EFS+, przekłada się na tempo wdrażania Programu. Wobec czego nie zaleca się w tym zakresie żadnych zmian. Jednakże opóźnienia w rozpoczęciu wdrażania Programu i ogłaszaniu pierwszych naborów spowodują, że w przypadku EFRR najprawdopodobniej nie uda się zapewnić certyfikacji na wymaganym poziomie na koniec roku 2025.

Czy proces planowania konkursów umożliwia osiągnięcie wartości pośrednich i końcowych Programu? Jeśli nie, to co należy zmienić?

Podejście do planowania naborów w perspektywie 2021-2027 w kontekście osiągnięcia wartości pośrednich wskaźników monitoringu Programu powinno uwzględniać uwarunkowania tej perspektywy, tj. sytuację w której wszystkie wskaźniki znajdują się w ramach wykonania i dla wszystkich wskaźników produktu określone zostały wartości pośrednie założone do osiągnięcia na koniec 2024 r.

Badanie pokazało, że w przypadku FEWiM 2021-2027 podejście to powinno być odmienne w zależności od Funduszu. Wynika, to z tego, że w przypadku EFS+ wszystkie wskaźniki produktu mają określoną niezerową wartość pośrednią. Natomiast w przypadku EFRR dla zdecydowanej większości wskaźniki te mają wartość zero. Jedynie dla ok. 18% z nich wymagane jest osiągnięcie założonego celu w roku 2024.

Tabela 8 – Zestawienie ilościowe wskaźników przyjętych do ram wykonania FEWiM 2021-2027 w podziale na Fundusze (szt.)

Fundusz	Łączna liczba wskaźników	Liczba wskaźników produktu		Liczba wskaźników rezultatu
		Ogółem	w tym z niezerową wartością pośrednią	
EFRR	100	65	12	35
EFS+	51	30	30	21

Źródło: Opracowanie własne na podstawie dokumentu FEWiM 2021-2027

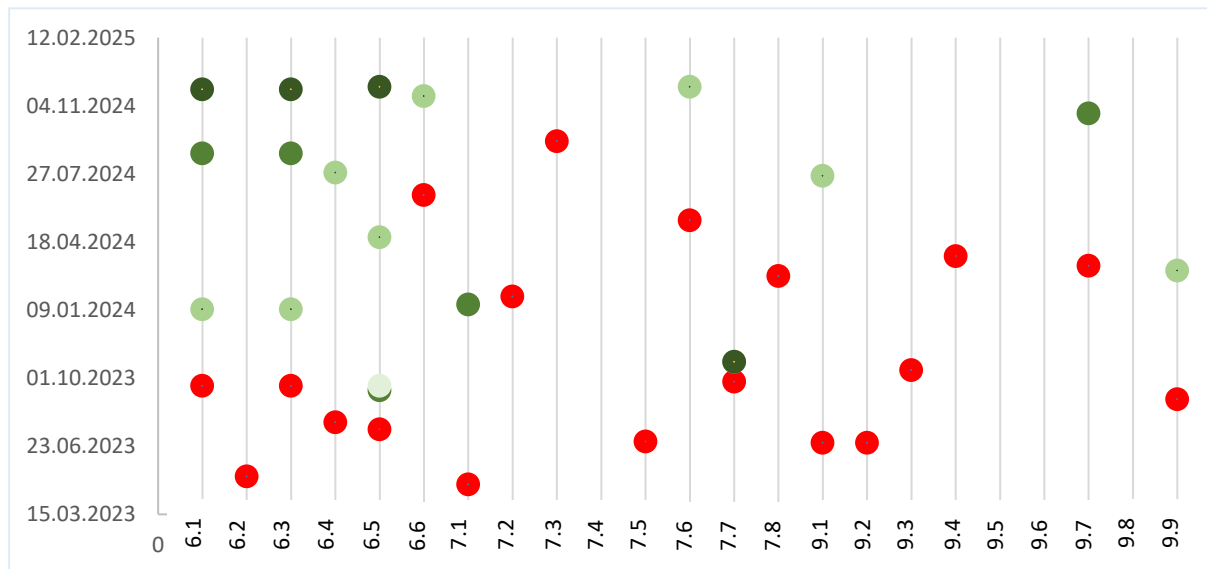
Badanie pokazało, że proces planowania naborów nie był kluczowy w osiągnięciu celów pośrednich Programu. Największą rolę odegrał w tym moment gotowości wszystkich instytucji do rozpoczęcia naborów. Mówimy tutaj o utworzeniu systemu instytucjonalnego, zapewnieniu kadr, przygotowaniu procedur i dokumentów takich jak wzory umowy, wzory wniosku, instrukcje, regulaminy, itp. Dopiero wówczas jest czas na planowanie naborów i ich ogłaszanie.

W tym miejscu ponownie należy zwrócić uwagę na zidentyfikowane w badaniu ewaluacyjnym pt. *Ocena systemu realizacji FEWiM 2021-2027* znaczne opóźnienia w uruchomieniu programów na lata 2021-2027, w tym również FEWiM 2021-2027. Pierwsze nabory wniosków ogłoszone zostały w połowie 2023 roku, a w przypadku EFRR pod koniec 2023 r., wobec czego do końca 2024 roku pozostał 1,5 – 1 rok na ocenę projektów i ich realizację. Poszczególne instytucje starały się optymalnie zaplanować ten czas, ale siłą rzeczy jest on zdecydowanie zbyt krótki na osiągnięcie w pełni wszystkich celów.

W przypadku EFS+, biorąc pod uwagę że wszystkie wskaźniki produktu mają nałożony niezerowy cel pośredni, nabory wniosków powinny być niezwłocznie ogłaszane we wszystkich obszarach wsparcia. Jak pokazuje poniższy wykres, pierwsze nabory w poszczególnych działaniach finansowanych z EFS+ (kolor czerwony) rozpoczynały się w różnym okresie – od

kwietnia 2023 r. aż do września 2024 r. W niektórych działaniach nabory nie były jeszcze przeprowadzane. Rozkład następnych naborów (kolor zielony) również jest nierównomierny.

Wykres 12 – Ogłoszone nabory wniosków o dofinansowanie w poszczególnych działaniach FEWiM 2021-2027 w ramach EFS+

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zamawiającego oraz strony funduszeuropejskie.warmia.mazury.pl (według stanu na 23 grudnia 2024 r.)

W opinii ewaluatora jest to rozsądne i właściwe postępowanie. Ogłoszenie wszystkich naborów w jednym momencie byłoby niemożliwe z uwagi na ograniczone zasoby kadrowe instytucji. Nie byłoby to dobre rozwiązanie w kontekście realizacji projektów i rozwoju regionu. Rozdysponowanie bardzo dużych środków w jednym momencie mogłoby się skończyć tym, że potencjalni beneficjenci nie byłoby w stanie ich zaabsorbować i zrealizować zaplanowanych działań. Mając kilka dużych projektów, nie aplikowałyby o kolejne nie dysponując odpowiednimi zasobami. Ponadto mogłaby zdarzyć się sytuacja niezdrowej rywalizacji o uczestników projektów i ich „podkradanie” nawzajem, która występowała w perspektywie 2014-2020 przy realizacji kilku projektów na tym samym terenie w jednym momencie.

Instytucje wdrażające EFS+ stanęły zatem przed dylematem, czy osiągnąć za wszelką cenę cele pośrednie i pokazać szybkie rozdysponowanie środków, czy może osiągnąć długofalowy efekt wsparcia. Odpowiednie rozplanowanie naborów na przestrzeni całej perspektywy uniknie sytuacji, że projekty szybko zostaną ukończone i do momentu rozpoczęcia kolejnej perspektywy finansowej nie będą dostępne już środki na wsparcie osób, które tego potrzebują.

Proces planowania naborów w ramach EFS+ spowoduje, że nie wszystkie cele pośrednie będą w pełni osiągnięte, ale dla rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego jest on optymalny.

Natomiast w przypadku EFRR, mając na uwadze to, że tylko nieliczne wskaźniki mają określoną niezerową wartość pośrednią, można było sterować naborami i ogłaszać je w pierwszej kolejności w tych obszarach, które wpływają na osiągnięcie celów pośrednich ram wykonania. Jak wynika z poniższej tabeli nie do końca się to udało. Dla części z działań pierwsze nabory zostały ogłoszone dopiero w połowie 2024 r., co skutkowało tym, że do końca 2024 r. żaden projekt nie został jeszcze wybrany do dofinansowania. Jednakże, nawet w sytuacji, gdy nabory startowały najwcześniej (listopad 2023), umowy w większości były podpisywane dopiero w drugiej połowie roku 2024.

Tabela 9 – Ogłoszone nabory wniosków o dofinansowanie w poszczególnych działaniach FEWiM 2021-2027 w ramach EFRR

Działania FEWiM 2021-2027, dla których określone zostały niezerowe wartości pośrednie wskaźników	Termin ogłoszenia naborów	Termin podpisania umów	Średnia liczba dni realizacji projektów
Działania 1.1 - 1.3	czerwiec – wrzesień 2024	brak	brak
Działania 1.4 - 1.7	listopad 2023 – listopad 2024	grudzień 2023 – październik 2024	987
Działania 1.8 - 1.10	listopad 2023 – październik 2024	grudzień 2023 – wrzesień 2024	1 655
Działanie 1.11	listopad 2023	Wrzesień – październik 2024	433
Działania 2.5 - 2.6	listopad 2023	grudzień 2023	Projekt dotyczący IF
Działania 3.1 - 3.3	sierpień 2024	brak	brak

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zamawiającego oraz strony funduszeuropejskie.warmia.mazury.pl (według stanu na 23 grudnia 2024 r.)

Jak widać, znaczne opóźnienia w uruchomieniu programów operacyjnych na lata 2021-2027, w tym również FEWiM 2021-2027 ma swoje przełożenie na brak realizacji celów pośrednich wskaźników w ramach EFRR. Analiza średnich czasów realizacji projektów pokazuje, że nawet odpowiednie sterowanie naborami nie gwarantowałoby osiągnięcia tych celów.

Na tym etapie, zarówno w przypadku naborów ogłaszanych w ramach EFRR oraz EFS+ nie można podjąć już żadnych działań w kontekście umożliwienia osiągnięcia celów pośrednich. W momencie rozpoczęcia planowania naborów jedyne czego brakowało to czas. Teraz rok 2024 już minął i nastąpi weryfikacja co udało się osiągnąć, a czego nie.

Natomiast w przypadku osiągnięcia celów końcowych na rok 2029, ewaluator pozytywnie ocenia sposób planowania naborów. Odpowiednie rozłożenie w czasie naborów minimalizuje ryzyko nieosiągnięcia celów. Ponadto, jak wykazano w odpowiedzi na

poprzednie pytanie badawcze, sposób planowania poszczególnych naborów przekłada się na tempo wdrażania poszczególnych funduszy.

Jakie zmiany należałoby wprowadzić do systemu zarządzania naborami i tworzenia/aktualizowania harmonogramu?

Jak wskazano we wcześniejszej części raportu¹² jedynie nieznaczny odsetek wnioskodawców (4,2%) oraz beneficjentów (11,4%) uważa, że są elementy, które można poprawić lub zmienić w planowaniu naborów wniosków o dofinansowanie oraz funkcjonowaniu harmonogramu naborów.

Potwierdza to opinię ewaluatora, że aktualny etap wdrażania FEWiM 2021-2027 nie jest właściwy na zmiany w podejściu do planowania. Nie jest to też konieczne. Rok 2025 to już połowa wdrażania Programu, a wszystkie zmiany, których konieczność wprowadzenia instytucje identyfikowały, już zostały dokonane. Plan naborów wniosków na kolejne lata wdrażania dostosowany został do możliwości poszczególnych instytucji oraz gotowości beneficjentów do aplikowania o środki (głównie w zakresie projektów wybieranych w trybie niekonkurencyjnym) oraz optymalnego rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego. W wyniku tego, w roku 2025 nastąpi intensyfikacja prowadzonych naborów, w szczególności w ramach EFRR.

Na jedną kwestię warto jednak zwrócić uwagę. **W przypadku gdy grupa potencjalnych beneficjentów wsparcia jest stosunkowo niewielka, np. projekty, których realizatorami są Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie, wówczas warto przed zaplanowaniem i ogłoszeniem naboru dokonać analizy na ile podmioty te są gotowe do aplikowania o środki.** Tak jak dotychczas praktykowano przy wspomnianych Powiatowych Cent Pomocy Rodzinie. Przyjęcie terminów odpowiadających możliwościom wnioskodawców spowoduje uniknięcie sytuacji niewielkiego zainteresowania ogłoszonym naborem i koniecznością jego powtórzenia. Analiza taka może również wskazać konieczność przesunięcia środków na inne obszary wsparcia Programu.

Pojedyncze sugestie nieskutecznych wnioskodawców oraz beneficjentów dotyczyły takich kwestii jak:

- konieczności doboru realnych i dłuższych czasów naboru oraz wcześniejszej publikacji informacji o planowanych naborach,
- poprawy przejrzystości harmonogramu i jego widoczności na stronie internetowej,
- realizowanie naborów zgodnie z założonym harmonogramem (w zakresie czasu oceny wniosków o dofinansowanie),
- unikania częstych aktualizacji harmonogramu naborów.

¹² W ramach pytania *W jakim stopniu harmonogram naboru wniosków o dofinansowanie w ramach programu FEWiM 2021-2027 jest użyteczny dla wnioskodawców? Czy i w jakim zakresie należałoby dostosować harmonogram do potrzeb informacyjnych wnioskodawców?*

Zdaniem ewaluatora, **zasadna sugestia dotyczy analizowania racjonalności przeznaczanej alokacji naborów na projekty ważne społecznie dla regionu. Często kluczowe w takich projektach jest to, żeby były równomiernie rozłożone w czasie, przez całą perspektywę finansową.** Ogłoszenie jednego naboru na całą alokację może skutkować tym, że środki zostaną szybko wyczerpane i w ostatnich latach wdrażania Programu, np. osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym mogą pozostać bez wsparcia.

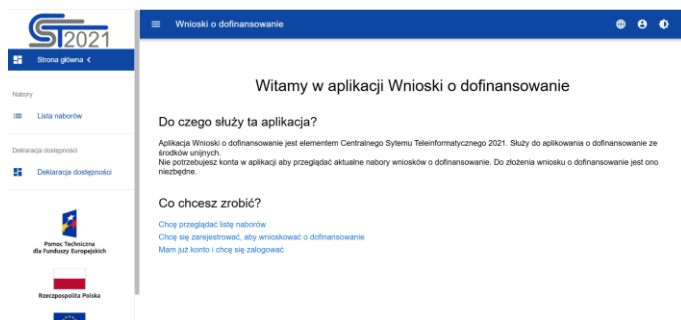
Czy są potrzebne istotne usprawnienia na poziomie regionu, dotyczące działania systemu obsługi wniosków aplikacyjnych, instrukcji obsługi, instrukcji wypełniania wniosku oraz wsparcia technicznego w przypadku problemów związanych z jego obsługą z punktu widzenia wnioskodawców i instytucji systemu realizacji Programu? Jeśli tak, to co należy usprawnić?

Perspektywa 2021-2027 to pierwsza, w której Instytucja Zarządzająca nie zdecydowała się na budowę Lokalnego Systemu Informatycznego. W latach 2007-2013 funkcjonował LSI MAKŚ, a w okresie 2014-2020 LSI MAKŚ 2. Aktualnie wnioskodawcy aplikując o środki korzystają z dwóch centralnych systemów informatycznych. Pierwszy to WOD 2021, który służy przygotowaniu wniosków w ramach EFRR. Dla projektów EFS+ służy aplikacja SOWA EFS.

Schemat 3 – Aplikacje służące do aplikowania o środki w ramach FEWiM 2021-2027

Infografika 12 – Odsetek osób wykorzystujących poszczególne aplikacje w procesie składania wniosków o dofinansowanie w ramach FEWiM 2021-2027 (w %) ¹³

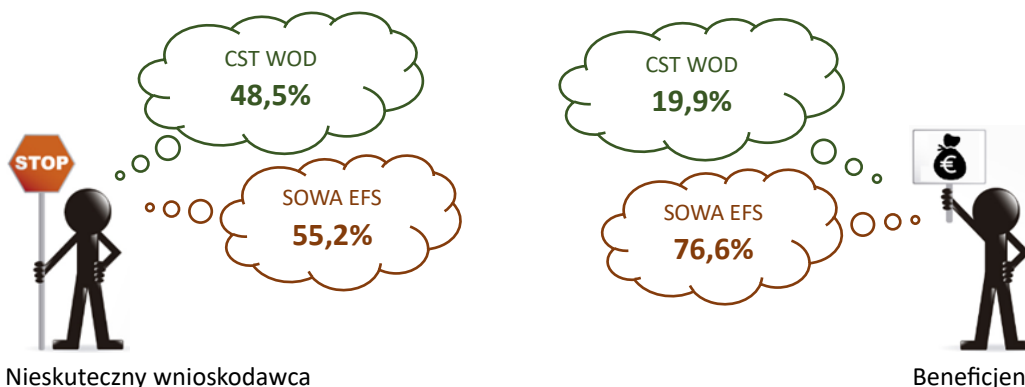
CST WOD 2021

SOWA EFS

¹³ Należy mieć na uwadze, że wnioskodawca lub beneficjent mógł składać wnioski zarówno za pomocą WOD jak i SOWA EFS. Należy również mieć na uwadze, że ankieta badawcza uwzględniała możliwość odpowiedzi „trudno powiedzieć”. Dlatego w przypadku nieskutecznych wnioskodawców oraz beneficjentów suma odpowiedzi jest różna od 100%.

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165) oraz beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201)

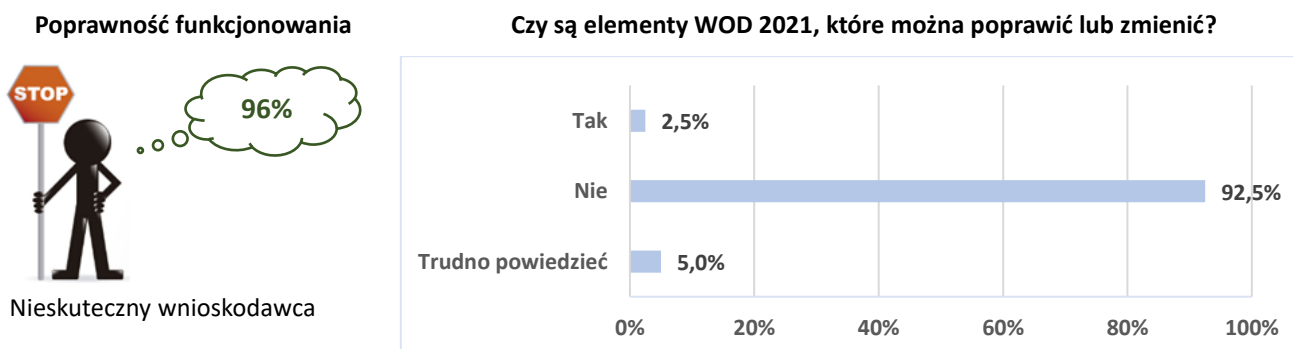
W badaniu ankietowym 48,5% wnioskodawców, których wnioski nie otrzymały dofinansowania oraz 19,9% beneficjentów korzystało z systemu WOD 2021. W przypadku aplikacji SOWA EFS udział ten wyniósł odpowiednio 55,2% oraz 76,6%.

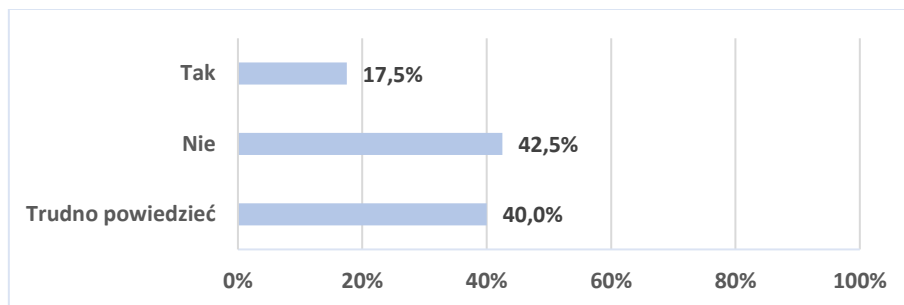
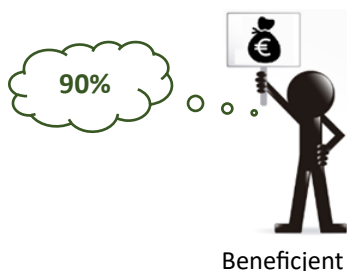
Podczas pierwszych naborów wniosków o dofinansowanie wnioskodawcy zapoznawali się z nowymi systemami, gdyż zupełnie różnią się one od poprzednich wersji (tj. systemów LSI MAKs). Nie było to łatwe zadanie, pomimo tego, że funkcjonowaniu systemów poświęcono dużo uwagi na spotkaniach informacyjnych. Zarówno WOD 2021 jak i SOWA EFS dla wnioskodawców okazały się mniej intuicyjne i w związku z tym mniej przyjazne. Występowały problemy techniczne, np. z założeniem konta, wypełnianiem odpowiednich pól wniosku, dołączaniem załączników, itp. Jednak z każdym naborem wnioskodawcy nabierają sprawności w posługiwaniu się systemami. Świadczy o tym coraz mniejsza liczba zgłoszonych problemów czy zapytań odnośnie do funkcjonowania systemu.

W momencie realizacji badania ewaluacyjnego bardzo wysoko ocenione zostało funkcjonowanie systemu WOD 2021 do sporządzania wniosku o dofinansowanie. Na jego poprawność wskazało aż 96% wnioskodawców, których wnioski nie zostały wybrane do dofinansowania oraz aż 90% beneficjentów.

Infografika 13 – Odsetek osób wskazujących na poprawność funkcjonowania aplikacji WOD 2021 podczas sporządzania wniosku o dofinansowanie (w %)

Wykres 13 – Identyfikacja elementów, które można poprawić lub zmienić w funkcjonowaniu aplikacji WOD 2021 (w %)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=80) oraz beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=40)

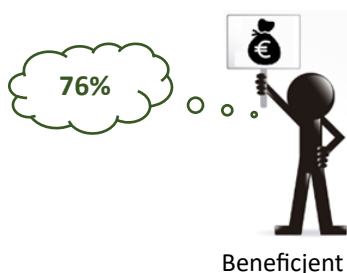
Ponadto niewielki odsetek wnioskodawców (ok. 2,5%) uważa, że są elementy, które można poprawić lub zmienić w funkcjonowaniu aplikacji WOD 2021. W przypadku beneficjentów jest to 17,5% respondentów.

W przypadku aplikacji SOWA EFS ocena nie jest już tak bardzo pozytywna. Na poprawność jej funkcjonowania wskazuje 64% wnioskodawców, których wnioski nie zostały wybrane do dofinansowania oraz 76% beneficjentów.

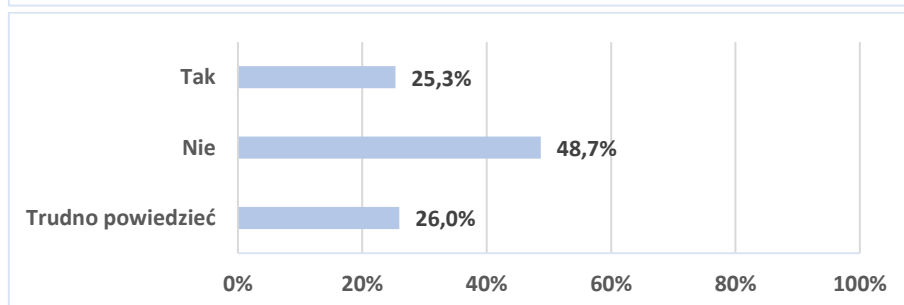
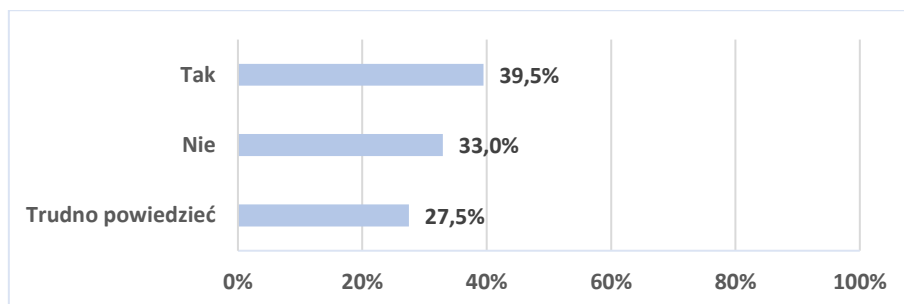
Infografika 14 – Odsetek osób wskazujących na poprawność funkcjonowania aplikacji SOWA EFS podczas sporządzania wniosku o dofinansowanie (w %)

Wykres 14 – Identyfikacja elementów, które można poprawić lub zmienić w funkcjonowaniu aplikacji SOWA EFS (w %)

Poprawność funkcjonowania

Czy są elementy SOWA EFS, które można poprawić lub zmienić?

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=91) oraz beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=154)

Większy niż w przypadku aplikacji WOD 2021 jest odsetek respondentów wskazujących na możliwość poprawy lub zmiany systemu SOWA EFS. Uważa tak 39,6% wnioskodawców, których wnioski nie zostały wybrane do dofinansowania oraz 25,3% beneficjentów.

Dane te wskazują, że przełamane zostały początkowe problemy w obsłudze systemów informatycznych do obsługi wniosków aplikacyjnych.

*„(...) system jest zupełnie inny niż w perspektywie 14-20, jest trochę mało intuicyjny, więc na początku było trudno może w nim pracować, ale tak z czasem, w momencie, kiedy już człowiek się z nim zapozna, zaprzyjaźni, to nie jest źle.”
(wywiad z przedstawicielem instytucji ogłaszającej nabór)*

Jest to też na pewno efekt bardzo dobrych instrukcji. Są one dostępne w formie opisowej oraz nagrań na YouTube, zapewniając wysoki poziom szczegółowości, pokazują jak postępować w poszczególnych modułach.

Na obniżoną czytelność systemu wpływ miała sama jego architektura wynikająca ze wzoru wniosku o dofinansowanie. Został on skonstruowany odmiennie, niż wzory stosowane w poprzednich perspektywach finansowych. Wówczas była wypracowana logika projektu, co do której wnioskodawcy się już przyzwyczaili. W obecnej perspektywie kształt wniosku radykalnie zmieniono. Np. budżet zawsze był ostatnim elementem wniosku, tak teraz jest pośrodku. Aktualnie układ wniosku jest dość trudny dla wnioskodawców oraz osób oceniających.

Pozostały jednak kwestie, które nadal stanowią utrudnienie. Głównym problemem w obsłudze aplikacji WOD 2021 oraz SOWA EFS, jest wprowadzone ograniczenie liczby znaków, które można wpisać w odpowiednie pola wniosku. Często jest ona niewystarczająca do przedstawienia wszystkich niezbędnych informacji. W konsekwencji jeżeli w danym polu brakuje znaków, wnioskodawcy wpisują brakujące treści w inne pola wniosku. Stanowi to utrudnienie w ocenie wniosku, ale również na etapie realizacji projektu. W sytuacji, gdy ważne obszary wniosku są „rozrzucone” na różne części wniosku, mogą zostać pominięte przez realizatorów projektu. Limity znaków są szczególnie uciążliwe w projektach, w których występuje wielu partnerów. Co prawda instytucje mogą dopuścić możliwość tzw. pól dodatkowych do opisu projektu. Niestety, nie są one wprost powiązane z danym polem wniosku, choć pewnym sposobem ich powiązania jest stosowane nazewnictwo dodatkowych komponentów (np. „Zadania – uzupełnienie opisu”), a także odpowiednie etykiety i pola pomocy kontekstowej widoczne dla wnioskodawców w systemie przy wypełnianiu dodatkowych pól.

W opinii ewaluatora stosowanie limitów znaków jest dobrym rozwiązaniem. Wymusza przedstawianie we wniosku o dofinansowanie jedynie informacji niezbędnych, w sposób zwięzły. Rodzi to jednak niebezpieczeństwo ustalenia zbyt niskiego limitu, co może spowodować, że wnioskodawca nie będzie w stanie przedstawić we wniosku wszystkich wymaganych i niezbędnych informacji. Jak pokazało badanie, takie sytuacje miały miejsce.

Dobrym rozwiązaniem byłoby ustalenie limitu znaku na poziomie całego wniosku, a nie dla poszczególnych pól. Wówczas wnioskodawca w razie potrzeby miałby możliwość bardziej szczegółowego opisu w danym polu. Innym rozwiązaniem jest zwiększenie limitu poszczególnych pól.

Innym elementem wniosku, rodzącym problemy u wnioskodawców, jest budżet projektu. Jest on tak skonstruowany, że wprowadzenie pojedynczej danej wymaga kilku czynności i zajmuje sporo czasu. W przypadku projektów wielomilionowych z kilkunastoma czy kilkudziesięcioma zadaniami wprowadzenie budżetu do systemu jest bardzo czasochłonne i uciążliwe. **Warto pomyśleć nad możliwością importowania budżetu z pliku zewnętrznego, np. MS Excel. Dotyczy to projektów finansowanych w ramach EFRR, gdyż dla projektów EFS+ aplikacja SOWA EFS umożliwia takie postępowanie.**

Stosunkowo często poruszana była sprawa załączników do wniosku. **Postuluje się zniesienie limitu liczby plików załączanych do wniosku.** Głównie dotyczy to dużych projektów infrastrukturalnych, których dokumentacje projektowe są bardzo obszerne.

Instytucje postulują również szereg kwestii technicznych. Przykładowo, zasadnym byłoby wprowadzenie ograniczenia, limitu na podawaną przez wnioskodawcę wartość dofinansowania. Jej ograniczenie uniemożliwi podawanie we wniosku niewyobrażalnych kwot. Takie miejsca zdarzały się do tej pory, a wówczas korekta jest możliwa dopiero na etapie oceny wniosku o dofinansowanie.

W opinii ewaluatora możliwe byłoby szersze wykorzystywanie systemów informatycznych do oceny wniosków o dofinansowanie. Do tej pory eksperci dokonują oceny w plikach Excel. Oceniony projekt w karcie oceny projektu po jej zatwierdzeniu przez instytucję ogłaszającą nabór, jest podpisywany cyfrowo przez eksperta i dołączany do systemu. Pewnym uproszczeniem byłoby jakby ta procedura oceny odbywała się bezpośrednio w systemie. Warto zatem stworzyć taką możliwość poprzez np. odpowiednią wtyczkę.

Podsumowując, wszystkie wyżej wymienione propozycje dotyczą systemów obsługi wniosków aplikacyjnych, które są zarządzane centralnie przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej. Kompetencje i możliwości wpływu Instytucji Zarządzającej na ewentualne zmiany systemu są bardzo ograniczone. Najczęściej wszelkie propozycje zmian są zgłaszane do Ministerstwa przez dedykowany temu system zgłoszeń.

Wobec czego, w opinii ewaluatora wszystkie powyższe propozycje nie dotyczą poziomu regionu, a poziomu centralnego.

7.2. Ocena przygotowania instytucji do prawidłowego oraz skutecznego przeprowadzania wyboru projektów

Czy dokumentacja konkursowa dla poszczególnych działań została przygotowana w sposób czytelny? Jeśli nie, proszę o opisanie tych przypadków wraz z propozycją zmian?

Zrozumienie przez potencjalnych beneficjentów dokumentacji konkursowej jest kluczowe do prawidłowego złożenia wniosku o dofinansowanie. Na dokumentację tę składa się treść ogłoszenia o naborze oraz jego regulamin. Stanowi to przewodnik dla wnioskodawcy, który powinien ułatwić zarówno przygotowanie optymalnego wniosku jak i jego przedłożenie.

Jak pokazała analiza treści dokumentacji, rozpatrywanie kwestii jej czytelności powinno się przeprowadzić osobno dla EFRR oraz EFS+, gdyż ich forma sporządzania jest różna. Widać, że w przypadku EFS+ starano się formułować zapisy regulaminu językiem prostym, dostosowując pojęcia związane z funduszami unijnymi do potrzeb odbiorców. Natomiast regulamin sporządzany dla naborów ogłaszanych w ramach EFRR zawiera bardziej techniczne i formalne sformułowania.

Mimo to zdecydowana większość zarówno wnioskodawców, którym nie udało się otrzymać dofinansowania jak i beneficjentów wsparcia uważa, że dokumentacja jest zrozumiała. Twierdzi tak ok. 84% wnioskodawców oraz aż 99% beneficjentów. Zapisy dokumentacji są ponadto dla nich jednoznaczne i niebudzące wątpliwości. Uważa tak 85% wnioskodawców oraz 95% beneficjentów. Należy zaznaczyć, że odpowiedzi te są umiarkowanie pozytywne, gdyż dominują wskazania „raczej tak”. Wysokie oceny formułowane są bez względu na fundusz, w ramach którego dokumentacja została opracowana.

Infografika 15 – Odsetek osób pozytywnie oceniających zrozumiałość dokumentacji konkursowej (w %)

Wykres 15 – Odsetek osób, dla których zapisy dokumentacji konkursowej są jednoznaczne i niebudzące wątpliwości (w %)

Zrozumiałość dokumentacji

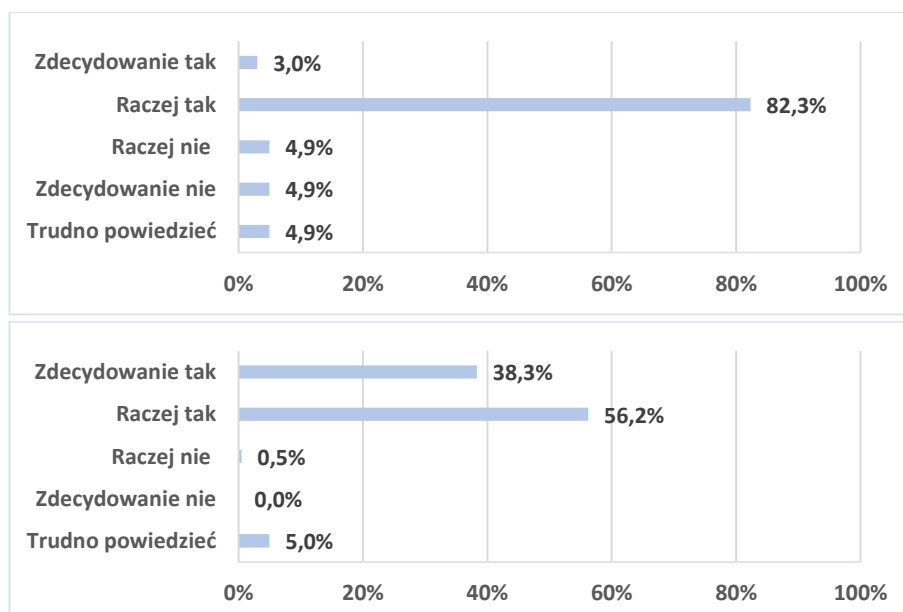

Nieskuteczny wnioskodawca

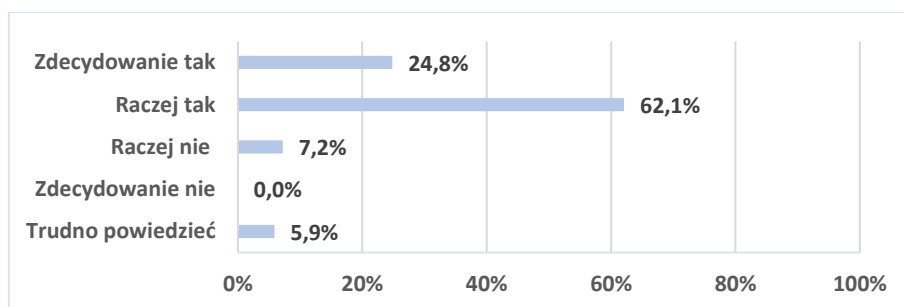
Beneficjent

Czy dokumentacja jest jednoznaczna i niebudząca wątpliwości?

Zrozumiałość dokumentacji

Oceniający wnioski

Czy dokumentacja jest jednoznaczna i niebudząca wątpliwości?

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz przedstawicieli KOP (n=171)

Wysokie oceny zrozumiałości dokumentacji konkursowej oraz jednoznaczności jej zapisów przyznane zostały również przez członków Komisji Oceny Projektów – odpowiednio 92% oraz 87% respondentów.

Na wysoką ocenę czytelności oraz jednoznaczności dokumentacji konkursowej przez wnioskodawców i beneficjentów wpływ ma wykorzystanie systemu oraz stosowanej dokumentacji w kolejnych perspektywach wdrażania funduszy unijnych w regionie. Wnioskodawcy są do niej przyzwyczajeni. Spośród podmiotów biorących udział w badaniu zaledwie niecałe 2% nie miało do tej pory żadnego doświadczenia w przygotowaniu wniosków o dofinansowanie. Natomiast aż 61% ma doświadczenie przy ponad 10 wnioskach o dofinansowanie.

Należy również zwrócić uwagę na możliwość kontaktu z instytucją ogłaszającą nabór w celu wyjaśnienia pojawiających się wątpliwości. W tej sytuacji nawet jeśli jakiś element dokumentacji nie był czytelny, możliwe było jego doszczegółowienie poprzez zadane pytanie. Z drugiej strony, na bazie zadawanych pytań w kolejnych naborach treść dokumentacji konkursowej była doprecyzowywana.

Wyłania się z tego obraz dokumentacji konkursowej, której czytelność nie przysparza większych problemów potencjalnym wnioskodawcom. W niektórych przypadkach są oni wręcz prowadzeni za rękę.

„Czasami, jak czytamy te regulaminy, to chyba trzeba jakiś taki balans zachować i to chyba jest najtrudniejsze. Czasami te regulaminy są wręcz w drugą stronę, że są tak szczegółowo napisane, że to jest faktycznie projekt już gotowy. I nie ma tutaj z drugiej strony miejsca na jakąś taką większą kreatywność.” (wywiad z członkiem KM FEWiM 2021-2027)

Spośród pojedynczych zgłaszanych problemów z czytelnością regulaminów wyboru projektów pojawia się kwestia stosowania sformułowań, które budzą wątpliwości interpretacyjne. Wynika to przede wszystkim z określonych warunków wsparcia wskazanych w dokumentach programowych. Warunków, które zostały przeniesione na zapisy dokumentacji konkursowej. Ich interpretacja często nie jest prosta i wymaga konsultacji z

autorami wymogu (Komisja Europejska, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej oraz Instytucja Zarządzająca FEWiM 2021-2027).

Czasami wątpliwości interpretacyjne wnioskodawcy mieli w odniesieniu do niektórych kryteriów wyboru projektów. Szerzej ten temat omówiony zostanie w dalszej części raportu¹⁴.

Podsumowując, dokumentacja konkursowa dla poszczególnych działań finansowanych zarówno z EFRR jak i EFS+, została przygotowana w sposób czytelny. Jej zapisy są jednoznaczne i niebudzące wątpliwości.

Czy system wyboru projektów ogranicza do niezbędnego minimum obciążenia administracyjne nakładane na osoby zaangażowane w proces naboru?

Na kwestię obciążeń administracyjnych od zawsze instytucje rozdzielające środki unijne mają odmienne poglądy niż podmioty o nie aplikujące. Instytucje muszą zadbać o to, aby środki unijne zostały wykorzystane efektywnie i zgodnie z obowiązującym prawem i zasadami. Stąd szereg wymagań postawionych przed beneficjentami już na etapie naboru wniosków o dofinansowanie. Dla wnioskodawców im mniej takich wymagań tym łatwiej, szybciej i taniej jest przygotować dokumentację aplikacyjną. Ważne jest zatem odpowiednie ich wyważenie.

Nakładanie na wnioskodawców obowiązku przygotowania odpowiedniej dokumentacji i jej przedłożenia uzależnione jest od etapu naboru. Część z nich należy przedłożyć już z wnioskiem o dofinansowanie, a część dopiero po wyborze do dofinansowania przed podpisaniem umowy o dofinansowanie. W przypadku EFS+ liczba wymaganych dokumentów na etapie wnioskowania jest niewielka. Zarezerwowane jest jednak prawo dostarczenia pewnych dokumentów na etapie negocjacji, w celu potwierdzenia prawidłowości zapisów we wniosku.

Zdaniem ewaluatora system ten niewątpliwie jest obciążający dla wnioskodawców. Mimo to jedynie nieznaczny odsetek wnioskodawców, którzy nie otrzymali dofinansowania (4,2%), beneficjentów (4%) oraz członków KOP (6,5%) uważa, że system wyboru projektów nakłada na wnioskodawców zbędne obowiązki.

¹⁴ Np. w ramach pytania *Czy kategorie kryteriów stosowanych przez daną Instytucję Organizującą Nabór (np. kryteria formalne, ogólne, dostępu, horyzontalne, specyficzne, premiujące, punktowe, etapu negocjacji itp.) i ich definicje są jednoznaczne, weryfikowalne i spójne wewnątrz w ramach poszczególnych naborów? Jeśli nie, to które z kryteriów (i w kontekście jakich naborów) wymagają doprecyzowania?*

Infografika 16 – Odsetek osób uważających, że system wyboru projektów nie ogranicza do niezbędnego minimum obciążenia administracyjne nakładane na wnioskodawców (w %)

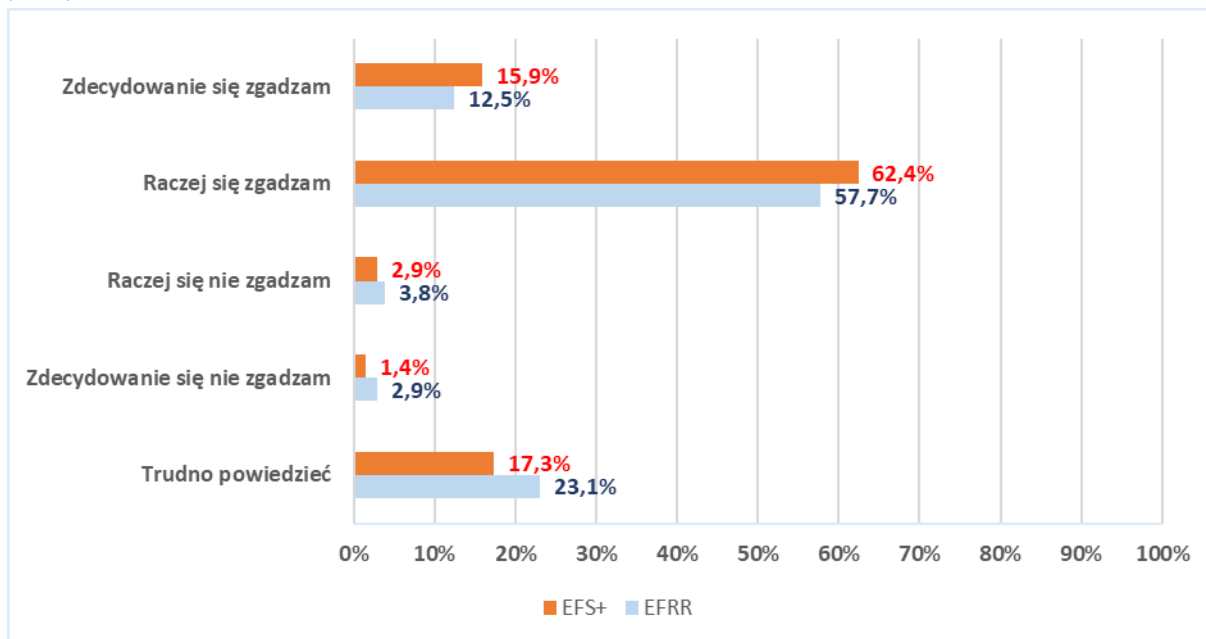

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz przedstawicieli KOP (n=171)

Mówimy tutaj o środkach publicznych, aplikując o nie należy się więc liczyć z koniecznością dopełnienia szeregu formalności i przedłożenia stosownych dokumentów. Pytanie zasadnicze jest takie, czy można zniwelować jakieś wymagane elementy?

Na podstawie analizy wyników badań ankietowych w poszczególnych funduszach (łącznie w odniesieniu do wnioskodawców, beneficjentów i członków KOP) widać, że zarówno w ramach EFRR jak i EFS+ porównywalny jest odsetek osób wskazujących na ograniczenie wymagań do niezbędnego minimum (w granicach od 70% do 78%). Tak samo w przypadku osób uważających, że nie zostały one ograniczone (w granicach od 4% do 7%).

Wykres 16 – Odsetek osób zgadzających się ze stwierdzeniem, że system wyboru projektów ogranicza do niezbędnego minimum obciążenia administracyjne nakładane na wnioskodawców (w %)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz przedstawicieli KOP (n=171)

W przypadku EFS+ głównie powtarzającymi się zbędnymi wymaganiami nakładanymi na wnioskodawców była mnogość dokumentów i informacji niezbędnych do przygotowania na etapie negocjacji. Podobnie w przypadku EFRR, wskazywana jest przede wszystkim liczba niezbędnych do przygotowania załączników do wniosku.

Zdaniem ewaluatora pomimo, że są to elementy zajmujące czas, są one niezbędne do prawidłowej oceny wniosków o dofinansowanie, a ich przygotowanie nie powinno stanowić większego problemu. Ponadto, nie identyfikuje się zbędnych wymagań stawianych wnioskodawcom.

W przypadku EFRR wartym zastanowienia jest jedynie możliwość zastąpienia szeregu dokumentów stanowiących oświadczenia wnioskodawcy, jednym zbiorczym załącznikiem.

Podsumowując, system wyboru projektów ogranicza do niezbędnego minimum obciążenia administracyjne nakładane na wnioskodawców.

W jakim stopniu zaplanowany sposób organizacji procesu wyboru projektów zapewnia jego sprawny przebieg, tzn. czy ustanowione i stosowane procedury czy podział na poszczególne etapy oceny jest prawidłowy/skuteczny/ przejrzysty itd., w tym m.in. terminy składania wniosków oraz terminy na ich ocenę, a także zakres, w jakim możliwe jest uzupełnianie lub poprawianie wniosków o dofinansowanie projektu?

Badanie pokazało, że w systemie wyboru projektów przyjęte zostały wszystkie niezbędne procedury związane z organizacją naboru i oceną złożonych wniosków. Określone zostały one w instrukcjach wykonawczych poszczególnych instytucji oraz zakomunikowane potencjalnym wnioskodawcom w regulaminach poszczególnych naborów wniosków. Dotyczą one m.in.:

- sposobów i terminów przygotowania i złożenia wniosku o dofinansowanie projektu,
- sposobów oceny wniosku o dofinansowanie projektu,
- zasad uzupełniania lub poprawiania wniosków o dofinansowanie,
- procedur dotyczących rozstrzygnięcia naboru i wyboru projektów do dofinansowania,
- procedury odwoławczej,
- zasad dotyczących sporządzenia i zawarcia umowy o dofinansowanie projektu.

Na kwestiach dotyczących przeprowadzenia naborów wniosków o dofinansowanie oraz procedury odwoławczej skupiono się w odpowiedzi na inne pytania badawcze. W ramach niniejszego pytania zwrócono natomiast uwagę na proces oceny wniosków o dofinansowanie.

Do głównych zasad prowadzenia oceny wniosków w ramach EFRR zaliczyć można:

- wnioski podlegają ocenie na podstawie kryteriów wyboru projektów, które zostały zatwierdzone przez KM FEWiM 2021-2027,
- ocena wniosku o dofinansowanie wraz z załącznikami przeprowadzana jest jednoetapowo (ocena formalno-merytoryczna),

- do przeprowadzenia oceny powoływana jest KOP, w skład której wchodzi pracownicy IZ lub IP oraz eksperci,
- ocena poszczególnych kryteriów jest dokonywana przez dwóch pracowników (zgodnie z zasadą „dwóch par oczu”) lub co najmniej jednego eksperta z dziedzin właściwych do oceny lub) dwóch pracowników (zgodnie z zasadą „dwóch par oczu”) oraz co najmniej jednego eksperta z dziedzin właściwych do oceny,
- istnieje możliwość dwukrotnego uzupełnienia lub poprawy wniosku - tylko w zakresie pytań zawartych w opisie definicji kryteriów oraz wskazanym w wezwaniu wysłanym do wnioskodawcy,
- projekt otrzymuje pozytywną ocenę w przypadku, gdy spełni wszystkie kryteria zerojedynkowe i uzyska co najmniej określoną w naborze maksymalną liczbę punktów.

Podjętą decyzję o połączeniu oceny formalnej i merytorycznej w jeden etap należy ocenić bardzo pozytywnie. Co do zasady powinno to znacznie skrócić etap oceny wniosku co jest niezmiernie ważne w sytuacji krótkiego czasu pozostałego do zakończenia perspektywy. Jest to również niezmiernie ważne dla wnioskodawcy, w kontekście czasu oczekiwania na decyzję o otrzymaniu dofinansowania bądź nie. Ponadto wnioskodawca otrzyma jedno kompletne uwagi do złożonego wniosku.

Rozwiązanie to rodzi jednak pewne komplikacje. Czasami eksperci oceniający projekt pod kątem merytorycznym nie są w stanie dokonać oceny, gdyż brakuje niezbędnego do tego dokumentu lub jest on niepoprawnie sporządzony. Dopiero po jego przedłożeniu eksperci są w stanie się z nim zapoznać i właściwie merytorycznie ocenić projekt. Niemniej jednak nie jest to problem, który w opinii ewaluatora wskazywałby na konieczność rozdzielenia oceny formalnej i merytorycznej.

Ponadto połączenie oceny formalnej z merytoryczną prowadzi czasami do sytuacji, w których projekt jest oceniany merytorycznie, a nie spełnia kryteriów formalnych. Jednak, jak wskazują respondenci wywiadów pogłębionych większość projektów, jest na tyle dobrze napisanych, że jeśli odpada, to odbywa się to na ocenie punktowej.

Rozwiązanie takie jest szczególnie istotne w ocenie projektów finansowanych z EFRR, których stopień skomplikowania znacznie wydłuża ocenę.

Zasady określone dla EFS+ są podobne do EFRR. Ocena przebiega jednak w trzech etapach, tj. ocena formalna, ocena merytoryczna oraz etap negocjacji. Na każdym etapie oceny wniosek zostanie zweryfikowany przez dwóch członków KOP. Natomiast negocjacje są prowadzone z wykorzystaniem wspólnego stanowiska oceniających na etapie oceny merytorycznej ¹⁵.

¹⁵ Jest to model dominujący w przypadku naborów konkurencyjnych. Np. w przypadku naborów niekonkurencyjnych Powiatowych Urzędów Pracy zasadniczo funkcjonuje jeden etap, w którym obowiązuje Karta oceny formalno - merytorycznej projektu PUP w ramach programu Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027 i dodatkowo nie ma etapu negocjacji.

Zdaniem ewaluatora, w przypadku EFS+ nie ma konieczności łączenia oceny formalnej i merytorycznej w jeden etap. Jak wskazuje poniższa tabela średni czas oceny wniosków w trybie konkurencyjnym jest o dwa miesiące krótszy niż w przypadku oceny wniosków EFRR.

Tabela 10 – Średni czas oceny wniosków w poszczególnych priorytetach FEWiM 2021-2027 (liczba dni kalendarzowych)

Priorytet	Czas oceny (od zakończenia naboru do jego rozstrzygnięcia)		
	Konkurencyjny	Niekonkurencyjny	Łącznie wszystkie nabory (konkurencyjne i niekonkurencyjne)
1 GOSPODARKA	192	66	142
2 ŚRODOWISKO	158	2	96
3 MOBILNOŚĆ MIEJSKA	-	-	-
4 MOBILNOŚĆ REGIONALNA	-	106	106
5 EDUKACJA I KOMPETENCJE EFRR	-	-	-
6 EDUKACJA I KOMPETENCJE EFS+	121	282	146
7 RYNEK PRACY	88	17	74
8 WŁĄCZENIE I INTEGRACJA EFRR	112	-	112
9 WŁĄCZENIE I INTEGRACJA EFS+	163	-	163
10 ZDROWIE	-	-	-
11 TURYSTYKA I KULTURA	-	48	48
12 ROZWÓJ OBSZARÓW MIEJSKICH	-	-	-
13 POMOC TECHNICZNA EFRR	-	63	63
14 POMOC TECHNICZNA EFS+	-	56	56
RAZEM EFS+	117	120	118
RAZEM EFRR	174	73	117
RAZEM FEWiM 2021-2027	134	88	117

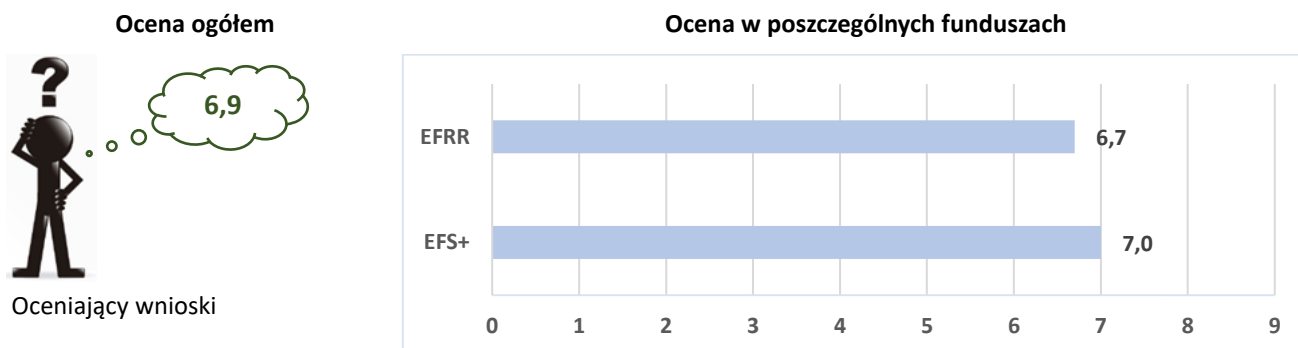
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zamawiającego (według stanu na 22 grudnia 2024 r.)

W ocenie ewaluatora sposób organizacji procesu wyboru projektów zapewnia jego sprawny przebieg. Jest prawidłowo skonstruowany, przejrzysty, zakomunikowany wnioskodawcom i skuteczny.

Jest on również wysoko oceniany przez osoby uczestniczące w pracach Komisji Oceny Projektów. W skali od 0 do 9 średnia ocena sprawności przebiegu procesu wyboru projektów wyniosła 6,9. Jest ona praktycznie jednakowa zarówno w zakresie EFS+ (7,0) jak i EFRR (6,7).

Infografika 17 – Ocena organizacji procesu wyboru projektów pod kątem sprawności jego przebiegu (w skali od 0 do 9)

Wykres 17 – Ocena organizacji procesu wyboru projektów pod kątem sprawności jego przebiegu w podziale na poszczególne fundusze (w skali od 0 do 9)

Źródło: Badanie ankietowe wśród przedstawicieli KOP (n=171)

Jak wskazują respondenci badania, kluczowym czynnikiem wpływającym na obniżenie oceny jest połączenie oceny formalnej i merytorycznej w ramach EFRR. Niewątpliwie jest to utrudnieniem dla ekspertów oceniających wnioski, ale jak wskazano wcześniej, rozwiązanie to jest korzystne dla sprawności całego systemu.

Członkowie KOP wskazują również na konieczność zwiększenia wynagrodzenia za ocenę wniosków oraz zwiększenia liczby szkoleń. Szerzej ten temat zostanie poruszony w dalszej części raportu, przy pytaniach ewaluacyjnych dotyczących Komisji Oceny Projektów¹⁶.

Kwestią, którą instytucje mogą rozważyć to próba skrócenia czasu oceny wniosków w ramach EFRR. Wnioskodawca, który złożył projekt w trybie konkurencyjnym średnio pół roku czeka na decyzję. Nie jest to czas mocno wydłużony, ale jak pokazuje badanie stanowi to dodatkowe utrudnienie dla beneficjentów.

Zidentyfikowany został również problem przy przygotowaniu wniosków w działaniach dedykowanych ZIT-om. W procesie tym uczestniczą również Biura Związków ZIT wydając opinię zgodności ze strategią Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Nieprzeznaczone zostało na to żadne źródło finansowania z pomocy technicznej FEWiM 2021-2027, w szczególności zatrudnienie kadry wykonującej te zadania. Jest to duże utrudnienie dla Związków, które zobowiązane są do pokrywania wszystkich kosztów ze swoich budżetów.

¹⁶ Pytania Czy zapewniony został udział osób wchodzących w skład Komisji Oceny Projektów, których wiedza i doświadczenie faktycznie umożliwiają rzetelną ocenę projektów zgodnie z kryteriami merytorycznymi wyboru projektów? Jeśli nie, to co należy poprawić? oraz Czy proces oceny przez członków KOP działa bez problemów (m.in. biorąc pod uwagę przewidywany termin na oceny projektów)? Czy liczba członków KOP jest wystarczająca w stosunku do liczby projektów i kryteriów oceny?

Czy system wyboru projektów zapewnia prawidłową oraz przejrzystą ocenę wniosków o dofinansowanie? Jeśli nie, to co należy zmienić?

Prawidłowość oraz przejrzystość oceny wniosków była przede wszystkim brana pod uwagę przez poszczególne instytucje wdrażające FEWiM 2021-2027, przy konstruowaniu i doskonaleniu procedur oraz zasad.

W ocenie ewaluatora system wyboru projektów w tym aspekcie został przygotowany prawidłowo. Określone zostały precyzyjne kryteria wyboru projektów i sposób ich oceny, karta oceny oraz zasady dotyczące oceny wniosków o dofinansowanie i wyboru projektów do dofinansowania. Zostały one również odpowiednio zakomunikowane potencjalnym wnioskodawcom. Na przejrzystość oceny wpływa również odpowiedni poziom komunikacji o wynikach poszczególnych etapów oceny. Dzięki temu wnioskodawca wie, jakie błędy popełnił we wniosku o dofinansowanie, za jakie elementy otrzymał punkty, a za jakie nie. Jak wskazano w odpowiedzi na poprzednie pytanie, system ten działa sprawnie.

Co ważne w procesie oceny wniosków o dofinansowanie zapewniony został udział niezależnych ekspertów z różnych dziedzin, w ramach prac Komisji Oceny Projektów.

Zdecydowana większość członków KOP, tj. 84%, ocenia, że system wyboru projektów zapewnia prawidłową ocenę wniosków o dofinansowanie.

Infografika 18 – Odsetek osób uważających, że system wyboru projektów zapewnia prawidłową ocenę wniosków o dofinansowanie (%)

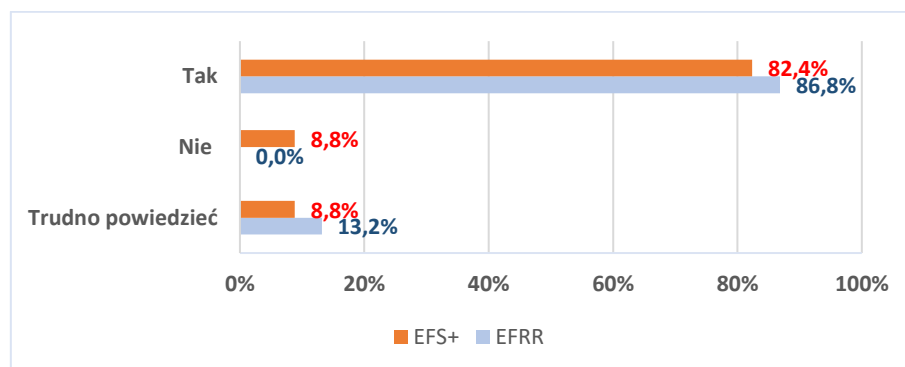
Wykres 18 – Odsetek osób uważających, że system wyboru projektów zapewnia prawidłową ocenę wniosków o dofinansowanie w podziale na poszczególne fundusze (%)

Prawidłowość oceny

Czy systemu wyboru projektów zapewnia prawidłową ocenę

Oceniający wnioski

Źródło: Badanie ankietowe wśród przedstawicieli KOP (n=171)

Wysoki odsetek przedstawicieli KOP dotyczy zarówno ekspertów uczestniczących w ocenie projektów w ramach EFRR, jak i EFS+.

Zdaniem ekspertów którzy wskazują brak prawidłowości oceny wniosków, głównymi tego powodami są krótki czas przeznaczony na ocenę wniosku oraz występujące rozbieżności interpretacyjne poszczególnych kryteriów w trakcie oceny.

W celu poprawy prawidłowości oceny projektów należy zwrócić uwagę na jedną kwestię. W przypadku projektów infrastruktury budowlanej (np. infrastruktury ochrony zdrowia)

ocena dokonywana jest przez eksperta z zakresu budownictwa i prawa budowlanego, co jest zasadne mając na uwadze kwestie pozwoleń na budowę, różnego rodzaju uprawnień, warunków, które trzeba formalnie spełnić. **Zdaniem ewaluatora projekty takie powinny być również oceniane przez eksperta dziedzinowego, który najlepiej zna specyfiką danej dziedziny (np. służby zdrowia). Dopiero takie podejście pozwoli na prawidłową i kompleksową ocenę projektu.**

W zakresie przejrzystości oceny wniosków o dofinansowanie, również zdecydowana większość członków KOP (91%) uważa, że system wyboru projektów ją zapewnia. Dotyczy to zarówno oceny wniosków w ramach EFRR jak i EFS.

Infografika 19 – Odsetek osób uważających, że system wyboru projektów zapewnia przejrzystą ocenę wniosków o dofinansowanie (%)

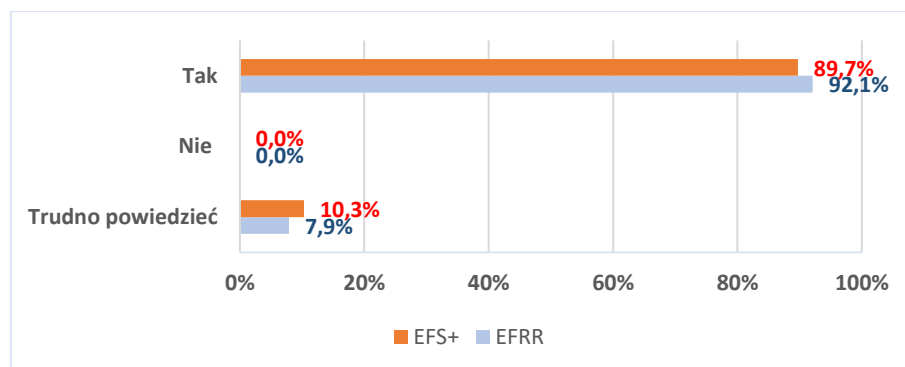
Wykres 19 – Odsetek osób uważających, że system wyboru projektów zapewnia przejrzystą ocenę wniosków o dofinansowanie w podziale na poszczególne fundusze (%)

Przejrzystość oceny

Czy systemu wyboru projektów zapewnia przejrzystą ocenę

Oceniający wnioski

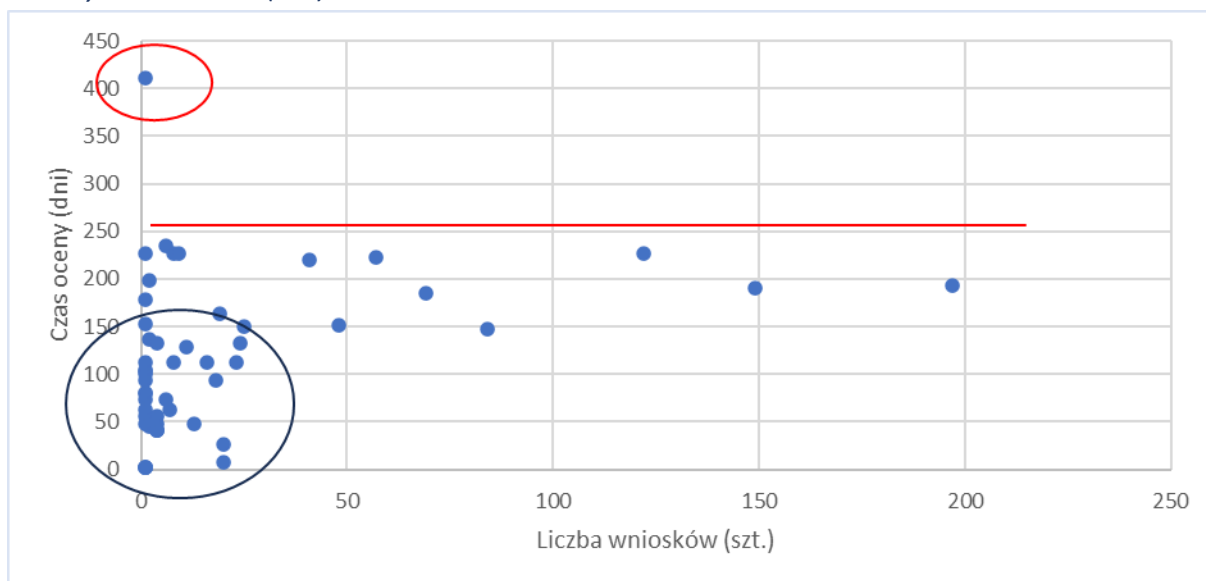

Źródło: Badanie ankietowe wśród przedstawicieli KOP (n=171)

Czy procedury dotyczące naboru, oceny i wyboru projektów przebiegały bez zakłóceń/bez nieplanowanych przedłużeń? Jeśli nie, to co należy zmienić? Czy procedury dotyczące naboru, oceny i wyboru projektów wymagają usprawnień? Jeśli tak, to jakich?

W celu identyfikacji czy dotychczas występowały zakłócenia lub przedłużenia w procesie oceny i wyboru projektów, na wstępie dokonano analizy poszczególnych naborów wniosków w aspekcie liczby złożonych wniosków i czasu potrzebnego na ich ocenę (od zakończenia naboru do jego rozstrzygnięcia). Wyniki analizy przedstawia poniższy wykres.

Wykres 20 – Czas oceny (dni) w poszczególnych naborach wniosków w zależności od liczby złożonych wniosków (szt.)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zamawiającego oraz strony funduszeuropejskie.warmia.mazury.pl (według stanu na 23 grudnia 2024 r.)

Jak widać zdecydowana większość to nabory, w których złożono do ok. 25 wniosków, a czas ich oceny zakończył się do 150 dni. Co ciekawe nawet przy wzroście liczby składanych wniosków, czas oceny nie przekracza 250 dni.

Jedynie w przypadku jednego naboru czas oceny zdecydowanie wykraczał poza normę. Dotyczy to naboru na projekt strategiczny „Wsparcie organizacji społeczeństwa obywatelskiego i partnerów społecznych”, realizowanego w ramach działania 6.5 Edukacja przez całe życie. Jego wybór do dofinansowania nastąpił dopiero po 411 dniach od zakończenia naboru¹⁷.

Pomimo ogólnie pozytywnej oceny czasu weryfikacji wniosków, zdarzają się wydłużenia ocen, co wynika z różnych czynników. Przede wszystkim są to zdarzenia losowe powodujące niedostępność osób oceniających wnioski. Konieczne jest wówczas szybkie reagowanie, ale z uwagi na ograniczoną liczbę ekspertów w niektórych dziedzinach nie zawsze jest możliwość dokonywania zmian w składzie KOP. Problemy pojawiają się również w kwestiach technicznych związanych z funkcjonowaniem systemu informatycznego WOD 2021, w ramach którego dokonywana jest ocena. Wprowadza on ograniczenia związane z korespondencją z ekspertami czy też wgrywaniem wyników oceny.

Spośród naborów, w ramach których trwa ocena wniosków uwagę zwraca nabór w działaniu 9.1 Aktywna integracja. Termin złożenia wniosków o dofinansowanie minął w sierpniu 2023 roku. Z uwagi na błędy w przeprowadzonej ocenie w kwietniu 2024 r. wyniki naboru zostały anulowane i ocena rozpoczęła się od początku. W międzyczasie ocena została wstrzymana z

¹⁷ W ramach materiału badawczego nie zebrano wyjaśnień tej sytuacji. Mając na uwadze, że był to tylko jeden taki przypadek, w dodatku projektu strategicznego Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, nie uznano tego za problem systemu wyboru projektów. Dlatego nie pogłębiano tego tematu.

uwagi na złożoną skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego na decyzję o anulowaniu wyników. Z aktualnie opublikowanych informacji wynika, że ocena powinna zostać zakończona do końca czerwca 2025. Wobec czego 447 wnioskodawców otrzyma informację o wynikach naboru dopiero po 22 miesiącach od złożenia wniosku.

Dla beneficjenta odpowiednio szybkie otrzymanie informacji jest kluczowe do sprawnej i zgodnej z założonym harmonogramem realizacji projektu. Nadmiernie przedłużający się czas oceny rodzi dla beneficjentów szereg problemów.

W poniższej tabeli przedstawiony został średni czas oceny wniosków złożonych w ramach FEWiM 2021-2027.

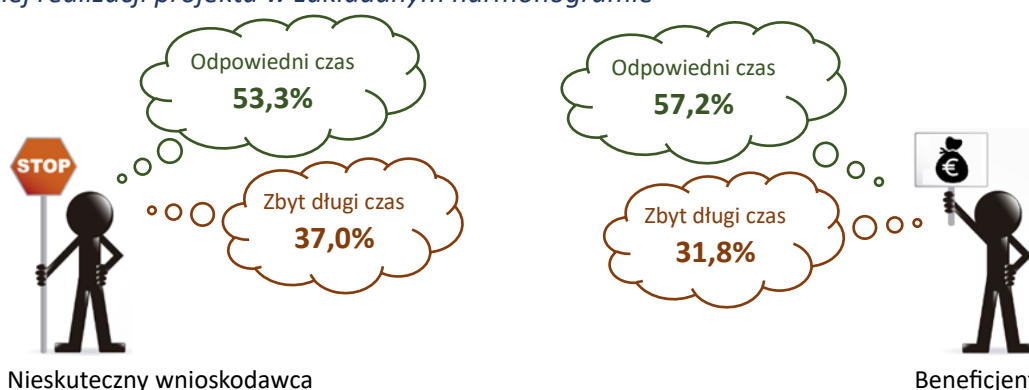
Tabela 11 – Średni czas oceny wniosków w FEWiM 2021-2027 (liczba dni kalendarzowych)

Priorytet	Czas oceny (od zakończenia naboru do jego rozstrzygnięcia)		
	Konkurencyjny	Niekonkurencyjny	Łącznie wszystkie nabory (konkurencyjne i niekonkurencyjne)
EFS+	117	120	118
EFRR	174	73	117
RAZEM FEWiM 2021-2027	134	88	117

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zamawiającego (według stanu na 22 grudnia 2024 r.)

Jak pokazuje badanie, zdanie zarówno wnioskodawców, którzy nie otrzymali dofinansowania jak i beneficjentów wsparcia w zakresie czasu trwania oceny wniosków jest podzielone.

Infografika 20 – Ocena czasu trwania oceny wniosków o dofinansowanie pod kątem możliwości sprawnej realizacji projektu w zakładanym harmonogramie

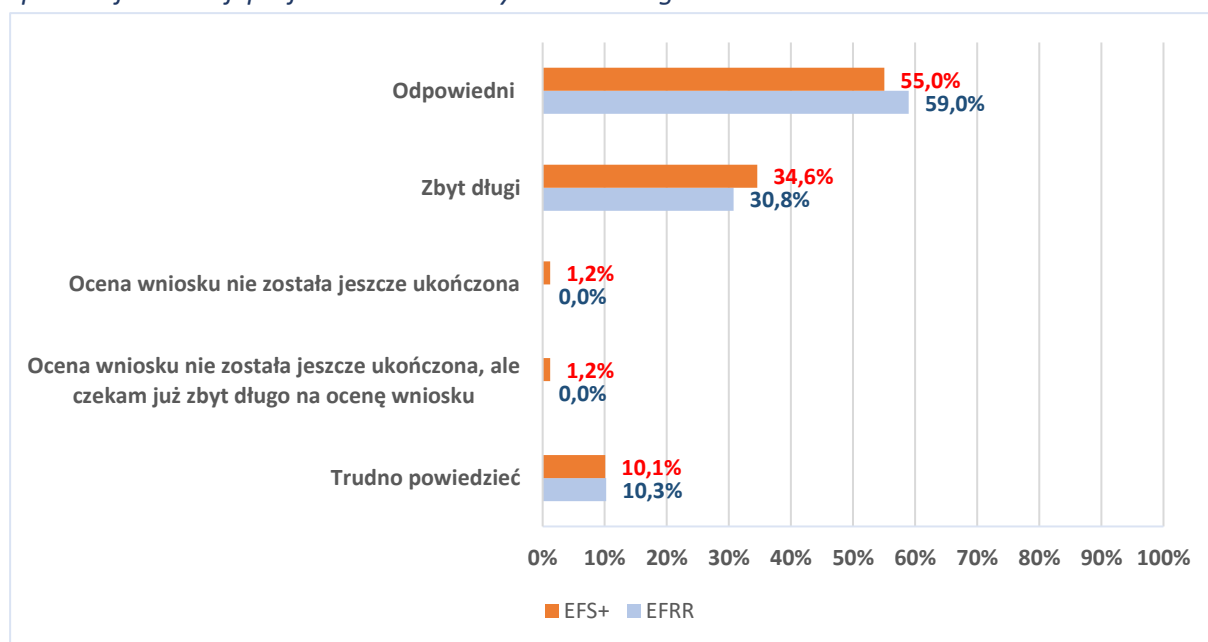

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165) oraz beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201)

Większość uważa, że był on odpowiedni (53,3% wnioskodawców oraz 57,2% beneficjentów). Niemniej jednak znaczna część, tj. 37% wnioskodawców oraz 31,8% beneficjentów uważa, że ocena trwała zbyt długo.

Na podstawie analizy wyników badań ankietowych w poszczególnych funduszach (łącznie w odniesieniu do wnioskodawców oraz beneficjentów) widać, że nieznacznie lepiej oceniany jest czas weryfikacji w EFRR w porównaniu z EFS+ - ok. 4 pkt. proc. więcej respondentów uważa, że czas oceny jest odpowiedni oraz ok. 3,8 pkt. proc. mniej uważa, że jest on zbyt długi.

Wykres 21 – Ocena czasu trwania oceny wniosków o dofinansowanie pod kątem możliwości sprawniej realizacji projektu w zakładanym harmonogramie

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165) oraz beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201)

Zdaniem wnioskodawców i beneficjentów ustalony w regulaminie wyboru projektów termin oceny nie powinien być przesuwany z nieuzasadnionych powodów. Jak pokazują wyniki badania nie za bardzo widać działania jakie można podjąć do skrócenia oceny wniosków o dofinansowanie. Co prawda około 24% członków Komisji Oceny Projektów, a w przypadku ekspertów oceniających w ramach EFRR nawet 32% uważa, że takie skrócenie jest możliwe. Niemniej jednak podając co należałoby uczynić, aby do skrócenia doszło, najczęściej wskazują na redukcję liczby kryteriów wyboru projektów oraz ograniczenie zakresu dokumentów wymaganych od beneficjenta na etapie złożenia wniosku. Niewątpliwie działania takie przyniosłyby spodziewany skutek, ale jak wynika z niniejszego raportu ich przeprowadzenie nie byłoby zasadne. Zdaniem ewaluatora zarówno katalog kryteriów jak i wymagań odnośnie do wnioskodawcy nie powinien zostać zmniejszony.

Członkowie KOP zwrócili również uwagę na rozdzielenie oceny formalnej od merytorycznej, co niewątpliwie skróciłoby etap oceny merytorycznej, ale jak wskazano wcześniej zdaniem ewaluatora nie wpłynęłoby pozytywnie na całłościowy czas oceny.

Infografika 21 – Odsetek osób uważających, że możliwe jest skrócenie czasu trwania oceny wniosków o dofinansowanie (w %)

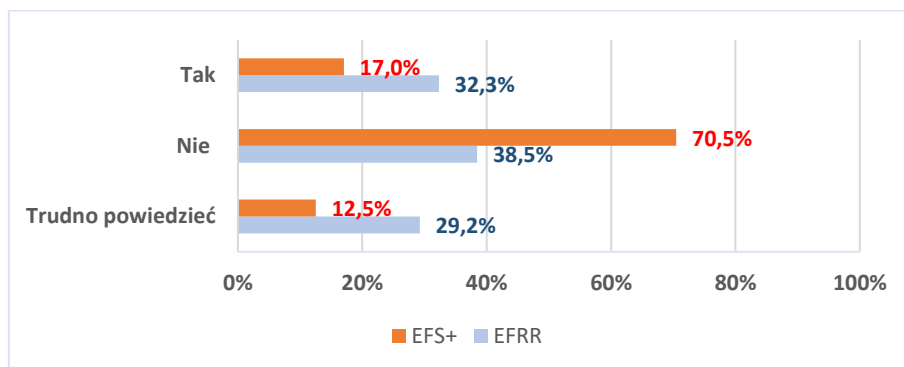
Wykres 22 – Odsetek osób uważających, że możliwe jest skrócenie czasu trwania oceny wniosków o dofinansowanie w podziale na poszczególne fundusze (w %)

Możliwość skrócenia czasu oceny

Czy możliwe jest skrócenie czasu oceny wniosków o dofinansowanie

Oceniający wnioski

Źródło: Badanie ankietowe wśród przedstawicieli KOP (n=171)

Zdaniem ewaluatora pozostaje jedynie zwiększenie liczby osób oceniających projekty w danych naborach, w szczególności gdy liczba złożonych wniosków jest znacząca. Niewątpliwie będzie to koniecznością w roku 2025, w którym nastąpi znaczna kumulacja ogłaszanych naborów wniosków, w szczególności w ramach EFRR. Bez zwiększenia liczby osób oceniających projekty może nastąpić wręcz zwiększenie czasów oceny wniosków w porównaniu do dotychczas rozstrzygniętych naborów.

W raporcie końcowym z realizacji badania ewaluacyjnego pt. *Ocena systemu realizacji FEWiM 2021-2027*¹⁸ wskazana została konieczność bieżącego monitorowania obciążenia pracą poszczególnych biur i dokonywania czasowych zmian w przypadku spiętrzenia zadań któregoś z nich. Jest to niezbędne do sprawnego wdrożenia Programu, z uwagi na krótki czas pozostały do końca perspektywy oraz obecny stan wdrażania FEWiM 2021-2027. Najbliższy rok będzie niezwykle intensywny pod względem oceny wniosków o dofinansowanie i kontraktacji środków.

Należy dodać jeszcze jeden problem, który nie wpływa na czas oceny wniosków, ale w sposób znaczący na czas ogłaszania naborów w trybie niekonkurencyjnym. Instytucja Zarządzająca zakładała, że proces przygotowania projektów strategicznych dla rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego, których wyboru dokonał Zarząd Województwa, będzie przebiegał sprawnie i zdecydowanie szybciej niż ma to miejsce. Brak gotowości beneficjentów do złożenia wniosków powoduje, że dla znacznej części projektów nabory nie zostały jeszcze ogłoszone, a dla niektórych nastąpi to dopiero w roku 2026.

¹⁸ EU-CONSULT Sp. z o.o., 2024 r.

Podsumowując, procedury dotyczące naboru, oceny i wyboru projektów przebiegały bez zakłóceń. Jedynie w sporadycznych sytuacjach zdarzają się wydłużenia czasu ocen złożonych wniosków o dofinansowanie. Problemem w tym zakresie nie są procedury, które nie wymagają usprawnień. Zaleca się jedynie zwiększenie liczby osób oceniających projekty w danych naborach, w szczególności gdy liczba złożonych wniosków jest znacząca.

Jakie należałoby wprowadzić modyfikacje i usprawnienia w zapisach dokumentacji w zakresie systemu wyboru i oceny projektów (dot. wszystkich dokumentów dot. naboru, wzoru regulaminu, oceny i wyników wyboru projektów do dofinansowania)?

Jak pokazały wyniki niniejszego badania, dokumentacja dotycząca systemu wyboru projektów zapewnia sprawny przebieg procesu. Została przygotowana w sposób kompletny oraz czytelny, a wnioskodawcy oraz osoby zaangażowane w ocenę projektów wysoko oceniają jej jakość i użyteczność. W odpowiedni sposób dokumentacja udostępniana jest potencjalnym wnioskodawcom, w zależności od ich potrzeb informacyjnych. Dzięki temu system wyboru i oceny projektów funkcjonuje poprawnie i nie ma konieczności dokonywania znaczących zmian i modyfikacji.

Jest to wynikiem tego, że instytucje tworzyły system na bazie doświadczeń z perspektywy 2014-2020, w której był on dopracowywany dzięki m.in. szeregu kontroli i audytów systemu. Ponadto, do modyfikacji i usprawnień systemu wykorzystywano wnioski wynikające ze składanych zapytań od potencjalnych wnioskodawców w ramach dotychczas ogłaszanych naborów.

W konsekwencji ewaluator nie rekomenduje dokonywania modyfikacji systemu, poza wskazówkami przedstawionymi w odpowiedzi na poszczególne pytania badawcze w zakresie oceny stosowanej dokumentacji konkursowej.

Istotniejsze byłoby podjęcie działań zmierzających do skrócenia czasu oceny projektu albo chociażby unikania sytuacji wydłużania planowanego terminu zakończenia oceny, o czym była mowa we wcześniejszej części raportu¹⁹. Nie jest to jednak kwestia modyfikacji zapisów dokumentów konkursowych.

Czy zapewniony został udział osób wchodzących w skład Komisji Oceny Projektów, których wiedza i doświadczenie faktycznie umożliwiają rzetelną ocenę projektów zgodnie z kryteriami merytorycznymi wyboru projektów? Jeśli nie, to co należy poprawić?

Komisja Oceny Projektów stanowi niezależne gremium w systemie oceny projektów. Powoływana jest osobno do każdego naboru wniosków w celu dokonania oceny spełnienia

¹⁹ W ramach pytania badawczego *Czy procedury dotyczące naboru, oceny i wyboru projektów przebiegały bez zakłóceń/bez nieplanowanych przedłużeń? Jeśli nie, to co należy zmienić? Czy procedury dotyczące naboru, oceny i wyboru projektów wymagają usprawnień? Jeśli tak, to jakich?*

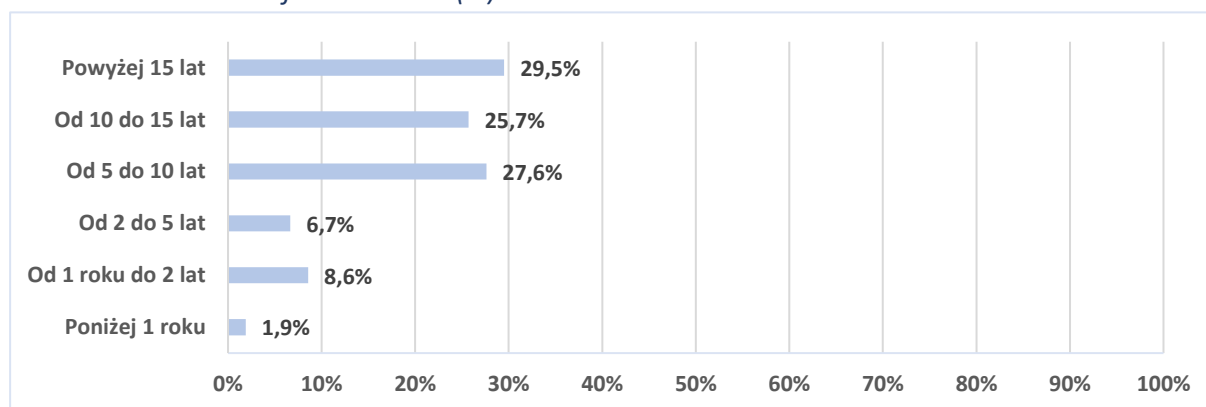
kryteriów wyboru projektów przez projekty złożone w naborze prowadzonym w sposób konkurencyjny lub niekonkurencyjny.

W zakresie EFRR w skład KOP wchodzi zarówno pracownicy instytucji ogłaszającej nabór, posiadający stosowną wiedzę, umiejętności, doświadczenie lub wymagane uprawnienia niezbędne do oceny projektów oraz eksperci wylosowani z *Wykazu Ekspertów FEWiM 2021-2027* z danej dziedziny w zależności od typu projektu. Pracownicy dokonują oceny formalnej, a eksperci oceny merytorycznej.

W zakresie EFS+ co do zasady ocenę formalną i merytoryczną dokonują pracownicy instytucji ogłaszającej nabór. Eksperti do pracy KOP są powoływani jedynie w uzasadnionych przypadkach.

Pracownicy powoływani do prac w KOP to osoby bardzo dobrze znające tematykę, w ramach której ogłaszany jest nabór wniosków. Co ważne najczęściej posiadają duże doświadczenie w ocenie projektów. Jak wynika z badania, prawie 83% pracowników uczestniczących w pracach KOP, posiada ponad 5-letnie doświadczenie w ocenie wniosków o dofinansowanie, z czego prawie 30 pkt. proc. to doświadczenie ponad 15-letnie. Ponadto, zaledwie ok. 1,9% pracowników to osoby, które pierwszy rok oceniają wnioski o dofinansowanie. Taki dobór pracowników daje gwarancję rzetelnej oceny projektów.

Wykres 23 – Odsetek pracowników będących członkami KOP posiadających doświadczenie w ocenie wniosków o dofinansowanie (%)

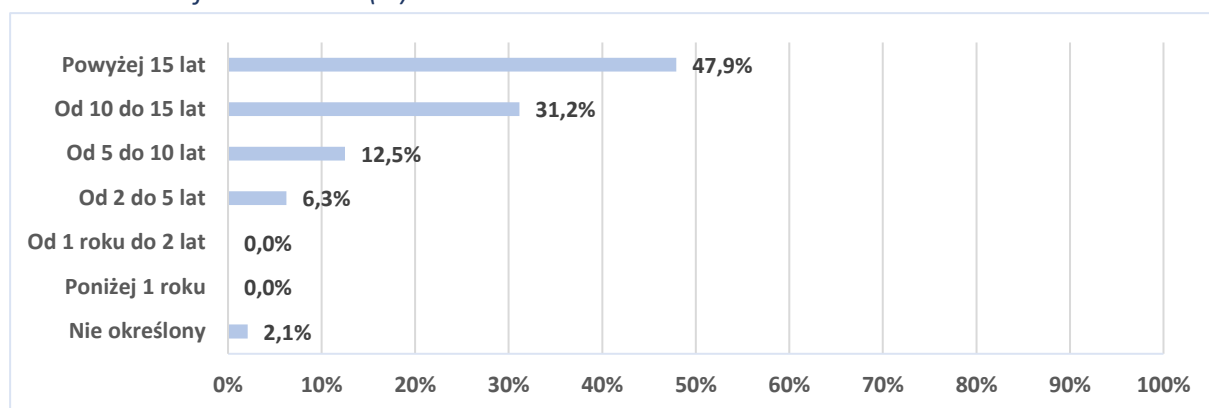
Źródło: Badanie ankietowe wśród przedstawicieli KOP (n=119)

Eksperti, którzy stanowią podstawę oceny przede wszystkim w ramach EFRR, zostali wybrani w konkurencyjnej procedurze opisanej w *Regulaminie naboru kandydatów na ekspertów FEWiM 2021-2027*. Ekspertem mogła zostać osoba, która posiada wymaganą wiedzę, umiejętności, doświadczenie lub uprawnienia w dziedzinach objętych interwencją FEWiM 2021-2027. Dla każdej dziedziny określone zostały wymagania korespondujące z kryteriami wyboru projektów, których spełnienie eksperci będą oceniać. Na ich potwierdzenie kandydat na eksperta musiał przedstawić odpowiednie dokumenty.

W wyniku przeprowadzonych naborów na ekspertów wiele osób nie przeszło pozytywnie procedury, z uwagi na to, że nie spełniały określonych wymagań. Udało się jednak wyłonić 714 ekspertów, z których większość współpracuje z Instytucją Zarządzającą już kolejną

perspektywę funduszy unijnych. Jak pokazuje badanie, prawie 92% ekspertów uczestniczących w pracach KOP, posiada ponad 5-letnie doświadczenie w ocenie wniosków o dofinansowanie, z czego prawie 48 pkt. proc. to doświadczenie ponad 15-letnie. Ponadto, żaden z ekspertów nie ocenia wniosków o dofinansowanie krócej niż dwa lata. Takie doświadczenie ekspertów jest mocnym atutem w systemie wyboru projektów.

Wykres 24 – Odsetek ekspertów będących członkami KOP posiadających doświadczenie w ocenie wniosków o dofinansowanie (%)

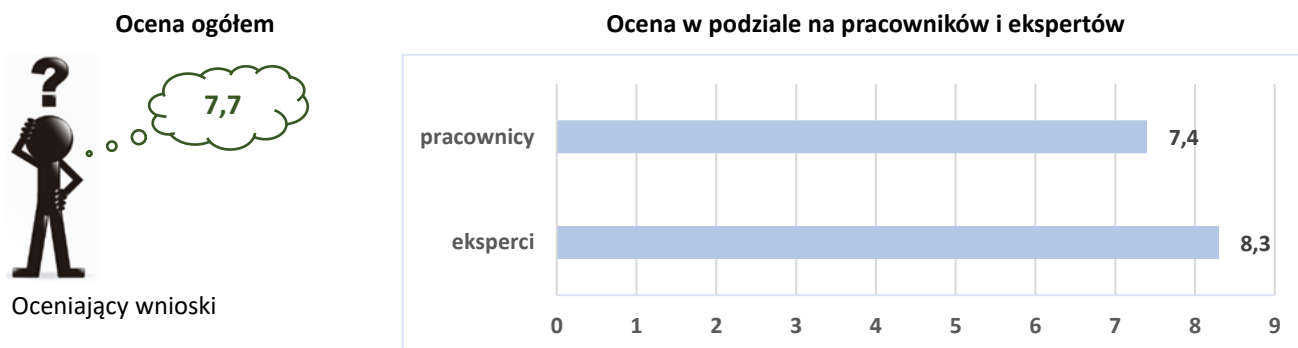
Źródło: Badanie ankietowe wśród przedstawicieli KOP (n=52)

Ponadto, instytucje ogłaszające nabór dbają o to, aby członków KOP odpowiednio wyposażać w wiedzę dotyczącą głównych założeń naboru, podejścia do weryfikacji poszczególnych kryteriów, wymagań odnośnie do wniosku o dofinansowanie, itp. W tym celu, przed rozpoczęciem oceny organizowane są spotkania członków KOP. Są one również okazją do wypracowania jednolitego podejścia, które zapewni przejrzystość w interpretacji i ocenie kryteriów.

Pozytywna ocena ewaluatora w zakresie wiedzy i doświadczenia osób oceniających projekty ma również potwierdzenie w wysokiej ocenie wystawionej przez samych członków KOP. W skali od 0 do 9 średnia ocena swojej wiedzy i doświadczenia pod kątem rzetelnej weryfikacji projektów wyniosła 7,7. W przypadku ekspertów zewnętrznych jest nawet większa i wynosi aż 8,3.

Infografika 22 – Ocena wiedzy i doświadczenia osób oceniających wnioski o dofinansowanie pod kątem rzetelnej weryfikacji projektów (w skali od 0 do 9)

Wykres 25 – Ocena wiedzy i doświadczenia osób oceniających wnioski o dofinansowanie pod kątem rzetelnej weryfikacji projektów w podziale na ekspertów i pracowników (w skali od 0 do 9)

Źródło: Badanie ankietowe wśród przedstawicieli KOP (n=170)

Jak wskazują respondenci badania, jednym z czynników, który pozytywnie wpłynąłby na zwiększenie efektywności funkcjonowania systemu wyboru projektów jest organizacja szkoleń dla członków KOP. W szczególności dotyczy to ekspertów zewnętrznych, którzy posiadają szeroką wiedzę w dziedzinach, w których się specjalizują, ale są obszary, które wymagają zapoznania się z nowymi wytycznymi (np. dot. kwalifikowalności wydatków, polityk horyzontalnych, itp.), czy też kwestie które są zupełnie nowe (jak np. zasada DNSH). Zasadnym zatem byłoby zorganizowanie cyklu szkoleń, które podniosą kompetencje osób oceniających w kwestiach, które nie dotyczą ich wiedzy dziedzinowej, ale wiedzy ogólnej powiązanej z kryteriami, które oceniają. Szkolenia takie mogłyby być przeprowadzane horyzontalnie przez Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej lub Instytucję Zarządzającą FEWiM 2021-2027.

Podsumowując, w składzie Komisji Oceny Projektów zapewniony został udział osób z bardzo dużym doświadczeniem w ocenie projektów. Jest to mocna strona systemu wyboru projektów w ramach FEWiM 2021-2027. Jednym z elementów, które można poprawić jest podniesienie kompetencji osób oceniających w kwestiach, które nie dotyczą ich wiedzy dziedzinowej, ale wiedzy ogólnej powiązanej z kryteriami, które oceniają.

Czy proces oceny przez członków KOP działa bez problemów (m.in. biorąc pod uwagę przewidywany termin na oceny projektów)? Czy liczba członków KOP jest wystarczająca w stosunku do liczby projektów i kryteriów oceny?

Dla danego naboru wniosków, instytucja dokonując doboru lub losowania członków KOP przede wszystkim bierze pod uwagę liczbę złożonych projektów oraz spełnienie zasady „oceny na dwie pary oczu”, czyli każdy wniosek musi być oceniony przez dwóch pracowników i/lub dwóch ekspertów. Należy mieć na uwadze, że lista potencjalnych kandydatów, zarówno pracowników jak i ekspertów zewnętrznych jest ograniczona.

Wykaz Ekspertów FEWiM 2021-2027 podzielony został na dziedziny korespondujące z zakresem wsparcia określonym w Programie. Liczba ekspertów w danej dziedzinie jest mocno zróżnicowana, od 40 do nawet tylko 1 eksperta.

Tabela 12 – Liczba ekspertów oceniających wnioski o dofinansowanie w ramach FEWiM 2021-2027 w poszczególnych dziedzinach

L.p.	Dziedzina	Liczba ekspertów	L.p.	Dziedzina	Liczba ekspertów
1	Kształcenie ustawiczne	40	36	Infrastruktura drogowa	8
2	Analiza finansowo-ekonomiczna	31	37	Ochrona przeciwpowodziowa	8
3	Consulting i doradztwo dla MŚP w zakresie rozwoju	30	38	Planowanie przestrzenne i rewitalizacja	8
4	Bezrobocie	26	39	Prowadzenie prac B+R przez przedsiębiorstwa	8
5	Edukacja ogólna	25	40	Termomodernizacja	8
6	Integracja społeczna	25	41	Infrastruktura społeczna	7
7	Inwestycje w MŚP	23	42	Tereny inwestycyjne	7
8	Usługi doradcze i biznesowe oraz promocja na rynkach międzynarodowych dla MŚP	23	43	Instrumenty finansowe (ekspert ds. instrumentów finansowych)	7
9	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	22	44	Infrastruktura szkolnictwa wyższego	6
10	Aktywizacja społeczno-zawodowa oraz usługi społeczne	21	45	Kompetencje dla gospodarki przyszłości	6
11	Kształcenie zawodowe	21	46	Zdrowie - onkologia	6
12	Restrukturyzacja w przedsiębiorstwach	20	47	Adaptacja do zmian klimatu	5
13	Środowisko przyrodnicze	17	48	Ochrona wód	5
14	Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii i wysokosprawne wytwarzanie energii	16	49	Infrastruktura szkolnictwa zawodowego	5
15	Bioróżnorodność (ochrona różnorodności przyrodniczej)	15	50	Infrastruktura popularyzująca naukę i innowacje	5
16	Gospodarka wodno-ściekowa	15	51	Zdrowie - medycyna pracy	5
17	Technologie informacyjno-komunikacyjne	15	52	Gospodarka obiegu zamkniętego	3
18	Edukacja przedszkolna	15	53	Transport i tabor miejski	3
19	Profesjonalizacja działalności instytucji otoczenia biznesu i ośrodków innowacji	13	54	Instrumenty finansowe (ekspert ds. wyboru podmiotu wdrażającego fundusz powierniczy)	3
20	Ekonomia społeczna	13	55	Zdrowie - choroby wewnętrzne	3
21	Budownictwo i prawo budowlane	12	56	Zdrowie - rehabilitacja dzieci zagrożonych niepełnosprawnością i niepełnosprawnych	3
22	Infrastruktura edukacyjna	12	57	Dziedzictwo gospodarcze regionu	2
23	Pomoc publiczna	12	58	Maszynoznawstwo	2

L.p.	Dziedzina	Liczba ekspertów	L.p.	Dziedzina	Liczba ekspertów
24	Rewitalizacja i ocena programów rewitalizacji	12	59	Poprawa bezpieczeństwa ruchu lotniczego	2
25	Promocja gospodarcza	10	60	Prawo pracy	2
26	Turystyka i rekreacja	10	61	Zawody medyczne i niemedyczne	2
27	Godzenie życia zawodowego i rodzinnego	10	62	Zdrowie - choroby i zaburzenia psychiczne	2
28	Efektywność energetyczna	9	63	Zdrowie - geriatrya	2
29	Gospodarka odpadami	9	64	Śródlądowe drogi wodne	1
30	Infrastruktura B+R	9	65	Tabor kolejowy	1
31	Infrastruktura zdrowotna	9	66	Zdrowie - ginekologia	1
32	Innowacyjność	9	67	Zdrowie - pediatria	1
33	Komercjalizacja badań naukowych	9	68	Zdrowie - rehabilitacja medyczna	1
34	Transfer technologii	9	69	Zdrowie - stomatologia	1
35	Dziedzictwo i kultura	8	ŁĄCZNIE		714

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Wykazu Ekspertów FEWiM 2021-2027

Jak pokazało badanie zdarzają się sytuacje, że odzew ze strony ekspertów na zaproszenie do oceny wniosków nie jest wystarczający, szczególnie w dziedzinach, w których liczba ekspertów jest niewielka. Należy mieć również na uwadze, że osoby te pojawiają się również jako eksperci w innych województwach. Stąd w przypadku ogłoszenia naborów w tym samym czasie niekiedy są zmuszeni do wyboru, w którym regionie podjąć się oceny. Dlatego, aby w ogóle ekspert wyraził zgodę na udział w pracy KOP, niekiedy instytucje muszą godzić się na dłuższy czas oceny.

W przypadku pracowników poszczególnych instytucji zapewnienie bezpiecznej liczby członków KOP, tj. takiej która zapewniłaby sprawną obsługę wszystkich złożonych wniosków, jest mocno uzależnione od liczby złożonych wniosków. W przypadku, gdy jest ich bardzo dużo, konieczne jest zlecenie dodatkowej pracy pracownikom. W tym miejscu warto zwrócić uwagę na kwestie finansowe.

„Wielokrotnie spotykałem się z takimi spostrzeżeniami jak to, że po prostu ta zapłata za ocenę tych wniosków jest niewspółmierna do czasu, który trzeba poświęcić, a wielokrotnie czas trzeba poświęcić w domu po południu czy w weekend, bo w pracy wykonuje się zadania bieżące i nie ma nawet takiej możliwości, żeby to zrobić w pracy, a całość jeszcze wzmacnia to, że te stawki są o wiele niższe niż stawki ekspertów zewnętrznych.” (wywiad z przedstawicielem instytucji ogłaszających nabory)

Oceniający wnioski muszą zapoznać się z bardzo dużą liczbą dokumentów, zwłaszcza tych horyzontalnych, których w tej perspektywie jest więcej niż w poprzedniej. W przypadku oceny w ramach EFS+ występuje jeszcze etap negocjacji, który trwa czasami parę tygodni. A

więc ocena związana jest z dużą ilością pracy i angażuje znacząco czas. Natomiast stawki za ocenę wniosku dla pracowników są kilkukrotnie niższe od stawek określonych dla ekspertów zewnętrznych, a praca często ta sama. Ponadto, jak pokazało badanie, w systemie oceny i wyboru projektów w ramach FEWiM 2021-2027 występują niespójności w tym zakresie. W przypadku części departamentów/instytucji pracownicy otrzymują dodatkowe wynagrodzenie za każdy merytorycznie oceniony wniosek, a w przypadku innych już nie. Rodzi to poczucie niesprawiedliwości wśród oceniających i wpływa na motywację do pracy²⁰.

Pomimo opisanych powyżej problemów, badanie wskazuje, że liczba członków KOP nie stanowi istotnej bariery w ocenie wniosków o dofinansowanie. Jak wykazano we wcześniejszej części raportu²¹ instytucje są w stanie zaangażować odpowiednią liczbę osób, tak aby łączny czas oceny wniosków w danym naborze nie przekraczał określonej wartości, nawet w sytuacji dużej liczby złożonych wniosków.

Spośród członków KOP uczestniczących w ocenie projektów znaczny odsetek, bo ok. 33%, identyfikuje problemy w trakcie procesu oceny wniosków o dofinansowanie. Natomiast zaledwie 4 pkt. proc. z tej wartości to wskazania dotyczące zbyt małej liczby członków KOP w ocenie projektów, nałożonego zbyt krótkiego czasu oceny na zlecone do weryfikacji wnioski oraz nieadekwatnego, zbyt niskiego wynagrodzenia dla oceniających wnioski o dofinansowanie.

²⁰ Z materiału badawczego wynika, że dodatkowe wynagrodzenie za merytoryczną ocenę wniosków o dofinansowanie otrzymują pracownicy Departamentu Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Takie same zadania wykonują pracownicy Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Olsztynie, a dodatkowego wynagrodzenia nie otrzymują. Odnosnie Departamentu Europejskiego Funduszy Rozwoju Regionalnego oraz Warmińsko-Mazurskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie z przeprowadzonego badania wynika, że nie uczestniczą oni w ocenie merytorycznej. Odnosnie Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej zebrany materiał badawczy nie pozwala jednoznacznie stwierdzić, czy pracownicy otrzymują dodatkowe wynagrodzenie.

²¹ W ramach pytania badawczego *Czy procedury dotyczące naboru, oceny i wyboru projektów przebiegały bez zakłóceń/bez nieplanowanych przedłużeń? Jeśli nie, to co należy zmienić? Czy procedury dotyczące naboru, oceny i wyboru projektów wymagają usprawnień? Jeśli tak, to jakich?*

Infografika 23 – Odsetek osób identyfikujących problemy w trakcie procesu oceny wniosków o dofinansowanie (%)

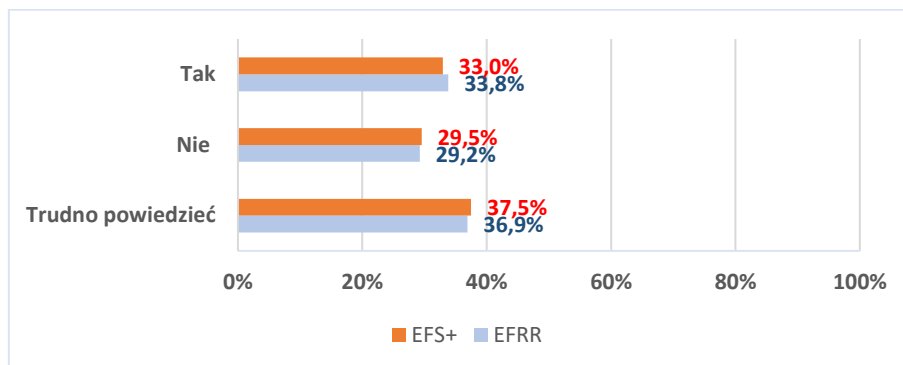
Wykres 26 – Odsetek osób identyfikujących problemy w trakcie procesu oceny wniosków o dofinansowanie w podziale na poszczególne fundusze (%)

Problemy w procesie oceny

Czy identyfikowane są problemy w trakcie procesu oceny wniosków

Oceniający wnioski

Źródło: Badanie ankietowe wśród przedstawicieli KOP (n=171)

Niemniej jednak znaczna część wnioskodawców (ok. 37%) oraz beneficjentów (ok. 31,8%) uważa, że ocena trwała zbyt długo. W tym celu, zdaniem ewaluatora pozostaje jedynie zwiększenie liczby osób oceniających projekty w danych naborach, w szczególności gdy liczba złożonych wniosków jest znacząca. Niewątpliwie będzie to koniecznością w roku 2025, w którym nastąpi znaczna kumulacja ogłaszanych naborów wniosków.

Dlatego należałoby podjąć działania zmierzające do zwiększenia liczby ekspertów zewnętrznych w dziedzinach, w których ich liczba jest niewystarczająca. Na bazie dotychczasowych doświadczeń instytucje powinny zidentyfikować, z których dziedzin najtrudniej było zrekrutować ekspertów do oceny, a byli oni niezbędni z uwagi na znaczną liczbę wniosków złożonych w naborach. W tych dziedzinach należałoby przeprowadzić dodatkowy nabór na ekspertów.

Ponadto, należałoby dokonać analizy możliwości zwiększenia stawki za ocenę wniosku o dofinansowanie, w przypadku pracowników instytucji oceniających wnioski pod kątem formalno-merytorycznym oraz objęcie nią wszystkich takich pracowników.

W przypadku opisanego w poprzedniej części problemu występującej niższej oceny projektów EFS+, w których planowane są działania niestandardowe, wprowadzające nowe metody pracy, nieznane osobom oceniającym, wartym rozważenia jest zwiększenie skali udziału w ocenie ekspertów dziedzinowych, merytorycznie znających specyfikę realizacji danego typu projektu.

Podsumowując, nie identyfikuje się większych problemów w procesie oceny przez członków KOP. Ich liczba nie stanowi istotnej bariery w ocenie wniosków o dofinansowanie. Niemniej jednak zdarzają się sytuacje, gdy na zaproszenie do oceny zgłasza się niewystarczająca liczba ekspertów, szczególnie w dziedzinach, w których wykaz ekspertów jest mocno ograniczony. Ponieważ wpływa to na czas oceny, należałoby podjąć działania zmierzające do zwiększenia liczby ekspertów zewnętrznych w takich dziedzinach.

W celu większej zachęty ekspertów do oceny wniosków o dofinansowanie oraz motywacji pracowników należałoby przeanalizować możliwość zwiększenia wynagrodzenia.

Czy system wyboru projektów nie budzi wątpliwości dotyczących bezstronności osób oceniających? Co należy ewentualnie poprawić?

Aby ocena była bezstronna i niezależna, każdy z członków KOP po zapoznaniu się z listą złożonych projektów musi podpisać deklarację bezstronności, na potwierdzenie, że nie jest powiązany z wnioskodawcami oraz partnerami w projekcie. Jeżeli taka sytuacja występuje to wówczas dana osoba jest wyłączana z oceny całego naboru wniosków. Ewentualne powiązania pomiędzy ekspertami, pracownikami instytucji organizującej nabór a wnioskodawcami są weryfikowane poprzez system SKANER. Jest on elementem Centralnego Systemu Teleinformatycznego 2021. Służy do weryfikowania podmiotów i osób. Wpływ na zachowanie bezstronności ma również fakt, że część ekspertów pochodzi spoza województwa warmińsko-mazurskiego.

W opinii ewaluatora proces wyboru bezstronnych członków KOP jest zachowany. W tym aspekcie dużo zależy jednak od moralnych, etycznych postaw oceniających.

„Czyli procedura uważam, że jest bardzo prawidłowa i tutaj trudno było mi sobie nawet wyobrazić, jak ją ulepszyć. A czy istnieje takie ryzyko? No myślę, że zawsze może istnieć ryzyko, (...) czynnik ludzki zawsze gdzieś może wystąpić jako ryzyko, ale sam mechanizm uważam, że jest prawidłowy i dobry. Tutaj naprawdę nie ma co w tym już wymyślić dodatkowego.” (wywiad z przedstawicielem KM FEWiM 2021-2027)

Uczestnicy tego procesu, tj. wnioskodawcy, beneficjenci i sami członkowie Komisji Oceny Projektów stosunkowo wysoko oceniają system wyboru projektów w aspekcie bezstronności oceny wniosków o dofinansowanie. Co nie dziwi, najwyższą ocenę, tj. 7,8 (w skali od 0 do 9), wystawili członkowie KOP, a najniższą (6,5) wnioskodawcy, których wnioski zostały odrzucone.

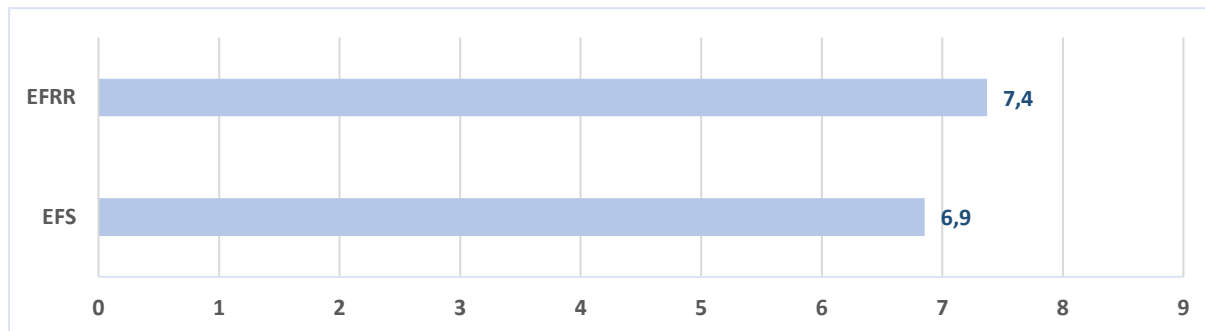
Infografika 24 – Ocena na ile system wyboru projektów zapewnia bezstronność oceny wniosków o dofinansowanie (w skali od 0 do 9)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz przedstawicieli KOP (n=171)

Na podstawie analizy wyników badań ankietowych w poszczególnych funduszach (łącznie w odniesieniu do wnioskodawców, beneficjentów i członków KOP) ocena bezstronności oceny jest zbliżona, lecz nieznacznie większa w odniesieniu do EFRR.

Wykres 27 – Ocena na ile system wyboru projektów zapewnia bezstronność oceny wniosków o dofinansowanie (w skali od 0 do 9)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz przedstawicieli KOP (n=171)

Wysoka ocena zarówno ewaluatora jak i osób uczestniczących w procesie nie wskazuje na konieczność dokonania zmian w systemie wyboru projektów.

W tym zakresie należy przedstawić jedno spostrzeżenie. W pełni zasadnym jest podejście, aby wnioskodawca nie znał osób oceniających. Unikane są wówczas wszelkie ewentualne naciski na osoby oceniające. Należy zachować przy tym niezwykłą czujność na każdym etapie. Aby nie zdarzały się sytuacje, gdy wnioskodawca chcąc doprecyzować niezrozumiałe uwagi do swojego wniosku o dofinansowanie, kontaktując się np. z punktem informacyjnym jest przekierowywany do osoby oceniającej.

Czy i na ile rozwiązania w zakresie premiowania udziału poszczególnych grup w projektach lub premiją określony rodzaj wsparcia, bądź też przyczyniają się do minimalizacji ryzyka występowania dyskryminacji, są adekwatne do potrzeb i potencjalnie użyteczne, a tym samym mogą przyczynić się do realizacji celów poszczególnych interwencji planowanych w ramach Programu?

Premiowanie udziału poszczególnych grup w projektach w ramach FEWiM oraz minimalizacji ryzyka występowania dyskryminacji odbywa się na trzech płaszczyznach.

Przede wszystkim odbywa się to poprzez kryteria horyzontalne, dzięki którym wszystkie projekty muszą wykazać spełnienie zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, zasady równości kobiet i mężczyzn czy też przestrzeganie przepisów antydyskryminacyjnych. W tym zakresie nie może być mowy o żadnej dyskryminacji kogokolwiek. Projekty niespełniające którejkolwiek zasady nie mogą otrzymać dofinansowania.

Kolejną płaszczyzną jest premiowanie poszczególnych grup docelowych, które zasadne są dla niektórych typów projektów. Wówczas to typ projektu oraz zakres wsparcia określony w Programie determinuje potrzebę premiowania określonej grupy, np. osób 50+, ubogich pracujących, osób długotrwale bezrobotnych, itp. Premiowanie odbywa się poprzez dedykowane nabory na projekty nakierowane tylko na wsparcie określonych grup docelowych lub odpowiednie kryteria wyboru projektów powodujące większe szanse na otrzymanie dofinansowania takich projektów bądź też nakładanie obowiązków, aby w każdym projekcie wystąpił określony odsetek osób z danej grupy. Wówczas wnioskodawca musi zapewnić, np. pierwszeństwo rekrutacji takich osób. Rozwiązania te są odpowiednie, aby podkreślić rolę, wagę i znaczenie danych grup docelowych w ogłoszonym naborze wniosków o dofinansowanie tak, żeby zapewnić, że na etapie realizacji będą one objęte wsparciem o określonym natężeniu.

Trzecia z płaszczyzn to premiowanie poszczególnych grup docelowych występujących na określonym terytorium. Mówimy tutaj o premiowaniu obszarów, które z perspektywy realizacji strategii rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego uznane są za takie, które wymagają wsparcia, np. miasta tracące funkcje społeczno-gospodarcze, obszary marginalizacji, obszary pogranicza, itp. Wprowadzono więc kryteria premiujące projekty realizowane na takich obszarach. Należy być tutaj jednak ostrożnym. Nadmierne premiowanie takich obszarów może doprowadzić do sytuacji, w której w pewnym momencie może zabraknąć uczestników do objęcia wsparciem w projektach, a z drugiej strony inne obszary województwa będą marginalizowane. Wymaga to stałego monitorowania, jak zmienia się sytuacja na premiowanych obszarach oraz czy przyjęte założenia dot. premiowania nie wypaczają udzielanego wsparcia.

Premiowanie określonych rodzajów wsparcia odbywa się głównie poprzez dedykowane nabory na projekty nakierowane tylko na dany typ projektów. Na podstawie założeń Programu każdemu naborowi przydzielana jest określona alokacja, dzięki czemu możliwe jest sterowanie intensywnością pomocy finansowej kierowanej dla danych rodzajów wsparcia.

Przyjęte rozwiązania są adekwatne do potrzeb wskazanych w politykach horyzontalnych Unii Europejskiej i potrzeb rozwoju województwa wskazanych w strategii *Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego* oraz strategii programu Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027. Więcej na ten temat przedstawione zostało w ramach odpowiedzi na pytanie ewaluacyjne *Czy kryteria wyboru projektów są w pełni spójne z założeniami oraz celami FEWiM 2021-2027, strategią Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego, Umową Partnerstwa oraz zasadami realizacji polityk horyzontalnych?*

Odpowiedź na pytanie czy premiowanie udziału poszczególnych grup jest użyteczne, a tym samym przyczynia się do realizacji celów poszczególnych interwencji planowanych w ramach Programu na obecny moment byłaby przedwczesna. Przyjęte rozwiązania potencjalnie są adekwatne i użyteczne, ale należy poczekać na pierwsze efekty

zakontraktowanych projektów, aby ocenić na ile przyczyniają się one do realizacji określonych celów.

Czy procedura odwoławcza (rozumiana jako prawo do wniesienia protestu w celu ponownego sprawdzenia wniosku w zakresie spełniania kryteriów wyboru projektów) gwarantuje sprawną i obiektywną weryfikację prawidłowości dokonanej oceny? W jaki sposób należałoby usprawnić/udoskonalić procedurę odwoławczą?

Na wynik oceny wniosku o dofinansowanie, wnioskodawca może wnieść protest. Ma na to 14 dni od otrzymania oceny. IZ lub IP FEWiM 2021-2027 rozpatruje protest, weryfikując prawidłowość oceny projektu w zakresie kryteriów i przedstawionych zarzutów w terminie nie dłuższym niż 21 dni, licząc od dnia jego otrzymania²². W rozpatrywaniu protestu nie biorą udziału osoby, które były zaangażowane w przygotowanie projektu lub w jego ocenę. Na wynik rozpatrzonego protestu bądź jego nierozpatrzenie wnioskodawca może wnieść skargę do sądu administracyjnego.

Procedura odwoławcza w ramach FEWiM 2021-2027 opracowana została zgodnie z ustawą wdrożeniową.

W opinii ewaluatora przyjęta procedura odwoławcza została prawidłowo zaplanowana i gwarantuje sprawną i obiektywną weryfikację prawidłowości dokonanej oceny. We wszystkich instytucjach procedura ta przebiega analogicznie. Wyznaczony pracownik dokonuje weryfikacji wymogów formalnych protestu, na podstawie listy sprawdzającej do protestu. W jej wyniku może nastąpić konieczność uzupełnienia protestu przez wnioskodawcę. W wyniku weryfikacji protest może pozostać bez rozpatrzenia lub zostać skierowany do rozpatrzenia. W przypadku rozpatrzenia protestu wniosek, w ramach którego złożony został protest trafia ponownie do oceny przez dwóch niezależnych ekspertów, innych niż wcześniej oceniający²³. Jeżeli w wyniku ponownej oceny argumentacja w złożonym odwołaniu ma swoje potwierdzenie, wówczas decyzja jest podjęta na korzyść wnioskodawcy.

Jak wynika z badania na złożenie odwołania zdecydowało się tylko 13% wnioskodawców, których wnioski zostały odrzucone oraz 6% beneficjentów wsparcia. Spośród osób, które złożyły takie odwołanie przeważają pozytywne oceny transparentności i bezstronności tej procedury.

²² W uzasadnionych przypadkach, w szczególności gdy w trakcie rozpatrywania protestu konieczne jest skorzystanie z pomocy ekspertów, termin rozpatrzenia protestu może być przedłużony, o czym właściwa instytucja informuje wnioskodawcę. Termin rozpatrzenia protestu nie może przekroczyć łącznie 45 dni od dnia jego otrzymania

²³ Jedynie w przypadku WUP w Olsztynie rozpatrzenia protestu dokonuje jedna osoba.

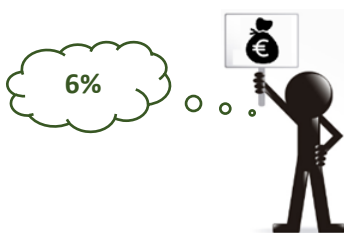
Infografika 25 – Odsetek osób, które odwołały się od oceny wniosku o dofinansowanie (w %)

Wykres 28 – Ocena transparentności i bezstronności procedury odwoławczej (w %)

Odwołanie od oceny

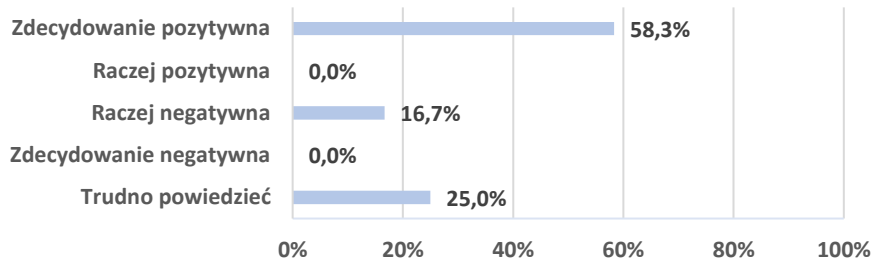
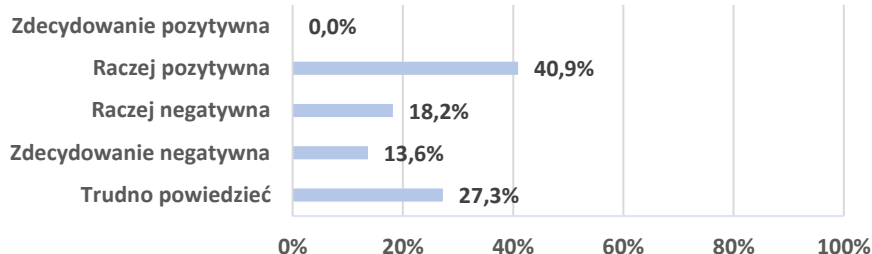

Nieskuteczny wnioskodawca

Beneficjent

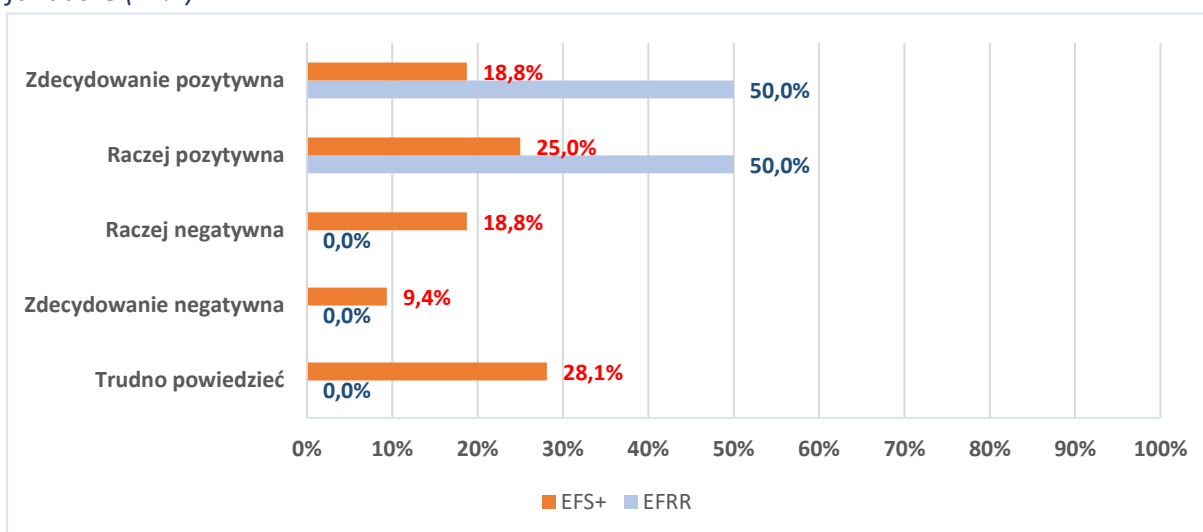
Ocena transparentności i bezstronności procedury odwoławczej

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165) oraz beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201)

Na podstawie analizy wyników badań ankietowych w poszczególnych funduszach (łącznie w odniesieniu do wnioskodawców i beneficjentów) nieznacznie większy odsetek podmiotów składających odwołania to wnioskodawcy i beneficjenci EFS+. Jest ich 9,8%, tj. o 4,7 pkt. proc więcej niż w przypadku EFRR.

Wykres 29 – Ocena transparentności i bezstronności procedury odwoławczej w podziale na fundusze (w %)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165) oraz beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=12)

Pomimo, że procedura odwoławcza zaplanowana została w sposób prawidłowy, gwarantujący obiektywność weryfikacji oceny, ewaluator zidentyfikował możliwości jej udoskonalenia.

W opinii ewaluatora kluczowym w procesie jest zagwarantowanie części alokacji środków w naborze na dofinansowanie projektów w wyniku zgłoszonych i uwzględnionych protestów. Jest to niezmiernie ważne, gdyż w sytuacji gdy cała alokacja naboru zostanie zakontraktowana od razu po jego rozstrzygnięciu, to uwzględnienie odwołania nie pozwoli na dofinansowanie projektu, z uwagi na brak środków. Procedura odwoławcza jest wówczas jedynie pozorna. Rodzi to frustracje u wnioskodawców oraz słuszne poczucie niesprawiedliwości w całym procesie wyboru projektów. Dlatego ważnym jest pozostawienie części alokacji naboru i jej zakontraktowanie dopiero jak minie termin na składanie protestów oraz ich rozpatrzeniu. Rozwiązanie to nie może mieć zastosowania w przypadku naborów, w których wybierani są operatorzy, którym zostanie powierzone zadanie przekazywania dofinansowania.

W opinii przedstawicieli instytucji ogłaszających nabory, częstą sytuacją jest brak zrozumienia u wnioskodawcy co jest protestem. Warto pomyśleć o wypracowaniu wzoru takiego odwołania, żeby znalazły się tam wszystkie niezbędne elementy jakie powinien uwzględniać taki dokument, tj. np. kryteria, z którymi wnioskodawcy się nie zgadzają i uzasadnienie tej niezgody. Zdarza się, że wnioskodawcy zgadzają się z oceniającym, ale chcieliby jeszcze raz poprawić wniosek. W sytuacji gdyby nie zdecydowano się na wypracowanie takiego wzoru, wskazanym byłoby doprecyzowanie w regulaminie wyboru projektów praktycznych wskazówek jak przygotować protest, tak jak stosuje to WUP w Olsztynie²⁴.

Jakie czynniki mogłyby pozytywnie wpłynąć na ewentualne zwiększenie efektywności funkcjonowania systemu wyboru projektów (w tym np. związanych z odpowiednim poziomem motywacji zaangażowanych osób)?

Odpowiedź na niniejsze pytanie stanowi podsumowanie informacji przedstawionych w pozostałych pytaniach badawczych rozdziału 7.1. Ocena sposobu organizacji oraz sprawności działania systemu wyboru projektów oraz rozdziału 7.2 Ocena przygotowania instytucji do prawidłowego oraz skutecznego przeprowadzania wyboru projektów.

Zdaniem ewaluatora niewątpliwie można podjąć działania, aby poprawić funkcjonowanie systemu wyboru projektów w ramach FEWiM 2021-2027. Takiego zdania jest również ponad 61% badanych członków Komisji Oceny Projektów.

Badanie pokazało, że zwiększenie efektywności funkcjonowania systemu wyboru projektów konieczne jest przede wszystkim w procesie oceny wniosków o dofinansowanie.

²⁴ Np. Regulamin wyboru projektów, Działanie 7.2 Poprawa sytuacji zawodowej osób pracujących Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027, Numer naboru FEWM.07.02-IP.01-001/25, w którym w Rozdziale 6 „Procedura odwoławcza” znajduje się część „Jak napisać protest?”

Wiadomym jest, że nakład pracy związany z oceną ma charakter sinusoidalny. Na początku kiedy realizacja Programu startuje naborów jest mniej. Następnie widoczna jest ich znaczna kumulacja, po czym znowu liczba naborów ulega obniżeniu. Koniecznością będzie zatem zwiększenie liczby osób oceniających projekty w danych naborach, w szczególności gdy liczba złożonych wniosków jest znacząca. Bez tego może nastąpić wydłużenie czasu oceny wniosków. Dlatego niezmiernie ważne jest bieżące monitorowanie obciążenia pracą poszczególnych komórek organizacyjnych i elastyczne dokonywanie czasowych zmian w przypadku spiętrzenia zadań któregoś z nich. Jest to niezbędne do sprawnego wdrożenia Programu, z uwagi na krótki czas pozostały do końca perspektywy oraz obecny stan wdrażania FEWiM 2021-2027. Najbliższy rok będzie niezwykle intensywny pod względem oceny wniosków o dofinansowanie i kontraktacji środków.

Zwiększenie liczby osób oceniających wnioski dotyczy również ekspertów zewnętrznych. Jak pokazało badanie zdarzają się sytuacje, że odzew z ich strony na zaproszenie do oceny wniosków nie jest wystarczający, szczególnie w dziedzinach, w których liczba ekspertów jest niewielka. Osoby te pojawiają się również jako eksperci w innych województwach stąd, w przypadku naborów ogłoszonych w tym samym czasie niekiedy są zmuszeni do wyboru, w którym regionie podjąć się oceny. Poprzez m.in. niedostępność osób oceniających wnioski zdarzają się wydłużenia ocen. Konieczne jest wówczas szybkie reagowanie, ale z uwagi na ograniczoną liczbę ekspertów w niektórych dziedzinach nie zawsze jest możliwość dokonywania zmian w składzie KOP. Dlatego należałoby podjąć działania zmierzające do zwiększenia liczby ekspertów zewnętrznych w dziedzinach, w których ich liczba jest niewystarczająca. Na bazie dotychczasowych doświadczeń instytucje powinny zidentyfikować, z których dziedzin najtrudniej było zrekrutować ekspertów do oceny, a byli oni niezbędni z uwagi na znaczną liczbę wniosków złożonych w naborach. W tych dziedzinach należałoby przeprowadzić dodatkowy nabór na ekspertów.

Większa liczba ekspertów pozwoli również na uwzględnienie w ocenie wniosków na projekty infrastruktury budowlanej nie tylko ekspertów z zakresu budownictwa i prawa budowlanego, ale również ekspertów dziedzinowych, którzy najlepiej znają specyfiką danej dziedziny.

Aby proces oceny wniosków o dofinansowanie przebiegał sprawnie należy zadbać o odpowiednią motywację członków Komisji Oceny Projektów. Ich zaangażowanie jest tzw. „wodą na młyn” całego systemu wyboru projektów. Bez odpowiedniej motywacji nie będzie ani jakości ani terminowości wykonywanej oceny. Przede wszystkim motywacja finansowa może pozytywnie wpłynąć na zwiększenie efektywności funkcjonowania tego systemu.

Czynnik finansowy jest motywatorem dla ekspertów oceniających projekty. W przypadku gdy ekspert ocenia wnioski w różnych województwach często bierze pod uwagę stawki za ocenę i w pierwszej kolejności podejmuje się oceny tam, gdzie może więcej zarobić. Pomimo tego, że w porównaniu z poprzednią perspektywą, w województwie warmińsko-mazurskim nastąpił znaczący wzrost proponowanej stawki, to kwestia zapewnienia odpowiedniego wynagrodzenia była najczęściej wskazywana przez respondentów badania ankietowego.

Ponadto, należałoby dokonać analizy możliwości zwiększenia stawki za ocenę wniosku o dofinansowanie, w przypadku pracowników instytucji oceniających wnioski pod kątem formalno-merytorycznym oraz objęcie nią wszystkich takich pracowników.

Ocena związana jest z dużą ilością pracy i angażuje znacząco ilość czasu. Osoby oceniające muszą zapoznać się z bardzo dużą liczbą dokumentów, zwłaszcza tych horyzontalnych, których w tej perspektywie jest więcej niż w poprzedniej. W przypadku oceny w ramach EFS+ występuje jeszcze etap negocjacji, który trwa czasami parę tygodni. Natomiast stawki za ocenę wniosku dla pracowników są kilkukrotnie niższe niż dla ekspertów zewnętrznych, a praca często ta sama. Ponadto, jak pokazało badanie, w systemie oceny i wyboru projektów w ramach FEWiM 2021-2027 występują niespójności w tym zakresie. W przypadku części departamentów/instytucji pracownicy otrzymują dodatkowe wynagrodzenie za każdy oceniony wniosek, a w przypadku innych już nie. Rodzi to poczucie niesprawiedliwości wśród oceniających i wpływa na motywację do pracy. Opracowanie jednolitego dla wszystkich systemu wdrażania gratyfikacji za ocenę wyszłoby naprzeciw temu oczekiwaniu.

Ponadto, ważne jest aby członków KOP odpowiednio wyposażyć w odpowiednią wiedzę. Jest to jeden z czynników które pozytywnie wpłynęłoby na zwiększenie efektywności funkcjonowania systemu wyboru projektów. Zasadnym zatem byłoby zorganizowanie cyklu szkoleń, które podniosą kompetencje osób oceniających w kwestiach, które nie dotyczą ich wiedzy dziedzinowej, ale wiedzy ogólnej powiązanej z kryteriami, które oceniają. Nie należy zapominać również o „aktualizacji” wiedzy dziedzinowej, zgodnie z aktualnymi standardami czy też doświadczeniami.

7.3. Analiza dobrych praktyk funkcjonowania systemu wyboru projektów w ramach FEWiM 2021-2027 w poszczególnych instytucjach programu

Czy w ramach procesu wyboru projektów realizowanego w danej instytucji lub departamencie identyfikowane są rozwiązania, które wyróżniają się od rozwiązań stosowanych w innych instytucjach lub departamentach?

Czy rozwiązania te można traktować jako dobre praktyki funkcjonowania systemu wyboru projektów, tj. wpływają na skuteczniejszy lub efektywniejszy przebieg procesu?

Identyfikacja rozwiązań, które wyróżniają się w danej instytucji w porównaniu z innymi, jest kwestią niezwykle trudną. Wszystkie instytucje funkcjonują w ramach jednego systemu wyboru projektów. Wobec czego nawet wymagane byłoby, żeby procedury i sposób postępowania był taki sam, albo przynajmniej zbliżony. Niezasadne i nieprawidłowe byłoby, gdyby wnioskodawca czy też beneficjent był różnie traktowany przez różne instytucje lub departamenty w systemie wyboru projektów FEWiM 2021-2027.

Unifikacji rozwiązań służą bieżące kontakty i ścisła współpraca poszczególnych instytucji i departamentów. Jakiegokolwiek zmiany są konsultowane między sobą. Wobec czego trudnością było wskazanie innowacji w realizacji procesu wyboru projektów, które odróżniałyby jedną instytucję od innych.

Trudności w tym mają również członkowie KOP. Zaledwie 15% z nich identyfikuje rozwiązania w ramach procesu wyboru projektów, które wyróżniają daną instytucję lub departament od innych. Odsetek ten jest zbliżony w zależności od tego w ramach jakiego funduszu ekspert oceniał wnioski. W przypadku EFRR jest to 12,3% członków KOP, a w przypadku EFS+ 17%.

Infografika 26 – Odsetek osób identyfikujących rozwiązania w ramach procesu wyboru projektów, które wyróżniają daną instytucję lub departament od innych (w %)

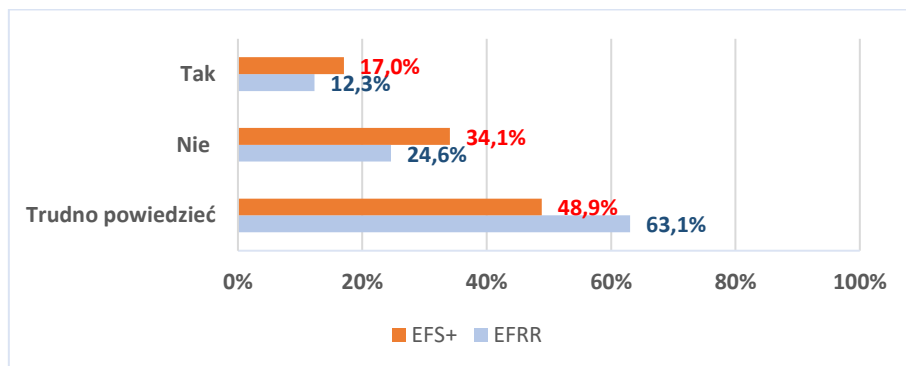
Wykres 30 – Odsetek osób identyfikujących rozwiązania w ramach procesu wyboru projektów, które wyróżniają daną instytucję lub departament od innych w podziale na fundusze (w %)

Identyfikacja rozwiązań

Czy identyfikują rozwiązania, które wyróżniają daną instytucję lub departament?

Oceniający wnioski

Źródło: Badanie ankietowe wśród członków KOP (n=171)

W ramach badania zidentyfikowanych zostało kilka rozwiązań, które stosowane są w poszczególnych instytucjach bądź też departamentach i które zdaniem ewaluatora można

traktować jako dobre praktyki. Rozwiązania te można zaimplementować do procesów przeprowadzanych w innych instytucjach i departamentach.

W przypadku jednej z instytucji²⁵ wprowadzony został **zwyczaj organizowania w połowie trwania naboru spotkania informacyjnego dla wnioskodawców**. Przed takim spotkaniem mają oni możliwość szczegółowego zapoznania się z dokumentacją konkursową, zidentyfikowania wątpliwości oraz problemów przy sporządzaniu wniosku o dofinansowanie. Spotkanie jest wówczas idealnym sposobem na odpowiedź na wszelkie pytania wnioskodawcy. Jest to rozwiązanie, które sprawdza się w praktyce, a potencjalni beneficjenci aktywnie uczestniczą w takich spotkaniach.

W ramach badania uwagę zwróciła **dokumentacja konkursowa sporządzana w ramach naborów wniosków finansowanych w ramach EFS+, w szczególności przez IP WUP w Olsztynie**. Została ona opracowana w sposób bardzo przystępny dla każdego odbiorcy. Starano się formułować zapisy regulaminu językiem prostym, dostosowując pojęcia związane z funduszami unijnymi do potrzeb odbiorców. W dokumentacji znajdują się wskazane akcenty na co wnioskodawca powinien uważać, jakiego rodzaju informacje są wymagane, itp. Dzięki temu jej czytelność, jakość i użyteczność została oceniona bardzo wysoko. Zdaniem ewaluatora może ona stanowić dobrą praktykę, którą mogą stosować inne instytucje lub departamenty.

Jedna z instytucji **wprowadziła do karty oceny formalno-merytorycznej przy kryteriach premiujących obligatoryjny obowiązek uzasadnienia oceny w przypadku każdego kryterium**. Wcześniej wzór tego nie wymagał, uzasadnienie konieczne było jedynie w przypadku kryteriów, na których nie przyznano punktów. Wprowadzona metoda, że przy każdym kryterium premiującym musi być uzasadnienie, niezależnie od tego, czy kryterium jest uznane i są przyznane punkty, czy też nie, w opinii ewaluatora jest słuszna. Zmusza to oceniającego do tego, żeby mocno zastanowił się nad powodami przyznania punktów. Praktykę tę warto rozszerzyć również na kryteria dostępu.

Na uwagę zwraca również **sposób komunikacji z potencjalnymi beneficjentami**. W zasadzie tylko w przypadku dwóch instytucji można powiedzieć, że jest on nieograniczony czasowo²⁶. W przypadku wszystkich pozostałych co prawda wskazane są telefony kontaktowe, ale wyznaczony został możliwy czas kontaktu, np. trzy razy w tygodniu po dwie godziny. W opinii ewaluatora dobrą praktyką jest, umożliwienie wnioskodawcom wyjaśniania swoich wątpliwości na bieżąco bez konieczności czekania do następnego „okna konsultacyjnego”.

Dobłą praktyką jest **zamieszczanie na stronie internetowej informacji o wszystkich etapach procesu naboru wniosków o dofinansowanie**. W szczególności listy złożonych wniosków o dofinansowanie, które w większości analizowanych naborów w ramach case study, nie były

²⁵ Departament Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie

²⁶ Departament Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie

zamieszczane na stronie internetowej. Przeważnie nie było również informacji o rozpoczęciu prac KOP. Dobrą praktyką jest publikacja na bieżąco informacji o rozpoczęciu lub zakończeniu poszczególnych etapów oceny, poczynając od zakończenia naboru po jego rozstrzygnięcie i ewentualne procedury odwoławcze.

Które z rozwiązań można zaimplementować do procesów przeprowadzanych w innych instytucjach i departamentach?

Czy i jakie są ograniczenia ich zaimplementowania w systemie wyboru projektów danej instytucji lub departamentu?

W opinii ewaluatora, powyżej wskazane rozwiązania możliwe są do zaimplementowania w prosty sposób przez poszczególne instytucje i departamenty uczestniczące w procesie wyboru projektów w ramach FEWiM 2021-2027. Większość z nich nie powinna przysporzyć żadnych problemów oraz konieczności ponoszenia nakładów finansowych czy też czasowych. Zwiększenie nakładu czasowego występuje jedynie w przypadku nieograniczenia wnioskodawcom możliwości kontaktu z pracownikami instytucji.

Nie identyfikowane są w tym zakresie żadne ograniczenia. Jedynie w przypadku przeformułowania dokumentacji konkursowej stosowanej dla EFRR na sposób bardziej czytelny dla potencjalnego wnioskodawcy wiązałoby się ze znacznym nakładem pracy. Jednakże jak wykazano w badaniu, nie jest to działanie konieczne. Wnioskodawcy są przyzwyczajeni do stosowanych dokumentacji a ich czytelność nie stanowi większego problemu w realizacji Programu. Podejście stosowane w naborach EFS+ ewaluator wskazuje jako krok w dobrą stronę i poddaje pod rozagę innym instytucjom.

7.4. Analiza zgodności kryteriów z krajowymi oraz regionalnymi dokumentami strategicznymi o charakterze krajowym jak i regionalnym

Czy kryteria wyboru projektów są w pełni spójne z założeniami oraz celami FEWiM 2021-2027, strategią Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego, Umową Partnerstwa oraz zasadami realizacji polityk horyzontalnych? Jeśli tak, to jakie to były aspekty?

W obecnej perspektywie finansowej projekt kryteriów wyboru projektów o charakterze horyzontalnym przygotowywany jest przez Departament Polityki Regionalnej tut. Urzędu, natomiast projekty kryteriów wyboru projektów o charakterze specyficznym w ramach FEWiM 2021-2027 tworzone są przez komórki organizacyjne bezpośrednio odpowiedzialne za prowadzenie naborów wniosków o dofinansowanie. Ich zgodność z dokumentami nadrzędnymi jest jedną z kluczowych kwestii weryfikowanych w procesie konsultacji. W pierwszej kolejności następuje ich weryfikacja pod kątem zgodności z celami Programu (a tym samym strategią rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego) oraz zgodności z Umową Partnerstwa przez Departament Polityki Regionalnej, odpowiedzialny za programowanie strategiczne i operacyjne rozwoju województwa. W celu zgodności z Umową Partnerstwa kryteria opiniowane są również przez Instytucję Koordynującą Umowę Partnerstwa, tj. Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, w ramach prac KM FEWiM 2021-2027. Przed zatwierdzeniem kryteriów przez Komitet Monitorujący są one opiniowane przez Komisję Europejską, która znaczną uwagę poświęca spełnieniu zasad polityk horyzontalnych.

Kryteria wyboru projektów są zatwierdzane przez Komitet Monitorujący FEWiM 2021-2027. Jest to ciało składające się z wielu organizacji, reprezentujące każde z możliwych środowisk właściwych w zakresie realizacji Programu i jego zakresu wsparcia. Wobec czego kryteria weryfikowane są na wielu płaszczyznach i w różnych kontekstach.

Zdaniem ewaluatora analizowane dokumenty są ze sobą ściśle powiązane. Cele realizacji FEWiM 2021-2027 wynikają wprost z celów określonych w strategii *Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego* oraz zakresu wsparcia i zasad określonych w Umowie Partnerstwa. Zapisy Programu uwzględniają również wszystkie polityki horyzontalne określone przez Komisję Europejską. Stąd tworząc kryteria wyboru projektów łatwiej było zapewnić ich zgodność i spójność z ww. nadrzędnymi dokumentami.

Wyniki badania jednoznacznie pokazały, że kryteria wyboru projektów są spójne zarówno z zapisami programu FEWiM 2021-2027, a w konsekwencji również strategii Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego oraz Umowy Partnerstwa. Spójność następuje we wszystkich możliwych aspektach takich jak np. cele, zakres realizowanych działań, ograniczenia i limity oraz inne szczegółowe warunki udzielania wsparcia. Są również zgodne z podstawowymi politykami horyzontalnymi Unii Europejskiej jakimi są równe szanse i niedyskryminacja, równość kobiet i mężczyzn, zrównoważony

rozwój oraz zasada DNSH, czyli „nie czyń poważnych szkód”. Gwarantują ich spełnienie w zakresie określonym w Umowie Partnerstwa. Nie zidentyfikowano w tym zakresie żadnych nieprawidłowości.

Potwierdzają to opinie członków Komisji Oceny Projektów, których 92% pozytywnie ocenia spójność kryteriów wyboru projektów z dokumentami nadrzędnymi. Co ważne żaden z członków KOP nie wskazuje na brak takiej spójności.

Infografika 27 – Odsetek osób uważających, że kryteria wyboru projektów są spójne z założeniami oraz celami FEWiM 2021-2027 oraz strategią Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego (%)

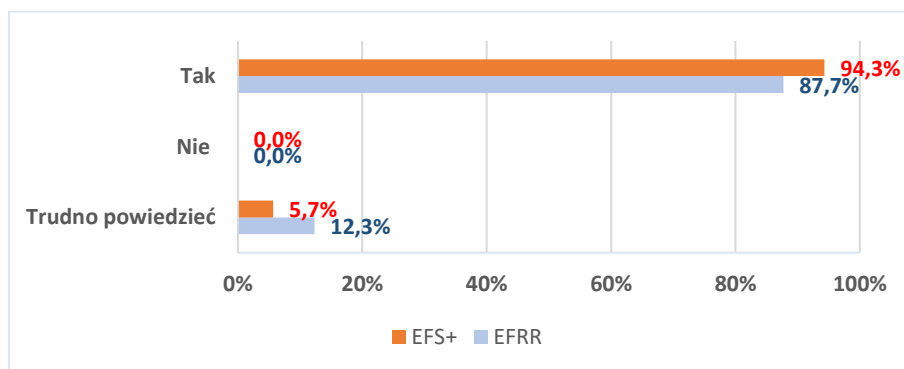
Wykres 31 – Odsetek osób uważających, że kryteria wyboru projektów są spójne z założeniami oraz celami FEWiM 2021-2027 oraz strategią Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego w podziale na poszczególne fundusze (%)

Spójność kryteriów

Czy kryteria wyboru projektów są spójne z celami i założeniami

Oceniający wnioski

Źródło: Badanie ankietowe wśród przedstawicieli KOP (n=171)

Na pozytywną opinię w tym zakresie wskazuje również ocena kryteriów wyboru projektów pod kątem możliwości wyboru projektów w największym stopniu przyczyniających się do realizacji celów Programu. Zarówno wnioskodawcy jak i beneficjenci oraz członkowie KOP oceniają ten aspekt na zbliżonym poziomie, tj. na 6,6 - 6,8 w skali od 0 do 9.

Infografika 28 – Ocena na ile kryteria wyboru projektów umożliwiają wybór projektów, które w największym stopniu przyczyniają się do realizacji celów działania (w skali od 0 do 9)

Nieskuteczny wnioskodawca

Oceniający wnioski

Beneficjent

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz członków KOP (n=171)

Czy kryteria wyboru projektów spełniają wymagania wskazane w Wytycznych dot. wyboru projektów na lata 2021-2027 oraz w art. 73 Rozporządzenia ogólnego (w tym m.in. z uwzględnieniem szczególnej oceny w jakim stopniu kryteria są przejrzyste i niedyskryminacyjne, zapewniają dostępność dla osób z niepełnosprawnościami i równouprawnienie płci oraz uwzględniają Kartę praw podstawowych UE, zasadę zrównoważonego rozwoju oraz unijną politykę w dziedzinie środowiska?

Zgodnie z artykułem 73 rozporządzenia ogólnego²⁷, do celów wyboru projektów instytucja zarządzająca powinna przyjąć i stosować kryteria wyboru projektów, które zapewniają dostępność dla osób z niepełnosprawnościami i równouprawnienie płci oraz uwzględniają Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, zasadę zrównoważonego rozwoju oraz unijną politykę w dziedzinie środowiska.

Badanie potwierdziło, że powyżej wskazane wymagania mają wprost odzwierciedlenie w przyjętych kryteriach, w których znajdują się takie jak:

- Projekt jest zgodny z Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej z dnia 26 października 2012 r., w zakresie odnoszącym się do sposobu realizacji i zakresu projektu,
- Projekt jest zgodny z Konwencją o Prawach Dziecka przyjętą przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. w zakresie odnoszącym się do sposobu realizacji i zakresu projektu²⁸,
- Projekt jest zgodny z Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych, sporządzoną w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. w zakresie odnoszącym się do sposobu realizacji i zakresu projektu,
- Projekt będzie miał pozytywny wpływ na realizację zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami,
- Projekt będzie zgodny z zasadą równości kobiet i mężczyzn,
- Projekt jest zgodny z wymaganiami prawa dotyczącego ochrony środowiska – w przypadku EFRR,
- Projekt jest zgodny z zasadą zrównoważonego rozwoju oraz Projekt jest zgodny z zasadą „do no significant harm” (DNSH) – „nie czyni poważnych szkód” – w przypadku EFS+.

Kryteria te w pełni wypełniają wymagania określone w rozporządzeniu ogólnym.

²⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej

²⁸ O ile grupą docelową są dzieci

Badanie potwierdziło również, że kryteria wyboru projektów opracowane zostały zgodnie z wytycznymi Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej dotyczącymi wyboru projektów na lata 2021-2027. Mianowicie m.in.:

- Każde kryterium ma nazwę, definicję oraz opis znaczenia dla wyniku oceny.
- Definicja kryterium zawiera informacje o tym co będzie oceniane, wskazuje co wpływa na wynik oceny kryterium.
- Opis znaczenia kryterium dla wyniku oceny wskazuje m.in.:
 - czy spełnienie kryterium jest konieczne do przyznania dofinansowania,
 - czy kryterium ma charakter premiujący,
 - czy wynik oceny kryterium jest wyrażany punktami czy zero-jedynkowo,
 - jaką liczbę punktów można uzyskać za jego spełnienie,
- W naborach konkurencyjnych, przy kryteriach punktowych wskazano, które kryteria są rozstrzygające. Kryteria te pozwalają ustalić kolejność projektów, które uzyskają taką samą liczbę punktów.
- Ocena spełniania kryteriów wyboru projektów polega m.in. na:
 - przypisaniu im wartości „tak”, „nie” albo stwierdzeniu, że kryterium nie dotyczy danego projektu;
 - przyznaniu 0 punktów, jeśli projekt nie spełnia danego kryterium albo zdefiniowanej z góry liczby punktów, jeśli projekt spełnia kryterium;
 - przyznaniu liczby punktów w ramach dopuszczalnych limitów wyznaczonych minimalną i maksymalną liczbą punktów, które można uzyskać za dane kryterium w zależności od oceny stopnia spełniania danego kryterium.
- KM, zatwierdzając kryteria, zdecydował o zakresie ich stosowania. Kryteria są stosowane np.:
 - w konkretnym postępowaniu;
 - w postępowaniach prowadzonych w określony sposób;
 - we wskazanych działaniach lub priorytetach;
 - w odniesieniu do określonego typu projektów.

Kryteria wyboru projektów powinny również spełniać szereg właściwości. Powinny być:

- przejrzyste i niedyskryminacyjne;
- jednoznaczne;
- weryfikowalne;
- spójne wewnętrznie;
- poprawne merytorycznie;
- mierzalne;

– obiektywne.

Ocena ich spełnienia została przedstawiona w odpowiedzi na poszczególne pytania badawcze.

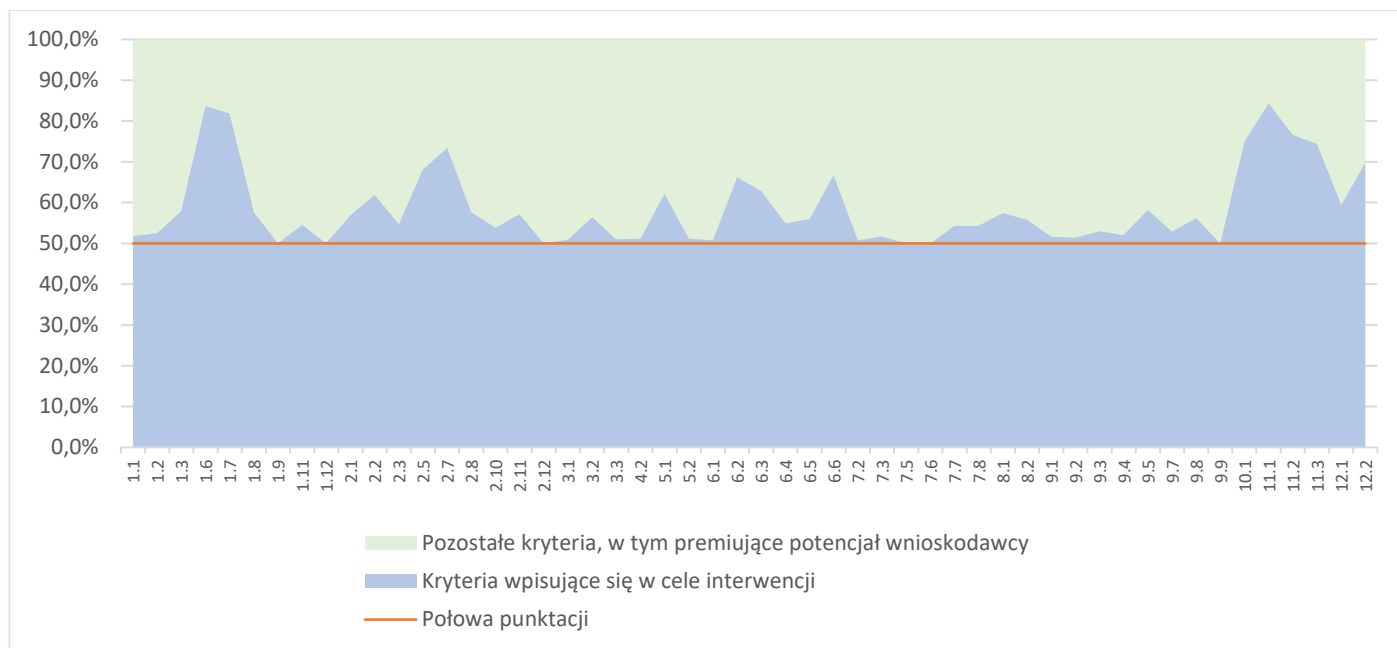
Czy kryteriom wyboru projektów nadano odpowiednie wagi punktowe, które służą do wyboru projektów i w jak największym stopniu będą realizować cele FEWiM 2021-2027? Jeśli nie, proszę podać przykłady błędnego nadania wag kryteriom oraz propozycje zmian.

Do wyboru projektów, które w największym stopniu przyczyniają się do realizacji celów Programu nie tylko przyczynia się dobór odpowiednich kryteriów wyboru projektów, ale również przypisanie adekwatnej liczby punktów poszczególnym kryteriom. Ważne jest, aby z jednej strony bardziej premiowane były te projekty, które w większym stopniu osiągają cele FEWiM 2021-2027. Z drugiej strony przy ustalaniu liczby punktów należy mieć na uwadze, aby nie postawić przez Wnioskodawcami zbyt dużych wymagań. Wówczas osiągnięcie minimalnej liczby punktów będzie utrudnione dla wielu potencjalnych beneficjentów, co może prowadzić do problemu z wykorzystaniem alokacji Programu.

Zdaniem ewaluatora kryteria punktowe powinny zostać odpowiednio zdywersyfikowane pomiędzy spełnieniem celów interwencji, a gotowością, potencjałem do realizacji projektu, dotychczasowym doświadczeniem itp. Akcent w większym stopniu powinien zostać położony na możliwe do osiągnięcia efekty. Doświadczenie czy potencjał wnioskodawcy jest również ważny, ale waga punktowa nie powinna być w tych kategoriach większa niż w kategoriach spełnienia celów interwencji. Odpowiednia dywersyfikacja wag punktowych powinna spowodować wybór oczekiwanych projektów, tj. takich które zrealizują cele Programu, oraz są możliwe do realizacji.

Poniższy wykres pokazuje wyniki przeprowadzonej analizy stopnia, w jakim spośród wszystkich punktów możliwych do uzyskania w ramach kryteriów punktowych, przyznane punkty dotyczą spełnienia celów Programu.

Wykres 32 – Analiza poziomów wag punktowych kryteriów wyboru projektów w poszczególnych działaniach FEWiM 2021-2027

Źródło: Opracowanie własne na podstawie kryteriów wyboru projektów w ramach FEWiM 2021-2027

Jak widać w poszczególnych działaniach zaproponowane punktacje możliwe do otrzymania w kryteriach wyboru projektów są odpowiednio wyważone z przewagą tych nakierowanych na cele interwencji. Średnio w poszczególnych priorytetach FEWiM 2021-2027, w największym stopniu cele Programu premiowane są w Priorytecie 11 *Turystyka i kultura* - ok. 79,2% wszystkich możliwych punktów dotyczy możliwości uzyskania oczekiwanych efektów. W najmniejszym stopniu, tj. 51,2%, dotyczy Priorytetu 4 *Mobilność regionalna*.

Należy zwrócić uwagę, że aby projekt w ramach EFRR mógł otrzymać dofinansowanie musi uzyskać minimum 50% punktów z określonych kryteriów wyboru projektów, a w przypadku EFS+ 60%. Wobec czego tak zaproponowane wagi punktowe poszczególnych kryteriów powodują, że aby projekt mógł zostać wybrany do dofinansowania musi uzyskać punkty zarówno w kryteriach nastawionych na efekty, jak i pozostałych.

Wniosek ten potwierdza opinia członków Komisji Oceny Projektów. Spośród wszystkich członków KOP, aż 81% uważa, że kryteriom wyboru projektów nadano odpowiednie wagi punktowe. W większym stopniu dotyczy to EFS+ (ok. 82,8%) niż EFRR (ok. 78,8%).

Infografika 29 – Odsetek osób uważających, że kryteriom wyboru projektów nadano odpowiednie wagi punktowe (%)

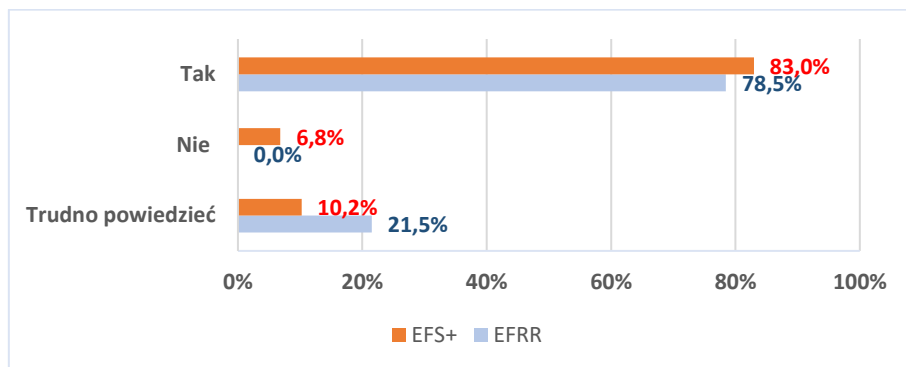
Wykres 33 – Odsetek osób uważających, że kryteriom wyboru projektów nadano odpowiednie wagi punktowe w podziale na poszczególne fundusze (%)

Prawidłowość wag punktowych

Czy kryteriom wyboru projektów nadano odpowiednie wagi punktowe?

Oceniający wnioski

Źródło: Badanie ankietowe wśród przedstawicieli KOP (n=171)

Jedynie oceniający w ramach EFS+ wskazują na to, że wagi punktowe nie zostały przyjęte prawidłowo. Są to jednak sporadyczne udzielane opinie (ok. 6,8%).

Podsumowując, kryteriom wyboru projektów nadano odpowiednie wagi punktowe. Powodują one możliwość wyboru projektów w jak największym stopniu realizujących cele FEWiM 2021-2027 i jednocześnie z odpowiednim potencjałem i przygotowaniem do realizacji.

Czy kryteria dostępu pozwalają odpowiednio ukierunkować planowaną interwencję w ramach FEWiM 2021-2027?

Interwencja w ramach FEWiM 2021-2027 jest ukierunkowana w trzech głównych obszarach. Przede wszystkim jest to orientacja na określony zakres wsparcia, który powinien przynieść spodziewane efekty m.in. w postaci wskaźników postępu rzeczowego Programu. Ukierunkowanie interwencji następuje również pod kątem oczekiwanych wnioskodawców lub grup uczestników projektów oraz pod kątem obszaru terytorialnego, co do których oczekuje się poprawy aktualnej sytuacji społecznej lub gospodarczej.

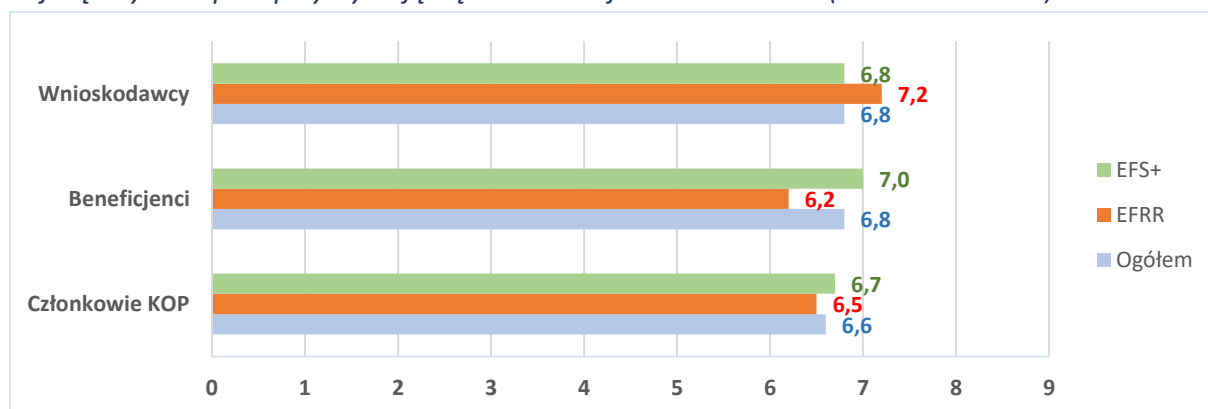
W systemie wyboru projektów w ramach FEWiM 2021-2027 stosowane są dwa główne narzędzia ukierunkowania interwencji. Jest to organizowanie naborów wniosków o dofinansowanie dedykowanych konkretnemu zakresowi wsparcia (np. poprawie efektywności energetycznej budynków mieszkalnych), konkretnym wnioskodawcom (np. powiatowym urządowi pracy), uczestnikom projektów (np. osoby pochodzące z krajów trzecich, osoby w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy) oraz konkretnemu obszarowi (np. Obszary Strategicznej Interwencji, tereny przygraniczne, itp.).

Drugim takim narzędziem są kryteria wyboru projektów, które określają dostępność lub premiują interwencję w celu jej ukierunkowania. Jak pokazało badanie ich zastosowanie w programie FEWiM 2021-2027 pozwala ukierunkowywać wsparcie.

Kryteria dostępu stosowane w ramach FEWiM 2021-2027, które sprawdzają czy projekt jest zgodny z zasadami przyjętymi dla Programu, dopuszczają do dofinansowania jedynie takie, które spełniają określone zasady. Kryteria premiujące (punktowe) są stosowane w sytuacji, gdy instytucja oczekuje, aby projekt spełniający dany zakres opisany w kryterium miał większe szanse na otrzymanie dofinansowania. To rozwiązanie nie eliminuje z otrzymania wsparcia projektów nie spełniających kryterium. Pozwala to skutecznie ukierunkowywać interwencję w poszczególnych zakresach (tj. wnioskodawców, uczestników projektu, obszaru terytorialnego, itp.). Ponadto, omówiona wcześniej wysoka spójność z celami FEWiM 2021-2027 oraz strategii *Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego*, pozwala wybierać do dofinansowania projekty realizujące cele rozwojowe województwa warmińsko-mazurskiego. Wpływa na to również odpowiednie zbilansowanie wag punktowych w poszczególnych zestawach kryteriów.

Wnioskodawcy przygotowując projekt dostosowują go do założeń konkretnego naboru wniosków, kierując go zgodnie z oczekiwaniem instytucji ogłaszającej nabór. W opinii wnioskodawców, których projekty nie zostały wybrane do dofinansowania, beneficjentów oraz członków KOP kryteria w wysokim stopniu dają możliwość wyboru projektów, przyczyniających się do realizacji celów Programu. W skali od 0 do 9 ich ocena wynosi od 6,6 do 6,8 pkt.

Wykres 34 – Ocena na ile kryteria wyboru projektów umożliwiają wybór projektów, które w największym stopniu przyczyniają się do realizacji celów działania (w skali od 0 do 9)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz członków KOP (n=171)

W odniesieniu do poszczególnych funduszy, oceny są porównywalne, ale nieznacznie większe dla EFS+ (za wyjątkiem wnioskodawców, których wnioski nie zostały wybrane do dofinansowania).

Podsumowując, kryteria wyboru projektów pozwalają odpowiednio ukierunkować planowaną interwencję w ramach FEWiM 2021-2027, w poszczególnych zakresach tj. wnioskodawców, uczestników projektu, obszaru terytorialnego, itp. Wpływ na to ma odpowiedni dobór kryteriów, ich spójność z celami Programu oraz optymalnie dobrane wagi punktowe.

Czy kryteria wyboru projektów sprzyjają wyborowi projektów ekonomicznie uzasadnionych, maksymalizujących korzyści z interwencji w ramach FEWiM 2021-2027?

Pytanie badawcze należy rozpatrywać w dwóch aspektach.

Pierwszy to ekonomiczne uzasadnienie realizacji inwestycji objętej projektem, czyli jej finansowa rentowność. Niezmiernie ważnym jest, aby produkty i usługi planowane do sfinansowania w ramach projektu oparte były na rzetelnej i wiarygodnej kalkulacji kosztów. Kosztów, które nie odbiegają znacznie od stawek rynkowych i mają uzasadnienie w założeniach projektu. Istotna jest również stabilność finansowa projektu i czy źródła finansowania projektu są wystarczające do sfinansowania wszystkich kosztów na etapie realizacji inwestycji, a następnie jej eksploatacji.

Biorąc pod uwagę Instytucja Zarządzająca FEWiM 2021-2027 przyjęła horyzontalne kryterium wyboru projektów *Wykonalność finansowo-ekonomiczna*, w konsekwencji czego każdy projekt finansowany z EFRR jest oceniany pod kątem finansowo-ekonomicznym. Wnioskodawca jest zobowiązany do przedstawienia dokumentów i analiz ekonomicznych na potwierdzenie, że projekt ma uzasadnienie ekonomiczne. Jest to kryterium zerojedynkowe. Każdy projekt musi spełniać pewne parametry ekonomiczne, które wynikają z wytycznych dla projektów do oceny ekonomicznej. Spełnienie kryterium jest konieczne do przyznania dofinansowania, więc żaden projekt z parametrami poniżej tych wskazanych w ww. wytycznych nie może otrzymać wsparcia środkami Programu.

Ponieważ jest to kryterium dostępu, wnioskodawcy nie są rankingowani pod kątem uzasadnienia ekonomicznego realizacji ich projektów. W opinii ewaluatora jest to słuszne rozwiązanie. Po pierwsze problematycznym byłoby określenie, który projekt jest najbardziej ekonomicznie uzasadniony, w szczególności gdy w naborze złożona byłaby znaczna liczba wniosków o dofinansowanie. Po drugie mogłoby to być nieporównywalne. Np. z perspektywy jednej miejscowości dana korzyść może nie mieć uzasadnienia w wydatkowaniu określonych środków finansowych, a w przypadku innej korzyść jest tego warta.

Pod kątem uzasadnienia ekonomicznego na uwagę zwraca jeszcze kryterium *Poziom wkładu własnego*. Jest to kryterium premiujące wnioskodawców, którzy postanowią zwiększyć udział wkładu własnego ponad minimum określone w naborze. Kryterium to stosowane jest w części działań finansowanych z EFRR.

„(...) każdy kto proponuje więcej wkładu własnego jest dla nas cenniejszy. Ale przez to też pięć razy się zastanowi, czy chce to robić.” (wywiad z przedstawicielem instytucji ogłaszającej nabór)

Biorąc pod uwagę, że samorządy są w trudnej sytuacji finansowej, wykładanie większych środków własnych zmniejsza ryzyko nieracjonalności wydatków.

Natomiast w ramach EFS+ stosowane jest kryterium *Prawidłowość budżetu projektu*. W jego ramach oceniana jest racjonalność (zgodność ze stawkami rynkowymi i specyfiką projektu) oraz efektywność wydatków projektu (zasada uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów). Wnioskodawca zobowiązany jest do przedstawienia uzasadnienia oraz

metodologii wyliczenia poszczególnych kosztów oraz uzasadnienia przyjętych stawek (np. za godzinę pracy psychologa).

Jest to kryterium punktowe, ale jego niespełnienie (rozumiane jako uzyskanie mniej niż 60% punktów) powoduje odrzucenie wniosku na etapie oceny merytorycznej lub formalno-merytorycznej.

Drugi aspekt analizy to maksymalizacja korzyści z interwencji, czyli dążenie do jak największej efektywności kosztowej realizowanych inwestycji. Sprawa ta nie jest już tak jednoznaczna. Zdaniem ewaluatora wartościowanie interwencji nie powinno się sprowadzać tylko do jej ekonomicznego wymiaru. Są takie obszary interwencji, w których jej wymiar ekonomiczny nie powinien być istotnie brany pod uwagę. Mowa tutaj przede wszystkim o interwencji w obszarach społecznych. Na przykład w zakresie deinstytucjonalizacji, często wymagane jest ponoszenie całkiem sporych nakładów finansowych, a rezultaty tego można uznać za mniejsze niż w przypadku instytucjonalnych form wsparcia. Deinstytucjonalizacja jest jednak priorytetem Komisji Europejskiej w tej perspektywie finansowej.

Deinstytucjonalizacja jest tylko przykładem jednym z wielu. Kryteria efektywności kosztowej często dyskryminują projekty bardziej skomplikowane, bardziej rozbudowane, wymagające większych nakładów finansowych. Np. gdy kryterium premiuje projekty, których koszt zrewitalizowania budynku jest najmniejszy, to projekt, który obejmuje zakresem kilka niewielkich budynków jest w dużo lepszej pozycji od projektu, który zakłada rewitalizację jednej dużej infrastruktury, którą można wykorzystać na działalność kluczowej instytucji w obszarze np. pomocy społecznej.

Wobec czego, zdaniem ewaluatora należy z dużą rozważą stosować kryteria efektywności ekonomicznej do oceny i premiowania korzyści wynikających z interwencji. Często są to korzyści społeczne lub kulturowe, które są równie istotne.

Jak wynika z badania Instytucja Zarządzająca FEWiM 2021-2027 również dostrzega ten problem. Stosowanie kryterium efektywności kosztowej zostało znacznie ograniczone w porównaniu z poprzednią perspektywą. Wówczas było ono stosowane powszechnie. Obecnie tylko tam gdzie jest to uzasadnione, gdzie racjonalność ekonomiczna ma większe znaczenie. Natomiast tam, gdzie przeważają korzyści społeczne od ekonomicznych, takich kryteriów nie ma.

Podsumowując, w ramach FEWiM 2021-2027 w niewielkim stopniu stosowane są kryteria, które wpływają na maksymalizowanie korzyści ekonomicznych. Natomiast stosowane są kryteria, które wymuszają racjonalność ponoszonych wydatków.

Czy kryteria i ich definicje zawarte w dokumencie pn. „Horyzontalne kryteria wyboru projektów współfinansowanych z programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027 w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (nie dotyczy Pomocy technicznej)” faktycznie, a nie tylko deklaratywnie, przyczyniają się do osiągnięcia celów interwencji, a także czy są one na tyle uniwersalne, że faktycznie w jednolitym

brzmieniu mogą i powinny być wykorzystywane niezależnie od specyfiki danego naboru, czy też powinny być modyfikowane zgodnie z jego uwarunkowaniami.

Horyzontalne kryteria wyboru projektów w ramach FEWiM 2021-2027 wynikają przede wszystkim ze strategii realizacji Programu oraz wymogów i zasad horyzontalnych określonych przez Komisję Europejską w perspektywie 2021-2027.

Horyzontalne zasady dla Programu FEWiM to przede wszystkim:

- Zielona transformacja,
- Cyfrowa transformacja,
- Gospodarcza transformacja,

oraz pozostałe zasady, które wynikają m.in. z polityk horyzontalnych, sieciowania i partnerstwa, komplementarności czy wymiaru terytorialnego.

Kryteria horyzontalne odzwierciedlają założenia FEWiM 2021-2027 weryfikując czy projekt się w nie wpisuje. Ponadto za ich pomocą premiowane są projekty spełniające strategiczne założenia, np. rozwój regionalnych inteligentnych specjalizacji, cyfryzację, wsparcie obszarów przygranicznych, itp.

Ważnym aspektem horyzontalnych kryteriów jest ocena spełnienia takich zasad jak:

- zasada pomocy publicznej i pomocy de minimis,
- Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej,
- Konwencja o Prawach Osób Niepełnosprawnych,
- Konwencja o Prawach Dziecka,
- zasada równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami,
- zasada równości kobiet i mężczyzn,
- przepisy antydyskryminacyjne,
- wymagania prawa dotyczącego ochrony środowiska,
- zasada zrównoważonego rozwoju, w tym zasada „do no significant harm” (DNSH) – „nie czyni poważnych szkód”,
- odporność infrastruktury na zmiany klimatu.

W ramach FEWiM 2021-2027 opracowane zostały odrębne katalogi kryteriów horyzontalnych dla EFRR oraz EFS+, biorąc pod uwagę różną specyfikę projektów finansowanych z w ramach tych funduszy. Zostały sformułowane na tyle uniwersalnie, aby udowodnienie, że się je spełnia i przestrzega, nie było nadmiernie uciążliwe dla wnioskodawców i beneficjentów dla każdego możliwego zakresu wsparcia.

Oczywiście horyzontalne kryteria wyboru projektów mają charakter deklaratywny. Na etapie oceny nie jest możliwym weryfikacja czy zaplanowane działania spełnią oczekiwania. Stąd można je traktować jako deklarację. Natomiast na etapie składania wniosku o dofinansowanie beneficjent musi opisać szczegółowo, w jaki sposób dane kryterium będzie spełniał. Wówczas na etapie rozliczenia końcowego projektu jest

weryfikowane, czy rzeczywiście takie działania zostały podjęte. Dopiero wówczas możliwa będzie weryfikacja, czy kryteria faktycznie przyczyniają się do celów interwencji.

„Każde złożenie wniosku jest pewną deklaracją, że to się wydarzy. My na etapie oceny przyjmujemy, że to się wydarzy. Natomiast to, czy to się wydarzy i faktycznie nastąpi, to jest później weryfikacja na miejscu.” (wywiad z przedstawicielem instytucji ogłaszającej nabór)

Horyzontalne kryteria wyboru projektów są katalogiem z którego instytucja ogłaszająca nabór może wybrać kryteria odpowiednie dla specyfiki składanych projektów. Takie są teoretyczne założenia. Praktyka jednak jest taka, że Instytucja Zarządzająca narzuca stosowanie większości kryteriów wyboru projektów w każdym naborze wniosków o dofinansowanie.

Zdania beneficjentów w tym aspekcie są mocno podzielone. Część z nich nawet widząc, że niektóre kryteria nie przystają do specyfiki i zakresu projektu, nie widzą problemu, aby wykazać neutralny wpływ projektu na zasadę określoną w danym kryterium. Chociaż widzą przy tym dużą sztuczność w udowadnianiu spełnienia danego kryterium. Dla innych beneficjentów jest to powodem frustracji. Często uzasadnionej. Oczekiwanie, że we wniosku o dofinansowanie znajdą się zapisy wskazujące, że projekt jest zgodny z np. Kartą Praw Obywatelskich Unii Europejskiej, dokumentu obszernego i wielowątkowego, w niektórych rodzajach projektów mija się z celem.

Z drugiej strony, argumenty instytucji ogłaszającej nabór są również zasadne. W wielu działaniach wachlarz możliwych typów projektów jest bardzo szeroki. Nie ma wówczas możliwości przewidzieć jakiego rodzaju projekty mogą zostać złożone. Dlatego ograniczenia horyzontalnych kryteriów wyboru projektu do określonego zakresu wsparcia rodzi ryzyko, że nie każdy wnioskodawca w dane kryterium się będzie mógł wpisać. Zostałby wówczas wykluczony z możliwości wsparcia.

Dlatego w opinii ewaluatora stosowane podejście wykorzystywania w możliwie najszerszym zakresie katalog horyzontalnych kryteriów wyboru projektów jest właściwe. Kryteria te są na tyle uniwersalne, że w jednolitym brzmieniu mogą być stosowane w każdym działaniu. Pozostawiają dużą dozę elastyczności w przypadku interpretacji i dostosowania do różnych specyfik projektów. Pozwalają zatem beneficjentom na wykazanie w jaki sposób planują spełnić dane kryterium.

7.5. Ocena przejrzystości oraz dobór kryteriów wyboru projektów

Czy kategorie kryteriów stosowanych przez daną Instytucję Organizującą Nabór w ramach poszczególnych naborów są odpowiednie do rzetelnej oceny wniosków, których finalizacja maksymalnie umożliwi realizację celów FEWiM 2021-2027?

Dobór kategorii kryteriów wyboru projektów jest różny w zależności od funduszu, w ramach którego ogłaszany jest nabór wniosków o dofinansowanie.

W przypadku EFS+ (Departamenty EFS oraz Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie) co do zasady stosowany jest następujący podział:

- Kryteria ogólne – mające zastosowanie horyzontalne we wszystkich działaniach finansowanych z EFS+ (za wyjątkiem Pomocy Technicznej) , w tym:
 - kryteria zerojedynkowe – kryteria obligatoryjne, spełnienie których jest niezbędne do przyznania dofinansowania. Ich możliwa ocena to: „tak” lub „nie” lub „nie dotyczy” lub „do negocjacji”,
 - kryteria punktowe - kryteria obligatoryjne, spełnienie których jest niezbędne do przyznania dofinansowania. Spełnienie kryterium oznacza otrzymanie wymaganej liczby punktów, określonej w *Opisie znaczenia kryterium*.
- Kryteria specyficzne – mające zastosowanie w danym działaniu, dla którego zostały opracowane, w tym:
 - kryteria dostępu - kryteria obligatoryjne, spełnienie których jest niezbędne do przyznania dofinansowania. Ich możliwa ocena to: „tak” lub „nie” lub „nie dotyczy”,
 - kryteria premiujące - są kryteriami punktowymi, a ich celem jest premiowanie określonych cech projektów, pożądanych z punktu widzenia zapisów programu. Niespełnienie kryterium (ocena 0 pkt) nie eliminuje projektu z możliwości otrzymania dofinansowania.
- Kryterium etapu negocjacji – wskazujące, że negocjacje zakończyły się wynikiem pozytywnym.

W przypadku EFS+ (Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie) stosowany jest natomiast następujący podział:

- Kryteria formalne - kryteria mają charakter zerojedynkowy, których spełnienie jest konieczne do przyznania dofinansowania. Ich możliwa ocena to: „tak” lub „nie” lub „nie dotyczy”,
- Kryteria dostępu – kryteria stosowane na ocenie merytorycznej mające charakter zerojedynkowy, których spełnienie jest konieczne do przyznania dofinansowania. Ich możliwa ocena to: „tak” lub „nie” lub „nie dotyczy” lub „do negocjacji”. Możliwość

negocjowania zapisów dotyczących spełnienia kryteriów dostępu, wydaje się być dobrą praktyką.

- Kryteria punktowe - kryteria obligatoryjne, spełnienie których jest niezbędne do przyznania dofinansowania. Spełnienie kryterium oznacza otrzymanie wymaganej liczby punktów, określonej w *Opisie znaczenia kryterium*.
- Kryteria premiujące – kryteria punktowe, których spełnienie nie jest konieczne do przyznania dofinansowania, ale ma charakter premiujący.
- Kryterium etapu negocjacji – wskazujące, że negocjacje zakończyły się wynikiem pozytywnym. Kryterium ma charakter zerojedynkowy, a jego spełnienie jest konieczne do przyznania dofinansowania.

W przypadku EFRR (tj. Departamentu EFRR Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie oraz Warmińsko-Mazurskiej Agencji Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie) brakuje jednoznacznego podziału kryteriów wyboru projektów na poszczególne kategorie. Ich charakter jest jednak bardzo zbliżony do tych stosowanych w ramach EFS+. Znajdują się:

- kryteria obligatoryjne, których spełnienie jest niezbędne do przyznania dofinansowania. Są to przede wszystkim kryteria horyzontalne mające zastosowanie we wszystkich działaniach oraz specyficzne tylko dla danego działania. Ich możliwa ocena to: „tak” lub „nie” lub „nie dotyczy”.
- kryteria punktowe²⁹, których spełnienie nie jest konieczne do przyznania dofinansowania, ale ma charakter premiujący (przy czym przyznanie 0 punktów nie dyskwalifikuje z możliwości uzyskania dofinansowania). Część z nich jest brane pod uwagę przy wyliczeniu minimum punktowego, który wniosek musi osiągnąć, aby pozytywnie przejść ocenę. Minimum punktowe określone jest na poziomie 50%.

W opinii ewaluatora stosowane kategorie kryteriów są odpowiednie do tego, aby prawidłowo i rzetelnie ocenić wnioski o dofinansowanie. Dzięki nim ocenie podlega spełnienie formalnych warunków jakie projekt powinien wypełniać, zarówno horyzontalnych jak i warunków specyficznych jedynie dla danej dziedziny. Ponadto projekty muszą o określonym stopniu wypełniać kryteria punktowe, a więc wpływać na realizację zaplanowanych celów interwencji. Spośród nich instytucje wybierają projekty najlepiej ocenione.

Badania jakościowe pokazały, że układ kryteriów jest czytelny dla potencjalnych wnioskodawców. Wiedzą oni które kryterium muszą wypełnić „zerojedynkowo”, które kryterium jest punktowe i jaka liczba punktów jest wymagana. Nawet traktowanie zestawu kryteriów jako całość, jak to jest w przypadku EFRR, nie wpływa na ich czytelność.

²⁹ Kryteria te nie są stosowane w przypadku naborów w trybie niekonkurencyjnym

Czy lista kryteriów jest kompletna, czy też brakuje jakiś kryteriów, których wprowadzenie mogłoby przyczynić się do zwiększenia skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości interwencji, jak i usprawnienia funkcjonowania systemu wyboru projektów?

Analizując kwestię kompletności katalogu kryteriów wyboru projektów warto przytoczyć wyniki badania wśród członków Komisji Oceny Projektów, tj. grupy, której zadaniem jest ocena składanych projektów. Wyniki są jednoznaczne. Zaledwie 3,3% członków KOP uważa, że w systemie wyboru projektów brakuje określonych kryteriów wyboru projektów, których wprowadzenie w ich opinii byłoby niezbędne.

Infografika 30 – Odsetek osób uważających, że w systemie wyboru projektów FEWiM 2021-2027 brakuje kryteriów wyboru projektów, których wprowadzenie mogłoby przyczynić się do zwiększenia skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości interwencji (w %)

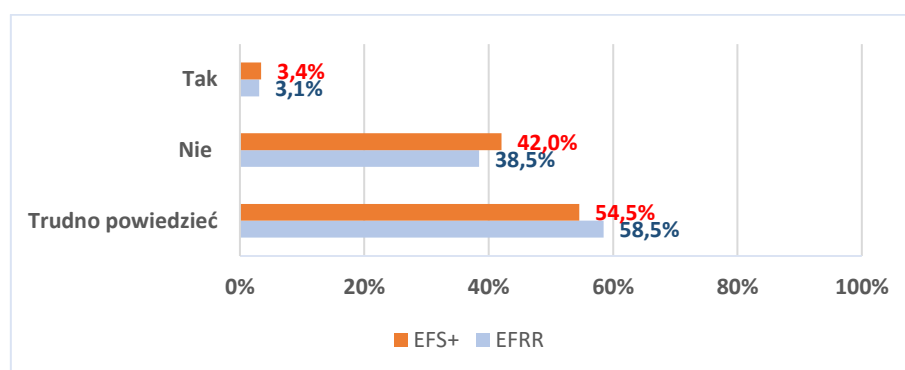
Wykres 35 – Odsetek osób uważających, że w systemie wyboru projektów FEWiM 2021-2027 brakuje kryteriów wyboru projektów, których wprowadzenie mogłoby przyczynić się do zwiększenia skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości interwencji w podziale na poszczególne fundusze (%)

Brakujące kryteria

Oceniający wnioski

Czy w systemie wyboru projektów brakuje kryteriów?

Źródło: Badanie ankietowe wśród przedstawicieli KOP (n=171)

Odsetek ten jest zbliżony zarówno w odniesieniu do osób oceniających projekty w ramach EFRR jak i EFS+. Co więcej, spośród nielicznych osób wskazujących na konieczność dodania dodatkowych kryteriów, wskazane propozycje w większości nie odnoszą się do takich kryteriów, których wprowadzenie wpłynęłoby na zwiększenie skuteczności, użyteczności, efektywności lub trwałości interwencji. Dotyczą one technicznych aspektów oceny, tj. np. kryteriów dopuszczających, pozwalających od razu ocenić czy projekt wpisuje się w dany nabór wniosków czy też nie.

Po przeprowadzonej analizie desk research kryteriów wyboru projektów ewaluator przychylił się do opinii zdecydowanej większości członków KOP i **nie widzi potrzeby uzupełniania katalogu kryteriów wyboru projektów o dodatkowe kryteria. Widoczna jest dbałość twórców kryteriów, aby uwzględniały one kwestie zarówno horyzontalne, dotyczące całego Programu, jak i specyficzne dla danego działania lub typu projektu. Zapewnione zostało, aby kryteria wyboru projektów umożliwiały osiągnięcie celów Programu.**

Czy kryteria zapewniają, aby dofinansowanie było w pierwszej kolejności przyznawane projektom, które w największym stopniu mogą przyczynić się do osiągnięcia celów FEWiM 2021-2027?

Do tego, aby następował wybór projektów w jak największym stopniu przyczyniających się do osiągnięcia celów FEWiM2021-2027 niezbędne są dwa elementy, tj. odpowiednie kryteria wyboru projektów oraz odpowiednio dobrane wagi punktowe.

Jak wskazano we wcześniejszej części raportu³⁰ zaproponowane zestawy kryteriów są zgodne z celami określonymi w FEWiM 2021-2027. Ponadto, punktacje możliwe do otrzymania w kryteriach wyboru projektów są odpowiednio wyważone pomiędzy spełnieniem celów interwencji, a gotowością, potencjałem do realizacji projektu i dotychczasowym doświadczeniem wnioskodawcy, z przewagą tych nakierowanych na cele interwencji.

Oczywiście gotowość i potencjał do realizacji projektu jest również istotnym aspektem w ocenie projektu. Więc czasami wniosek, który jest dobrze napisany i spełnia wiele formalnych wymogów, z tego powodu uzyskuje dosyć dużo punktów.

Wobec czego, w opinii ewaluatora samo spełnienie kryteriów nie gwarantowało, że wybrany projekt przyczyni się do realizacji zaplanowanych celów interwencji.

Jak pokazało badanie, w opinii wnioskodawców, którzy nie otrzymali dofinansowania, beneficjentów Programu oraz członków KOP, kryteria wyboru projektów w wysokim stopniu umożliwiają wybór projektów, które w najbardziej przyczyniają się do realizacji celów działania, w ramach którego był składany wniosek o dofinansowanie. W skali od 0 do 9 przyznali oni punkty od 6,6 do 6,8.

Wysokie oceny dotyczą zarówno projektów składanych w ramach EFRR jak i tych planowanych do finansowania w ramach EFS+. U każdej badanej grupy oceny przyznane dla EFRR są zbliżone do ocen EFS+.

³⁰ W ramach pytania ewaluacyjnego *Czy kryteria wyboru projektów są w pełni spójne z założeniami oraz celami FEWiM 2021-2027, strategią Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego, Umową Partnerstwa oraz zasadami realizacji polityk horyzontalnych? Jeśli tak, to jakie to były aspekty?*

Infografika 31 – Ocena na ile kryteria wyboru projektów umożliwiają wybór projektów, które w największym stopniu przyczyniają się do realizacji celów działania (w skali od 0 do 9)

Wykres 36 – Ocena na ile kryteria wyboru projektów umożliwiają wybór projektów, które w największym stopniu przyczyniają się do realizacji celów działania w podziale na poszczególne fundusze (w skali od 0 do 9)

Projekty realizujące cele

W jakim stopniu następuje wybór projektów realizujących cele działania

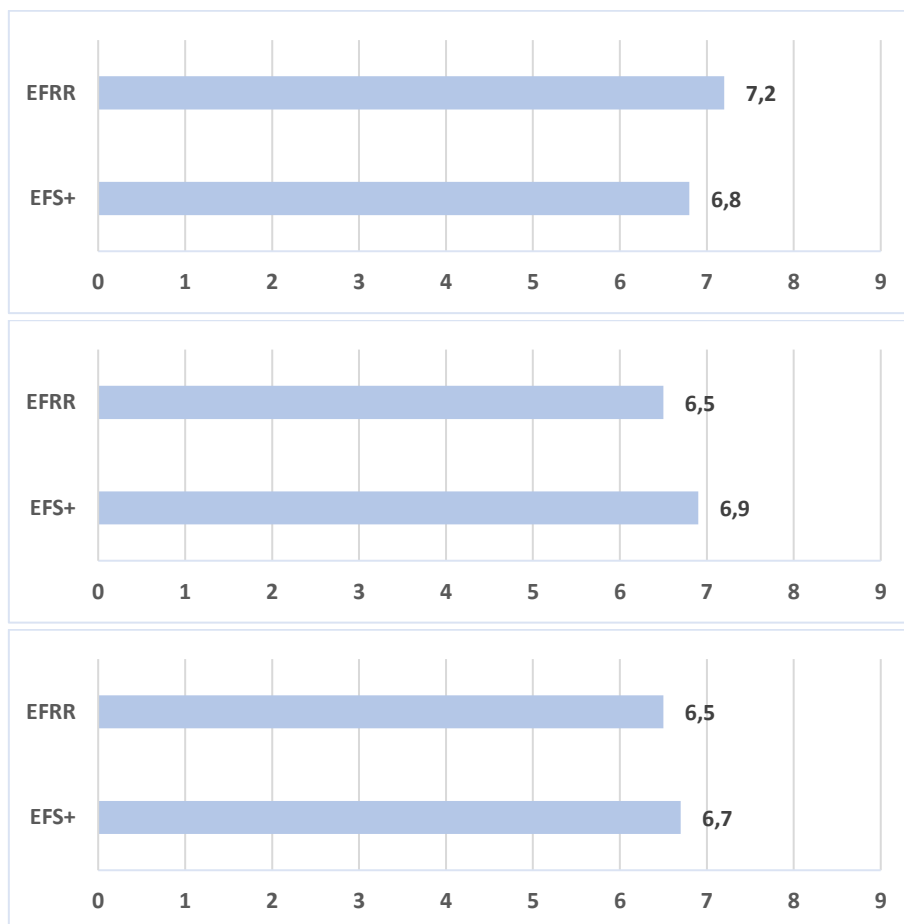
Nieskuteczny wnioskodawca

Beneficjent

Oceniający wnioski

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz członków KOP (n=171)

W przypadku EFRR (z uwagi na dostępność danych) dokonano próby weryfikacji, czy w rozstrzygniętych naborach wniosków, do dofinansowania wybierano projekty najlepiej realizujące cele interwencji. Do tego wykorzystano wskaźniki monitorowania realizacji FEWiM 2021-2027 wyliczając ich średnią wartość przypadającą na 1 złożony wniosek o dofinansowanie oraz średnią wartość przypadającą na 1 podpisaną umowę o dofinansowanie³¹.

Jak pokazuje poniższa tabela skuteczność w wyborze projektów najlepiej realizujących wartości wskaźników jest różna. Dla większości wskaźników ocena projektów nie doprowadziła do sytuacji, w której spośród wszystkich złożonych wniosków najlepiej

³¹ Należy podkreślić, że niektóre typy projektów nie są owskaźnikowane na poziomie Programu (z uwagi na ograniczoną liczbę wskaźników programowych), co nie znaczy, że nie realizują określonych celów interwencji

ocenione zostały te, które w większym stopniu realizują wskaźnik. Co więcej, dla niektórych z nich wystąpiła nawet sytuacja odwrotna.

Tabela 13 – Wartości wskaźników monitoringu realizacji FEWiM 2021-2027 w złożonych wnioskach o dofinansowanie oraz realizowanych projektach

Działanie	Wskaźnik	Wartość wskaźnika na 1 złożony wniosek	Wartość wskaźnika na 1 podpisaną umowę	Skuteczność
1.6	Instytucje publiczne otrzymujące wsparcie na opracowywanie usług, produktów i procesów cyfrowych	0,62	0,55	↘
	Liczba podmiotów, które udostępniły informacje sektora publicznego/dane prywatne on-line	0,78	0,79	↗
	Użytkownicy nowych i zmodernizowanych publicznych usług, produktów i procesów cyfrowych	11 337	2 821	↘
1.8	Przedsiębiorstwa otrzymujące wsparcie niefinansowe	30	30	→
1.11	Przedsiębiorstwa objęte wsparciem	45	38	↘
	MŚP inwestujące w umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości	23	22	↘
	Pracownicy MŚP kończący szkolenia w zakresie rodzaju umiejętności, w zakresie inteligentnej specjalizacji, transformacji przemysłowej i przedsiębiorczości (wg. rodzaju umiejętności: techniczne, zarządzanie, przedsiębiorczość, ekologiczne, inne)	126	96	↘
	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne	139 312	80 819	↘
2.8	Długość zmodernizowanej sieci kanalizacyjnej	1,7	2,3	↗
	Liczba rozbudowanych / przebudowanych / zmodernizowanych oczyszczalni ścieków komunalnych	0,1	0	↘
	Wydajność nowo wybudowanych lub zmodernizowanych instalacji oczyszczania ścieków	220	0	↘
	Ludność przyłączona do udoskonalonych zbiorowych systemów zaopatrzenia w wodę	273	492	↗
	Ludność przyłączona do zbiorowych systemów oczyszczania ścieków co najmniej II stopnia	253	396	↗
4.1	Długość nowych lub rozbudowanych dróg	1,5	1,5	→
	Długość dróg przebudowanych lub zmodernizowanych – poza TEN-T	8,4	8,4	→
	Roczna liczba użytkowników nowo wybudowanych, przebudowanych, rozbudowanych lub zmodernizowanych dróg	25 846 061	25 846 061	→

Działanie	Wskaźnik	Wartość wskaźnika na 1 złożony wniosek	Wartość wskaźnika na 1 podpisaną umowę	Skuteczność
	Oszczędność czasu dzięki udoskonalonej infrastrukturze drogowej	89 026	89 026	➔
4.3	Liczba wspartych portów lotniczych TEN-T/poza TEN-T	1	1	➔
8.2	Pojemność nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych	8	8	➔
	Ludność objęta projektami w ramach zintegrowanych działań na rzecz włączenia społeczno- gospodarczego społeczności marginalizowanych, gospodarstw domowych o niskich dochodach oraz grup w niekorzystnej sytuacji	140	140	➔
	Roczna liczba użytkowników nowych lub zmodernizowanych lokali socjalnych	8	8	➔
11.1	Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem	1	1	➔
	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (EFRR/FST/FS)	1	1	➔
	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	108 092	108 092	➔
	Miejsca pracy utworzone we wspieranych jednostkach	29	29	➔

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Zamawiającego (według stanu na 22 grudnia 2024 r.)

Z uwagi na niewielki postęp w realizacji EFRR analiza dotyczy niewielkiej liczby działań oraz rozstrzygniętych naborów. Dlatego jej wyników nie należy traktować jako ostateczne. Ewaluator zaleca, aby taką analizę przeprowadzić po zakończeniu pierwszej tury naborów wniosków w ramach FEWiM 2021-2027.

Wyniki potwierdzają jednak postawioną tezę, że samo spełnienie kryteriów nie gwarantuje, iż wybrany projekt przyczyni się do realizacji zaplanowanych celów interwencji. Zdaniem ewaluatora nie należy dokonywać żadnych zmian w kryteriach wyboru projektów, gdyż gotowość i potencjał do realizacji projektu jest i powinien być równie ważnym aspektem w ocenie. Szerzej kwestia ta została omówiona w odpowiedzi na pytanie badawcze *Czy kryteria wyboru projektów umożliwią osiągnięcie wartości pośrednich i końcowych wskaźników Programu? Jeśli nie, to co należy poprawić?*

Czy zaproponowany katalog kryteriów zapewnia całościową ocenę projektu? Czy kryteria odnoszą się do wszystkich najważniejszych elementów dobrego projektu (diagnoza problemów, grupa docelowa, cele, rezultaty, opis zadań, potencjał, sposób zarządzania, budżet itd.)?

Jak wynika z analizy kryteriów wyboru projektów dla poszczególnych działań FEWiM 2021-2027, zapewniają one całościową ocenę projektu. Odnoszą się one do takich elementów projektu jak diagnoza problemów, na które odpowiadała będzie interwencja, zakładane cele i rezultaty interwencji, zadania przewidziane do realizacji w ramach projektu, zakładane środki finansowe czy też potencjał realizatora projektu i sposób jego zarządzania.

W przypadku EFRR odbywa się to przede wszystkim w ramach następujących kryteriów wyboru projektów:

- *Możliwość uzyskania dofinansowania przez projekt,*
- *Wykonalność techniczna,*
- *Wykonalność finansowo-ekonomiczna,*
- *Trwałość projektu.*

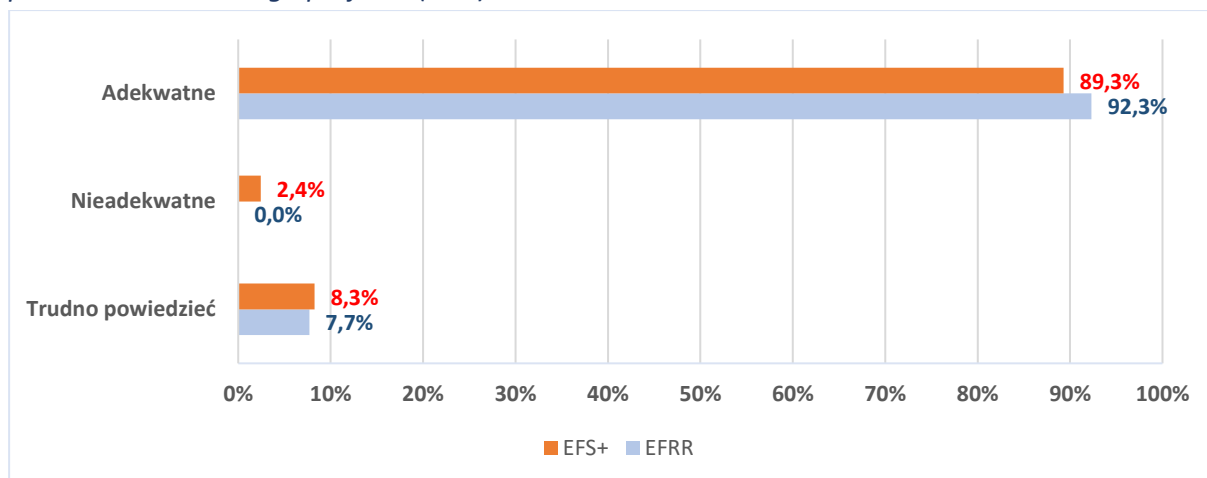
W aspekcie poszczególnych elementów projektu finansowanego w ramach EFS+ należy zwrócić uwagę przede wszystkim na następujące kryteria wyboru projektów:

- *Prawidłowość opisu grupy docelowej w kontekście sytuacji problemowej.*
- *Zgodność celu projektu z celem szczegółowym wskazanym w SZOP FEWiM 2021-2027 (aktualnym na dzień ogłoszenia naboru) dla danego Działania oraz adekwatność doboru i opisu wskaźników, źródeł oraz sposobu ich pomiaru.*
- *Trafność doboru zadań przewidzianych do realizacji w ramach projektu oraz racjonalność harmonogramu.*
- *Prawidłowość budżetu projektu.*
- *Doświadczenie Wnioskodawcy i Partnerów (o ile dotyczy) w zakresie realizacji projektu.*
- *Adekwatność potencjału Wnioskodawcy i Partnerów (o ile dotyczy) oraz sposobu zarządzania projektem.*

Pozytywną ocenę systemu wyboru projektów w ramach FEWiM 2021-2027 w tym zakresie potwierdzają opinie wnioskodawców, beneficjentów oraz członków KOP w dwóch aspektach, tj. adekwatności kryteriów wyboru projektów do przedmiotu składanych projektów oraz oceny wszystkich najważniejszych elementów projektu.

Ok. 85% wnioskodawców, których wnioski nie zostały wybrane do dofinansowania oraz 93% beneficjentów wsparcia uważa, że kryteria wyboru projektów były adekwatne do przedmiotu składanego projektu. Wysoka ocena dotyczy każdego z funduszy (EFRR oraz EFS+).

Wykres 37 – Odsetek osób wskazujących na adekwatność kryteriów wyboru projektów do przedmiotu składanego projektu (w %)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165) oraz beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201)

Spośród nielicznych opinii o nieadekwatności kryteriów wyboru projektów do przedmiotu projektu najczęściej wskazywane zostały kryteria dotyczące spełnienia zasad horyzontalnych. Wysokie są również oceny w zakresie zapewnienia przez kryteria wyboru projektów oceny wszystkich najważniejszych elementów projektu. Przedstawione zostały one na poniższej infografice.

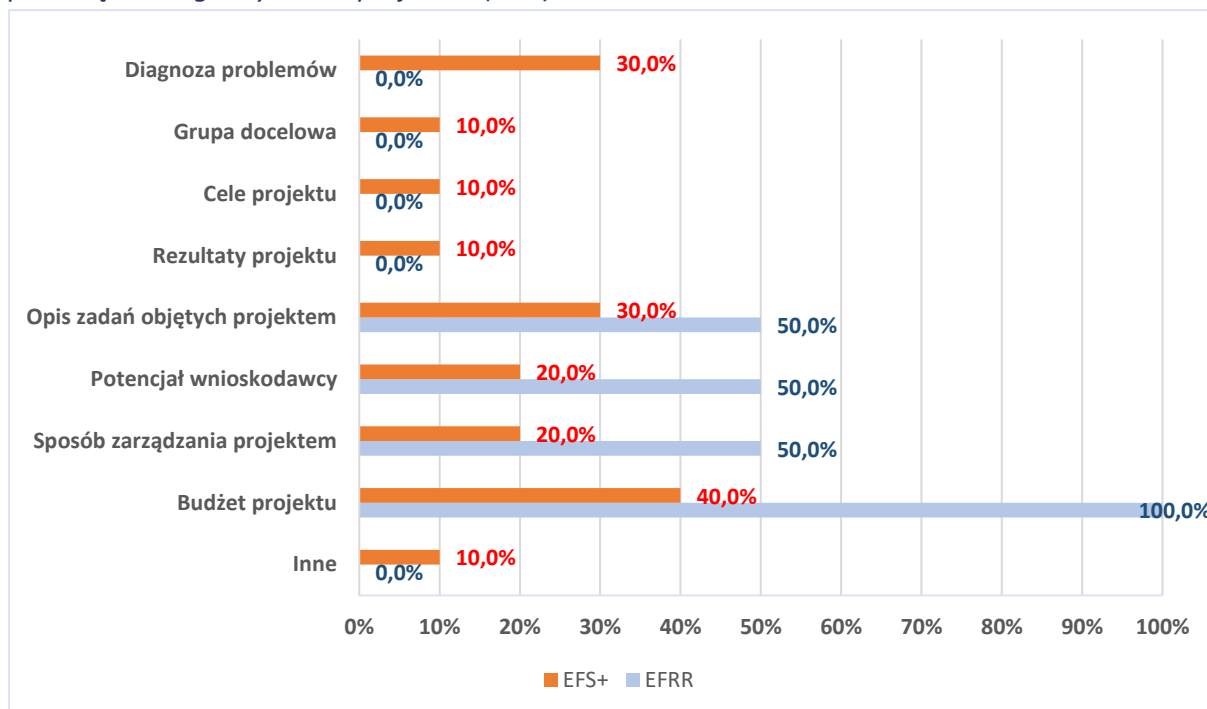
Infografika 32 – Odsetek osób uważających, że katalog kryteriów zapewnia ocenę wszystkich najważniejszych elementów projektu (w %)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz przedstawicieli KOP (n=171)

Spośród wszystkich wnioskodawców, beneficjentów oraz przedstawicieli KOP jedynie nieliczni wskazywali, iż występują elementy projektu, których nie można ocenić za pomocą kryteriów wyboru projektów. Było to 12 respondentów (2 w ramach EFRR oraz 10 w ramach EFS+).

Wykres 38 – Odsetek osób wskazujących na elementy projektu, których nie można było ocenić za pomocą katalogu kryteriów projektu? (w %)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=8), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=1) oraz przedstawicieli KOP (n=3)

Powyższy wykres przedstawia elementy projektów, których nie można było ocenić za pomocą katalogu kryteriów projektu. Niemniej jednak, znikoma liczba respondentów na nie wskazujących **potwierdza wniosek, iż kryteria wyboru projektów zapewniają całościową ocenę projektu.**

Czy kategorie kryteriów stosowanych przez daną Instytucję Organizującą Nabór (np. kryteria formalne, ogólne, dostępu, horyzontalne, specyficzne, premiujące, punktowe, etapu negocjacji itp.) i ich definicje są jednoznaczne, weryfikowalne i spójne wewnątrz w ramach poszczególnych naborów? Jeśli nie, to które z kryteriów (i w kontekście jakich naborów) wymagają doprecyzowania?

Kategorie kryteriów stosowane przez poszczególne Instytucje Organizujące Nabory wskazane zostały w ramach pytania badawczego *Czy kategorie kryteriów stosowanych przez daną Instytucję Organizującą Nabór w ramach poszczególnych naborów są odpowiednie do rzetelnej oceny wniosków, których finalizacja maksymalnie umożliwi realizację celów FEWiM 2021-2027?*

Aby kryteria wyboru projektów mogły spełniać swoją funkcję powinny spełniać szereg właściwości. Mianowicie powinny być:

- skonstruowane w sposób jasny i zrozumiały – tak aby każdy z wnioskodawców i osób oceniających wnioski o dofinansowanie rozumiał zarówno definicję jak i sposób oceny kryterium,
- jednoznaczne i precyzyjne – tak aby każdy z wnioskodawców i osób oceniających wnioski o dofinansowanie rozumiał je jednakowo,
- poprawne merytorycznie – nie powinny zawierać błędów merytorycznych,
- mierzalne – dla których możliwe jest wskazanie sposobu pomiaru kryterium,
- możliwe do zweryfikowania – dla których sposób pomiaru kryterium jest możliwy do przeprowadzenia i sprawdzenia,
- obiektywne – dla których sposób pomiaru kryterium jest obiektywny, oparty na rzetelnych danych, a nie jest subiektywną oceną.

Wysoka spójność zewnętrzna kryteriów wyboru projektów wykazana została we wcześniejszej części raportu³². **Analiza ekspercka poszczególnych kryteriów oraz przeprowadzone badania jakościowe nie wykazały również żadnej niespójności pomiędzy kryteriami. W opinii ewaluatora spójność wewnętrzna kryteriów wyboru projektów w ramach FEWiM 2021-2027 została w pełni zachowana.**

Twórcy kryteriów położyli duży akcent na to, aby kryteria wyboru projektów były zrozumiałe dla potencjalnych wnioskodawców oraz osób oceniających projekty. I co ważne, aby były jednoznacznie zrozumiałe.

Badanie i w tym aspekcie nie wykazało większych problemów. Na jednoznaczność kryteriów wyboru projektu wpływ ma również przygotowany i udostępniony *Wykaz pojęć i definicji programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur*, w którym wyjaśnione zostały pojęcia mogące budzić wątpliwość. Ponadto niektóre kwestie są również doprecyzowane w regulaminach wyboru projektów. Wszelkie wątpliwości są wyjaśniane również na spotkaniach informacyjnych oraz w wyniku otrzymywanych zapytań.

Jak pokazuje badanie, zarówno wnioskodawcy, którzy nie otrzymali dofinansowania jak i beneficjenci oraz członkowie KOP wysoko oceniają kryteria wyboru projektów pod kątem ich jednoznaczności i precyzyjności. Średnia ocen waha się pomiędzy 6,7, a 7 w skali od 0 do 9.

³² W ramach pytania ewaluacyjnego Czy kryteria wyboru projektów są w pełni spójne z założeniami oraz celami FEWiM 2021-2027, strategią Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego, Umową Partnerstwa oraz zasadami realizacji polityk horyzontalnych? Jeśli tak, to jakie to były aspekty?

Infografika 33 – Ocena na ile kryteria wyboru projektów są jednoznaczne i precyzyjne (w skali od 0 do 9)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz przedstawicieli KOP (n=171)

Nieco wyżej kryteria wyboru projektów są oceniane w aspekcie ich weryfikowalności. Ocena możliwego do przeprowadzenia i sprawdzenia sposobu pomiaru kryterium waha się między 7, a 7,1.

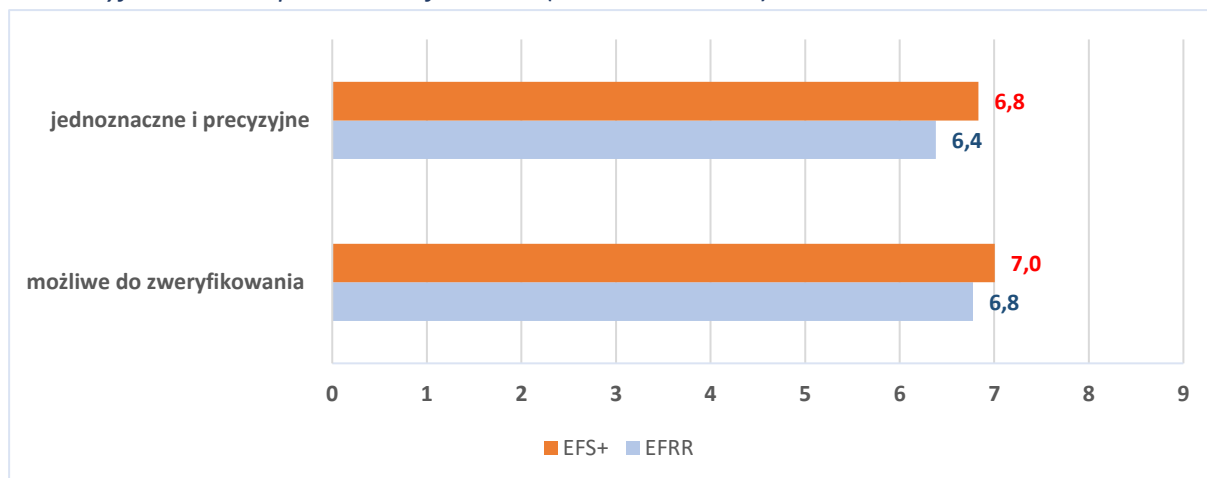
Infografika 34 – Ocena na ile kryteria wyboru projektów są możliwe do zweryfikowania (w skali od 0 do 9)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz przedstawicieli KOP (n=171)

Na podstawie analizy wyników badań ankietowych w poszczególnych funduszach (łącznie w odniesieniu do wnioskodawców, beneficjentów i członków KOP) ocena jednoznaczności i weryfikowalności kryteriów wyboru projektów jest zbliżona, lecz nieznacznie większa w odniesieniu do EFS+.

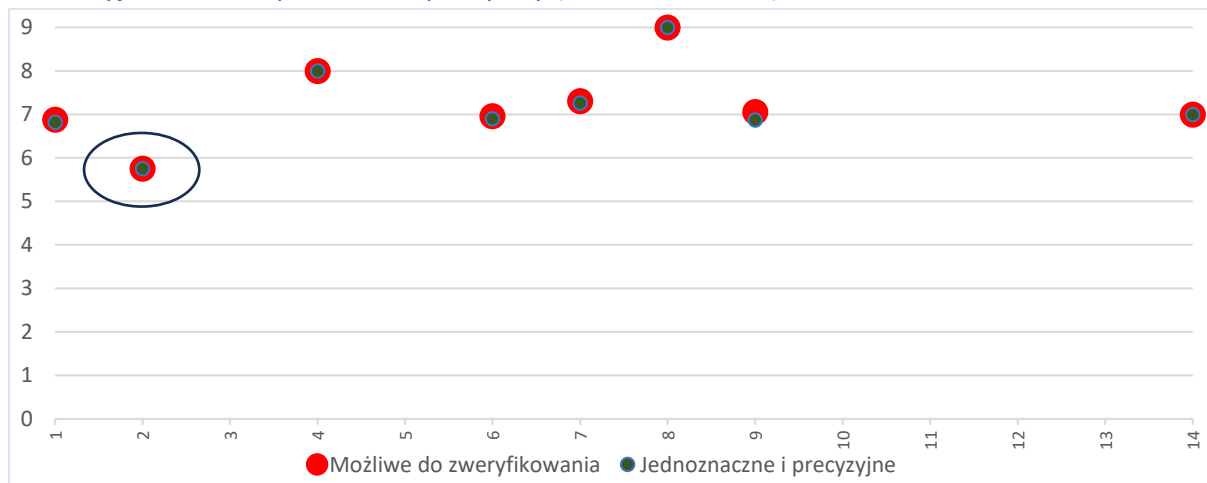
Wykres 39 – Ocena na ile kryteria wyboru projektów są jednoznaczne i precyzyjne oraz możliwe do zweryfikowania w podziale na fundusze (w skali od 0 do 9)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz przedstawicieli KOP (n=171)

Ciekawa jest analiza ocen kryteriów wyboru projektów w poszczególnych priorytetach. Jak pokazuje poniższy wykres, w każdym priorytecie zarówno jednoznaczność jak i weryfikowalność oceniane są praktycznie na tym samym poziomie. Najwyższe oceny (9 pkt) otrzymały kryteria w priorytecie 8 *Włączenie i integracja EFRR*, a najniższe w priorytecie 2 *Środowisko* (5,8 pkt).

Wykres 40 – Ocena na ile kryteria wyboru projektów są jednoznaczne i precyzyjne oraz możliwe do zweryfikowania w podziale na priorytety (w skali od 0 do 9)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz przedstawicieli KOP (n=171)

Wyniki osiągnięte w poszczególnych priorytetach nie odbiegają od siebie znacząco.

Potwierdza to wniosek wynikający z badania, że kryteria punktowe, specyficzne dla danego działania, a więc dostosowane do specyfiki danego działania, są w pełni zrozumiałe i

jednoznaczne - zarówno definicja jak i sposób ich pomiaru. Są również bardzo łatwe do zweryfikowania, natomiast wpływ na obniżenie oceny w tych aspektach mają kryteria horyzontalne. Jak wskazano we wcześniejszej części raportu³³ są one stosowane we wszystkich działaniach, we wszystkich typach projektów, a więc ich zapisy muszą być ogólne i uniwersalne. Dlatego częściowo pozostawiają dużą dozę elastyczności w przypadku interpretacji i dostosowania do różnych specyfik projektów, co obniża ich jednoznaczność oraz mierzalność.

Pomimo to, jak wskazano we wcześniejszej części raportu³⁴, ewaluator sugeruje, aby kryteria horyzontalne pozostały w niezmienionym kształcie oraz w dotychczasowym sposobie stosowania.

Czy zastosowane kryteria wyboru projektów są poprawne merytorycznie, mierzalne i obiektywne? Jeśli nie są, to jakich zmian należy dokonać w definicji kryterium lub sposobie jego oceny?

Jak wskazano przy poprzednim pytaniu badawczym, poprawność merytoryczna, mierzalność i obiektywność to podstawowe właściwości dobrych kryteriów wyboru projektów, spełniających swoją funkcję.

Badanie co do zasady pokazało, że kryteria wyboru projektów wykorzystywane w ramach FEWiM 2021-2027 w wysokim stopniu wypełniają ww. właściwości. Wynika to po części z wielostopniowej weryfikacji treści kryteriów przez szerokie grono podmiotów, w szczególności na forum Komitetu Monitorującego FEWiM 2021-2027 oraz jego grup roboczych. Wszelkie wątpliwości były na bieżąco wyjaśniane, a kryteria doprecyzowywane.

Budując kryteria, instytucje przede wszystkim miały świadomość tego, że służą one do oceny. Wobec czego ich mierzalność czy obiektywność były priorytetem, aby na etapie oceny wniosków nie występowały problemy i wątpliwości. **W opinii ewaluatora udało się to wykonać w większości kryteriów wyboru projektów. W dalszej części wskazane zostaną przykłady kryteriów, które można udoskonalić, aby w większym stopniu spełniały swoje funkcje.**

Podobnie jak w przypadku jednoznaczności i weryfikowalności kryteriów wyboru projektów, tak samo pod kątem poprawności merytorycznej, mierzalności i obiektywności badanie pokazało wysokie oceny zarówno wnioskodawców, którzy nie otrzymali dofinansowania jak i beneficjentów oraz członków KOP. Średnia ocen w zakresie ich poprawności merytorycznej waha się pomiędzy 6,9, a 7,1 w skali od 0 do 9.

³³ W ramach pytania *Czy kryteria i ich definicje zawarte w dokumencie pn. „Horyzontalne kryteria wyboru projektów współfinansowanych z programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027 w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (nie dotyczy Pomocy technicznej)” faktycznie, a nie tylko deklaratywnie, przyczyniają się do osiągnięcia celów interwencji, a także czy są one na tyle uniwersalne, że faktycznie w jednolitym brzmieniu mogą i powinny być wykorzystywane niezależnie od specyfiki danego naboru, czy też powinny być modyfikowane zgodnie z jego uwarunkowaniami.*

³⁴ Jak wyżej.

Infografika 35 – Ocena na ile kryteria wyboru projektów są poprawne merytorycznie (w skali od 0 do 9)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz przedstawicieli KOP (n=171)

Podobnie kryteria wyboru projektów są oceniane w aspekcie ich mierzalności. Ocena wskazanego sposobu pomiaru kryterium waha się między 6,7, a 7,1.

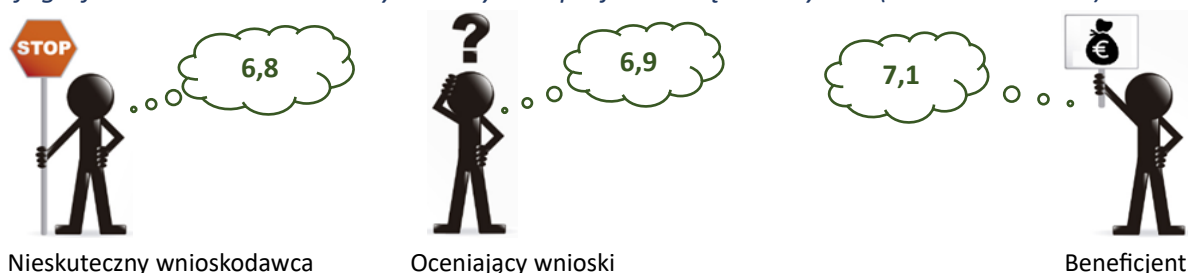
Infografika 36 – Ocena na ile kryteria wyboru projektów są mierzalne (w skali od 0 do 9)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz przedstawicieli KOP (n=171)

Natomiast ocena obiektywności kryteriów wyboru projektów waha się między 6,8, a 7,1.

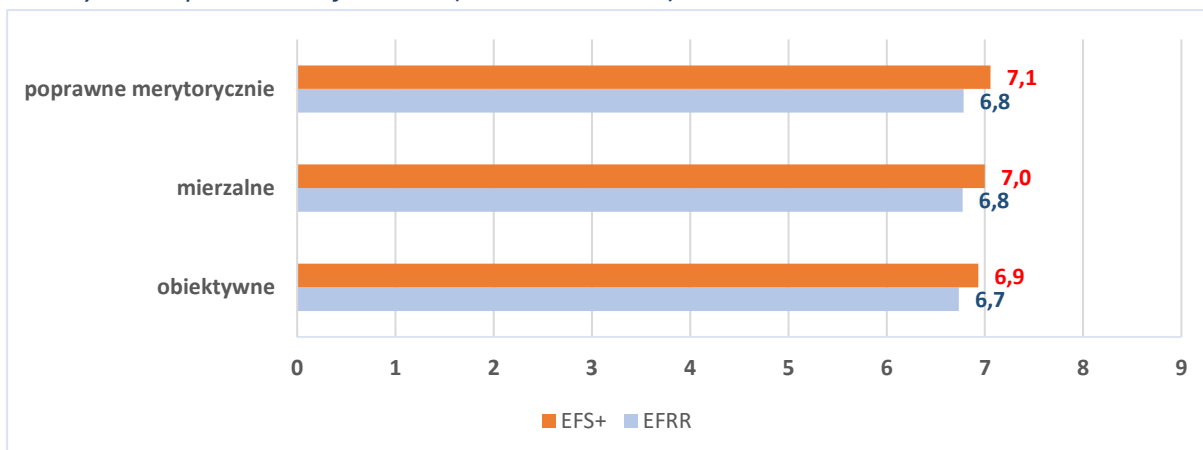
Infografika 37 – Ocena na ile kryteria wyboru projektów są obiektywne (w skali od 0 do 9)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz przedstawicieli KOP (n=171)

Na podstawie analizy wyników badań ankietowych w poszczególnych funduszach (łącznie w odniesieniu do wnioskodawców, beneficjentów i członków KOP) ocena poprawności merytorycznej, mierzalności i obiektywności kryteriów wyboru projektów jest zbliżona, lecz nieznacznie większa w odniesieniu do EFS+.

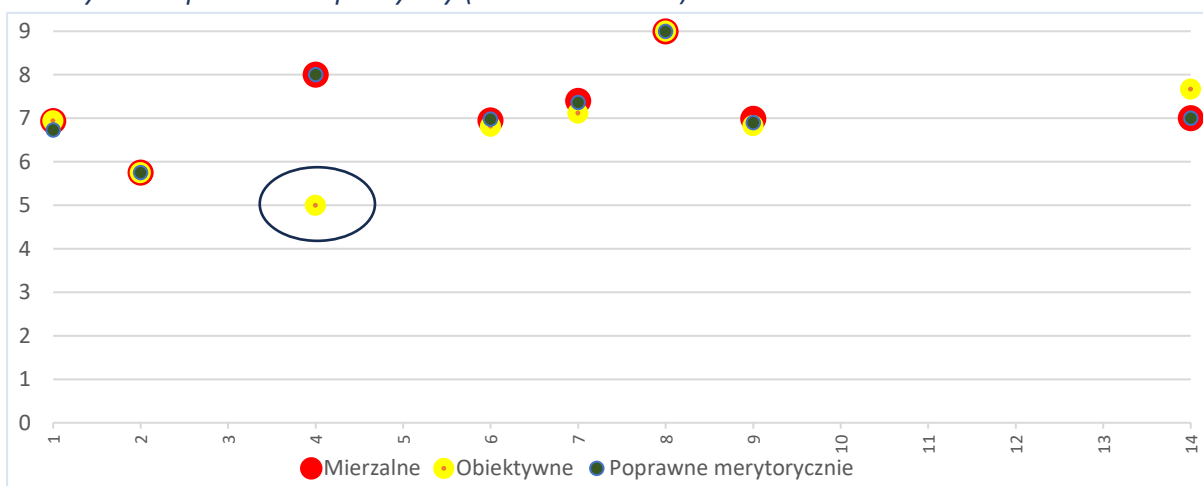
Wykres 41 – Ocena na ile kryteria wyboru projektów są poprawne merytorycznie, mierzalne oraz obiektywne w podziale na fundusze (w skali od 0 do 9)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz przedstawicieli KOP (n=171)

Analiza ocen kryteriów wyboru projektów w poszczególnych priorytetach pokazuje, że w każdym priorytecie zarówno poprawność merytoryczna jak i mierzalność oraz obiektywność oceniane są praktycznie na tym samym poziomie. Wyjątkiem jest priorytet 4 *Mobilność regionalna*, którego poziom obiektywności oceniony został znacznie poniżej ocen pozostałych aspektów. Należy jednak zaznaczyć, iż w przypadku tego priorytetu jest to ocena tylko jednego respondenta. Całościowa analiza materiału badawczego nie wykazała problemów w priorytecie 4, innych niż w pozostałych obszarach.

Wykres 42 – Ocena na ile kryteria wyboru projektów są poprawne merytorycznie, mierzalne oraz obiektywne w podziale na priorytety (w skali od 0 do 9)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz przedstawicieli KOP (n=171)

W aspekcie poprawności merytorycznej i przede wszystkim mierzalności i obiektywności zastosowanie mają również wnioski wskazane w przypadku jednoznaczności i

weryfikowalności kryteriów, w kontekście jednolitego sformułowania kryteriów horyzontalnych dla wszystkich działań i typów projektów. Ich zapisy muszą być ogólne i uniwersalne, dlatego częściowo pozostawiają dużą dozę elastyczności w przypadku interpretacji i dostosowania do różnych specyfik projektów.

Kryteria punktowe, które dokładnie precyzują jaką liczbę punktów można otrzymać i co należy spełnić, aby zostały one przyznane powodują, iż są one mierzalne i obiektywne. Natomiast w przypadku kryteriów ocenianych zerojedynkowo, sposób oceny jest w dużo większym stopniu uznaniowy.

Tak jak wskazano we wcześniejszej części raportu³⁵, ewaluator sugeruje, aby kryteria horyzontalne pozostały w niezmienionym kształcie oraz w dotychczasowym sposobie stosowania. Zidentyfikowano jednak konkretne kryteria wyboru projektów, których zmiany według ewaluatora można rozważyć.

Przede wszystkim są to wszelkie kryteria, które badają zgodność z projektu z innymi dokumentami. Np. kryterium badające zgodność z *Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych*. W ich przypadku wnioskodawca sam musi poszukiwać z którymi zapisami wskazanego dokumentu projekt musi być zgodny. Rodzi to dowolność w ocenie projektu. Osoba oceniająca może bowiem wskazać, że z danymi zapisami jest zgodny, a z innymi już nie. Warto byłoby zatem doprecyzować definicję lub opis znaczenia kryterium o bardziej precyzyjne wymagania odnośnie do zgodności projektu z danym dokumentem.

W ramach FEWiM 2021-2027 zakładana jest realizacja szeregu projektów realizowanych przez zawierane partnerstwa pomiędzy samorządami terytorialnymi (powiaty, gminy). Projekty partnerskie są receptą na rozproszenie inwestycji i ich rozdrabnianie, przez co zakładane jest osiąganie bardziej zauważalnych rezultatów wpływających na rozwój całego regionu. Wnioskodawcami są wówczas Stowarzyszenia tych samorządów lokalnych. Dla takich projektów, w ramach kryterium *Projekt partnerski*, weryfikowane jest spełnienie wymogów w zakresie utworzenia partnerstwa zgodnie z ustawą wdrożeniową. Między innymi w ramach tego kryterium oceniane jest czy Partnerem wiodącym w projekcie partnerskim jest podmiot o potencjale ekonomicznym zapewniającym prawidłową realizację projektu partnerskiego - jest to mierzone odpowiednim przychodem. Rodzi to jednak spore problemy w realizacji takich projektów gdyż Stowarzyszenia jednostek samorządowych bazują na potencjale swoich członków i co do zasady nie posiadają wymaganego potencjału ekonomicznego. Podejście zaproponowane w kryterium przede wszystkim stoi w sprzeczności z ideą realizacji tego typu projektów partnerskich. W ich przypadku gro wydatków ponoszą realizatorzy inwestycji, a więc poszczególne samorządy, a nie ich Stowarzyszenie. Ponieważ kryterium to wynika wprost z ustawy wdrożeniowej, Instytucja

³⁵ W ramach pytania *Czy kryteria i ich definicje zawarte w dokumencie pn. „Horyzontalne kryteria wyboru projektów współfinansowanych z programu regionalnego Fundusze Europejskie dla Warmii i Mazur 2021-2027 w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (nie dotyczy Pomocy technicznej)” faktycznie, a nie tylko deklaratywnie, przyczyniają się do osiągnięcia celów interwencji, a także czy są one na tyle uniwersalne, że faktycznie w jednolitym brzmieniu mogą i powinny być wykorzystywane niezależnie od specyfiki danego naboru, czy też powinny być modyfikowane zgodnie z jego uwarunkowaniami.*

Zarządzająca nie ma możliwości dokonywania jakichkolwiek zmian. Rekomenduje się zatem, aby Instytucja Koordynująca Umowę Partnerstwa wypracowała rozwiązania, które dopuściłoby możliwość spełnienia tego kryterium bazując na potencjale ekonomicznym poszczególnych realizatorów projektu.

W ramach kryterium *Odrowadzanie podatków w województwie warmińsko-mazurskim*, premiowane są takie projekty, których wnioskodawca lub partner odprowadza podatki na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Może rodzić to sytuację, w której wnioskodawca zawierał będzie fikcyjne partnerstwa z podmiotem, który takie podatki odprowadza, tylko po to, aby spełnić kryterium lub uzyskać punkty. W opinii ewaluatora w takich kryteriach powinno być odwołanie jedynie do wnioskodawcy.

Czy analizowane kryteria mają realny wpływ na jakość projektu, główne jego produkty i rezultaty (a nie jakość wniosku o dofinansowanie), tzn. czy nie weryfikują jedynie poprawności projektu z zasadami logiki i dokumentacją?

W ramach odpowiedzi na pytanie badawcze przeanalizowane zostały dwie kwestie. Po pierwsze, czy kryteria wyboru projektów pozwoliły na przygotowanie optymalnych założeń projektowych. A po drugie czy wpłynęły na przygotowanie wysokiej jakości projektu.

Kryteria odgrywają w tym zakresie bardzo dużą rolę. W Polsce częściowo stosowana jest praktyka tworzenia projektu pod dane kryteria. Najpierw analizuje się dane kryteria, a następnie analizuje jakie elementy projektu uwzględnić, jakich nie uwzględniać, aby uzyskać jak największą punktację. Cel projektu nieraz jest kwestią drugorzędną.

„Nasza praca polega na tym, że ktoś wystrzeliwuje strzałę z łuku, a my biegniemy na sam koniec toru i stawiamy tarczę, żeby ta lecąca strzała w ten środek tarczy trafiła.” (wywiad z przedstawicielem beneficjenta FEWiM 2021-2027)

Według ewaluatora nie należy traktować tego w kwestii problemu. Jesteśmy krajem słabiej rozwiniętym, w szczególności region Warmii i Mazur, wobec czego każdego rodzaju interwencja przynosi efekty. Niezmiernie ważne zatem jest odpowiednie sterowanie interwencją, w tym przy użyciu kryteriów wyboru projektów.

Jak wynika z badania **kryteria wyboru projektów pozwalają przygotować optymalne założenia projektu**. Tezę tę potwierdza wysoki odsetek wnioskodawców, których projekty nie zostały wybrane do dofinansowania (ponad 70%) oraz beneficjentów FEWiM 2021-2027 (ponad 80%). Według nich kryteria nie powodują konieczności przyjmowania założeń, które nie są optymalne. Nieco bardziej sceptyczni w tym zakresie są przedstawiciele KOP, których jedynie 47,1% tak uważa.

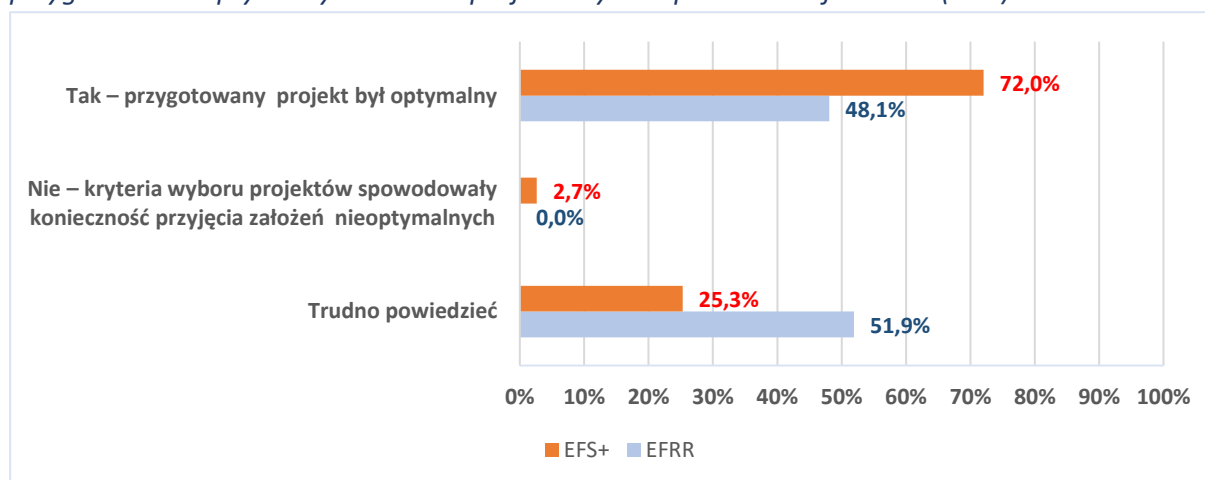
Infografika 38 – Odsetek osób uważających, że kryteria wyboru projektów pozwoliły na przygotowanie optymalnych założeń projektowych (w %)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz przedstawicieli KOP (n=171)

Na podstawie analizy wyników badań ankietowych w poszczególnych funduszach (łącznie w odniesieniu do wnioskodawców, beneficjentów i członków KOP) widać, że kryteria wyboru projektów w ramach EFS+ w większym stopniu pozwalają na przygotowanie optymalnych założeń projektu (twierdzi tak ok. 72% respondentów) niż w ramach EFRR (ok. 48,1%). Różnica w tym zakresie jest znacząca i wynosi 23,9 pkt. proc.

Wykres 43 – Odsetek osób uważających, że kryteria wyboru projektów pozwoliły na przygotowanie optymalnych założeń projektowych w podziale na fundusze (w %)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz przedstawicieli KOP (n=171)

Dobierając kryteria wyboru projektów instytucje dążyły do tego, aby jakość projektów była największa. Kluczowa w jakości jest realizacja określonych celów interwencji, a nie jedynie poprawność projektu z zasadami logiki i dokumentacją konkursową. Cele interwencji mierzone są z wykorzystaniem określonego zestawu wskaźników produktu i rezultatu.

W konsekwencji w systemie wyboru projektów występują kryteria zerojedynkowe określające minimalne parametry, np. dotyczące wskaźników oraz premiujące powstanie większych efektów.

Badanie i w tym aspekcie wskazuje na duży sceptycyzm zarówno wnioskodawców, którzy nie otrzymali dofinansowania, jak i beneficjentów oraz członków KOP. Jedynie nieznaczny odsetek wnioskodawców (3%), beneficjentów (7%) oraz niewielki członków KOP (15,7%) uważa, że kryteria wyboru projektów wymusiły przygotowanie wysokiej jakości projektu.

Infografika 39 – Odsetek osób uważających, że kryteria wyboru projektów wymusiły przygotowanie wysokiej jakości projektu (w %)

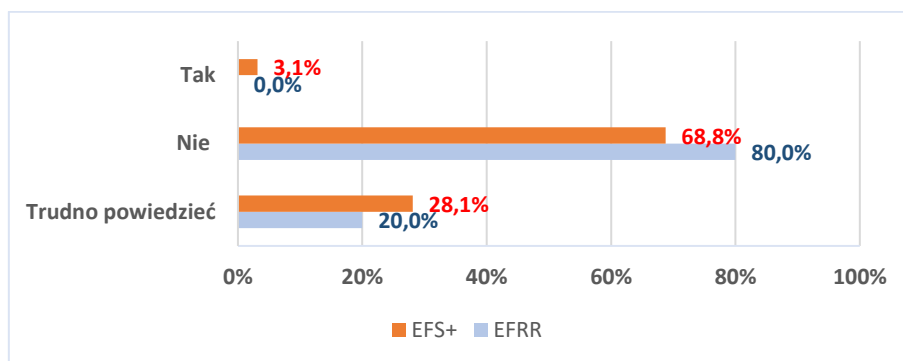
Wykres 44 – Odsetek osób wskazujących, że kryteria wyboru projektów wymusiły przygotowanie wysokiej jakości projektu w podziale na fundusze (w %)

Wysoka jakość projektu

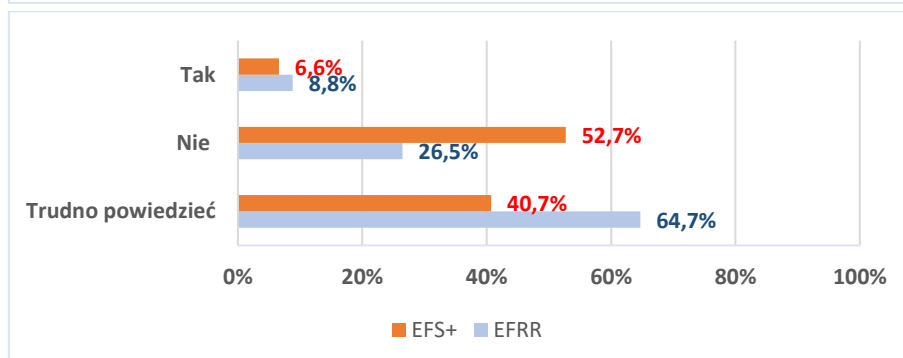
Czy kryteria wyboru projektów wymusiły wysoką jakość projektu?

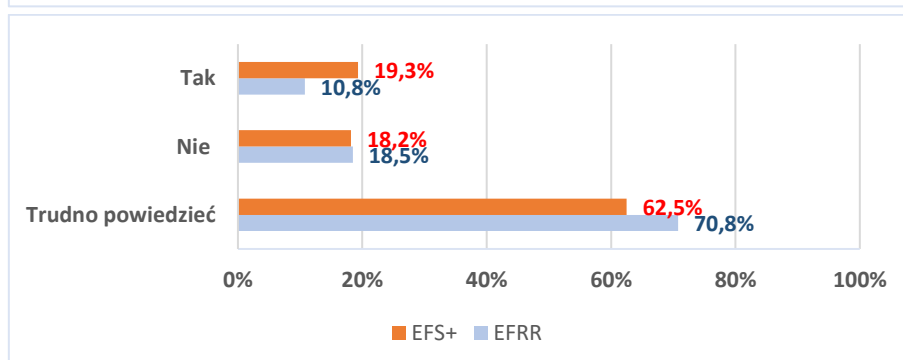
Nieskuteczny wnioskodawca

Beneficjent

Oceniający wnioski

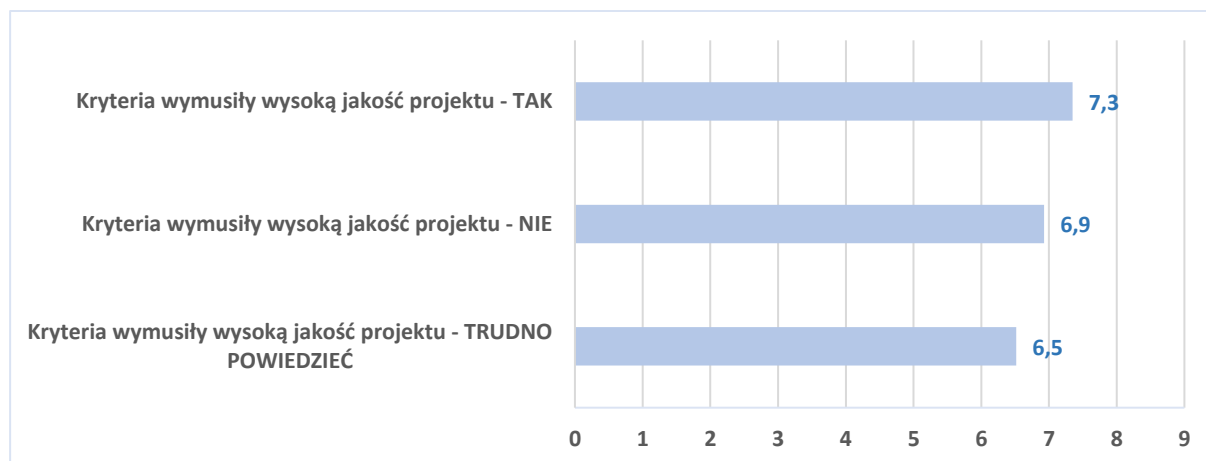

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz członków KOP (n=171)

Według ewaluatora ocena tej kwestii jest dużo bardziej pozytywna niż dokonują respondenci badania ankietowego. **Kryteria wyboru projektów w ramach FEWiM 2021-2027 umożliwiają ocenę zarówno poprawności projektu z zasadami logiki i dokumentacją jak i jakości projektu.** Miarodajna jest w tym zakresie ocena w jakim stopniu kryteria przyczyniają się do

realizacji celów działania. Jest ona wysoka i jak pokazuje poniższy wykres większa wśród osób, które uważają, że kryteria wymusiły przygotowanie wysokiej jakości projektu. Pokazuje to, że wpływ kryteriów na jakość projektu jest powiązany z ich wpływem na spełnienie celów Programu.

Wykres 45 – Ocena na ile kryteria wyboru projektów umożliwiają wybór projektów, które w największym stopniu przyczyniają się do realizacji celów działania w powiązaniu z oceną osób wskazujących, że kryteria wyboru projektów wymusiły przygotowanie wysokiej jakości projektu (w skali od 0 do 9)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz członków KOP (n=171)

Jak wskazano we wcześniejszej części raportu³⁶ samo spełnienie kryteriów nie w pełni gwarantuje, iż wybrany projekt przyczyni się do realizacji zaplanowanych celów interwencji. Gotowość i potencjał do realizacji projektu jest również istotnym aspektem w ocenie projektu, wobec czego czasami wniosek, który jest dobrze napisany i spełnia wiele formalnych wymogów, z tego powodu uzyskuje dosyć dużo punktów.

Według ewaluatora nie do końca jest to winą kryteriów wyboru projektów. Analiza ekspercka pokazała, że kryteria dają możliwość wyboru projektów w wysokim stopniu realizującym cele, a więc wysokiej jakości. Ale z drugiej strony jest wnioskodawca i jego podejście do przygotowania tego typu projektu.

Czy analizowane kryteria mają realny wpływ na wybór Wnioskodawcy o wysokim potencjale do realizacji projektu?

Oceniając potencjał wnioskodawców do realizacji projektu należałoby skupić się na następujących trzech wymiarach:

³⁶ W ramach pytania badawczego *Czy kryteria zapewniają, aby dofinansowanie było w pierwszej kolejności przyznawane projektom, które w największym stopniu mogą przyczynić się do osiągnięcia celów FEWiM 2021-2027?*

- potencjał finansowy – tj. zasoby finansowe jakie wniesie do projektu wnioskodawca i partnerzy,
- potencjał kadrowy – tj. zasoby ludzkie, jakie zaangażowane będą przy realizacji projektu,
- potencjał techniczny – tj. np. zasoby sprzętowe i warunki lokalowe wnioskodawcy planowane do wykorzystania przy realizacji projektu.

Jak pokazało badanie w zestawach kryteriów wyboru projektów występuje szereg kryteriów oceniających potencjał wnioskodawcy.

Do oceny potencjału technicznego są to:

- kryterium horyzontalne w ramach EFRR *Wykonalność techniczna*, które ocenia czy planowane do zastosowania rozwiązania techniczne/technologiczne są adekwatne i funkcjonalne ze względu na zakres projektu oraz uwzględniają realizację potrzeb zidentyfikowanych grup interesariuszy,
- kryterium punktowe w ramach EFS+ *Adekwatność potencjału Wnioskodawcy i Partnerów (o ile dotyczy) oraz sposobu zarządzania projektem*, które ocenia wkład rzeczowy planowany do wykorzystania w ramach projektu.

Do oceny potencjału finansowego są to:

- kryterium horyzontalne w ramach EFRR *Wykonalność finansowo-ekonomiczna*, które ocenia czy źródła finansowania własnego są wystarczające do sfinansowania kosztów projektu podczas jego realizacji, a następnie eksploatacji,
- kryterium formalne zerojedynkowe w ramach EFS+ *Wnioskodawca oraz partnerzy krajowi (o ile dotyczy), ponoszący wydatki w danym projekcie z EFS+, posiadają łączny obrót za wybrany przez wnioskodawcę jeden z trzech ostatnich: - zatwierdzonych lat obrotowych zgodnie z ustawą o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r., jeśli dotyczy lub - zamkniętych i zatwierdzonych lat kalendarzowych, równy lub wyższy od 75% średnich rocznych wydatków w ocenianym projekcie*, które ocenia własne środki finansowe planowane do wykorzystania w ramach projektu.

Do oceny potencjału kadrowego są to:

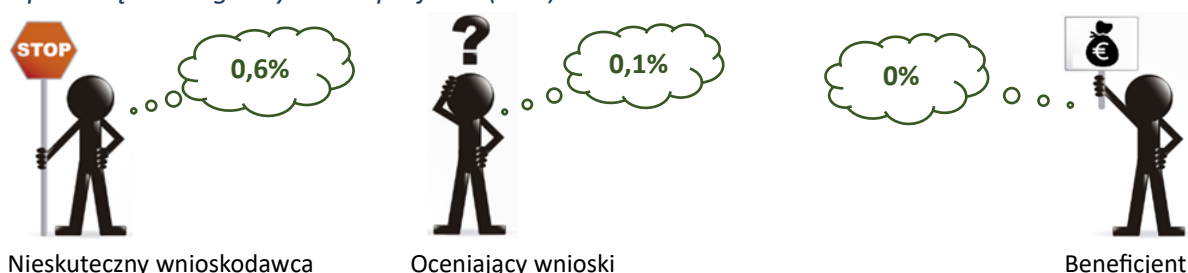
- kryterium horyzontalne w ramach EFRR *Trwałość projektu*, które ocenia czy wnioskodawca posiada zdolność organizacyjną do utrzymania produktów i rezultatów projektu,
- kryterium punktowe w ramach EFS+ *Adekwatność potencjału Wnioskodawcy i Partnerów (o ile dotyczy) oraz sposobu zarządzania projektem*, które ocenia potencjał kadrowy planowany do wykorzystania w ramach projektu,
- kryterium punktowe w ramach EFS+ *Doświadczenie wnioskodawcy i partnerów (o ile dotyczy) w zakresie realizacji projektu*, które ocenia adekwatność doświadczenia

wnioskodawcy i partnerów do zakresu realizacji projektu: w zakresie tematycznym, na rzecz grupy docelowej, na określonym terytorium.

Są to kryteria, które jeżeli nie zostaną spełnione to projekt podlega odrzuceniu. Ponadto w niektórych zestawach kryteriów występują kryteria specyficzne oceniające doświadczenie wnioskodawcy w danej sferze w określonym zakresie czasowym.

Dzięki temu wyniki badania są jednoznaczne. Jedynie znikomy odsetek wnioskodawców, których wnioski nie otrzymały dofinansowania (0,6%) oraz członków KOP (0,1%) uważa, że przy pomocy kryteriów wyboru projektów nie ma możliwości oceny potencjału wnioskodawców. Co ciekawe nie twierdzi tak żaden beneficjent Programu.

Infografika 40 – Odsetek osób uważających, że potencjału wnioskodawcy nie można było ocenić za pomocą katalogu kryteriów projektu (w %)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz przedstawicieli KOP (n=171)

Wyniki te potwierdzają wnioski ewaluatora, że kryteria wyboru projektów odpowiednio oceniają potencjał wnioskodawcy. Co do zasady, w przypadku EFRR nie stanowi to czynnik rankingujący, ale eliminujący podmioty, które nie dysponują wymaganym potencjałem. W przypadku EFS+ wskazane powyżej kryteria punktowe stanowią również czynnik rankingujący wnioskodawców.

W zakresie potencjału wnioskodawcy należy przeanalizować jeszcze dwie kwestie. Mianowicie czy kryteria wyboru projektów były adekwatne do specyfiki pomiotów będących potencjalnymi wnioskodawcami oraz czy nie dyskryminują danych beneficjentów.

Jak pokazuje badanie znaczny odsetek wnioskodawców, których wnioski nie otrzymały dofinansowania (90,3%), beneficjentów (92,5%) oraz członków KOP (89,5%) jest zdania, że kryteria wyboru projektów były adekwatne do specyfiki wnioskodawcy.

Infografika 41 – Odsetek osób zgadzających się ze stwierdzeniem, że kryteria wyboru projektów były adekwatne do specyfiki wnioskodawcy (w %)

Wykres 46 – Odsetek osób wskazujących, że kryteria wyboru projektów dyskryminują wnioskodawcę (w %)

Adekwatne do wnioskodawcy

Nieskuteczny wnioskodawca

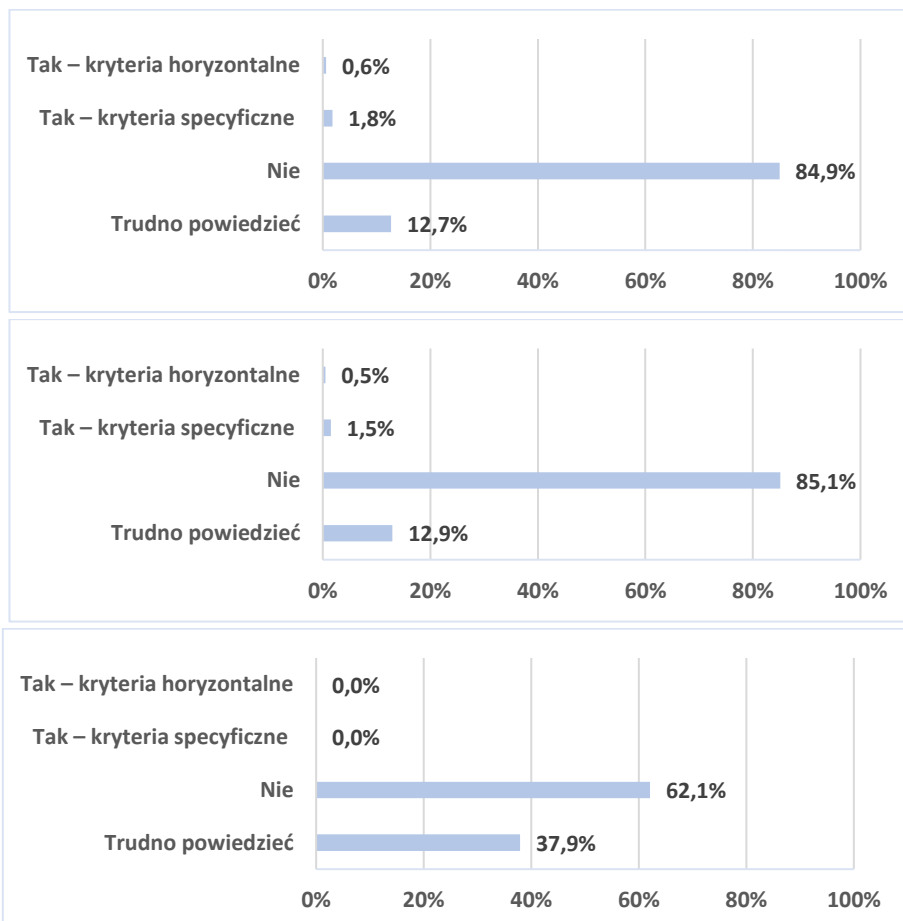

Beneficjent

Oceniający wnioski

Czy kryteria wyboru projektów dyskryminują Państwa instytucję?

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz członków KOP (n=171)

Wysoka ocena adekwatności kryteriów do specyfiki poszczególnych wnioskodawców jest poparta znikomym odsetkiem wnioskodawców, beneficjentów oraz członków KOP identyfikujących kryteria dyskryminujące ich instytucję.

Podsumowując, kryteria mają realny wpływ na wybór Wnioskodawcy o wysokim potencjale do realizacji projektu. Nie stanowi to czynnik rankingujący, ale eliminujący podmioty, które nie dysponują wymaganym potencjałem. Ponadto, kryteria są adekwatne do specyfiki pomiotów będących potencjalnymi wnioskodawcami oraz nie dyskryminują danych beneficjentów.

Czy wnioskodawcy przed złożeniem wniosku są w stanie w łatwy sposób odnaleźć na stronie internetowej FEWiM 2021-2027 kryteria wyboru projektów?

Strona internetowa FEWiM 2021-2027, tj. <https://funduszeuropejskie.warmia.mazury.pl>, w prosty sposób prowadzi potencjalnych wnioskodawców do treści kryteriów wyboru projektów. Przeznaczona została dla nich specjalna zakładka w sekcji *Dokumenty*.

Schemat 4 – Serwis internetowy FEWiM 2021-2027 (sekcja Dokumenty / Kryteria wyboru projektów)

The screenshot displays the 'Dokumenty' (Documents) section of the FEWiM 2021-2027 website. It features a grid of document cards. The card for 'Kryteria wyboru projektów' (Criteria for project selection) dated 24.01.2025 is highlighted with a red circle. Below the grid, the 'Kryteria wyboru projektów' page is shown, featuring a search bar and a list of 10 priorities. The detailed view on the right shows the criteria for priority 4, including links to download all criteria and specific criteria for actions 4.1 and 4.2.

#	Document Title	Date
1	Indywidualny wskaźnik zamożności / Wskaźnik G	31.01.2025
2	Szczegółowy Opis Priorytetów	28.01.2025
3	Harmonogram naboru wniosków o dofinansowanie	28.01.2025
4	Kryteria wyboru projektów	24.01.2025
5	Kontrakt programowy dla Warmii i Mazur	10.12.2024
6	Zasady równościowe i Konwencja o prawach osób...	05.12.2024
7	Wykaz Gminnych Programów Rewitalizacji	03.09.2024
8	Raporty	14.06.2024

Kryteria wyboru projektów

1 Kryteria wyboru projektów - priorytet 1 Gospodarka

2 Kryteria wyboru projektów - priorytet 2 Środowisko

3 Kryteria wyboru projektów - priorytet 3 Mobilność miejska

4 Kryteria wyboru projektów - priorytet 4 Mobilność regionalna

5 Kryteria wyboru projektów - priorytet 5 Edukacja i kompetencje EFRR

6 Kryteria wyboru projektów - priorytet 6 Edukacja i kompetencje EFS+

7 Kryteria wyboru projektów - priorytet 7 Rynek pracy

8 Kryteria wyboru projektów - priorytet 8 Włączenie i integracja EFRR

9 Kryteria wyboru projektów - priorytet 9 Włączenie i integracja EFS+

10 Kryteria wyboru projektów - Priorytet 10 Zdrowie

Kryteria wyboru projektów dla priorytetu 4

[POBIERZ WSZYSTKIE](#)

[Kryteria wyboru projektów dla działania 4.1 \(schemat A, B, C, D, E\)](#)
Data obowiązywania od 14.12.2023 | pdf (1 940 kB) | [Poprzednie wersje dokumentu](#)

[Kryteria wyboru projektów dla działania 04.02 Publiczny transport zbiorowy \(schemat A\)](#)
Data obowiązywania od 09.02.2024 | pdf (1 370 kB)

[Kryteria wyboru projektów dla działania 4.2 Publiczny transport zbiorowy \(schemat B\)](#)
Data obowiązywania od 09.02.2024 | pdf (1 315 kB)

Źródło: Strona internetowa <https://funduszeuropejskie.warmia.mazury.pl>

Kryteria wyboru projektów są pogrupowane na poszczególne Priorytety FEWiM 2021-2027 a następnie nazwane odpowiednimi działaniami i typami projektów. Jest to duża zmiana w porównaniu z poprzednią perspektywą, w której kryteria wyboru projektów RPO WiM 2014-2020 były ukryte pod uchwałami Komitetu Monitorującego oraz Szczegółowym Opisie Osi Priorytetowych.

W opinii ewaluatora dotarcie do odpowiedniego zestawu kryteriów wyboru projektów nie powinno przysporzyć żadnych problemów. Tym bardziej, że kryteria stanowią również załączniki do regulaminów wyboru projektów. Należy przypomnieć, że dostępność informacji o ogłaszanych naborach jest wysoko oceniana.

Infografika 42 – Odsetek osób wskazujących dobrze oceniających dostępność informacji o ogłaszanych naborach wniosków o dofinansowanie w ramach FEWiM 2021-2027 (w %)

Czy kryteria wyboru projektów umożliwią osiągnięcie wartości pośrednich i końcowych wskaźników Programu? Jeśli nie, to co należy poprawić?

Osiągnięcie określonych celów interwencji wyrażonych w postaci wartości pośrednich (na rok 2024) oraz końcowych (na rok 2029) wskaźników monitoringu jest jednym z kluczowych elementów wskazujących na powodzenie i skuteczność realizacji Programu. Kryteria wyboru projektów są jednym z dostępnych narzędzi, służących aby to zagwarantować.

W opinii ewaluatora, kryteria wyboru projektów w ogóle nie miały możliwości wpłynąć na spełnienie celów pośrednich Programu. Największą rolę w tym odegrał moment gotowości wszystkich instytucji do rozpoczęcia naborów wniosków. Mówimy tutaj o utworzeniu systemu instytucjonalnego, zapewnieniu kadr, przygotowaniu procedur i dokumentów takich jak wzory umowy, wzory wniosku, instrukcje, regulaminy, itp. W tym miejscu ponownie należy zwrócić uwagę na zidentyfikowane w badaniu ewaluacyjnym pt. *Ocena systemu realizacji FEWiM 2021-2027* znaczne opóźnienia w uruchomieniu programów operacyjnych na lata 2021-2027, w tym również FEWiM 2021-2027. Pierwsze nabory wniosków ogłoszone zostały w połowie 2023 roku, a w przypadku EFRR pod koniec 2023 r. Wobec czego do końca 2024 roku pozostał 1 – 1,5 roku na ocenę projektów i ich realizację. Poszczególne instytucje starały się optymalnie zaplanować ten czas, ale siłą rzeczy jest to zdecydowanie zbyt krótki okres na osiągnięcie wszystkich celów w pełni. Nawet odpowiednie sterowanie naborami, a tym bardziej kryteriami wyboru projektów nie gwarantowałyby ich osiągnięcia.

Natomiast w przypadku osiągnięcia celów końcowych na rok 2029, ewaluator pozytywnie ocenił sposób planowania naborów. Odpowiednie rozłożenie w czasie naborów minimalizuje ryzyko nieosiągnięcia celów. Kluczowy jednak jest optymalny wybór projektów, a do tego kluczowe są odpowiednie kryteria wyboru projektów.

W tym zakresie należy przytoczyć przeanalizowane we wcześniejszej części raportu trzy kluczowe kwestie. Mianowicie, na ile kryteria wyboru projektów są zgodne z celami interwencji, czy kryteriom wyboru projektów nadano odpowiednie wagi punktowe oraz czy kryteria umożliwiają wybór projektów, które w największym stopniu przyczyniają się do realizacji celów.

Wyniki badania jednoznacznie pokazały, że zaproponowane zestawy kryteriów są w pełni zgodne z celami określonymi w FEWiM 2021-2027. Nie zidentyfikowano w tym zakresie żadnych nieprawidłowości. Sam dobór wskaźników jest zatem odpowiedni do tego, aby premiować projekty realizujące wartości wskaźników monitoringu Programu.

Ponadto, punktacje możliwe do otrzymania w kryteriach wyboru projektów są odpowiednio wyważone pomiędzy spełnieniem celów interwencji, a gotowością, potencjałem do realizacji projektu i dotychczasowym doświadczeniem wnioskodawcy, z przewagą tych nakierowanych na cele interwencji. Aby projekt w ramach EFRR mógł otrzymać dofinansowanie musi uzyskać minimum 50% punktów z określonych kryteriów wyboru projektów, a w przypadku EFS+ nawet 60%. Wobec czego zaproponowane wagi punktowe poszczególnych kryteriów powodują, że aby projekt mógł zostać wybrany do dofinansowania musi uzyskać punkty zarówno w kryteriach nastawionych na efekty, jak i pozostałych.

Wyniki badania dają jednak podstawę do stwierdzenia, że samo spełnienie kryteriów nie gwarantuje, iż wybrany projekt przyczyni się do realizacji zaplanowanych celów interwencji. Jak wynika z analizy przeprowadzonej dla EFRR skuteczność w wyborze projektów najlepiej realizujących wartości wskaźników jest różna. Dla większości wskaźników ocena projektów nie doprowadziła do sytuacji, w której spośród wszystkich złożonych wniosków najlepiej ocenione zostały te, które w większym stopniu realizują wskaźnik. Co więcej, dla niektórych z nich wystąpiła nawet sytuacja odwrotna. Nie jest to natomiast skala na tyle duża, aby wskazywała na problem w osiągnięciu celów końcowych wskaźników.

W opinii ewaluatora nie wskazuje to też na nieodpowiednie zastosowanie kryteriów wyboru projektów. Ponieważ gotowość i potencjał do realizacji projektu musi być również istotnym aspektem w ocenie projektu. Więc czasami wniosek, który jest dobrze napisany i spełnia wiele formalnych wymogów, z tego powodu uzyskuje dosyć dużo punktów.

Podsumowując, kryteria wyboru projektów skutkują tym, że wnioskodawcy przedkładają projekty wpisujące się w realizację wskaźników Programu. I nawet pomimo tego, że spośród wszystkich złożonych projektów nie powodują wyboru tych najefektywniejszych pod kątem wartości wskaźników, a jedynie projekty o średniej ich wartości, pozytywnie należy ocenić wpływ kryteriów na osiągnięcie wartości docelowych na rok 2029.

Oczywiście w osiągnięciu wartości docelowych wskaźników ważnym będzie też, czy wybrane do dofinansowania projekty w pełni zrealizują postawione cele. Do tego jednak kryteria wyboru projektów nie mają i nie mogą mieć zastosowania.

Czy są kryteria wyboru projektów (albo jakieś ich części), które nie są konieczne lub generują obciążenia administracyjne (dla IZ/IP, wnioskodawców, oceniających projekty)? Jeśli tak, to które są to kryteria?

W poprzednich częściach raportu³⁷ wykazane zostało, że system wyboru projektów jest obciążający dla wnioskodawców, w szczególności w zakresie dokumentów niezbędnych do złożenia wniosku o dofinansowanie. Jednakże nałożone wymagania ograniczone zostały do minimum niezbędnego, aby system wyboru projektów działał poprawnie. Nie zidentyfikowano żadnych zbędnych wymagań stawianych wnioskodawcom.

W ramach niniejszego pytania przeanalizowano czy istnieją kryteria wyboru projektów, które byłyby obciążeniem dla instytucji ogłaszających nabory, wnioskodawców składających wnioski o dofinansowanie oraz osób je oceniających.

W wyniku analizy eksperckiej oraz innych metod badawczych ewaluator nie zidentyfikował żadnego kryterium, które generowałoby dodatkowe obciążenia (w przypadku wnioskodawców przede wszystkim obciążenia finansowe) i jego zastosowanie byłoby niczym nie uzasadnione. Wszystkie kryteria wynikają z przepisów prawa, dokumentów strategicznych, dokumentów programowych, polityk horyzontalnych czy też promują projekty przygotowane do realizacji oraz projekty wpływające na realizację celów interwencji. Wobec tego, że nie identyfikuje się kryteriów, które są zbędne, nie widać zasadności ograniczania katalogów kryteriów.

Niewątpliwie niektóre z kryteriów wyboru projektów powodują utrudnienia dla wnioskodawców. Jednakże, jak pokazało badanie, jedynie znikomy odsetek wnioskodawców, którzy nie otrzymali dofinansowania (2,4%), beneficjentów (1,5%) oraz członków KOP (1,3%) uważa, że kryteria wyboru projektów powodowały ponoszenie dodatkowych kosztów związanych z przygotowaniem projektu, które byłyby niezasadne w kontekście systemu wyboru projektów.

Infografika 43 – Odsetek osób uważających, że kryteria wyboru projektów wymusiły poniesienie zbędnych kosztów przygotowania projektów (w %)

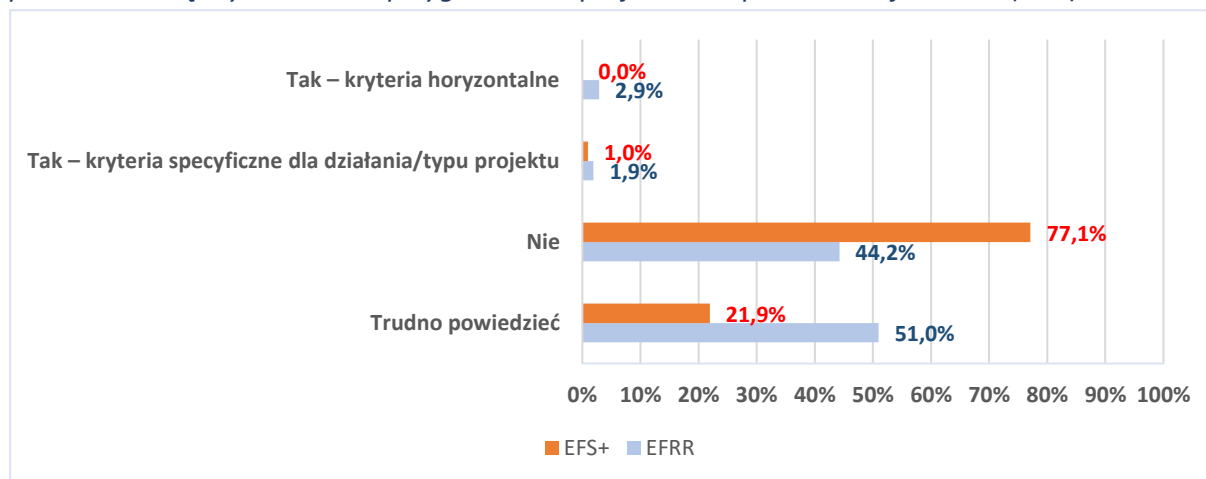
Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz przedstawicieli KOP (n=171)

Na podstawie analizy wyników badań ankietowych w poszczególnych funduszach (łącznie w odniesieniu do wnioskodawców, beneficjentów i członków KOP) widać, że w ramach EFS+ dużo większy odsetek osób wskazuje na to, że kryteria wyboru projektów nie wymuszają ponoszenia zbędnych wydatków (tj. 77,1%), niż w przypadku EFRR, w którym wyniósł 44,2%.

³⁷ W ramach pytania Ewaluacyjnego Czy system wyboru projektów ogranicza do niezbędnego minimum obciążenia administracyjne nakładane na osoby zaangażowane w proces naboru?

Podobnie, w przypadku ocen negatywnych, tj. wskazujących na konieczność ponoszenia dodatkowych kosztów w związku z kryteriami wyboru projektów. Różnica wyniosła 3,8 pkt. proc. na korzyść projektów finansowanych z EFS+.

Wykres 47 – Odsetek osób wskazujących na kryteria wyboru projektów, które wymuszają ponoszenie zbędnych kosztów przygotowania projektów w podziale na fundusze (w %)

Źródło: Badanie ankietowe wśród wnioskodawców, których złożone wnioski do FEWiM 2021-2027 zostały odrzucone (n=165), beneficjentów FEWiM 2021-2027 (n=201) oraz przedstawicieli KOP (n=171)

W przypadku osób oceniających wnioski w ramach prac KOP nie identyfikuje się problemowych kryteriów, które przyczyniałyby się do zbytniego obciążenia administracyjnego. Ocena projektu danymi kryteriami i jej uzasadnienie nie przysparzają większych trudności.

Czy można wskazać kryteria (w podziale na premiujące i niepremiujące), które w największym stopniu decydowały o otrzymaniu lub nieotrzymaniu dofinansowania przez wnioskodawców? Jeśli można wskazać takie kryteria, to których kryteriów to dotyczy?

Aktualny stan realizacji Programu nie pozwala na pełną odpowiedź na niniejsze pytanie badawcze. W ramach FEWiM 2021-2027 planuje się wypracowanie 144 zestawów kryteriów wyboru projektów opracowanych dla poszczególnych działań Programu lub ich schematów / typów projektów. W momencie realizacji badania rozstrzygnięte zostały dopiero 52 nabory wniosków o dofinansowanie. A więc niespełna połowa zestawów kryteriów projektów została wykorzystana do pełnej oceny. Jest zatem jeszcze za wcześnie, aby dokonać pełnej analizy.

Potwierdzają to wyniki badania ankietowego wśród członków Komisji Oceny Projektów. Zaledwie 23% z nich pokusiło się za wskazanie kryteriów wyboru projektów, które w największym stopniu decydowały o otrzymaniu lub nieotrzymaniu dofinansowania przez wnioskodawców.

Infografika 44 – Odsetek osób mogących wskazać kryteria wyboru projektów, które w największym stopniu decydowały o otrzymaniu lub nieotrzymaniu dofinansowania przez wnioskodawców (w %)

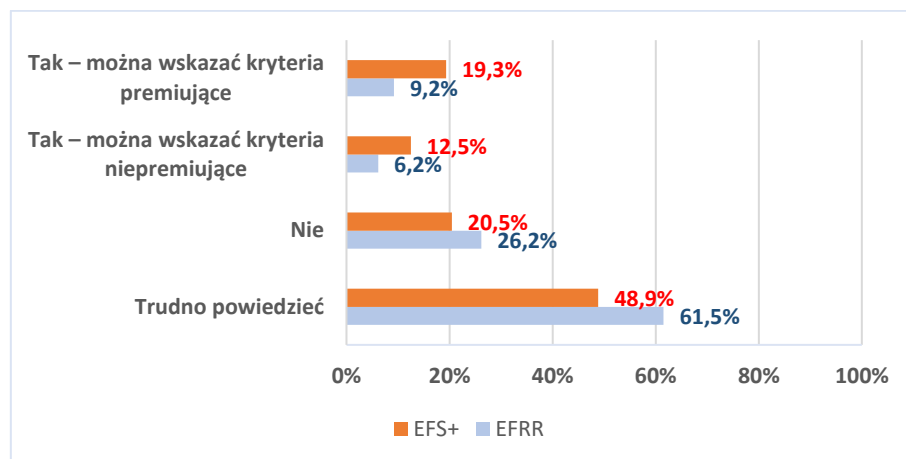
Wykres 48 – Odsetek osób mogących wskazać kryteria wyboru projektów, które w największym stopniu decydowały o otrzymaniu lub nieotrzymaniu dofinansowania przez wnioskodawców w podziale na poszczególne fundusze (%)

Możliwość wskazania kryteriów

Czy można wskazać kryteria, które decydowały o otrzymaniu dofinansowania?

Oceniający wnioski

Źródło: Badanie ankietowe wśród przedstawicieli KOP (n=171)

W dużo większym stopniu dotyczy to osób oceniających projekty finansowane z EFS+, tj. o 16,4 pkt. procentowych więcej niż w przypadku projektów EFRR. Co nie może dziwić częściej (tj. o 9,8 pkt. procentowe więcej) wskazywane są kryteria premiujące niż kryteria niepremiujące.

Ponieważ kryteria wyboru projektów przygotowywane i dostosowywane są do różnych typów projektów, w szczególności kryteria premiujące, nie można wybrać jednego lub dwóch kryteriów, które najbardziej decydowały o otrzymaniu dofinansowania, bądź też jego nieotrzymaniu. Jest to uzależnione od specyfiki danego typu projektu oraz wskaźników przyjętych w Programie. Ponadto uwzględniając opisane na wstępie ograniczenia w ramach badania zidentyfikowano jedynie przykłady takich kryteriów dla niektórych naborów wniosków o dofinansowanie.

W przypadku kryteriów niepremiujących wyróżnić można przede wszystkim określone w ramach EFS+ kryterium dostępu *Projektodawca w okresie realizacji projektu prowadzi biuro na terenie województwa warmińsko-mazurskiego*. Kryterium to zostało przyjęte przede wszystkim z uwagi na to, aby na etapie realizacji projektu wnioskodawca miał ułatwiony dostęp do uczestników projektu i żeby uczestnicy mieli łatwy dostęp do realizatora projektu. Jest to również kryterium premiujące, pn. *Wnioskodawca co najmniej od 12 miesięcy posiada swoją siedzibę na terenie województwa warmińsko-mazurskiego*. Dzięki niemu premiowane są podmioty, które funkcjonują już na warmińsko-mazurskim rynku od ponad roku.

Drugim takim kryterium w ramach EFS+ było kryterium zerojedynkowe *Wnioskodawca złożył dopuszczalną w Regulaminie wyboru projektów liczbę wniosków o dofinansowanie projektu*

(o ile dotyczy). Ograniczenie liczby możliwych złożonych wniosków o dofinansowanie spowodowało, że nie występowały sytuacje hurtowo tworzonych projektów, tak aby zwiększyć swoje szanse na pozyskanie dofinansowania i pozyskanie go jak najwięcej. Ułatwiło to poszczególnym podmiotom otrzymanie wsparcia.

Zerojedynkowe kryterium wyboru projektów, zarówno EFRR jak i EFS+, tj. *W przypadku projektu partnerskiego Wnioskodawca wykazał, że projekt spełnia wymogi dotyczące utworzenia partnerstwa*, nakłada obowiązek aby partnerem wiodącym w przypadku projektów partnerskich był podmiot, który posiada zdolność finansową do gwarantującą realizację tego projektu. Ogranicza to możliwość tworzenia sztucznych partnerstw, wśród podmiotów, które nie mają zdolności do sprostania wymogom projektu. To kryterium również ułatwiło podmiotom posiadającym określony potencjał otrzymanie dofinansowania.

Spośród kryteriów premiujących, na uwagę zwraca m.in. kryterium *Projekt jest zgodny z zasadą horyzontalną FEWiM - Gospodarcza transformacja. Odprowadzanie podatków w województwie warmińsko-mazurskim*. Za jego spełnienie można było otrzymać znaczną liczbę punktów, co istotnie wpływało na premiowanie podmiotów, które podatki płacą w województwie.

W jeszcze większym stopniu na dofinansowanie wpływało kryterium *Projekt realizowany jest w partnerstwie, w tym w partnerstwie wielosektorowym*³⁸. Uzyskanie znacznej liczby punktów w ramach tego kryterium wymagało nawiązania współpracy pomiędzy podmiotami z kilku sektorów (publiczny, prywatny, ekonomii społecznej). Okazywało się to wymagającym wyzwaniem, w szczególności w odniesieniu do jednostek samorządu terytorialnego. Podmiotom, które taką współpracę nawiązywały, znacznie zwiększały swoje szanse na wybór ich projektu do dofinansowania.

Podobnie rzecz się ma z kryterium premiującym *Wnioskodawcą jest jednostka samorządu*³⁹ *terytorialnego*, określone w niektórych działaniach finansowanych z EFS+. Otrzymanie znacznej liczby punktów za sam fakt bycie jednostką samorządu terytorialnego mocno ogranicza możliwość otrzymania dofinansowania przez inne podmioty. Nawet jeżeli posiadają one doświadczenie w realizacji podobnych działań i określony do tego potencjał.

Kryterium, które wpływało na nieprzyznanie dofinansowania było kryterium związane z doświadczeniem wnioskodawcy lub partnerów w realizacji podobnych projektów, tj. *Doświadczenie Wnioskodawcy i Partnerów (o ile dotyczy) w zakresie realizacji projektu*. Przedstawiane doświadczenia w łatwy sposób można było weryfikować. Często okazywało się, że było ono w innym obszarze niż przedmiot składanego projektu. Niespełnienie tego kryterium skutkowało odrzuceniem wniosku o dofinansowanie.

³⁸ Należy zauważyć, że kryterium to nie miało charakteru horyzontalnego, tj. obowiązywało w ograniczonej liczbie naborów, mniejszej niż np. wcześniej wskazane kryteria dotyczące tworzenia partnerstwa, posiadania biura, czy odprowadzania podatków w województwie.

³⁹ Jak wyżej.

W przypadku EFRR na uwagę szczególnie zwracają dwa kryteria premiujące, tj. *Gotowość do realizacji* oraz *Poziom wkładu własnego*. Aby uzyskać maksymalną liczbę punktów w ramach kryterium dotyczącego gotowości do realizacji, wnioskodawca musiał mieć wybranego wykonawcę robót budowlanych lub dostawcę usług. Jak wiadomo cały proces przygotowania inwestycji, tj. projektowanie, pozyskiwanie pozwoleń, decyzji, itp., i finalnie wybór wykonawcy, jest bardzo czasochłonny. Wobec czego większość wnioskodawców nie ma w pełni ukończonego tego procesu, a jeżeli tak to w ramach tego kryterium taki wnioskodawca jest w stanie zyskać przewagę punktową nad innymi wnioskodawcami.

Podobnie jest w przypadku zwiększenia poziomu wkładu własnego. Mając na uwadze panującą wysoką inflację budżety poszczególnych podmiotów, w szczególności samorządów, są mocno obciążone. Dlatego nieczęsto stosowane jest zwiększanie poziomu wkładu własnego w projektach unijnych. Stąd podmiot, który się na to zdecydował, mocno zyskiwał nad innymi wnioskodawcami.

Jakie należałoby wprowadzić modyfikacje w katalogu kryteriów wyboru projektów dla naborów w ramach EFRR i EFS+ (np. doprecyzowanie definicji, dodanie lub usunięcie kryterium, zmiana punktacji)?

Ocena poszczególnych aspektów wskazanych w pytaniu badawczym przeprowadzona została w ramach odpowiedzi na wcześniejsze pytania badawcze, łącznie ze wskazaniem proponowanych modyfikacji.

Przede wszystkim wskazano, że stosowane kategorie kryteriów są odpowiednie do tego, aby prawidłowo i rzetelnie ocenić wnioski o dofinansowanie. Dzięki nim ocenie podlega spełnienie formalnych warunków jakie projekt powinien wypełniać, zarówno horyzontalnych jak i warunków specyficznych dla danej dziedziny. Ponadto projekty muszą w określonym stopniu wypełniać kryteria punktowe, a więc wpływać na realizację zaplanowanych celów interwencji.

Kryteria punktowe zostały odpowiednio zdywersyfikowane pomiędzy spełnieniem celów interwencji, a gotowością, potencjałem do realizacji projektu, dotychczasowym doświadczeniem itp. Akcent w większym stopniu został położony na możliwe do osiągnięcia efekty.

Na podstawie przeprowadzonych badań ewaluator nie widzi potrzeby uzupełniania katalogu kryteriów wyboru projektów o dodatkowe kryteria. Widoczna jest dbałość twórców kryteriów, aby uwzględniały one kwestie zarówno horyzontalne, dotyczące całego Programu, jak i specyficzne dla danego działania lub typu projektu. Zapewnione zostało, aby kryteria wyboru projektów umożliwiały osiągnięcie celów Programu.

Poszczególne kryteria wyboru projektów co do zasady spełniają podstawowe właściwości dobrych kryteriów wyboru projektów. Mianowicie są skonstruowane w sposób jasny i zrozumiały, jednoznaczne i precyzyjne, poprawne merytorycznie, mierzalne, możliwe do zweryfikowania oraz obiektywne.

Proponowane modyfikacje w katalogu kryteriów wyboru projektów dotyczą przede wszystkim:

- w kryteriach, które badają zgodność z projektu z innymi dokumentami (np. kryterium badające zgodność z Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych), warto byłoby doprecyzować definicję lub opis znaczenia kryterium o bardziej precyzyjne wymagania odnośnie do zgodności projektu z danym dokumentem. Aktualnie wnioskodawca sam musi poszukiwać, z którymi zapisami wskazanego dokumentu projekt musi być zgodny,
- w kryterium *Projekt partnerski*, w sytuacji partnerstwa pomiędzy samorządami terytorialnymi, zasadnym wydaje się wypracowanie rozwiązania, które dopuściłoby możliwość spełnienia tego kryterium bazując na potencjale ekonomicznym poszczególnych realizatorów projektu. Aktualnie kryterium obliuguje Partnera wiodącego do posiadania potencjału ekonomicznego, natomiast Stowarzyszenia Gmin i Powiatów takiego potencjału przeważnie nie mają,
- w ramach kryterium *Odprowadzanie podatków w województwie warmińsko-mazurskim*, premiowane są takie projekty, których wnioskodawca lub partner odprowadza podatki na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. W opinii ewaluatora w takich kryteriach powinno być odwołanie jedynie do wnioskodawcy. Aktualnie, może rodzić to sytuację, w której wnioskodawca zawierał będzie fikcyjne partnerstwa z podmiotem, który takie podatki odprowadza, tylko po to, aby spełnić kryterium lub uzyskać punkty.

Mając na uwadze różnorodność systematyki kryteriów (ich kategorii, etapów oceny itp.) zależną od rodzaju funduszu tzn. dla EFRR/ i EFS+, czy istnieje potrzeba wprowadzenia zmian/uproszczeń/uszczegółowień w poszczególnych kryteriach wyboru projektów? Jeśli tak, to jakie?

Proponowane zmiany w kryteriach wyboru projektów przedstawione zostały w odpowiedzi na poprzednie pytanie badawcze, tj. pytanie *Jakie należałoby wprowadzić modyfikacje w katalogu kryteriów wyboru projektów dla naborów w ramach EFRR i EFS+ (np. doprecyzowanie definicji, dodanie lub usunięcie kryterium, zmiana punktacji)?* Poza tym nie identyfikuje się uproszczeń czy też uszczegółowień poszczególnych kryteriów. W opinii ewaluatora są one dosyć szczegółowo i wyczerpująco opisane.

W badaniu pojawiały się sygnały świadczące, że mogą one być nie do końca zrozumiałe dla wnioskodawców. Osoby oceniające wnioski wskazywały, że analizując korespondencję w odpowiedzi na zgłaszane uwagi do wniosków o dofinansowanie, można odnieść takie wrażenie. Wynika to zapewne z poziomu komunikatywności języka jakim one zostały spisane. Język urzędniczy bywa czasami dla wnioskodawców zupełnie niezrozumiały. Wobec czego można zastanowić się nad cyklem szkoleń z kryteriów wyboru projektów, na których byłyby

one szczegółowo wyjaśniane i omawiane. W szczególności dotyczy to kryteriów horyzontalnych.

Na jedną kwestię związaną nie z treścią kryteriów wyboru projektów, a sposobem ich zatwierdzania, ewaluator chciałby zwrócić uwagę. Kryteria wyboru projektów w obszarze zdrowia, aby mogły zostać poddane pod zatwierdzenie Komitetu Monitorującego FEWiM 2021-2027 muszą najpierw zostać zaopiniowane przez *Komitet Sterujący do spraw koordynacji wsparcia w sektorze zdrowia*. Jak pokazuje badanie jest to bardzo czasochłonne i znacznie wydłuża cały proces procedowania nad kryteriami. Ponadto rodzi pewnego rodzaju wątpliwości. Komitet Monitorujący Program, z jednej strony na mocy rozporządzenia ogólnego, jest jedynym organem umocowanym prawnie do zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów, z drugiej strony nie może zatwierdzić kryteriów, które nie zostały pozytywnie zaopiniowane przez Komitet Sterujący. Każda zmiana, którą Komitet Monitorujący chciałby wprowadzić musi najpierw wrócić do opinii Komitetu Sterującego.

W opinii ewaluatora takie działanie nie jest konieczne. Komitet Sterujący poprzez posiadanie swoich przedstawicieli w Komitetach Monitorujących mógłby uczestniczyć w procesie przyjmowania kryteriów i mieć na nie wpływ. Takie podejście umożliwiłoby sprawniejsze wdrożenie obszaru zdrowia. Poprzednia perspektywa pokazała, że rozwiązania, które proponuje Komitet Sterujący nie zawsze mają zastosowanie w uwarunkowaniach poszczególnych regionów, i może znacznie ograniczyć możliwość wykorzystania alokacji dostępnej na ten cel. Jest to oczywiście rekomendacja nad którą musi pochylić się Instytucja Koordynująca Umowę Partnerstwa, a nie Instytucja Zarządzająca FEWiM 2021-2027. Jeżeli nie znajdzie ona uznania, to absolutnym minimum jest sprawne procedowanie przez Komitet Sterujący poszczególnych kryteriów wyboru projektów, tak aby nie wstrzymywać realizacji programów operacyjnych.

Kwestie innych usprawnień w kryteriach wyboru projektów, instytucje będą musiały jeszcze przeanalizować po przeprowadzeniu pełnej pierwszej rundy naborów wniosków o dofinansowanie, we wszystkich działaniach. Zawsze stosowanie w praktyce pozwala pokazywać pewne niedociągnięcia, luki bądź wątpliwości. Po takiej analizie instytucje muszą wówczas zastanowić się nad koniecznością dodatkowych zmian w kryteriach wyboru projektów

7.6. Identyfikacja błędów popełnianych przez wnioskodawców oraz przyczyn odrzucania wniosków

Jakie najczęstsze błędy popełniali wnioskodawcy przy wypełnianiu wniosku o dofinansowanie? Co należy zmienić, aby uniknąć tych błędów?

Poniżej przedstawione zostały zidentyfikowane najczęściej popełniane błędy przez wnioskodawców. Jeżeli nie wskazano inaczej dany błąd dotyczy zarówno wniosków składanych w ramach EFRR jak i EFS+.

Jednym z podstawowych błędów popełnianych przez wnioskodawców, wynikającym z braku szczegółowego zapoznania się z dokumentacją konkursową lub nieumiejętności jej czytania ze zrozumieniem, jest składanie projektu, którego cel bądź też zakres nie kwalifikuje się do dofinansowania w ramach danego naboru. W regulaminie wyboru projektów zazwyczaj jasno wskazane są wszystkie wymagania, natomiast nie wszyscy zwracają na to uwagę. Dużą rolę odgrywają tutaj działania informacyjne podejmowane przez instytucje organizujące nabory, takie jak spotkania informacyjne, webinaria, bezpośredni kontakt z pracownikiem dający możliwość wyjaśnienia wątpliwości. Powinny one być standardem przy każdym naborze. Mimo to zapewne i tak nie uda się całkowicie wyeliminować kreatywności wnioskodawców wykraczającej poza ramy naboru.

Żeby uniknąć błędów, trzeba również tłumaczyć co oznaczają poszczególne kryteria wyboru projektów i jak będą one weryfikowane. Zdążają się bowiem sytuacje składania wniosków pomimo, że kryteria jasno wskazują, że wniosek nie może otrzymać dofinansowania (głównie dotyczy to wniosków składanych w ramach EFRR). Np. kryterium zerojedynkowe weryfikuje czy przedsiębiorstwo funkcjonuje nieprzerwanie przez 12 miesięcy, a dany wnioskodawca ocenia, że nie ma znaczenia sytuacja, że jego firma miała przez pewien okres zawieszoną działalność.

W ramach wspomnianej kreatywności wnioskodawców pojawiają się niewłaściwe uzasadnienia merytoryczne projektu. W sytuacji gdy ogłoszony nabór nie do końca jest spójny z ich oczekiwaniami, starają się oni dostosować inwestycję do wymogów naboru, tak aby ich wniosek pozytywnie przeszedł ocenę i uzyskał dofinansowanie. Nie zawsze jednak jest to spójne z wymaganiami określonymi w naborze.

Jednym z elementów wniosku, w którym często wnioskodawcy popełniają błędy jest budżet projektu. Występuje brak spójności pomiędzy opisanymi zadaniami, a zaplanowanymi budżetem. Np. w ramach projektu zaplanowanych jest 10 wyjazdów, a w budżecie wskazano jedynie 9. Są to błędy techniczne wynikające najprawdopodobniej z nieuważnego przygotowywania budżetu. Często też budżet zawiera błędy rachunkowe lub niejasne, zawyżone koszty. Wielokrotnie też nie jest spełniany przez wnioskodawców wymóg zapisany w instrukcji wypełniania wniosku, co do uzasadnienia poszczególnych kosztów w budżecie. Dla uśrednionego kosztu w budżecie wnioskodawcy mają konieczność przedstawienia dwóch rozeznań cenowych, bądź dwóch odnośników do danego produktu. Daje to podstawę do oceny racjonalności wydatku. Niestety wnioskodawcy często o tym zapominają.

W przypadku EFS+, ramach kryterium dotyczącego diagnozy potrzeb występują obligatoryjne elementy, które w ramach takiej diagnozy powinien wniosek zawierać. Z uwagi na ograniczoną liczbę znaków, jaką wnioskodawcy mogą wpisać do poszczególnych pól wniosku, często zdarza się, że nie wszystkie niezbędne elementy diagnozy zostały ujęte we wniosku lub zostały ujęte w sposób niedostateczny. W tym zakresie występowały błędy dotyczące opisywania sytuacji problemowej. Mianowicie niedostatecznej, pobieżnej informacji we wniosku o dofinansowanie, co uniemożliwia oceniającym na stwierdzenie czy dany problem rzeczywiście występuje i w jakiej intensywności, a tym samym czy zaplanowane wsparcie odpowiada na zdiagnozowany problem.

Ograniczony limit znaków powodował też innego rodzaju błędy w ramach wniosków EFS+. Wnioskodawcy ujmują niekiedy pewne treści w polach do tego nieprzeznaczonych, np. opis grupy docelowej w polu dotyczącym komplementarności. Rodzi to wówczas wątpliwości u oceniających, czy treści te uznać, bo jednak zostały ujęte we wniosku o dofinansowanie, czy też nie uznawać, aby równo traktować wszystkich wnioskodawców, gdyż wszyscy mają tę samą liczbę znaków do opisu projektu. Jest to pole do odpowiednich szkoleń dla wnioskodawców. Dobrą praktyką są rozwiązania stosowane przez WUP w Olsztynie, który w Regulaminach wyboru projektów, w części dotyczącej dodatkowych komponentów (w tym np. komplementarności) jasno komunikuje: „Standardowy wzór wniosku o dofinansowanie uzupełniliśmy o dodatkowe pola. Nie umieszczaj w nich informacji, które powinny znaleźć się, zgodnie z Instrukcją (merytoryczną) wypełniania wniosku i regulaminem w innych częściach wniosku. Nie weźmiemy ich pod uwagę przy ocenie.”. Analogicznie w szerszym zakresie wykorzystać można do tego nie tylko regulaminy, ale i instrukcję wypełniania wniosku. Konieczne w tym zakresie jest wypracowanie, stosowane i upubliczniane wspólnych rozwiązań regulujących zasady postępowania w takich przypadkach.

Obszarem, który ewidentnie wymaga odpowiednich działań informacyjnych jest prawidłowe stosowanie wskaźników. Ich odpowiedni dobór, sposób i źródło pomiaru, czy też oszacowane wartości ciągle stwarzają problemy dla wnioskodawców. Oprócz instrukcji wypełniania wniosku, przydałaby się w tym zakresie prezentacja wyjaśniająca sposób postępowania ze wskaźnikami czy nawet nagrane webinarium, dostępne dla wnioskodawców w każdym momencie.

W niektórych naborach w ramach EFRR wymagane jest przedstawienie analizy popytu. Zdarza się, że eksperci oceniający projekty mają co do niej zastrzeżenia. Nie dotyczą one samej analizy sytuacji problemowej, tylko zaproponowanego rozwiązania. Ideą analizy popytu jest tak naprawdę zmniejszenie ryzyka tego, że dofinansowany zostanie projekt, który nie zakończy się powodzeniem. Wnioskodawcy świetnie sobie radzą z analizą sytuacji, natomiast już z zaproponowaniem rozwiązania czasami bywa gorzej. Zdarzały się również sytuacje, że analizy były przeprowadzone błędnie, opierały się tylko i wyłącznie na danych statystycznych, a nie na faktycznych badaniach. Błędne założenia tak naprawdę przekładają się później na kolejne elementy wniosku. W kolejnych edycjach naborów wniosków należy zatem jeszcze mocniej podkreślać wagę tego etapu przygotowania wniosku.

Jak wskazano, przedstawione błędy najczęściej wynikają z tego, że wnioskodawcy nie zapoznają się dokładnie z dokumentami konkursowymi. Dlatego przed każdym naborem, czy w trakcie jego trwania, powinny być organizowane spotkania informacyjne dla wnioskodawców, na których omawiane byłyby założenia naboru, poszczególne kryteria, jak wygląda cykl życia projektu oraz zaakcentowanie na co zwrócić szczególną uwagę. Treści przekazywane na spotkaniach powinny uwzględniać najczęściej popełniane błędy przez wnioskodawców. Warto jednak zauważyć, że częstym problemem jest ograniczone zainteresowanie uczestnictwem w takich spotkaniach przez potencjalnych wnioskodawców. Co więcej, często uczestniczą w nich głównie podmioty z relatywnie dużym doświadczeniem, które wnikliwie zapoznają się z dokumentacją i tym samym nie mają tego typu wątpliwości, tudzież rzadko popełniają błędy. Najczęściej popełniane błędy powinny mieć również odzwierciedlenie w regulaminach wyboru projektów, w których powinny być podawane wskazówki dla wnioskodawców, o czym pamiętać, co uwzględnić, czego nie robić, itp. Rozwiązanie to stosuje WUP w Olsztynie. Jego ograniczeniem jest sygnalizowany fakt, że znaczna część wnioskodawców nie czyta regulaminów.

Problemem w ramach EFRR jest również nieskładanie przez wnioskodawców wszystkich wymaganych dokumentów. Nie jest to błąd, gdyż system wyboru projektów dopuszcza taką możliwość. Brakujące załączniki są dosyłane w ramach uwag zgłaszanych do wniosku o dofinansowanie. Znacznie utrudnia to ocenę wniosków, w szczególności gdy nie zostały załączone takie dokumenty jak studium wykonalności czy też biznes plan. Należy się zastanowić czy takie projekty powinny być rozpatrywane. Czy nie powinny podlegać odrzuceniu.

Jakie były najczęstsze przyczyny odrzucania wniosków o dofinansowanie? Co należy zmienić, aby zniwelować te przyczyny?

Część z popełnianych przez wnioskodawców błędów wpływała na to, że projekty były odrzucane. W szczególności dotyczy to składania projektu, którego cel, zakres bądź też podmiot nie kwalifikuje się do dofinansowania w ramach danego naboru.

Jak wskazano w poprzedniej części raportu⁴⁰ jest to problem, który przede wszystkim wynika z braku szczegółowego zapoznania się z dokumentacją konkursową lub jej niezrozumienia. W regulaminie wyboru projektów zazwyczaj jasno wskazane są wszystkie wymagania, natomiast nie wszyscy zwracają na to uwagę.

Poza tym powodem takiej sytuacji jest też również to, że zdarza się, że wnioskodawcy pracują na innych, wcześniej przygotowanych przez siebie projektach, które modyfikują.

Wnioskodawcy składają wówczas podobne projekty do różnych priorytetów, nie zdając sobie sprawy, że priorytety te charakteryzują się wsparciem innych grup docelowych, inny jest cel interwencji, nie mówiąc już o zakresie. Zdarzają się również wnioski bazujące na projektach z

⁴⁰ Pytanie badawcze *Jakie najczęstsze błędy popełniali wnioskodawcy przy wypełnianiu wniosku o dofinansowanie? Co należy zmienić, aby uniknąć tych błędów?*

innych Programów (w szczególności innych programów regionalnych). Projekty te czasem nie uwzględniają międzyprogramowych różnic w ramach zbliżonych obszarów interwencji albo nie uwzględniają specyfiki sytuacji w województwie.

Często jest też tak, że wnioskodawcy za wszelką cenę chcą dostosować swoje potrzeby inwestycyjne, do tego, na co ewentualnie mogą otrzymać dofinansowanie. Nie zawsze jednak jest to spójne z wymaganiami określonymi w naborze.

Wszystko to powoduje potem, że projekt nie wpisuje się w założenia danego naboru, nie spełnia kryteriów formalnych, zerojedynkowych i musi zostać odrzucony.

Drugi powód odrzucania projektów to po prostu ich słaba jakość.

Słaba jakość projektów, to po prostu niska ich ocena. Generalnie zdarza się, że projekty uzyskują mało punktów, bo nie spełniają wszystkich wymagań konkursowych. We wnioskach brakuje niezbędnych informacji, danych czy też uzasadnień, które dałyby podstawę do przyznania dodatkowych punktów w kryteriach. Obserwowane są liczne niespójności wewnętrzne (między zapisami w tym samym wniosku), jak i zewnętrzne (między zapisami wniosku a np. odpowiednich dokumentów programowych). I nawet wezwanie wnioskodawcy do uzupełnień wniosku nie przynosi spodziewanych skutków.

Oceniający wnioski często spotykali się z sytuacją, w której wnioskodawca przedstawiał nierealne założenia dotyczące wartości wskaźników produktu lub rezultatu. Wnioskodawca, wiedząc, że musi osiągnąć pewne ich wartości, tak aby projekt był ekonomicznie uzasadniony lub otrzymał dodatkową liczbę punktów, określał cele niespójne z rzeczywistością, z założeniami i zakresem projektu i niemożliwe do osiągnięcia. Niespełnienie określonej minimalnej liczby punktów powoduje wówczas odrzucenie wniosku.

Co do proponowanych działań zaradczych, w tym przypadku odniesienie mają również wszystkie działania wskazane w poprzedniej części raportu, w odpowiedzi na pytanie badawcze *Jakie najczęstsze błędy popełniali wnioskodawcy przy wypełnianiu wniosku o dofinansowanie? Co należy zmienić, aby uniknąć tych błędów?*

8. Studia przypadków (Case Study)

W ramach badania analiza studiów przypadku dotyczyła naborów wniosków o dofinansowanie ogłaszanych przez wszystkie instytucje uczestniczące w systemie realizacji FEWiM 2021-2027, tj.:

- Instytucję Zarządzającą FEWiM 2021-2027 – Departament Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie,
- Instytucję Zarządzającą FEWiM 2021-2027 – Departament Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie,
- Instytucję Zarządzającą FEWiM 2021-2027 – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie,
- przez Instytucję Pośredniczącą FEWiM 2021-2027 – Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie,
- Instytucję Pośredniczącą FEWiM 2021-2027 – Warmińsko-Mazurską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie.

Wybór naborów został przeprowadzony z wykorzystaniem następujących kryteriów:

- nabór wniosków został już rozstrzygnięty, tj. projekty zostały już wybrane do dofinansowania,
- nabór wniosków cieszył się dużym zainteresowaniem, tj. w jego wyniku złożona została znaczna liczba wniosków o dofinansowanie,
- czas trwania całego procesu wyboru projektów był najkrótszy,
- w ramach naboru zawarto już umowy o dofinansowanie.

Przeprowadzenie studiów przypadku pozwoliło na zidentyfikowanie szczegółowych rozwiązań, które sprawdziły się w przypadku danej instytucji i można traktować je jako dobre praktyki systemu wyboru projektów.

Tabela 14 – Wyniki analizy studium przypadku naboru ogłaszanego przez Departament Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

Numer Case Study	1
Numer naboru	FEWM.02.08-IZ.00-002/24
Instytucja organizująca nabór	Instytucja Zarządzająca FEWiM 2021-2027 Departament Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
Status naboru	Nabór rozstrzygnięty
Tryb wyboru projektów	Konkurencyjny
Data ogłoszenia	03.02.2024

Data rozpoczęcia	04.03.2024
Data zakończenia	27.03.2024
Data rozstrzygnięcia	18.11.2024
Liczba złożonych wniosków	6
Harmonogram naboru	Zawiera podstawowe informacje o planowanej dacie składania wniosków, trybie wyboru projektów, typach projektów, na które będzie można złożyć projekty, podmiotach, które będą mogły składać wnioski o dofinansowanie oraz alokacji naboru.
Ogłoszenie o naborze – zawarte informacje	Ogłoszenie o naborze wniosków zawiera następujące informacje: – nazwę właściwej instytucji – np. nazwę urzędu wraz z funkcją, którą pełni w systemie realizacji; – przedmiot naboru – typy projektów, które mogą zostać objęte dofinansowaniem; – informację o potencjalnych wnioskodawcach – jakie rodzaje podmiotów są uprawnione do składania wniosków w ramach danego naboru; – termin składania wniosków o dofinansowanie – daty rozpoczęcia i zakończenia naboru; – dane do kontaktu wskazanie osób do kontaktu wraz z formą kontaktu i danymi kontaktowymi. Regulamin wyboru projektów uwzględnia m.in: – kwotę przeznaczoną na dofinansowanie projektów; – maksymalny dopuszczalny poziom dofinansowania projektu lub maksymalną, dopuszczalną kwotę dofinansowania projektu; – kryteria wyboru projektów; – wskazanie sposobu wyboru projektów do dofinansowania oraz jego opis; – właściwy system teleinformatyczny, w którym można złożyć wniosek oraz sposób dostępu do formularza wniosku; – termin składania wniosków; – załączniki do wniosku, o ile wymagane jest ich złożenie, oraz sposób, formę i termin ich przedłożenia; – zakres, w jakim możliwe jest uzupełnianie lub poprawianie wniosków; – sposób komunikacji między wnioskodawcą a właściwą instytucją; – czynności, które powinny zostać dokonane przed zawarciem umowy o dofinansowanie projektu lub podjęciem decyzji o dofinansowaniu projektu oraz termin ich dokonania.
Ogłoszenie o naborze – przejrzystość i zrozumiałość	Ogłoszenie o naborze sformułowane zostało w sposób zunifikowany w stosunku do wszystkich naborów ogłaszanych przez IZ FEWiM 2021-2027 w ramach EFRR. W krótkich rzeczowych informacjach przedstawione zostały wymagania naboru, w sposób przejrzysty i zrozumiały.
Czas naboru	Czas od ogłoszenia do zakończenia naboru wyniósł 54 dni, tj. 14 dni powyżej wymaganego terminu ustawowego. W wyniku realizacji badania stwierdzono, że czas ten jest wystarczający aby wnioskodawca mógł przygotować wniosek o dofinansowanie.

Dokumentacja konkursowa – czytelność, jakość i użyteczność	Dokumentacja konkursowa została sporządzona w sposób bardzo formalny. Zawiera szereg technicznych precyzyjnych sformułowań wynikających wprost z nomenklatury właściwej dla środków unijnych, zawartych w rozporządzeniach, ustawach, bądź też wytycznych. Pomimo to, w ramach badania jej czytelność, jakość i użyteczność została oceniona pozytywnie. Wpływ ma na to powielenie stosowanej dokumentacji w kolejnych perspektywach wdrażania funduszy unijnych w regionie. Dzięki czemu wnioskodawcy są do niej przyzwyczajeni.
Komunikacja z wnioskodawcami	W ogłoszeniu wskazany został kontakt: – do Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich, – do osób merytorycznych związanych z naborem: telefoniczny bez ograniczeń czasowych oraz mailowy.
Czas oceny	Czas oceny, od zakończenia naboru do jego rozstrzygnięcia trwał 235 dni. Jest to wartość o 61 dni dłuższa od średniej długości oceny wniosków o dofinansowanie w naborach konkurencyjnych w ramach EFRR w FEWiM 2021-2027. W ramach oceny nie zidentyfikowano zakłóceń oraz nieplanowanych przedłużeń. Wystąpiła natomiast zmiana orientacyjnego terminu rozstrzygnięcia naboru. Wynikało to z oczekiwania na wejście krajowych przepisów odnośnie pomocy de minimis, tj. rozporządzenia Ministra Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 kwietnia 2024 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów na lata 2021–2027 i rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 lipca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc de minimis (wzór formularza) oraz w związku ze zmianami w zakresie wydawania stanowiska właściwego organu odpowiedzialnego za gospodarkę wodną. Z powyższych powodów KOP rozpoczął prace dopiero od 14.06.2024 r.
System oceny	Ocena wniosku o dofinansowanie wraz z załącznikami przeprowadzana była jednoetapowo. W celu dokonania oceny spełnienia kryteriów powoływana jest KOP. W skład KOP wchodzi pracownicy IZ oraz eksperci. Ocena poszczególnych kryteriów jest dokonywana, zgodnie z zapisami Karty z definicjami kryteriów wyboru projektów, przez: – dwóch pracowników IZ będących członkami KOP zgodnie z zasadą „dwóch par oczu” lub – co najmniej jednego eksperta z dziedzin właściwych do oceny kryteriów, lub – dwóch pracowników IZ będących członkami KOP zgodnie z zasadą „dwóch par oczu” oraz co najmniej jednego eksperta z dziedzin właściwych do oceny kryteriów.
Informacje zwrotne na stronie internetowej	Na stronie internetowej przedstawione zostały następujące informacje: – Lista złożonych wniosków, – Komunikat w sprawie rozpoczęcia prac KOP, – Komunikat w sprawie zmiany terminu rozstrzygnięcia naboru, – Lista ocenionych wniosków o dofinansowanie – wyniki oceny wraz z informacją o projektach wybranych do dofinansowania,

	– Skład KOP.
Kryteria wyboru projektów – spójność z celami Programu	Kryteria wyboru projektów określone dla naboru są spójne z celami działania. W szczególności są to następujące kryteria: – Poprawa stanu jednolitych części wód powierzchniowych, – Liczba wspartych obozowisk i/lub punktów odbioru nieczystości, – Zgodność z zasadą horyzontalną FEWiM – Zielona transformacja – Kompleksowość projektu, – Komplementarność projektu.
Kryteria wyboru projektów – wagi punktowe	Zaproponowane punktacje możliwe do otrzymania w kryteriach wyboru projektów są odpowiednio wyważone z przewagą tych nakierowanych na cele interwencji. Spośród wszystkich punktów możliwych do uzyskania w ramach kryteriów punktowych (17), 9 punktów (tj. 53%) dotyczą spełnienia celów Programu.
Kryteria wyboru projektów – kompletność	W wyniku badania nie zdiagnozowano potrzeby uzupełniania katalogu kryteriów wyboru projektów o dodatkowe kryteria. Katalog kryteriów uwzględnia kwestie zarówno horyzontalne, dotyczące całego Programu, jak i specyficzne dla danego działania lub typu projektu. Zapewnione zostało, aby kryteria wyboru projektów umożliwiały osiągnięcie celów Programu.
Kryteria wyboru projektów – jakość kryteriów	Badanie pokazało, że kryteria wyboru projektów spełniają szereg właściwości. Mianowicie są: – skonstruowane w sposób jasny i zrozumiały, – jednoznaczne i precyzyjne, – poprawne merytorycznie, – mierzalne, – możliwe do zweryfikowania, – obiektywne.
Kryteria wyboru projektów – wybór najlepszych projektów	Kryteria wyboru projektów powodują ocenę zarówno poprawność projektu z zasadami logiki i dokumentacją jak i jakość projektu. Analiza ekspercka pokazała, że kryteria dają możliwość wyboru projektów w wysokim stopniu realizującym cele, a więc wysokiej jakości.

Tabela 15 – Wyniki analizy studium przypadku naboru ogłaszanego przez Departament Europejskiego Funduszu Społecznego

Numer Case Study	2
Numer naboru	FEWM.06.05-IZ.00-001/23
Instytucja organizująca nabór	Instytucja Zarządzająca FEWiM 2021-2027 Departament Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
Status naboru	Nabór rozstrzygnięty
Tryb wyboru projektów	Konkurencyjny
Data ogłoszenia	18.07.2023

Data rozpoczęcia	30.06.2023
Data zakończenia	17.08.2023
Data rozstrzygnięcia	27.02.2024
Liczba złożonych wniosków	197
Harmonogram naboru	Zawiera podstawowe informacje o planowanej dacie składania wniosków, trybie wyboru projektów, typach projektów, na które będzie można złożyć projekty, podmiotach, które będą mogły składać wnioski o dofinansowanie oraz alokacji naboru.
Ogłoszenie o naborze – zawarte informacje	Ogłoszenie o naborze wniosków zawiera następujące informacje: – nazwę właściwej instytucji – np. nazwę urzędu wraz z funkcją, którą pełni w systemie realizacji; – przedmiot naboru – typy projektów, które mogą zostać objęte dofinansowaniem; – informację o potencjalnych wnioskodawcach – jakie rodzaje podmiotów są uprawnione do składania wniosków w ramach danego naboru; – termin składania wniosków o dofinansowanie – daty rozpoczęcia i zakończenia naboru; – dane do kontaktu – wskazanie osób do kontaktu wraz z formą kontaktu i danymi kontaktowymi. Regulamin wyboru projektów uwzględnia m.in: – kwotę przeznaczoną na dofinansowanie projektów; – maksymalny dopuszczalny poziom dofinansowania projektu lub maksymalną, dopuszczalną kwotę dofinansowania projektu; – kryteria wyboru projektów; – wskazanie sposobu wyboru projektów do dofinansowania oraz jego opis; – właściwy system teleinformatyczny, w którym można złożyć wniosek oraz sposób dostępu do formularza wniosku; – termin składania wniosków; – załączniki do wniosku, o ile wymagane jest ich złożenie, oraz sposób, formę i termin ich przedłożenia; – zakres, w jakim możliwe jest uzupełnianie lub poprawianie wniosków; – sposób komunikacji między wnioskodawcą a właściwą instytucją; – czynności, które powinny zostać dokonane przed zawarciem umowy o dofinansowanie projektu lub podjęciem decyzji o dofinansowaniu projektu oraz termin ich dokonania.
Ogłoszenie o naborze – przejrzystość i zrozumiałość	W ramach naboru brakuje ogłoszenia w postaci załącznika. Informacje zostały przedstawione bezpośrednio na stronie internetowej. W krótkich rzeczowych informacjach przedstawione zostały wymagania naboru, w sposób przejrzysty i zrozumiały.
Czas naboru	Czas od ogłoszenia do zakończenia naboru wyniósł 49 dni, tj. 9 dni powyżej wymaganego terminu ustawowego. W wyniku realizacji badania stwierdzono, że czas ten jest wystarczający aby wnioskodawca mógł przygotować wniosek o dofinansowanie.

Dokumentacja konkursowa – czytelność, jakość i użyteczność	Dokumentacja konkursowa została sporządzona w sposób bardzo przystępny dla każdego odbiorcy. Starano się formułować zapisy regulaminu językiem prostym, dostosowując pojęcia związane z funduszami unijnymi do potrzeb odbiorców. W dokumentacji znajdują się wskazane akcenty na co wnioskodawca powinien uważać, jakiego rodzaju informacje są wymagane, itp. Dzięki czemu jej czytelność, jakość i użyteczność została oceniona bardzo wysoko.
Komunikacja z wnioskodawcami	W ogłoszeniu wskazany został kontakt: – do Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich, – do osób merytorycznych związanych z naboru (numer telefonu dostępny tylko dwie godziny dziennie), – związany z problemami technicznymi: telefoniczny dostępny jedynie trzy dni w tygodniu 3 godziny dziennie lub mailowy.
Czas oceny	Czas oceny, od zakończenia naboru do jego rozstrzygnięcia trwał 193 dni. Jest to wartość o 76 dni dłuższa od średniej długości oceny wniosków o dofinansowanie w naborach konkurencyjnych w ramach EFS+ w FEWiM 2021-2027. W ramach oceny nie zidentyfikowano zakłóceń oraz nieplanowanych przedłużeń. Dłuższy okres oceny wynika ze bardzo dużej liczby złożonych wniosków.
System oceny	Oceny spełnienia kryteriów wyboru projektów złożonych w ramach naboru dokonuje niezależnie dwóch wylosowanych członków KOP. W skład KOP wchodzi pracownicy IZ posiadający stosowną wiedzę, umiejętności i doświadczenie lub wymagane uprawnienia w dziedzinie objętej programem, w ramach której jest dokonywany wybór projektów. W skład KOP mogą wchodzić również eksperci, którzy muszą spełniać warunki określone w art. 81 ust. 3 ustawy wdrożeniowej. Etapy oceny: – ocena formalno-merytoryczna, – negocjacje.
Informacje zwrotne na stronie internetowej	Na stronie internetowej przedstawione zostały następujące informacje: – Komunikat w sprawie zbliżającego się zakończenia prac KOP, – Lista wniosków skierowanych do etapu negocjacji – wyniki oceny formalno-merytorycznej – Lista rankingowa wniosków podlegających ocenie - wyniki oceny wraz z informacją o projektach wybranych do dofinansowania, – Skład KOP. Brakuje następujących informacji: – Lista złożonych wniosków, – Komunikat w sprawie rozpoczęcia prac KOP.
Kryteria wyboru projektów – spójność z celami	Kryteria wyboru projektów określone dla naboru są spójne z celami działania. W szczególności są to następujące kryteria: – Zgodność celu projektu z celem szczegółowym wskazanym w SZOP FEWiM 2021-2027 (aktualnym na dzień ogłoszenia naboru) dla

	danego Działania oraz adekwatność doboru i opisu wskaźników, źródeł oraz sposobu ich pomiaru. – Prawdliwość opisu grupy docelowej w kontekście sytuacji problemowej. – Trafność doboru zadań przewidzianych do realizacji w ramach projektu oraz racjonalność harmonogramu. – Projekt zakłada, że co najmniej 20% grupy docelowej podniesie kompetencje cyfrowe. – Projekt zakłada, że co najmniej 20% grupy docelowej rozwinie swoje umiejętności podstawowe w ramach tematów dotyczących postaw proekologicznych. – Projekt zakłada, że co najmniej 50% grupy docelowej stanowią: a) osoby w wieku 50+ i /lub b) osoby z niepełnosprawnościami i /lub c) osoby zamieszkujące powiaty pogranicza. – Projekt zakłada, że co najmniej jedna osoba z personelu bezpośrednio świadczącego wsparcie dla osób dorosłych w zakresie podnoszenia umiejętności podstawowych, weźmie udział w kształceniu i ustawicznym doskonaleniu zawodowym. – Projekt jest komplementarny. – Projekt jest realizowany na obszarach strategicznej interwencji.
Kryteria wyboru projektów – wagi punktowe	Zaproponowane punktacje możliwe do otrzymania w kryteriach wyboru projektów są odpowiednio wyważone z przewagą tych nakierowanych na cele interwencji. Spośród wszystkich punktów możliwych do uzyskania w ramach kryteriów punktowych (150), 94 punkty (tj. 63%) dotyczą spełnienia celów Programu.
Kryteria wyboru projektów – kompletność	W wyniku badania nie zdiagnozowano potrzeby uzupełniania katalogu kryteriów wyboru projektów o dodatkowe kryteria. Katalog kryteriów uwzględnia kwestie zarówno horyzontalne, dotyczące całego Programu, jak i specyficzne dla danego działania lub typu projektu. Zapewnione zostało, aby kryteria wyboru projektów umożliwiały osiągnięcie celów Programu.
Kryteria wyboru projektów – jakość kryteriów	Badanie pokazało, że kryteria wyboru projektów spełniają szereg właściwości. Mianowicie są: – skonstruowane w sposób jasny i zrozumiały, – jednoznaczne i precyzyjne, – poprawne merytorycznie, – mierzalne, – możliwe do zweryfikowania, – obiektywne.
Kryteria wyboru projektów – wybór najlepszych projektów	Kryteria wyboru projektów powodują ocenę zarówno poprawność projektu z zasadami logiki i dokumentacją jak i jakość projektu. Analiza ekspercka pokazała, że kryteria dają możliwość wyboru projektów w wysokim stopniu realizującym cele, a więc wysokiej jakości.

Tabela 16 – Wyniki analizy studium przypadku naboru ogłaszanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

Numer Case Study	3
Numer naboru	FEWM.09.03-IZ.00-001/23
Instytucja organizująca nabór	Instytucja Zarządzająca FEWiM 2021-2027 Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
Status naboru	Nabór rozstrzygnięty
Tryb wyboru projektów	Konkurencyjny
Data ogłoszenia	13.10.2023
Data rozpoczęcia	16.10.2023
Data zakończenia	24.11.2023
Data rozstrzygnięcia	09.07.2024
Liczba złożonych wniosków	122
Harmonogram naboru	Zawiera podstawowe informacje o planowanej dacie składania wniosków, trybie wyboru projektów, typach projektów, na które będzie można złożyć projekty, podmiotach, które będą mogły składać wnioski o dofinansowanie oraz alokacji naboru.
Ogłoszenie o naborze – zawarte informacje	Ogłoszenie o naborze wniosków zawiera następujące informacje: – nazwę właściwej instytucji – np. nazwę urzędu wraz z funkcją, którą pełni w systemie realizacji; – przedmiot naboru – typy projektów, które mogą zostać objęte dofinansowaniem; – informację o potencjalnych wnioskodawcach – jakie rodzaje podmiotów są uprawnione do składania wniosków w ramach danego naboru; – termin składania wniosków o dofinansowanie – daty rozpoczęcia i zakończenia naboru; – dane do kontaktu – wskazanie osób do kontaktu wraz z formą kontaktu i danymi kontaktowymi. Regulamin wyboru projektów uwzględnia m.in: – kwotę przeznaczoną na dofinansowanie projektów; – maksymalny dopuszczalny poziom dofinansowania projektu lub maksymalną, dopuszczalną kwotę dofinansowania projektu; – kryteria wyboru projektów; – wskazanie sposobu wyboru projektów do dofinansowania oraz jego opis; – właściwy system teleinformatyczny, w którym można złożyć wniosek oraz sposób dostępu do formularza wniosku; – termin składania wniosków; – załączniki do wniosku, o ile wymagane jest ich złożenie, oraz sposób, formę i termin ich przedłożenia; – zakres, w jakim możliwe jest uzupełnianie lub poprawianie wniosków;

	– sposób komunikacji między wnioskodawcą a właściwą instytucją; – czynności, które powinny zostać dokonane przed zawarciem umowy o dofinansowanie projektu lub podjęciem decyzji o dofinansowaniu projektu oraz termin ich dokonania.
Ogłoszenie o naborze – przejrzystość i zrozumiałość	W ramach naboru brakuje ogłoszenia w postaci załącznika. Informacje zostały przedstawione bezpośrednio na stronie internetowej. W krótkich rzeczowych informacjach przedstawione zostały wymagania naboru, w sposób przejrzysty i zrozumiały.
Czas naboru	Czas od ogłoszenia do zakończenia naboru wyniósł 43 dni, tj. 3 dni powyżej wymaganego terminu ustawowego. W wyniku realizacji badania stwierdzono, że czas ten jest wystarczający aby wnioskodawca mógł przygotować wniosek o dofinansowanie.
Dokumentacja konkursowa – czytelność, jakość i użyteczność	Dokumentacja konkursowa została sporządzona w sposób bardzo przystępny dla każdego odbiorcy. Starano się formułować zapisy regulaminu językiem prostym, dostosowując pojęcia związane z funduszami unijnymi do potrzeb odbiorców. W dokumentacji znajdują się wskazane akcenty na co wnioskodawca powinien uważać, jakiego rodzaju informacje są wymagane, itp. Dzięki czemu jej czytelność, jakość i użyteczność została oceniona bardzo wysoko.
Komunikacja z wnioskodawcami	W ogłoszeniu wskazany został kontakt: – do Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich, – do osób merytorycznych związanych z naboru (numer telefonu dostępny tylko cztery dni w tygodniu po dwie godziny dziennie), – związany z problemami technicznymi: mailowy.
Czas oceny	Czas oceny, od zakończenia naboru do jego rozstrzygnięcia trwał 227 dni. Jest to wartość o 110 dni dłuższa od średniej długości oceny wniosków o dofinansowanie w naborach konkurencyjnych w ramach EFS+ w FEWiM 2021-2027. W ramach oceny nie zidentyfikowano zakłóceń oraz nieplanowanych przedłużeń. Dłuższy okres oceny wynika ze bardzo dużej liczby złożonych wniosków.
System oceny	Oceny spełnienia kryteriów wyboru projektów złożonych w ramach naboru dokonuje niezależnie dwóch wylosowanych członków KOP. W skład KOP wchodzi pracownicy IZ posiadający stosowną wiedzę, umiejętności i doświadczenie lub wymagane uprawnienia w dziedzinie objętej programem, w ramach której jest dokonywany wybór projektów. W skład KOP mogą wchodzić również eksperci, którzy muszą spełniać warunki określone w art. 81 ust. 3 ustawy wdrożeniowej. Etapy oceny: – ocena formalno-merytoryczna, – negocjacje.
Informacje zwrotne na stronie internetowej	Na stronie internetowej przedstawione zostały następujące informacje: – Komunikat w sprawie wydłużenia terminu oceny formalno-merytorycznej,

	– Lista wniosków skierowanych do etapu negocjacji – wyniki oceny formalno-merytorycznej – Lista rankingowa wniosków podlegających ocenie - wyniki oceny wraz z informacją o projektach wybranych do dofinansowania, – Skład KOP. Brakuje następujących informacji: – Lista złożonych wniosków, – Komunikat w sprawie rozpoczęcia prac KOP.
Kryteria wyboru projektów – spójność z celami	Kryteria wyboru projektów określone dla naboru są spójne z celami działania. W szczególności są to następujące kryteria: – Zgodność celu projektu z celem szczegółowym wskazanym w SZOP FEWiM 2021-2027 (aktualnym na dzień ogłoszenia naboru) dla danego Działania oraz adekwatność doboru i opisu wskaźników, źródeł oraz sposobu ich pomiaru. – Prawdliwość opisu grupy docelowej w kontekście sytuacji problemowej. – Trafność doboru zadań przewidzianych do realizacji w ramach projektu oraz racjonalność harmonogramu. – Projekt jest zgodny z zasadą horyzontalną FEWiM - Zielona transformacja. – Projekt jest komplementarny.
Kryteria wyboru projektów – wagi punktowe	Zaproponowane punktacje możliwe do otrzymania w kryteriach wyboru projektów są odpowiednio wyważone z przewagą tych nakierowanych na cele interwencji. Spośród wszystkich punktów możliwych do uzyskania w ramach kryteriów punktowych (129), 62 punkty (tj. 48%) dotyczą spełnienia celów Programu.
Kryteria wyboru projektów – kompletność	W wyniku badania nie zdiagnozowano potrzeby uzupełniania katalogu kryteriów wyboru projektów o dodatkowe kryteria. Katalog kryteriów uwzględnia kwestie zarówno horyzontalne, dotyczące całego Programu, jak i specyficzne dla danego działania lub typu projektu. Zapewnione zostało, aby kryteria wyboru projektów umożliwiały osiągnięcie celów Programu.
Kryteria wyboru projektów – jakość kryteriów	Badanie pokazało, że kryteria wyboru projektów spełniają szereg właściwości. Mianowicie są: – skonstruowane w sposób jasny i zrozumiały, – jednoznaczne i precyzyjne, – poprawne merytorycznie, – mierzalne, – możliwe do zweryfikowania, – obiektywne.
Kryteria wyboru projektów – wybór najlepszych projektów	Kryteria wyboru projektów powodują ocenę zarówno poprawność projektu z zasadami logiki i dokumentacją jak i jakość projektu. Analiza ekspercka pokazała, że kryteria dają możliwość wyboru projektów w wysokim stopniu realizującym cele, a więc wysokiej jakości.

Tabela 17 – Wyniki analizy studium przypadku naboru ogłaszanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie

Numer Case Study	4
Numer naboru	FEWM.07.08-IP.01-001/24
Instytucja organizująca nabór	Instytucja Pośrednicząca FEWiM 2021-2027 Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie
Status naboru	Nabór rozstrzygnięty
Tryb wyboru projektów	Konkurencyjny
Data ogłoszenia	28.02.2024
Data rozpoczęcia	18.03.2024
Data zakończenia	10.04.2024
Data rozstrzygnięcia	09.09.2024
Liczba złożonych wniosków	49
Harmonogram naboru	Zawiera podstawowe informacje o planowanej dacie składania wniosków, trybie wyboru projektów, typach projektów, na które będzie można złożyć projekty, podmiotach, które będą mogły składać wnioski o dofinansowanie oraz alokacji naboru.
Ogłoszenie o naborze – zawarte informacje	Ogłoszenie o naborze wniosków zawiera następujące informacje: – nazwę właściwej instytucji –nazwę urzędu wraz z funkcją, którą pełni w systemie realizacji; – przedmiot naboru – typy projektów, które mogą zostać objęte dofinansowaniem, w tym katalog form wsparcia w zakresie aktywizacji zawodowej; – informację o potencjalnych wnioskodawcach – jakie rodzaje podmiotów są uprawnione do składania wniosków w ramach danego naboru; – wysokość dostępnej alokacji naboru; – termin składania wniosków o dofinansowanie – daty rozpoczęcia i zakończenia naboru; – dane do kontaktu – wskazanie osób do kontaktu wraz z formą kontaktu i danymi kontaktowymi. Regulamin wyboru projektów uwzględnia m.in: – kwotę przeznaczoną na dofinansowanie projektów; – maksymalny dopuszczalny poziom dofinansowania projektu; – szczegółowy opis możliwych do realizacji form wsparcia, uwzględniający specyfikę działania; – kryteria wyboru projektów; – wskazanie sposobu wyboru projektów do dofinansowania oraz jego opis; – właściwy system teleinformatyczny, w którym można złożyć wniosek oraz sposób dostępu do formularza wniosku; – termin składania wniosków; – ;

	– zakres, w jakim możliwe jest uzupełnianie lub poprawianie wniosków; – sposób komunikacji między wnioskodawcą a właściwą instytucją; – przykłady dobrych praktyk realizacji wsparcia, w tym rekrutacji uczestników, sposobów zapewnienia tłumaczenia, itp. – czynności, które powinny zostać dokonane przed zawarciem umowy o dofinansowanie projektu lub podjęciem decyzji o dofinansowaniu projektu oraz termin ich dokonania.
Ogłoszenie o naborze – przejrzystość i zrozumiałość	Ogłoszenie o naborze sformułowane zostało w sposób zunifikowany w stosunku do wszystkich naborów ogłaszanych przez IP FEWiM 2021-2027 (WUP w Olsztynie). Ogłoszenie sformułowane zostało prostym językiem, przystępnym dla każdego odbiorcy. Dlatego jego przejrzystość i zrozumiałość oceniana jest wysoko.
Czas naboru	Czas od ogłoszenia do zakończenia naboru wyniósł 43 dni, tj. 3 dni powyżej wymaganego terminu ustawowego. W wyniku realizacji badania stwierdzono, że czas ten jest wystarczający aby wnioskodawca mógł przygotować wniosek o dofinansowanie.
Dokumentacja konkursowa – czytelność, jakość i użyteczność	Dokumentacja konkursowa została sporządzona w sposób bardzo przystępny dla każdego odbiorcy. Starano się formułować zapisy regulaminu językiem prostym, dostosowując pojęcia związane z funduszami unijnymi do potrzeb odbiorców. W dokumentacji znajdują się wskazane akcenty na co wnioskodawca powinien uważać, jakiego rodzaju informacje są wymagane, itp. Dzięki czemu jej czytelność, jakość i użyteczność została oceniona bardzo wysoko.
Komunikacja z wnioskodawcami	W ogłoszeniu wskazany został kontakt: – do Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich, – do osoby merytorycznej związanej z naborem (numer telefonu oraz mail dostępny codziennie po 6 godzin dziennie).
Czas oceny	Czas oceny, od zakończenia naboru do jego rozstrzygnięcia trwał 151 dni. Jest to wartość o 34 dni dłuższa od średniej długości oceny wniosków o dofinansowanie w naborach konkurencyjnych w ramach EFS+ w FEWiM 2021-2027. W ramach oceny nie zidentyfikowano zakłóceń oraz nieplanowanych przedłużeń. Dłuższy okres oceny wynika ze znacznej liczby złożonych wniosków oraz fakt, iż w tym samym czasie oceniane były w WUP w Olsztynie projekty złożone w odpowiedzi na dwa równoległe nabory (w Działaniu 7.8 oraz w Działaniu 7.2 – ponad 150 wniosków), co przy potencjale organizacyjny jakim dysponuje WUP w Olsztynie wymusiło konieczność wydłużenia procesu oceny.
System oceny	Oceny spełnienia kryteriów wyboru projektów złożonych w ramach naboru dokonuje niezależnie dwóch wylosowanych członków KOP. Co do zasady są to pracownicy WUP w Olsztynie, w uzasadnionych przypadkach do oceny powołani są eksperci. Etapy oceny: – ocena formalna,

	– ocena merytoryczna, – negocjacje.
Informacje zwrotne na stronie internetowej	Na stronie internetowej przedstawione zostały następujące informacje: – Komunikat dotyczący zmiany w regulaminie – zwiększenia kwoty dofinansowania, – Komunikat dotyczący indywidualnych konsultacji w sprawie naboru, – Zbiór pytań i odpowiedzi, – Lista wniosków skierowanych do oceny merytorycznej – wyniki oceny formalnej, – Komunikat w sprawie wydłużenia oceny merytorycznej, – Lista wniosków skierowanych do etapu negocjacji – wyniki oceny merytorycznej, – Lista projektów ocenionych negatywnie, – Lista projektów wybranych do dofinansowania, – Skład KOP. Brakuje następujących informacji (nie są to jednak informacje wymagane, a jedynie wskazanie dobrych praktyk, które można stosować): – Lista złożonych wniosków, – Komunikat w sprawie rozpoczęcia prac KOP.
Kryteria wyboru projektów – spójność z celami	Kryteria wyboru projektów określone dla naboru są spójne z celami działania. W szczególności są to następujące kryteria: – Zgodność celu projektu z celem szczegółowym wskazanym w SZOP FEWiM 2021-2027 (aktualnym na dzień ogłoszenia naboru) dla danego Działania oraz adekwatność doboru i opisu wskaźników, źródeł oraz sposobu ich pomiaru. – Prawdopodobieństwo opisu grupy docelowej w kontekście sytuacji problemowej. – Trafność doboru zadań przewidzianych do realizacji w ramach projektu oraz racjonalność harmonogramu. – Projekt jest zgodny z zasadą horyzontalną FEWiM - Zielona transformacja. – Projekt jest zgodny z zasadą horyzontalną FEWiM - Gospodarcza transformacja. Inteligentne specjalizacje – Projekt jest komplementarny.
Kryteria wyboru projektów – wagi punktowe	Zaproponowane punktacje możliwe do otrzymania w kryteriach wyboru projektów są odpowiednio wyważone z przewagą tych nakierowanych na cele interwencji. Spośród wszystkich punktów możliwych do uzyskania w ramach kryteriów punktowych (140), 76 punktów (tj. 54%) dotyczą spełnienia celów Programu.
Kryteria wyboru projektów – kompletność	W wyniku badania nie zdiagnozowano potrzeby uzupełniania katalogu kryteriów wyboru projektów o dodatkowe kryteria. Katalog kryteriów uwzględnia kwestie zarówno horyzontalne, dotyczące całego Programu, jak i specyficzne dla danego działania lub typu projektu. Zapewnione zostało, aby kryteria wyboru projektów umożliwiały osiągnięcie celów Programu.

Kryteria wyboru projektów – jakość kryteriów	Badanie pokazało, że kryteria wyboru projektów spełniają szereg właściwości. Mianowicie są: – skonstruowane w sposób jasny i zrozumiały, – jednoznaczne i precyzyjne, – poprawne merytorycznie, – mierzalne, – możliwe do zweryfikowania, – obiektywne.
Kryteria wyboru projektów – wybór najlepszych projektów	Kryteria wyboru projektów powodują ocenę zarówno poprawności projektu z zasadami logiki i dokumentacją jak i jakości projektu. Analiza ekspercka pokazała, że kryteria dają możliwość wyboru projektów w wysokim stopniu realizującym cele, a więc wysokiej jakości.

Tabela 18 – Wyniki analizy studium przypadku naboru ogłaszanego przez Warmińsko-Mazurską Agencję Rozwoju Regionalnego

Numer Case Study	5
Numer naboru	FEWM.01.12-IP.02-001/24
Instytucja organizująca nabór	Instytucja Pośrednicząca FEWiM 2021-2027 Warmińsko-Mazurska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie
Status naboru	Nabór rozstrzygnięty
Tryb wyboru projektów	Konkurencyjny
Data ogłoszenia	11.06.2024
Data rozpoczęcia	25.06.2024
Data zakończenia	23.07.2024
Data rozstrzygnięcia	18.12.2024
Liczba złożonych wniosków	84
Harmonogram naboru	Zawiera podstawowe informacje o planowanej dacie składania wniosków, trybie wyboru projektów, typach projektów, na które będzie można złożyć projekty, podmiotach, które będą mogły składać wnioski o dofinansowanie oraz alokacji naboru.
Ogłoszenie o naborze – zawarte informacje	Ogłoszenie o naborze wniosków zawiera następujące informacje: – nazwę właściwej instytucji – np. nazwę urzędu wraz z funkcją, którą pełni w systemie realizacji; – przedmiot naboru – typy projektów, które mogą zostać objęte dofinansowaniem; – informację o potencjalnych wnioskodawcach – jakie rodzaje podmiotów są uprawnione do składania wniosków w ramach danego naboru; – termin składania wniosków o dofinansowanie – daty rozpoczęcia i zakończenia naboru; – dane do kontaktu – wskazanie osób do kontaktu wraz z formą kontaktu i danymi kontaktowymi.

	Regulamin wyboru projektów uwzględnia m.in: – kwotę przeznaczoną na dofinansowanie projektów; – maksymalny dopuszczalny poziom dofinansowania projektu lub maksymalną, dopuszczalną kwotę dofinansowania projektu; – kryteria wyboru projektów; – wskazanie sposobu wyboru projektów do dofinansowania oraz jego opis; – właściwy system teleinformatyczny, w którym można złożyć wniosek oraz sposób dostępu do formularza wniosku; – termin składania wniosków; – załączniki do wniosku, o ile wymagane jest ich złożenie, oraz sposób, formę i termin ich przedłożenia; – zakres, w jakim możliwe jest uzupełnianie lub poprawianie wniosków; – sposób komunikacji między wnioskodawcą a właściwą instytucją; – czynności, które powinny zostać dokonane przed zawarciem umowy o dofinansowanie projektu lub podjęciem decyzji o dofinansowaniu projektu oraz termin ich dokonania.
Ogłoszenie o naborze – przejrzystość i zrozumiałość	Ogłoszenie o naborze sformułowane zostało w sposób zunifikowany w stosunku do wszystkich naborów ogłaszanych przez IP FEWiM 2021-2027 (WMARR S.A.) – analogicznie do ogłoszeń IZ FEWiM 2021-2027 w ramach EFRR. W krótkich rzeczowych informacjach przedstawione zostały wymagania naboru, w sposób przejrzysty i zrozumiały.
Czas naboru	Czas od ogłoszenia do zakończenia naboru wyniósł 43 dni, tj. 3 dni powyżej wymaganego terminu ustawowego. W wyniku realizacji badania stwierdzono, że czas ten jest wystarczający aby wnioskodawca mógł przygotować wniosek o dofinansowanie.
Dokumentacja konkursowa – czytelność, jakość i użyteczność	Dokumentacja konkursowa została sporządzona w sposób bardzo formalny. Zawiera szereg technicznych precyzyjnych sformułowań wynikających wprost z nomenklatury właściwej dla środków unijnych, zawartych w rozporządzeniach, ustawach, bądź też wytycznych. Pomimo to, w ramach badania jej czytelność, jakość i użyteczność została oceniona pozytywnie. Wpływ ma na to powielenie stosowanej dokumentacji w kolejnych perspektywach wdrażania funduszy unijnych w regionie. Dzięki czemu wnioskodawcy są do niej przyzwyczajeni.
Komunikacja z wnioskodawcami	W ogłoszeniu wskazany został kontakt: – do Punktu Informacyjnego Funduszy Europejskich, – do osób merytorycznych związanych z naboru (numer telefonu oraz mail bez ograniczeń czasowych).
Czas oceny	Czas oceny, od zakończenia naboru do jego rozstrzygnięcia trwał 147 dni. Jest to wartość równa średniej długości oceny wniosków o dofinansowanie w naborach konkurencyjnych w ramach EFRR w FEWiM 2021-2027. W ramach oceny nie zidentyfikowano zakłóceń oraz nieplanowanych przedłużeń.

Sposób oceny	Ocena wniosku o dofinansowanie wraz z załącznikami przeprowadzana była jednoetapowo. W celu dokonania oceny spełnienia kryteriów powoływana jest KOP. W skład KOP wchodzi pracownicy IP oraz eksperci. Ocena poszczególnych kryteriów jest dokonywana, zgodnie z zapisami Karty z definicjami kryteriów wyboru projektów, przez: – co najmniej jednego pracownika IP będącego członkiem KOP lub – co najmniej jednego eksperta z dziedzin właściwych do oceny kryteriów, lub – co najmniej jednego pracownika IP będącego członkiem KOP oraz co najmniej jednego eksperta z dziedzin właściwych do oceny kryteriów.
Informacje zwrotne na stronie internetowej	Na stronie internetowej przedstawione zostały następujące informacje: – Lista złożonych wniosków, – Komunikat w sprawie rozpoczęcia prac KOP, – Komunikat w sprawie zmiany terminu rozstrzygnięcia naboru, – Lista ocenionych wniosków o dofinansowanie – wyniki oceny wraz z informacją o projektach wybranych do dofinansowania, – Skład KOP.
Kryteria wyboru projektów – spójność z celami	Kryteria wyboru projektów określone dla naboru są spójne z celami działania. W szczególności są to następujące kryteria: – Projekt obejmuje automatyzację i/lub robotyzację procesów w przedsiębiorstwie – Podniesienie jakości i dostępności świadczonych e-usług (jeśli dotyczy) – Projekty muszą uwzględniać zasady uniwersalnego projektowania i stosowania w produktach projektu standardu dostępności cyfrowej WCAG 2.1. na poziomie AA – Wsparte przedsiębiorstwa zobowiązane będą do tworzenia i świadczenia usług elektronicznych spełniających standardy dostępności zgodnie z dyrektywami (UE) 2019/882 w sprawie wymogów dostępności produktów i usług i (UE) 2016/2102 w sprawie dostępności stron internetowych i mobilnych aplikacji organów sektora publicznego (jeśli dotyczy) – Liczba procesów w przedsiębiorstwie objętych automatyzacją i/lub robotyzacją – Zgodność z zasadą horyzontalną FEWiM – Gospodarcza transformacja Inteligentne specjalizacje – Rodzaj procesów objętych projektem – Cyberbezpieczeństwo, – Wpływ na internacjonalizację przedsiębiorstwa – Zgodność z zasadą horyzontalną FEWiM – Zielona transformacja – Komplementarność projektu – Obszary strategicznej interwencji
Kryteria wyboru projektów – wagi punktowe	Zaproponowane punktacje możliwe do otrzymania w kryteriach wyboru projektów są odpowiednio wyważone z przewagą tych nakierowanych na cele interwencji.

	Spośród wszystkich punktów możliwych do uzyskania w ramach kryteriów punktowych (48), 35 punktów (tj. 73%) dotyczą spełnienia celów Programu.
Kryteria wyboru projektów – kompletność	W wyniku badania nie zdiagnozowano potrzeby uzupełniania katalogu kryteriów wyboru projektów o dodatkowe kryteria. Katalog kryteriów uwzględnia kwestie zarówno horyzontalne, dotyczące całego Programu, jak i specyficzne dla danego działania lub typu projektu. Zapewnione zostało, aby kryteria wyboru projektów umożliwiały osiągnięcie celów Programu.
Kryteria wyboru projektów – jakość kryteriów	Badanie pokazało, że kryteria wyboru projektów spełniają szereg właściwości. Mianowicie są: – skonstruowane w sposób jasny i zrozumiały, – jednoznaczne i precyzyjne, – poprawne merytorycznie, – mierzalne, – możliwe do zweryfikowania, – obiektywne.
Kryteria wyboru projektów – wybór najlepszych projektów	Kryteria wyboru projektów powodują ocenę zarówno poprawność projektu z zasadami logiki i dokumentacją jak i jakość projektu. Analiza ekspercka pokazała, że kryteria dają możliwość wyboru projektów w wysokim stopniu realizującym cele, a więc wysokiej jakości.

9. Analiza SWOT

W ramach analizy SWOT zidentyfikowane zostały mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia systemu wyboru projektów FEWiM 2021-2027, z uwzględnieniem czynników zewnętrznych niezależnych od Instytucji Zarządzającej FEWiM 2021-2027. Przedstawione zostały w poniższej tabeli.

Tabela 19 – Wyniki analizy SWOT systemu wyboru projektów w ramach FEWiM 2021-2027

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
1. Zgodność systemu wyboru projektów z wymaganiami określonymi w rozporządzeniach unijnych, ustawach oraz wytycznych. 2. Czytelność strony internetowej FEWiM 2021-2027. 3. Niewielki poziom trudności w przygotowaniu i złożeniu wniosku o dofinansowanie. 4. Priorytetowe i niezwłoczne publikowanie na stronie internetowej kluczowych informacji o prowadzonym naborze. 5. Proces planowania naborów optymalny dla rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego. 6. Poziom czytelności dokumentacji konkursowej. 7. Doświadczenie osób oceniających projekty w ramach prac KOP. 8. Spójność kryteriów wyboru projektów z dokumentami nadrzędnymi. 9. Kryteria wyboru projektów pozwalające odpowiednio ukierunkować planowaną interwencję	1. Ograniczenia czasowe w możliwości komunikacji wnioskodawców z instytucjami ogłaszającymi nabór. 2. Dysproporcje w poziomie wynagrodzeń pracowników merytorycznie oceniających wnioski o dofinansowanie. 3. Brak wyodrębnienia alokacji naboru z przeznaczeniem na dofinansowanie projektów po procedurze odwoławczej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Aktywność Komitetu Monitorującego FEWiM 2021-2027 w wypracowaniu optymalnego kształtu kryteriów wyboru projektów. 2. Ograniczenie do niezbędnego minimum stosowania kryterium efektywności kosztowej.	1. Różne interpretacje wymagań określonych w dokumentacji konkursowej przez ekspertów oceniających wnioski. 2. Późne rozpoczęcie wdrażania FEWiM 2021-2027, który może spowodować brak w realizacji celów wynikających z zasady

3. Kryteria dają możliwość wyboru projektów w wysokim stopniu realizującym cele Programu, a więc wysokiej jakości. 4. Wykorzystanie systemów informatycznych w procesie oceny wniosków o dofinansowanie 5. Szkolenia dla ekspertów oceniających wnioski	n+3/n+2 oraz celów pośrednich ram wykonania. 3. Krótki czas pozostały na wdrożenie FEWiM 2021-2027, który powodował będzie znaczne spiętrzenie realizowanych zadań związanych z naborem i oceną wniosków. 4. Ograniczenia systemów informatycznych do obsługi wniosków aplikacyjnych: WOD 2021 oraz SOWA EFS. 5. Dostępność ekspertów zewnętrznych do oceny wniosków w ramach FEWiM 2021-2027 6. Konieczność opiniowania kryteriów wyboru projektów w obszarze zdrowia z Komitetem Sterującym do spraw koordynacji wsparcia w sektorze zdrowia.
---	--

10. Wnioski i rekomendacje z badania

W ramach oceny funkcjonowania przyjętego systemu wyboru projektów FEWiM 2021-2027, w tym kryteriów wyboru projektów, sformułowano szereg wniosków, które skłoniły Wykonawcę do wskazania rekomendowanych działań. Działania te mają na celu zwiększenie skuteczności oraz efektywności systemu realizacji Programu.

Zarówno wnioski jak i proponowane rekomendacje przedstawione zostały w poniższej Tabeli wdrażania rekomendacji. Obejmuje ona:

- Wniosek – odniesienie do konkretnej części raportu stanowiącej uzasadnienie sformułowania danej rekomendacji
- Rekomendacja – sformułowana możliwie konkretnie i szczegółowo. W jasny sposób wskazuje co należy zmienić, aby osiągnąć pożądany efekt.
- Adresat rekomendacji – do każdej rekomendacji określono adresata do poziomu umożliwiającego poprawną jego identyfikację.
- Sposób wdrożenia – opis w jaki sposób należy wdrożyć rekomendację. Szczegółowo wskazywać jakie działania należy podjąć.
- Termin wdrożenia – w formie daty dziennej. W przypadku rekomendacji przewidzianych do wdrożenia w kolejnej perspektywie finansowej, zamiast daty dziennej wskazano kategorię „przyszła perspektywa finansowa”.
- Klasa rekomendacji – każdej rekomendacji przyznano jedną z następujących klas: rekomendacja horyzontalna, rekomendacja programowa. W ramach klasy rekomendacji programowych wyróżnia się podklasy:
 - i. rekomendacja operacyjna – dotyczy bieżących, drobnych usprawnień procesu wdrażania programu,
 - ii. rekomendacja strategiczna – dotyczy kluczowych zmian programu, takich jak cele, priorytety, zakres działań programu, katalog wspieranych typów projektów, grupy docelowe itp.
- Obszar tematyczny – przyporządkowany zgodnie z obszarami tematycznymi wskazanymi przez Krajową Jednostkę Ewaluacji (KJE) dla Bazy Badań Ewaluacyjnych (BBE): polityki horyzontalne, system realizacji polityki spójności, informacja i promocja, postęp rzeczowy wdrażania, zróżnicowania terytorialne/efekty przestrzenne, rewitalizacja, przedsiębiorczość, innowacyjność oraz badania i rozwój, transformacja cyfrowa, energetyka, środowisko, transformacja społeczno-gospodarcza w kierunku gospodarki neutralnej klimatycznie, transport, edukacja, kultura, turystyka i rekreacja, zdrowie, rynek pracy, włączenie społeczne, sprawność administracji

1. **Rekomendacje horyzontalne** – rekomendacje, których adresatem są instytucje funkcjonujące na poziomie koordynacji całego systemu realizacji polityki spójności

Tabela 20 – Tabela wdrażania rekomendacji horyzontalnych

Lp.	Treść wniosku (strona w raporcie)	Treść rekomendacji (strona w raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia	Klasa rekomendacji (rekomendacja horyzontalna)	Obszar tematyczny
1.	Funkcjonowanie systemu WOD 2021 oceniano bardzo wysoko, podczas gdy aplikacja SOWA EFS oceniano nieznacznie mniej pozytywnie. Utrudnieniem w obu systemach jest jednak ograniczona liczba znaków, która można wpisywać z pola wniosku, co jest niewystarczające do przedstawienia wszystkich	Zmiana systemu WOD 2021 oraz SOWA EFS w zakresie limitów znaków. Mianowicie ustalenie limitu znaku na poziomie całego wniosku, bądź też zwiększenie limitu znaków poszczególnych pól. (strona w raporcie: 64-68)	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej	Dobrym rozwiązaniem byłoby ustalenie limitu znaku (w tej samej wysokości co aktualnie) na poziomie całego wniosku (zsumowane wartości z poszczególnych pól), a nie dla poszczególnych pól. Wówczas wnioskodawca jak miałby potrzebę bardziej szczegółowego opisu w danym polu, kosztem oczywiście innego, to miałby taką możliwość. Bądź też zwiększenie np. o 25% limitu znaków poszczególnych pól.	31.12.2025	Horyzontalna	System realizacji polityki spójności
2.		Budżet projektu jest elementem wniosku, rodzącym problemy u wnioskodawców. Jest on tak skonstruowany, że wprowadzenie pojedynczej danej do systemu wymaga kilku	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej	Wypracowanie wzoru budżetu w pliku zewnętrznym, np. MS Excel. Wprowadzenie możliwości w WOD 2021 importowania budżetu z pliku zewnętrznego, np. MS Excel.	31.12.2025	Horyzontalna	System realizacji polityki spójności

Lp.	Treść wniosku (strona w raporcie)	Treść rekomendacji (strona w raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia	Klasa rekomendacji (rekomendacja horyzontalna)	Obszar tematyczny
	niezbędnych informacji. Możliwości w zakresie usprawnień systemów informatycznych wskazywane zostały również w zakresie budżetu projektu, załączników do wniosku o dofinansowanie, usprawnień w ocenie wniosków, itp.	czynności i zajmuje sporo czasu. W przypadku projektów wielomilionowych z kilkunastoma czy kilkudziesięcioma zadaniami wprowadzenie budżetu do systemu jest bardzo czasochłonne i uciążliwe. Warto pomyśleć nad możliwością importowania w WOD 2021 budżetu z pliku zewnętrznego, np. MS Excel. (strona w raporcie: 64-68)					
3.	(strona w raporcie: 64-68)	Zniesienie w systemie WOD 2021 limitu liczby plików załączanych do wniosku. Głównie dotyczy to dużych projektów infrastrukturalnych, których dokumentacje	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej	Zniesienie w systemie WOD 2021 limitu liczby plików załączanych do wniosku. Głównie dotyczy to dużych projektów infrastrukturalnych, których dokumentacje projektowe są bardzo obszerne.	31.12.2025	Horyzontalna	System realizacji polityki spójności

Lp.	Treść wniosku (strona w raporcie)	Treść rekomendacji (strona w raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia	Klasa rekomendacji (rekomendacja horyzontalna)	Obszar tematyczny
		projektowe są bardzo obszerne. (strona w raporcie: 64-68)					
4.		Szersze wykorzystywanie systemu informatycznego WOD 2021 do oceny wniosków o dofinansowanie. (strona w raporcie: 64-68)	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej	Do tej pory oceny eksperci dokonują w plikach Excel. Oceniony projekt w karcie oceny projektu po jej zatwierdzeniu przez instytucję ogłaszającą nabór, jest podpisywany cyfrowo przez eksperta i dołączany do systemu. Pewnym uproszczeniem byłoby jakby ta procedura oceny odbywała się bezpośrednio w systemie WOD 2021. Warto zatem stworzyć taką możliwość poprzez np. odpowiednią wtyczkę. Warto również wprowadzić możliwość generowania raportu z oceny projektów, co ułatwi proces podsumowania oceny projektów.	31.12.2025	Horyzontalna	System realizacji polityki spójności
5.	W ramach kryterium Projekt partnerski, oceniane jest czy Partnerem wiodącym w projekcie	W przypadku Stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego wprowadzenie możliwości spełnienia kryterium <i>Projekt partnerski</i> , bazując na potencjale	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej	Wprowadzenie rozwiązania, które dla Stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego dopuszcza możliwość spełnienia tego kryterium bazując na potencjale ekonomicznym poszczególnych realizatorów projektu.	31.12.2025	Horyzontalna	System realizacji polityki spójności

Lp.	Treść wniosku (strona w raporcie)	Treść rekomendacji (strona w raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia	Klasa rekomendacji (rekomendacja horyzontalna)	Obszar tematyczny
	partnerskim jest podmiot o potencjale ekonomicznym zapewniającym prawidłową realizację projektu.. Rodzi to spore problemy w realizacji projektów Stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego. Bazują oni na potencjale swoich członków i co do zasady nie posiadają wymaganego potencjału ekonomicznego. W tego typu projektów gro wydatków	ekonomicznym poszczególnych realizatorów projektu. (strona w raporcie: 127-131)					

Lp.	Treść wniosku (strona w raporcie)	Treść rekomendacji (strona w raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia	Klasa rekomendacji (rekomendacja horyzontalna)	Obszar tematyczny
	ponoszą realizatorzy inwestycji, a więc poszczególne samorządy, a nie ich Stowarzyszenie. (strona w raporcie: 127-131)						
6.	Kryteria wyboru projektów w obszarze zdrowia, aby mogły zostać poddane pod zatwierdzenie KM FEWiM 2021-2027 muszą najpierw zostać zaopiniowane przez Komitet Sterujący do spraw koordynacji wsparcia w sektorze zdrowia. Jest to bardzo	Rezygnacja z konieczności opiniowania kryteriów w obszarze zdrowia na forum Komitetu Sterującego do spraw koordynacji wsparcia w sektorze zdrowia. Uczestniczenie w procesie przyjmowania kryteriów w obszarze zdrowia na forum Komitetów Monitorujących Programy. W przypadku pozostawienia takiej konieczności, niezbędne	Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej	Zmiana ustawy wdrożeniowej w zakresie rezygnacji z konieczności opiniowania kryteriów w obszarze zdrowia na forum Komitetu Sterującego do spraw koordynacji wsparcia w sektorze zdrowia Opiniowanie kryteriów wyboru projektów w obszarze zdrowia, przez przedstawiciela Komitetu Sterującego do spraw koordynacji wsparcia w sektorze zdrowia, na forum Komitetów Monitorujących poszczególne programy.	31.12.2025	Horyzontalna	System realizacji polityki spójności

Lp.	Treść wniosku (strona w raporcie)	Treść rekomendacji (strona w raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia	Klasa rekomendacji (rekomendacja horyzontalna)	Obszar tematyczny
	czasochłonne i znacznie wydłuża cały proces procedowania nad kryteriami. Rodzi wątpliwości, gdyż KM FEWIM 2021-2027 jest jedynym organem umocowanym prawnie do zatwierdzenia kryteriów wyboru projektów, z drugiej strony nie może zatwierdzić kryteriów, które nie zostały pozytywnie zaopiniowane przez Komitet Sterujący. Komitet Sterujący poprzez posiadanie swoich przedstawicieli w Komitetach	jest ` sprawne procedowanie przez Komitet Sterujący poszczególnych kryteriów wyboru projektów, tak aby nie wstrzymywać realizacji programów regionalnych. (strona w raporcie: 146-147)					

Lp.	Treść wniosku (strona w raporcie)	Treść rekomendacji (strona w raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia	Klasa rekomendacji (rekomendacja horyzontalna)	Obszar tematyczny
	Monitorujących mógłby uczestniczyć w procesie przyjmowania kryteriów i mieć na nie wpływ. Takie podejście umożliwiłoby sprawniejsze wdrożenie obszaru zdrowia. (strona w raporcie: 146-147)						

2. **Rekomendacje programowe** – dotyczące aktualnie realizowanego programu lub programu będącego jego kontynuacją. Jeśli rekomendacja dotyczy kwestii programowych dla więcej niż jednego programu, należy utworzyć odrębne rekomendacje programowe dla każdego programu

Tabela 21 – Tabela wdrażania rekomendacji programowych

Lp.	Treść wniosku (strona w raporcie)	Treść rekomendacji (strona w raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia	Klasa rekomendacji	Obszar tematyczny
1.	Zakres dokumentów niezbędnych do złożenia razem z wnioskiem o dofinansowanie projektu jest dostosowany zarówno do specyfiki projektów jak i przyjętych zasad wydatkowania środków i kryteriów oceny projektów. Ograniczenie wymaganej dokumentacji jest niemożliwe w obowiązujących uwarunkowaniach funduszy unijnych w Polsce. Możliwe są jednak pewne usprawnienia w tym zakresie. (strona w raporcie: 39-42)	W celu potwierdzenia odprowadzania podatków na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, wymagany jest dokument wystawiony przez właściwy organ potwierdzający informacje o odprowadzanych podatkach. Ponieważ celem jest weryfikacja, czy wnioskodawca odprowadza podatki na terenie województwa, wobec czego powinny być dopuszczone wszystkie możliwości wykazania tego, np. przedstawienie deklaracji podatkowej wraz z Urzędowym Potwierdzeniem Odbioru. (strona w raporcie: 39-42)	IZ FEWiM 2021-2027 (DEFRR, DEFS, ROPS) IP FEWiM 2021-2027 (WUP w Olsztynie) IP FEWiM 2021-2027 (WMARR S.A.)	Uwzględnienie lub kontynuowanie możliwości przedłożenia wszystkich możliwych sposobów wykazania odprowadzania podatków na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, np. przedstawienia deklaracji podatkowej wraz z Urzędowym Potwierdzeniem Odbioru oraz potwierdzeniem dokonania wpłaty na rzecz właściwych urzędów .	31.12.2025	Programowa operacyjna	System realizacji polityki spójności
2.	Pomimo wysokiej oceny funkcjonowania systemów informatycznych pozostały kwestie, które nadal stanowią utrudnienie.	Wykorzystywanie funkcjonalności systemu informatycznego SOWA EFS do oceny wniosków o dofinansowanie. (strona w raporcie: 64-68)	IZ FEWiM 2021-2027 (DPR)	Do tej pory oceny eksperci dokonują w plikach Excel. Oceniony projekt w karcie oceny projektu po jej zatwierdzeniu przez instytucję ogłaszającą nabór, jest podpisywany cyfrowo przez eksperta i dołączany do	31.12.2025	Programowa operacyjna	System realizacji polityki spójności

Lp.	Treść wniosku (strona w raporcie)	Treść rekomendacji (strona w raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia	Klasa rekomendacji	Obszar tematyczny
	Możliwości w zakresie usprawnień systemów informatycznych wskazywane zostały w zakresie budżetu projektu, załączników do wniosku o dofinansowanie, usprawnień w ocenie wniosków, itp. (strona w raporcie: 64-68)			systemu SOWA EFS. Uproszczeniem byłoby jakby ta procedura oceny odbywała się bezpośrednio w systemie. Pewne funkcjonalności w zakresie możliwości wykorzystania SOWA EFS do oceny wniosków o dofinansowanie są już dostępne w postaci modułu oceny projektów, Wobec czego niezbędne jest dopuszczenie jego stosowania w ramach FEWiM 2021-2027.			
3.	Przyjęte kanały komunikacji są wystarczające do tego, żeby wnioskodawca czy beneficjent mógł się skontaktować z daną instytucją i pozyskać niezbędne informacje. Nisko została oceniona jednak jakość komunikacji z instytucjami ogłaszającymi nabór. Zdarzają się praktyki, że niektóre biura / wydziały uwzględniają dostępność dla wnioskodawców osób	Uelastycznienie kontaktów z osobami merytorycznymi w zakresie ogłoszonego naboru wniosków i zwiększenie ich dostępności. (strona w raporcie: 51-53)	IZ FEWiM 2021-2027 (DEFS, ROPS)	Rezygnacja z praktyk mocno ograniczających potencjalnym wnioskodawcom bieżący kontakt z osobami merytorycznymi w ramach danego naboru jedynie do określonych dni tygodnia i określonych godzin. Wnioskodawca powinien mieć możliwość kontaktu z instytucją każdego dnia roboczego co najmniej przez 6 godzin dziennie. Rekomendacja dotyczy tylko komórek organizacyjnych, które takie praktyki stosują.	31.12.2025	Programowa operacyjna	System realizacji polityki spójności

Lp.	Treść wniosku (strona w raporcie)	Treść rekomendacji (strona w raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia	Klasa rekomendacji	Obszar tematyczny
4.	merytorycznych, ale jedynie w określone dni i określone godziny. Uelastycznienie kontaktów i zwiększenie dostępności jest najczęściej wskazującą potrzebą wnioskodawców oraz beneficjentów. Jest to o tyle istotne, że czas na złożenie wniosku o dofinansowanie jest ograniczony i wnioskodawca powinien jak najszybciej wyjaśniać swoje wątpliwości. Zdarzają się sytuacje, że odpowiedź na pytanie różni się, w zależności od tego kto odpowiada, co może wskazywać na brak prawidłowej wiedzy. Udzielane odpowiedzi często są wymijające, polegające na zacytowaniu treści regulaminu. Treści, która dla wnioskodawcy nie jest zrozumiała i dlatego wysłała prośbę o wyjaśnienia. Zwiększenie zrozumiałości i jasności przekazu oraz	Zwiększenie wiedzy pracowników instytucji ogłaszających nabory. Zwiększenie czytelności udzielanych odpowiedzi potencjalnym wnioskodawcom. (strona w raporcie: 51-53)	IZ FEWiM 2021-2027 (DEFRR, DEFS, ROPS)	Zwiększenie wiedzy pracowników instytucji ogłaszających nabory na temat wymagań postawionych przed wnioskodawcami poprzez np. organizowanie cyklicznych spotkań wewnętrznych, na których omawiane byłyby zgłaszane wątpliwości, szkoleń zewnętrznych, itp. Obawy przed udzieleniem informacji ponad to, co jest w regulaminie powinny zostać zastąpione bardziej szczegółowymi odpowiedziami. Należy jednak zachować równowagę pomiędzy oczekiwaniami wnioskodawców, a możliwościami instytucji. Udzielane informacje nie mogą polegać na pomocy w wypełnianiu wniosku ,	31.12.2025	Programowa operacyjna	System realizacji polityki spójności

Lp.	Treść wniosku (strona w raporcie)	Treść rekomendacji (strona w raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia	Klasa rekomendacji	Obszar tematyczny
	przyjazności dla beneficjenta jest zatem sprawą kluczową. (strona w raporcie: 51-53)						
5.	Zapewniony został udział doświadczonych osób w ramach prac KOP. Dotyczy to zarówno pracowników instytucji jak i ekspertów zewnętrznych. Znaczna część zarówno pracowników (83%) oraz ekspertów (92%) posiada ponad 5-letnie doświadczenie w ocenie wniosków. Jednakże jednym z czynników, które pozytywnie wpłynęłyby na zwiększenie efektywności funkcjonowania systemu wyboru projektów jest organizacja szkoleń dla członków KOP. W szczególności dotyczy to ekspertów zewnętrznych, którzy posiadają szeroką wiedzę w dziedzinach, w których się specjalizują, ale są obszary, które wymagają zapoznania się z nowymi wytycznymi (np.	Zorganizowanie cyklu szkoleń dla ekspertów zewnętrznych, które podniosą kompetencje osób oceniających w kwestiach, które nie dotyczą ich wiedzy dziedzinowej, ale wiedzy ogólnej. (strona w raporcie: 83-86)	IZ FEWiM 2021-2027 (DEFRR)	Organizacja szkoleń dla ekspertów zewnętrznych w zakresie m.in. zapoznania się z nowymi wytycznymi (np. dot. kwalifikowalności wydatków, polityk horyzontalnych, itp.), czy też kwestie które są zupełnie nowe (jak np. zasada DNSH).	31.12.2025	Programowa operacyjna	System realizacji polityki spójności

Lp.	Treść wniosku (strona w raporcie)	Treść rekomendacji (strona w raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia	Klasa rekomendacji	Obszar tematyczny
	dot. kwalifikowalności wydatków, polityk horyzontalnych, itp.), czy też kwestie które są zupełnie nowe (jak np. zasada DNSH).(strona w raporcie: 83-86)						
6.	W ramach badania zidentyfikowano dobrą praktykę stosowaną w przypadku jednego z departamentów w IZ FEWiM 2021-2027 (Departamentu EFRR). Wprowadziła ona zwyczaj organizowania w połowie trwania naboru spotkania informacyjnego dla wnioskodawców. Przed takim spotkaniem mają oni możliwość szczegółowego zapoznania się z dokumentacją konkursową, zidentyfikowania wątpliwości oraz problemów przy sporządzaniu wniosku o dofinansowanie. Spotkanie jest wówczas idealnym sposobem na odpowiedź na wszelkie pytania	W procesie naborów wniosków o dofinansowanie ogłaszanych w ramach FEWiM 2021-2027, wprowadzenie rozwiązania (w instytucjach które dotychczas go nie stosowały), lub jego kontynuowanie (w instytucjach które dotychczas go stosowały), polegającego na organizacji w połowie trwania naboru spotkania informacyjnego dla potencjalnych wnioskodawców. (strona w raporcie: 99-101)	IZ FEWiM 2021-2027 (DEFRR, DEFS, ROPS) IP FEWiM 2021-2027 (WUP w Olsztynie) IP FEWiM 2021-2027 (WMARR S.A.)	Organizacja w połowie trwania naboru spotkania informacyjnego dla potencjalnych wnioskodawców. Na spotkaniu możliwym byłoby wyjaśnienie wszelkich wątpliwości i problemów zgłaszanych przez potencjalnych beneficjentów. Spotkania mogą być organizowane np. w formie on-line. W uzasadnionych przypadkach, np. corocznie ogłaszanych naborów dla Powiatowych Urzędów Pracy, można zrezygnować z organizacji spotkania.	31.12.2025	Programowa operacyjna	System realizacji polityki spójności

Lp.	Treść wniosku (strona w raporcie)	Treść rekomendacji (strona w raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia	Klasa rekomendacji	Obszar tematyczny
	wnioskodawcy. Jest to rozwiązanie, które sprawdza się w praktyce, a potencjalni beneficjenci aktywnie uczestniczą w takich spotkaniach. (strona w raporcie: 99-101)						
7.	Liczba członków KOP nie stanowi istotnej bariery w ocenie wniosków o dofinansowanie. Zdarzają się jednak sytuacje, że odzew ze strony ekspertów na zaproszenie do oceny wniosków nie jest wystarczający, szczególnie w dziedzinach, w których liczba ekspertów jest niewielka. Należy mieć również na uwadze, że osoby te pojawiają się również jako eksperci w innych województwach. Stąd ogłaszając nabory w tym samym czasie niekiedy są zmuszeni do wyboru, w którym regionie podjąć się oceny. Dlatego, aby w ogóle ekspert wyraził zgodę na	Należałoby podjąć działania zmierzające do zwiększenia liczby ekspertów zewnętrznych w dziedzinach, w których ich liczba jest niewystarczająca. (strona w raporcie: 86-91)	IZ FEWiM 2021-2027 (DPR)	Na bazie dotychczasowych doświadczeń instytucje powinny zidentyfikować, z których dziedzin najtrudniej było zrekrutować ekspertów do oceny, a byli oni niezbędni z uwagi na znaczną liczbę wniosków złożonych w naborach. W tych dziedzinach należałoby przeprowadzić dodatkowy nabór na ekspertów.	31.12.2025	Programowa operacyjna	System realizacji polityki spójności

Lp.	Treść wniosku (strona w raporcie)	Treść rekomendacji (strona w raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia	Klasa rekomendacji	Obszar tematyczny
	udział w pracy KOP, niekiedy instytucje muszą godzić się na dłuższy czas oceny. (strona w raporcie: 86-91)						
8.	Czynnik finansowy jest motywatorem dla ekspertów zewnętrznych oceniających projekty. W przypadku gdy ekspert ocenia wnioski w różnych województwach często bierze pod uwagę stawki za ocenę i w pierwszej kolejności podejmuje się oceny tam, gdzie może więcej zarobić. Pomimo tego, że w porównaniu z poprzednią perspektywą, w województwie warmińsko-mazurskim nastąpił znaczący wzrost proponowanej stawki, to kwestia zapewnienia odpowiedniego wynagrodzenia jest istotna. (strona w raporcie: 96-98)	Zwiększenie stawki za ocenę wniosku o dofinansowanie w przypadku ekspertów zewnętrznych. (strona w raporcie: 96-98)	IZ FEWiM 2021-2027 (DPR)	Przeprowadzenie analizy dostępności środków finansowych, które można by było przeznaczyć na zwiększenia stawki za ocenę wniosku o dofinansowanie dla ekspertów zewnętrznych. Realizacja rekomendacji w przypadku dostępności środków finansowych na ten cel.	31.12.2025	Programowa operacyjna	System realizacji polityki spójności
9.	Zapewnienie bezpiecznej liczby pracowników, członków KOP, tj. takiej która		IZ FEWiM 2021-2027 (DPR)	Przeprowadzenie analizy dostępności środków finansowych, które można by było przeznaczyć na zwiększenie stawki	31.12.2025	Programowa operacyjna	System realizacji

Lp.	Treść wniosku (strona w raporcie)	Treść rekomendacji (strona w raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia	Klasa rekomendacji	Obszar tematyczny
	zapewniłaby sprawną obsługę wszystkich złożonych wniosków, jest mocno uzależniona od liczby złożonych wniosków. W przypadku gdy jest ich bardzo dużo konieczne jest zlecenie dodatkowej pracy pracownikom. Warto przy tym zwrócić uwagę na kwestie finansowe. Wymaga to zapoznania się z bardzo dużą liczbą dokumentów. W przypadku oceny w ramach EFS+ występuje jeszcze etap negocjacji, który trwa czasami parę tygodni. W konsekwencji ocena związana jest z dużą ilością pracy i angażuje znacząco ilość czasu. Natomiast stawki za merytoryczną ocenę wniosku dla pracowników są kilkukrotnie niższe dla ekspertów zewnętrznych, a praca często ta sama. Ponadto, w systemie oceny i wyboru projektów w ramach FEWiM	Zwiększenie stawki za ocenę wniosku o dofinansowanie, w przypadku pracowników instytucji oceniających wnioski pod kątem merytorycznym oraz objęcie nią wszystkich takich pracowników. (strona w raporcie: 86-91)	IP FEWiM 2021-2027 (WUP w Olsztynie)	za ocenę wniosku o dofinansowanie, w przypadku pracowników instytucji oceniających wnioski pod kątem merytorycznym oraz objęcie nią wszystkich takich pracowników systemu wyboru projektów. Uregulowanie zasady wynagradzania pracowników wszystkich instytucji za ocenę wniosków. Różnicowanie kwestii wynagrodzeń za ocenę pomiędzy instytucjami skutkować może odejściem kadry z tych instytucji gdzie nie wypłaca się wynagrodzeń za ocenę wniosków tam, gdzie takie wynagrodzenie przysługuje oceniającym. Realizacja rekomendacji w przypadku dostępności środków finansowych na ten cel.			polityki spójności

Lp.	Treść wniosku (strona w raporcie)	Treść rekomendacji (strona w raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia	Klasa rekomendacji	Obszar tematyczny
	2021-2027 występują niespójności w tym zakresie. W przypadku części departamentów/instytucji pracownicy otrzymują dodatkowe wynagrodzenie za każdy merytorycznie oceniony wniosek, a w przypadku innych już nie. Rodzi to poczucie niesprawiedliwości wśród oceniających i wpływa na motywację do pracy.(strona w raporcie: 86-91)						
10.	Pomimo ogólnie pozytywnej oceny czasu weryfikacji wniosków, to zdarzają się wydłużenia ocen, co wynika z różnych czynników. Dla beneficjenta odpowiednio szybkie otrzymanie informacji jest kluczowe do sprawnej i zgodnej z założonym harmonogramem realizacji projektu. Nadmiernie przedłużający się czas oceny rodzi dla beneficjentów szereg problemów. Kwestią, którą instytucje mogą rozważyć to	Zwiększenie liczby osób oceniających projekty w danych naborach, w szczególności gdy liczba złożonych wniosków jest znacząca. (strona w raporcie: 78-83)	IZ FEWiM 2021-2027 (DEFRR, DEFS, ROPS) IP FEWiM 2021-2027 (WUP w Olsztynie) IP FEWiM 2021-2027 (WMARR S.A.)	Bieżące monitorowanie obciążenia pracą poszczególnych jednostek organizacyjnych i dokonywania czasowych zmian (czasowego oddelegowywania pracowników do innych jednostek) w przypadku spiętrzenia zadań któregoś z nich (o ile zasoby kadrowe na to pozwalają). Wylosowywanie większej liczby ekspertów biorących udział w pracach KOP.	31.12.2025	Programowa operacyjna	System realizacji polityki spójności

Lp.	Treść wniosku (strona w raporcie)	Treść rekomendacji (strona w raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia	Klasa rekomendacji	Obszar tematyczny
	próba skrócenia czasu oceny wniosków w ramach EFRR. W tym celu możliwe jest zwiększenie liczby osób oceniających projekty w danych naborach, w szczególności gdy liczba złożonych wniosków jest znacząca. W roku 2025, w którym nastąpi znaczna kumulacja ogłaszanych naborów wniosków, bez zwiększenia liczby osób oceniających projekty może nastąpić wręcz zwiększenie czasów oceny wniosków w porównaniu do dotychczas rozstrzygniętych naborów.(strona w raporcie: 78-83)						
11.	W ramach kryterium <i>Odprowadzanie podatków w województwie warmińsko-mazurskim</i>, premiowane są takie projekty, których wnioskodawca lub partner odprowadza podatki na terenie województwa	Zmiana definicji kryterium <i>Odprowadzanie podatków w województwie warmińsko-mazurskim</i> poprzez usunięcie odwołania do partnerów. (strona w raporcie: 127-131)	IZ FEWiM 2021-2027 (DPR)	Zmiana kryterium wyboru projektów poprzez usunięcie w definicji kryterium odwołania do partnerów. Odprowadzanie podatku na terenie województwa warmińsko-mazurskiego powinno dotyczyć jedynie wnioskodawcy.	31.12.2025	Programowa operacyjna	System realizacji polityki spójności

Lp.	Treść wniosku (strona w raporcie)	Treść rekomendacji (strona w raporcie)	Adresat rekomendacji	Sposób wdrożenia	Termin wdrożenia	Klasa rekomendacji	Obszar tematyczny
	warmińsko-mazurskiego. Może rodzić to sytuację, w której wnioskodawca zawierał będzie fikcyjne partnerstwa z podmiotem, który takie podatki odprowadza, tylko po to, aby spełnić kryterium lub uzyskać punkty. W opinii ewaluatora w takich kryteriach powinno być odwołanie jedynie do wnioskodawcy. (strona w raporcie: 127-131)						

11. Propozycje zmian kryteriów wyboru projektów lub wprowadzenia nowych kryteriów wyboru projektów

Tabela 22 – Propozycja zmian kryteriów wyboru projektów

Nazwa kryterium wyboru projektów	Definicja kryterium	Propozycja zmiany/ usunięcia/ uproszczenia/ uszczegółowienia wraz z uzasadnieniem
<i>Projekt jest zgodny z zasadą horyzontalną FEWiM - Gospodarcza transformacja.</i> <i>Odprowadzanie podatków w województwie warmińsko-mazurskim.</i>	Kryterium premiuje przedsięwzięcia podmiotów, które odprowadzają podatki na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Decydująca jest właściwość urzędu (Urząd Skarbowy, Urząd Gminy – znajdujące się na terenie województwa warmińsko-mazurskiego) W ocenie uwzględnione są następujące podatki: – podatek dochodowy (PIT, CIT), – podatek od towarów i usług (VAT), – podatek od nieruchomości, – podatek od środków transportowych. W ramach kryterium można przyznać następujące punkty: 0 pkt – Wnioskodawca i/lub partnerzy (jeśli dotyczy) nie odprowadza żadnego z powyższych podatków w województwie warmińsko-mazurskim. 2 pkt – Wnioskodawca i/lub partnerzy (jeśli dotyczy) odprowadza na terenie województwa warmińsko-mazurskiego podatek dochodowy.	W ramach kryterium <i>Odprowadzanie podatków w województwie warmińsko-mazurskim</i>, premiowane są takie projekty, których wnioskodawca lub partner odprowadza podatki na terenie województwa warmińsko-mazurskiego. Może rodzić to sytuację, w której wnioskodawca zawierał będzie fikcyjne partnerstwa z podmiotem, który takie podatki odprowadza, tylko po to, aby spełnić kryterium lub uzyskać punkty. W opinii ewaluatora w takich kryteriach powinno być odwołanie jedynie do wnioskodawcy.

Nazwa kryterium wyboru projektów	Definicja kryterium	Propozycja zmiany/ usunięcia/ uproszczenia/ uszczegółowienia wraz z uzasadnieniem
	2 pkt - Wnioskodawca i/lub partnerzy (jeśli dotyczy) odprowadza na terenie województwa warmińsko-mazurskiego co najmniej jeden z trzech pozostałych podatków z listy (poza podatkiem dochodowym). Kryterium będzie weryfikowane na podstawie zaświadczenia lub innego dokumentu wydanego przez właściwy urząd, z którego wynika fakt odprowadzania podatków w województwie, zgodnie ze sposobem weryfikacji wskazanym w Regulaminie wyboru projektów. Projekt w tym kryterium może otrzymać 4 punkty. Weryfikacja spełnienia kryterium nastąpi na etapie oceny merytorycznej.	

Tabela 23 – Propozycja wprowadzenia nowych kryteriów wyboru projektów

Nazwa zaproponowanego nowego kryterium wyboru projektów	Definicja kryterium	Uzasadnienie wprowadzenia kryterium wyboru projektów
Na podstawie przeprowadzonych badań ewaluator nie widzi potrzeby uzupełniania katalogu kryteriów wyboru projektów o dodatkowe kryteria. Widoczna jest dbałość twórców kryteriów, aby uwzględniały one kwestie zarówno horyzontalne, dotyczące całego Programu, jak i specyficzne dla danego działania lub typu projektu. Zapewnione zostało, aby kryteria wyboru projektów umożliwiały osiągnięcie celów Programu.		

12. Spis tabel, wykresów i schematów

12.1. Spis tabel

Tabela 1 – Liczba zestawów kryteriów wyboru projektów w ramach FEWiM 2021-2027 (wg stanu na 31 grudnia 2024 r.)	27
Tabela 2 – Ogłoszone nabory wniosków o dofinansowanie w ramach FEWiM 2021-2027	28
Tabela 3 – Stan wdrażania FEWiM 2021-2027 (wg stanu na 22 grudnia 2024 r.).....	29
Tabela 4 – Czas poszczególnych naborów wniosków o dofinansowanie (liczba dni kalendarzowych)..	43
Tabela 5 – Odsetek wartości dofinansowania złożonych wniosków w stosunku do alokacji naborów w trybie konkurencyjnym (w %).....	45
Tabela 6 – Cele certyfikacji środków wynikające z „zasady n+3/n+2” (euro oraz % alokacji) w ramach FEWiM 2021-2027.....	56
Tabela 7 – Stan wdrażania FEWiM 2021-2027 (euro oraz % celu wynikającego z „zasady n+3/n+2” w roku 2025)	56
Tabela 8 – Zestawienie ilościowe wskaźników przyjętych do ram wykonania FEWiM 2021-2027 w podziale na Fundusze (szt.)	60
Tabela 9 – Ogłoszone nabory wniosków o dofinansowanie w poszczególnych działaniach FEWiM 2021-2027 w ramach EFRR.....	62
Tabela 10 – Średni czas oceny wniosków w poszczególnych priorytetach FEWiM 2021-2027 (liczba dni kalendarzowych)	75
Tabela 11 – Średni czas oceny wniosków w FEWiM 2021-2027 (liczba dni kalendarzowych)	80
Tabela 12 – Liczba ekspertów oceniających wnioski o dofinansowanie w ramach FEWiM 2021-2027 w poszczególnych dziedzinach	87
Tabela 13 – Wartości wskaźników monitoringu realizacji FEWiM 2021-2027 w złożonych wnioskach o dofinansowanie oraz realizowanych projektach	119
Tabela 14 – Wyniki analizy studium przypadku naboru ogłaszanego przez Departament Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego	152
Tabela 15 – Wyniki analizy studium przypadku naboru ogłaszanego przez Departament Europejskiego Funduszu Społecznego	155
Tabela 16 – Wyniki analizy studium przypadku naboru ogłaszanego przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej	159
Tabela 17 – Wyniki analizy studium przypadku naboru ogłaszanego przez Wojewódzki Urząd Pracy w Olsztynie.....	162
Tabela 18 – Wyniki analizy studium przypadku naboru ogłaszanego przez Warmińsko-Mazurską Agencję Rozwoju Regionalnego	165
Tabela 19 – Wyniki analizy SWOT systemu wyboru projektów w ramach FEWiM 2021-2027.....	169
Tabela 20 – Tabela wdrażania rekomendacji horyzontalnych	172
Tabela 21 – Tabela wdrażania rekomendacji programowych	179
Tabela 22 – Propozycja zmian kryteriów wyboru projektów	190

Tabela 23 – Propozycja wprowadzenia nowych kryteriów wyboru projektów	191
---	-----

12.2. Spis wykresów

Wykres 1 – Odsetek wnioskodawców wskazujących na poszczególne źródła z jakich pozyskiwali wiedzę o ogłoszonym naborze wniosków o dofinansowanie w ramach FEWiM 2021-2027 (%) – możliwość wielokrotnej odpowiedzi.....	34
Wykres 2 – Odsetek osób wskazujących, że zakres dokumentów wymaganych do przygotowania wniosku o dofinansowanie powinien.... (w %)	40
Wykres 3 – Odsetek osób wskazujących, że zakres dokumentów wymaganych do przygotowania wniosku o dofinansowanie powinien.... w podziale na fundusze (w %)	41
Wykres 4 – Odsetek osób wskazujących na występowania problemów podczas przygotowania i złożenia wniosku o dofinansowanie w ramach FEWiM 2021-2027 (w %)	47
Wykres 5 – Poszczególne problemy podczas przygotowania i złożenia wniosku o dofinansowanie wskazywane przez wnioskodawców oraz beneficjentów FEWiM 2021-2027	48
Wykres 6 – Odsetek osób wskazujących na możliwość poprawy sposobu komunikacji instytucji ogłaszającej nabór z wnioskodawcą w ramach FEWiM 2021-2027	52
Wykres 7 – Sposoby poprawy komunikacji instytucji ogłaszającej nabór z wnioskodawcą w ramach FEWiM 2021-2027.....	52
Wykres 8 – Odsetek osób wskazujących na możliwość poprawy lub zmiany w funkcjonowaniu harmonogramu naboru wniosków o dofinansowanie w ramach FEWiM 2021-2027 (w %).....	54
Wykres 9 – Stan wdrażania EFRR w ramach FEWiM 2021-2027 w poszczególnych miesiącach	57
Wykres 10 – Stan wdrażania EFS+ w ramach FEWiM 2021-2027 w poszczególnych miesiącach.....	58
Wykres 11 – Odsetek osób uważających, że sposób planowania poszczególnych naborów przekłada się na tempo wdrażania funduszy (EFRR i EFS+), aby zapewnić kontraktację i certyfikację wydatków na pożądanym poziomie i w określonym czasie – w podziale na fundusze (w %).....	59
Wykres 12 – Ogłoszone nabory wniosków o dofinansowanie w poszczególnych działaniach FEWiM 2021-2027 w ramach EFS+	61
Wykres 13 – Identyfikacja elementów, które można poprawić lub zmienić w funkcjonowaniu aplikacji WOD 2021 (w %)	65
Wykres 14 – Identyfikacja elementów, które można poprawić lub zmienić w funkcjonowaniu aplikacji SOWA EFS (w %)	66
Wykres 15 – Odsetek osób, dla których zapisy dokumentacji konkursowej są jednoznaczne i niebudzące wątpliwości (w %)	69
Wykres 16 – Odsetek osób zgadzających się ze stwierdzeniem, że system wyboru projektów ogranicza do niezbędnego minimum obciążenia administracyjne nałożone na wnioskodawców (w %)..	72
Wykres 17 – Ocena organizacji procesu wyboru projektów pod kątem sprawności jego przebiegu w podziale na poszczególne fundusze (w skali od 0 do 9)	76
Wykres 18 – Odsetek osób uważających, że systemu wyboru projektów zapewnia prawidłową ocenę wniosków o dofinansowanie w podziale na poszczególne fundusze (%).....	77

Wykres 19 – Odsetek osób uważających, że systemu wyboru projektów zapewnia przejrzystą ocenę wniosków o dofinansowanie w podziale na poszczególne fundusze (%).....	78
Wykres 20 – Czas oceny (dni) w poszczególnych naborach wniosków w zależności od liczby złożonych wniosków (szt.).....	79
Wykres 21 – Ocena czasu trwania oceny wniosków o dofinansowanie pod kątem możliwości sprawnej realizacji projektu w zakładanym harmonogramie	81
Wykres 22 – Odsetek osób uważających, że możliwe jest skrócenie czasu trwania oceny wniosków o dofinansowanie w podziale na poszczególne fundusze (w %)	82
Wykres 23 – Odsetek pracowników będących członkami KOP posiadających doświadczenie w ocenie wniosków o dofinansowanie (%).....	84
Wykres 24 – Odsetek ekspertów będących członkami KOP posiadających doświadczenie w ocenie wniosków o dofinansowanie (%).....	85
Wykres 25 – Ocena wiedzy i doświadczenia osób oceniających wnioski o dofinansowanie pod kątem rzetelnej weryfikacji projektów w podziale na ekspertów i pracowników (w skali od 0 do 9) ...	86
Wykres 26 – Odsetek osób identyfikujących problemy w trakcie procesu oceny wniosków o dofinansowanie w podziale na poszczególne fundusze (%).....	90
Wykres 27 – Ocena na ile system wyboru projektów zapewnia bezstronność oceny wniosków o dofinansowanie (w skali od 0 do 9).....	92
Wykres 28 – Ocena transparentności i bezstronności procedury odwoławczej (w %)	95
Wykres 29 – Ocena transparentności i bezstronności procedury odwoławczej w podziale na fundusze (w %).....	95
Wykres 30 – Odsetek osób identyfikujących rozwiązania w ramach procesu wyboru projektów, które wyróżniają daną instytucję lub departament od innych w podziale na fundusze (w %)	99
Wykres 31 – Odsetek osób uważających, że kryteria wyboru projektów są spójne z założeniami oraz celami FEWiM 2021-2027 oraz strategią Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego w podziale na poszczególne fundusze (%)	103
Wykres 32 – Analiza poziomów wag punktowych kryteriów wyboru projektów w poszczególnych działaniach FEWiM 2021-2027	107
Wykres 33 – Odsetek osób uważających, że kryteriom wyboru projektów nadano odpowiednie wagi punktowe w podziale na poszczególne fundusze (%)	108
Wykres 34 – Ocena na ile kryteria wyboru projektów umożliwiają wybór projektów, które w największym stopniu przyczyniają się do realizacji celów działania (w skali od 0 do 9)	109
Wykres 35 – Odsetek osób uważających, że w systemie wyboru projektów FEWiM 2021-2027 brakuje kryteriów wyboru projektów, których wprowadzenie mogłoby przyczynić się do zwiększenia skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości interwencji w podziale na poszczególne fundusze (%).....	116
Wykres 36 – Ocena na ile kryteria wyboru projektów umożliwiają wybór projektów, które w największym stopniu przyczyniają się do realizacji celów działania w podziale na poszczególne fundusze (w skali od 0 do 9).....	118
Wykres 37 – Odsetek osób wskazujących na adekwatność kryteriów wyboru projektów do przedmiotu składanego projektu (w %).....	122

Wykres 38 – Odsetek osób wskazujących na elementy projektu, których nie można było ocenić za pomocą katalogu kryteriów projektu? (w %)	123
Wykres 39 – Ocena na ile kryteria wyboru projektów są jednoznaczne i precyzyjne oraz możliwe do zweryfikowania w podziale na fundusze (w skali od 0 do 9).....	126
Wykres 40 – Ocena na ile kryteria wyboru projektów są jednoznaczne i precyzyjne oraz możliwe do zweryfikowania w podziale na priorytety (w skali od 0 do 9)	126
Wykres 41 – Ocena na ile kryteria wyboru projektów są poprawne merytorycznie, mierzalne oraz obiektywne w podziale na fundusze (w skali od 0 do 9)	129
Wykres 42 – Ocena na ile kryteria wyboru projektów są poprawne merytorycznie, mierzalne oraz obiektywne w podziale na priorytety (w skali od 0 do 9)	129
Wykres 43 – Odsetek osób uważających, że kryteria wyboru projektów pozwoliły na przygotowanie optymalnych założeń projektowych w podziale na fundusze (w %)	132
Wykres 44 – Odsetek osób wskazujących, że kryteria wyboru projektów wymusiły przygotowanie wysokiej jakości projektu w podziale na fundusze (w %).....	133
Wykres 45 – Ocena na ile kryteria wyboru projektów umożliwiają wybór projektów, które w największym stopniu przyczyniają się do realizacji celów działania w powiązaniu z oceną osób wskazujących, że kryteria wyboru projektów wymusiły przygotowanie wysokiej jakości projektu (w skali od 0 do 9)	134
Wykres 46 – Odsetek osób wskazujących, że kryteria wyboru projektów dyskryminują wnioskodawcę (w %).....	137
Wykres 47 – Odsetek osób wskazujących na kryteria wyboru projektów, które wymuszają ponoszenie zbędnych kosztów przygotowania projektów w podziale na fundusze (w %)	142
Wykres 48 – Odsetek osób mogących wskazać kryteria wyboru projektów, które w największym stopniu decydowały o otrzymaniu lub nieotrzymaniu dofinansowania przez wnioskodawców w podziale na poszczególne fundusze (%)	143

12.3. Spis infografik

Infografika 1 – Odsetek osób wskazujących dobrze oceniających dostępność informacji o ogłaszanych naborach wniosków o dofinansowanie w ramach FEWiM 2021-2027 (w %)	35
Infografika 2 – Ocena czy ogłoszenie o naborze wniosków oraz regulamin konkursu zawierały wszystkie informacje potrzebne do przygotowania wysokiej jakości wniosku o dofinansowanie (w %).....	37
Infografika 3 – Odsetek osób pozytywnie oceniających zrozumiałość dokumentacji konkursowej (w %)	37
Infografika 4 – Odsetek osób uważających, że zakres dokumentów wymaganych do przygotowania i złożenia wniosku o dofinansowanie był dostosowany do specyfiki składanego projektu (w %)	40
Infografika 5 – Odsetek osób wskazujących na wystarczający czas zaplanowany na nabór wniosków o dofinansowanie pod kątem możliwości przygotowania i złożenia wniosku o dofinansowanie (w %).....	44
Infografika 6 – Odsetek osób wskazujących, że rozplanowanie w czasie naboru było prawidłowe biorąc pod uwagę specyfikę składanego projektu (w %)	45

Infografika 7 – Ocena poziom skomplikowania przygotowania i złożenia wniosku o dofinansowanie (w skali od 0 do 9)	47
Infografika 8 – Ocena czy na stronie internetowej FEWiM 2021-2027 znajdują się wszystkie informacje zwrotne dotyczące przebiegu i wyników naboru (w %).....	49
Infografika 9 – Ocena jakości komunikacji z instytucją ogłaszającą nabór w ramach FEWiM 2021-2027 (w skali od 0 do 9)	52
Infografika 10 – Odsetek osób pozytywnie oceniających użyteczność harmonogramu naboru wniosków o dofinansowanie (w %).....	54
Infografika 11 – Odsetek osób uważających, że sposób planowania poszczególnych naborów przekłada się na tempo wdrażania funduszy (EFRR i EFS+), aby zapewnić kontraktację i certyfikację wydatków na pożądanym poziomie i w określonym czasie (w %)	59
Infografika 12 – Odsetek osób wykorzystujących poszczególne aplikacje w procesie składania wniosków o dofinansowanie w ramach FEWiM 2021-2027 (w %)	64
Infografika 13 – Odsetek osób wskazujących na poprawność funkcjonowania aplikacji WOD 2021 podczas sporządzania wniosku o dofinansowanie (w %).....	65
Infografika 14 – Odsetek osób wskazujących na poprawność funkcjonowania aplikacji SOWA EFS podczas sporządzania wniosku o dofinansowanie (w %).....	66
Infografika 15 – Odsetek osób pozytywnie oceniających zrozumiałość dokumentacji konkursowej (w %)......	69
Infografika 16 – Odsetek osób uważających, że system wyboru projektów nie ogranicza do niezbędnego minimum obciążenia administracyjne nakładane na wnioskodawców (w %).....	72
Infografika 17 – Ocena organizacji procesu wyboru projektów pod kątem sprawności jego przebiegu (w skali od 0 do 9)	76
Infografika 18 – Odsetek osób uważających, że systemu wyboru projektów zapewnia prawidłową ocenę wniosków o dofinansowanie (%).....	77
Infografika 19 – Odsetek osób uważających, że systemu wyboru projektów zapewnia przejrzystą ocenę wniosków o dofinansowanie (%).....	78
Infografika 20 – Ocena czasu trwania oceny wniosków o dofinansowanie pod kątem możliwości sprawnej realizacji projektu w zakładanym harmonogramie.....	80
Infografika 21 – Odsetek osób uważających, że możliwe jest skrócenie czasu trwania oceny wniosków o dofinansowanie (w %).....	82
Infografika 22 – Ocena wiedzy i doświadczenia osób oceniających wnioski o dofinansowanie pod kątem rzetelnej weryfikacji projektów (w skali od 0 do 9).....	86
Infografika 23 – Odsetek osób identyfikujących problemy w trakcie procesu oceny wniosków o dofinansowanie (%).....	90
Infografika 24 – Ocena na ile system wyboru projektów zapewnia bezstronność oceny wniosków o dofinansowanie (w skali od 0 do 9).....	91
Infografika 25 – Odsetek osób, które odwołały się od oceny wniosku o dofinansowanie (w %).....	95
Infografika 26 – Odsetek osób identyfikujących rozwiązania w ramach procesu wyboru projektów, które wyróżniają daną instytucję lub departament od innych (w %).....	99

Infografika 27 – Odsetek osób uważających, że kryteria wyboru projektów są spójne z założeniami oraz celami FEWiM 2021-2027 oraz strategią Warmińsko-Mazurskie 2030. Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego (%).....	103
Infografika 28 – Ocena na ile kryteria wyboru projektów umożliwiają wybór projektów, które w największym stopniu przyczyniają się do realizacji celów działania (w skali od 0 do 9)	103
Infografika 29 – Odsetek osób uważających, że kryteriom wyboru projektów nadano odpowiednie wagi punktowe (%).....	108
Infografika 30 – Odsetek osób uważających, że w systemie wyboru projektów FEWiM 2021-2027 brakuje kryteriów wyboru projektów, których wprowadzenie mogłoby przyczynić się do zwiększenia skuteczności, użyteczności, efektywności i trwałości interwencji (w %).....	116
Infografika 31 – Ocena na ile kryteria wyboru projektów umożliwiają wybór projektów, które w największym stopniu przyczyniają się do realizacji celów działania (w skali od 0 do 9)	118
Infografika 32 – Odsetek osób uważających, że katalog kryteriów zapewnia ocenę wszystkich najważniejszych elementów projektu (w %)	122
Infografika 33 – Ocena na ile kryteria wyboru projektów są jednoznaczne i precyzyjne (w skali od 0 do 9)	125
Infografika 34 – Ocena na ile kryteria wyboru projektów są możliwe do zweryfikowania (w skali od 0 do 9)	125
Infografika 35 – Ocena na ile kryteria wyboru projektów są poprawne merytorycznie (w skali od 0 do 9)	128
Infografika 36 – Ocena na ile kryteria wyboru projektów są mierzalne (w skali od 0 do 9).....	128
Infografika 37 – Ocena na ile kryteria wyboru projektów są obiektywne (w skali od 0 do 9).....	128
Infografika 38 – Odsetek osób uważających, że kryteria wyboru projektów pozwoliły na przygotowanie optymalnych założeń projektowych (w %)	132
Infografika 39 – Odsetek osób uważających, że kryteria wyboru projektów wymusiły przygotowanie wysokiej jakości projektu (w %)	133
Infografika 40 – Odsetek osób uważających, że potencjału wnioskodawcy nie można było ocenić za pomocą katalogu kryteriów projektu (w %).....	136
Infografika 41 – Odsetek osób zgadzających się ze stwierdzeniem, że kryteria wyboru projektów były adekwatne do specyfiki wnioskodawcy (w %)	137
Infografika 42 – Odsetek osób wskazujących dobrze oceniających dostępność informacji o ogłaszanych naborach wniosków o dofinansowanie w ramach FEWiM 2021-2027 (w %)	139
Infografika 43 – Odsetek osób uważających, że kryteriów wyboru projektów wymusiły poniesienie zbędnych kosztów przygotowania projektów (w %)	141
Infografika 44 – Odsetek osób mogących wskazać kryteria wyboru projektów, które w największym stopniu decydowały o otrzymaniu lub nieotrzymaniu dofinansowania przez wnioskodawców (w %).....	143

12.4. Spis schematów

Schemat 1 – Serwis internetowy FEWiM 2021-2027 (sekcja ogłoszeń o naborach wniosków).....	33
Schemat 2 – Ogłoszenia na profilu FEWiM 2021-2027 na Facebook	34
Schemat 3 – Aplikacje służące do aplikowania o środki w ramach FEWiM 2021-2027	64
Schemat 4 – Serwis internetowy FEWiM 2021-2027 (sekcja Dokumenty / Kryteria wyboru projektów)	138

13. Załączniki

13.1. Wykaz zatwierdzonych zestawów kryteriów wyboru projektów w poszczególnych działaniach FEWiM 2021-2027⁴¹

Nr. działania	Nazwa działania	Schemat / typ projektu	Czy kryteria zatwierdzone	Numer Uchwały KM FEWiM 2021-2027 ⁴²	Data zatwierdzenia
1.1	Publiczna infrastruktura naukowo-badawcza	-	√	110/2024	11.09.2024
1.2	Działalność B+R+I przedsiębiorstw	Typ 1	√	87/2024	22.05.2024
		Typ 2	√	88/2024	22.05.2024
		Typ 3	√	89/2024	22.05.2024
		Typ 4	√	90/2024	22.05.2024
1.3	Transfer technologii	-	√	97/2024	12.06.2024
1.4	Transformacja cyfrowa MŚP	Schemat A - IF	√	29/2023	06.10.2023
1.5	Nowe e-usługi dla firm	Schemat A	-	-	-
		Schemat B - niekonkurencyjny	√	111/2024	11.09.2024
1.6	E-usługi publiczne	Schemat A	√	20/2023	01.09.2023

⁴¹ Według stanu na 31 grudnia 2024 r.

⁴² W tabeli wskazano uchwałę, którą Komitet Monitorujący zatwierdził pierwszą wersję kryteriów (nawet jeżeli funkcjonuje już uchwała zmieniająca kryteria). Analizie poddano natomiast najbardziej aktualną wersję kryteriów wyboru projektów.

Nr. działania	Nazwa działania	Schemat / typ projektu	Czy kryteria zatwierdzone	Numer Uchwały KM FEWiM 2021-2027 ⁴²	Data zatwierdzenia
		Schemat B	√	35/2023	14.12.2023
1.7	E-zdrowie	Typ 1, 2, 3	√	116/2024	23.10.2024
1.8	Profesjonalizacja usług dla MŚP	Schemat A – Typ 1	√	98/2024	12.06.2024
		Schemat A – Typ 2	√	99/2024	12.06.2024
		Schemat B	√	30/2023	06.10.2023
		Schemat C - StartUp HUB	√	112/2024	11.09.2024
		Schemat C - Innowacyjny MŚP	√	112/2024	11.09.2024
1.9	Konkurencyjne i innowacyjne MŚP	Schemat A - Typ 1	√	91/2024	22.05.2024
		Schemat A - Typ 2	√	113/2024	
		Schemat A - Typ 3	√	92/2024	22.05.2024
		Schemat A - Typ 4	√	93/2024	22.05.2024
		Schemat B - Typ 1	√	94/2024	22.05.2024
		Schemat B - Typ 2	√	95/2024	22.05.2024
1.10	Rozwój przedsiębiorczości (IF)	-	√	29/2023	06.10.2023
1.11	Kompetencje dla gospodarki przyszłości	Typ 1	√	21/2023	01.09.2023
		Typ 2	√	21/2023	01.09.2023
		Typ 3	√	21/2023	01.09.2023

Nr. działania	Nazwa działania	Schemat / typ projektu	Czy kryteria zatwierdzone	Numer Uchwały KM FEWiM 2021-2027 ⁴²	Data zatwierdzenia
1.12	Cyfrowe MŚP	-	√	96/2024	22.05.2024
2.1	Efektywność energetyczna	Schemat A - budynki publiczne	√	36/2023	14.12.2023
		Schemat A - budynki mieszkalne	√	37/2023	14.12.2023
		Schemat B - budynki publiczne	√	125/2024	12.12.2024
		Schemat B - budynki mieszkalne	√	126/2024	12.12.2024
		Schemat C - budynki publiczne	√	100/2024	12.06.2024
		Schemat C - budynki mieszkalne	√	127/2024	12.12.2024
2.2	Efektywność energetyczna - ZIT	Schemat A - budynki publiczne	√	101/2024	12.06.2024
		Schemat B - budynki publiczne	√	128/2024	12.12.2024
2.3	Efektywność energetyczna - IIT	-	√	38/2023	14.12.2023
2.4	Efektywność energetyczna IF	-	√	29/2023	06.10.2023
2.5	Odnawialne źródła energii	Typ 1	√	129/2024	12.12.2024
		Typ 2	√	130/2024	12.12.2024
2.6	Odnawialne źródła energii - IF	-	√	29/2023	06.10.2023
2.7	Adaptacja do zmian klimatu	Schemat A, typ 1, 2	√	73/2024	09.02.2024
		Schemat A, typ 3	√	39/2023	14.12.2023

Nr. działania	Nazwa działania	Schemat / typ projektu	Czy kryteria zatwierdzone	Numer Uchwały KM FEWiM 2021-2027 ⁴²	Data zatwierdzenia
		Schemat A, typ 4	√	40/2023	14.12.2023
		Schemat B, Niekonkurencyjny	√	41/2023	14.12.2023
		Schemat C i D Niekonkurencyjny	√	42/2023	14.12.2023
2.8	Gospodarka wodno-ściekowa	Schemat A - typ 1	√	31/2023	06.10.2023
		Schemat A - typ 2	-	-	-
		Schemat A - typ 3, 4	√	32/2023	06.10.2023
		Schemat A - typ 5, 6	√	43/2023	14.12.2023
		Schemat B	-	-	-
		Schemat C	√	44/2023	14.12.2023
2.9	Gospodarka wodno-ściekowa - ZIT	-	-	-	-
2.10	Gospodarka odpadowa	Schemat A - typ 1, 3	√	46/2023	14.12.2023
		Schemat A - typ 2	√	45/2023	14.12.2023
		Schemat A - typ 4	√	47/2023	14.12.2023
		Schemat B - Niekonkurencyjny	√	48/2023	14.12.2023
2.11	Gospodarka o obiegu zamkniętym	-	√	49/2023	14.12.2023
2.12	Ochrona bioróżnorodności	Schemat A - typ 1, 2, 3	√	50/2023	14.12.2023
		Schemat B - Niekonkurencyjny	√	51/2023	14.12.2023

Nr. działania	Nazwa działania	Schemat / typ projektu	Czy kryteria zatwierdzone	Numer Uchwały KM FEWiM 2021-2027 ⁴²	Data zatwierdzenia
		Schemat C - Niekonkurencyjny	√	52/2023	14.12.2023
		Schemat D - Niekonkurencyjny	√	53/2023	14.12.2023
3.1	Mobilność miejska	Schemat A - typy 1-6	√	54/2023	14.12.2023
		Schemat A - typ 7	√	55/2023	14.12.2023
		Schemat B - typy 1-2	√	56/2023	14.12.2023
		Schemat B - typ 3	-	-	-
3.2	Mobilność miejska - ZIT	Schemat A	√	131/2024	12.12.2024
		Schemat B	√	132/2024	12.12.2024
3.3	Mobilność miejska - IIT	-	√	74/2024	09.02.2024
4.1	Infrastruktura dla mobilności regionalnej i bezpieczeństwa	Schemat A, B, C, D, E	√	33/2023	06.10.2023
4.2	Publiczny transport zbiorowy	Schemat A	√	75/2024	09.02.2024
		Schemat B	√	76/2024	09.02.2024
4.3	Zarządzanie ruchem lotniczym	-	√	34/2023	06.10.2023
4.4	Cyfryzacja w transporcie	-	√	77/2024	09.02.2024

Nr. działania	Nazwa działania	Schemat / typ projektu	Czy kryteria zatwierdzone	Numer Uchwały KM FEWiM 2021-2027 ⁴²	Data zatwierdzenia
5.1	Infrastruktura edukacyjna	Typ 1	√	133/2024	12.12.2024
		Typ 2	√	103/2024	12.06.2024
		Typ 3	√	22/2023	01.09.2023
5.2	Infrastruktura edukacyjna - ZIT	Schemat A	-	-	-
		Schemat B – Typ 1	√	134/2024	12.12.2024
6.1	Kompetencje dla regionu	Typ 1	√	23/2023	01.09.2023
		Typ 2	√	117/2024	23.10.2024
6.2	Edukacja przedszkolna	-	√	3/2023	27.04.2023
6.3	Edukacja ogólnokształcąca	Typ 1	√	78/2024	14.03.2024
		Typ 2 - Niekonkurencyjny	√	8/2023	07.06.2023
		Typ 3 - Niekonkurencyjny	√	104/2024	12.06.2024
6.4	Edukacja zawodowa	Poniżej 200 000 euro	√	9/2023	07.06.2023
		Powyżej 200 000 euro	√	9/2023	07.06.2023
		Typ 1 - poniżej 200 000 euro	√	105/2024	12.06.2024
6.5	Edukacja przez całe życie	Typ 1.1	√	24/2023	01.09.2023

Nr. działania	Nazwa działania	Schemat / typ projektu	Czy kryteria zatwierdzone	Numer Uchwały KM FEWiM 2021-2027 ⁴²	Data zatwierdzenia
		Typ 1.2	√	10/2023	07.06.2023
		Typ 1.3	√	80/2024	10.04.2024
		Typ 1.4	-	-	-
		Typ 2 - Niekonkurencyjny	√	25/2023	01.09.2023
		Typ 3 - Niekonkurencyjny	√	118/2024	23.10.2024
6.6	Edukacja w ZIT	Schemat A	-	-	-
		Schemat B - Typ 1 poniżej 200 000 euro	√	119/2024	23.10.2024
		Schemat B - Typ 1, 2	√	106/2024	12.06.2024
7.1	Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych - PUP	-	√	2/2023	29.03.2023
7.2	Poprawa sytuacji zawodowej osób pracujących	Typ 1	√	26/2023	01.09.2023
		Typ 2	-	-	-
7.3	Profesjonalizacja kadr instytucji rynku pracy	-	√	107/2024	12.06.2024
7.4	Zdrowie w pracy	Typ 1	-	-	-
		Typ 2	-	-	-
7.5	Usługi rozwojowe	-	√	11/2023	07.06.2023

Nr. działania	Nazwa działania	Schemat / typ projektu	Czy kryteria zatwierdzone	Numer Uchwały KM FEWiM 2021-2027 ⁴²	Data zatwierdzenia
7.6	Adaptacja do zmian	Typ 1	√	120/2024	23.10.2024
		Typ 2	√	81/2024	10.04.2024
7.7	Outplacement	-	√	27/2023	01.09.2023
7.8	Integracja obywateli państw trzecich na rynku pracy	-	√	68/2023	15.12.2023
8.1	Infrastruktura społeczna	Typ 1	√	121/2024	23.10.2024
		Typ 2	√	82/2024	10.04.2024
		Typ 3	√	122/2024	23.10.2024
8.2	Infrastruktura systemu pieczy zastępczej	-	√	57/2023	14.12.2023
9.1	Aktywna integracja	Typ 1	√	14/2023	07.06.2023
		Typ 2	√	14/2023	07.06.2023
9.2	Ekonomia społeczna	-	√	15/2023	07.06.2023
9.3	Integracja obywateli państw trzecich w środowisku lokalnym	-	√	28/2023	01.09.2023
9.4	Usługi społeczne dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu	Z wyłączeniem CUS	√	69/2023	15.12.2023
		Dla CUS	-	-	-

Nr. działania	Nazwa działania	Schemat / typ projektu	Czy kryteria zatwierdzone	Numer Uchwały KM FEWiM 2021-2027 ⁴²	Data zatwierdzenia
9.5	Usługi społeczne dla osób potrzebujących wsparcia w codziennym funkcjonowaniu - ZIT	Typ 1 – Schemat A	√	135/2024	12.12.2024
		Typ 1 – Schemat B (z wyłączeniem CUS)	√	136/2024	12.12.2024
		Typ 1 – Schemat B (dla CUS)	-	-	-
		Typ 2 - Schemat B	-	-	-
9.6	Usługi zdrowotne	Typ 1	-	-	-
		Typ 2	-	-	-
9.7	Usługi społeczne na rzecz rodzin i osób w kryzysie bezdomności	-	√	70/2023	15.12.2023
		Typ 1d	√	114/2024	11.09.2024
9.8	Usługi społeczne na rzecz rodzin i osób w kryzysie bezdomności - ZIT	Schemat A	√	137/2024	12.12.2024
		Schemat B	√	138/2024	12.12.2024
9.9	System pieczy zastępczej	-	√	16/2023	07.06.2023
10.1	Infrastruktura zdrowia	Schemat A - Typ 1	√	83/2024	10.04.2024
		Schemat A - Typ 2	-	-	-
		Schemat A - Typ 3	√	84/2024	10.04.2024
		Schemat A - Typ 4	-	-	-

Nr. działania	Nazwa działania	Schemat / typ projektu	Czy kryteria zatwierdzone	Numer Uchwały KM FEWiM 2021-2027 ⁴²	Data zatwierdzenia
		Schemat B - Niekonkurencyjny	-	-	-
11.1	Infrastruktura kultury	Schemat A	√	58/2023	14.12.2023
		Schemat B, C, D - Niekonkurencyjny	√	59/2023	14.12.2023
11.2	Publiczna oferta turystyczna	Schemat A	√	60/2023	14.12.2023
		Schemat B - Niekonkurencyjny	√	61/2023	14.12.2023
11.3	Szlaki turystyczne	Schemat A	√	62/2023	14.12.2023
		Schemat B - F - Niekonkurencyjny	√	64/2023	14.12.2023
		Schemat G - Niekonkurencyjny	√	63/2023	14.12.2023
12.1	Rewitalizacja obszarów miejskich	-	√	85/2024	10.04.2024
12.2	Uzdrowiska	-	√	86/2024	10.04.2024
12.3	Tereny inwestycyjne	-	-	-	-
13.1	Pomoc techniczna EFRR	-	√	Nr 12/2023	07.06.2023
14.1	Pomoc techniczna EFS+	-	√	Nr 12/2023	07.06.2023

13.2. Wykaz naborów wniosków ogłoszonych w poszczególnych działaniach FEWiM 2021-2027⁴³

Działanie	Numer naboru	Status naboru	Data ogłoszenia	Data rozpoczęcia	Data zakończenia	Budżet naboru (zł)	Liczba złożonych wniosków		Data rozstrzygnięcia
							Liczba	Dofinansowanie	
1.1	FEWM.01.01-IZ.00-001/24	Zakończony	23.09.2024	25.10.2024	10.12.2024	60 408 000,00	1	57 653 718,12	-
1.2	FEWM.01.02-IP.02-001/24	Zakończony	14.06.2024	28.06.2024	26.07.2024	6 346 521,58	16	3 806 524,07	-
	FEWM.01.02-IP.02-002/24	Rozstrzygnięty	28.06.2024	15.07.2024	09.08.2024	56 020 900,00	24	90 169 769,30	20.12.2024
	FEWM.01.02-IP.02-003/24	Zakończony	18.09.2024	30.09.2024	31.10.2024	37 815 029,69	29	78 948 786,03	-
	FEWM.01.02-IP.02-004/24	Zakończony	18.09.2024	30.09.2024	31.10.2024	90 221 120,79	11	45 034 081,83	-
1.4	FEWM.01.04-IZ.00-001/23	Rozstrzygnięty	28.11.2023	01.12.2023	15.12.2023	106 956 000,00	1	104 052 000,00	18.12.2023
1.5	FEWM.01.05-IZ.00-001/24	Zakończony	23.09.2024	12.11.2024	25.11.2024	128 694,00	1	127 635,09	-
1.6	FEWM.01.06-IZ.00-001/23	Rozstrzygnięty	08.11.2023	05.12.2023	22.12.2023	50 000 000,00	41	103 202 357,91	30.07.2024
	FEWM.01.06-IZ.00-001/24	Rozstrzygnięty	21.05.2024	17.06.2024	28.06.2024	4 983 936,00	1	4 942 802,00	17.09.2024
1.7	FEWM.01.07-IZ.00-001/24	Rozpoczęty	14.11.2024	09.12.2024	29.01.2025	22 176 530,00	0	0,00	-
1.8	FEWM.01.08-IZ.00-001/24	Rozstrzygnięty	27.02.2024	05.03.2024	22.03.2024	12 988 347,42	1	12 988 000,00	18.09.2024
	FEWM.01.08-IZ.00-002/24	Zakończony	24.09.2024	04.11.2024	18.11.2024	2 402 288,00	1	2 392 739,82	-
	FEWM.01.08-IZ.00-003/24	Zakończony	24.09.2024	18.11.2024	02.12.2024	164 616,78	1	163 621,00	-
	FEWM.01.08-IZ.00-004/24	Zakończony	15.10.2024	04.11.2024	03.12.2024	23 600 000,00	4	6 669 309,80	-
	FEWM.01.08-IZ.00-005/24	Zakończony	15.10.2024	12.11.2024	11.12.2024	19 500 000,00	6	30 126 656,61	-

⁴³ Według stanu na 31 grudnia 2024 r. Tabela nie uwzględnia naborów unieważnionych

Działanie	Numer naboru	Status naboru	Data ogłoszenia	Data rozpoczęcia	Data zakończenia	Budżet naboru (zł)	Liczba złożonych wniosków		Data rozstrzygnięcia
							Liczba	Dofinansowanie	
1.9	FEWM.01.09-IP.02-001/24	Zakończony	04.06.2024	18.06.2024	16.07.2024	12 927 900,00	88	71 621 378,63	-
	FEWM.01.09-IP.02-002/24	Zakończony	04.06.2024	18.06.2024	16.07.2024	12 927 900,00	46	40 222 596,50	-
	FEWM.01.09-IP.02-003/24	Zakończony	19.07.2024	02.08.2024	30.08.2024	25 855 800,00	93	73 887 863,75	-
	FEWM.01.09-IP.02-004/24	Zakończony	19.07.2024	02.08.2024	30.08.2024	20 469 175,00	73	39 057 536,29	-
	FEWM.01.09-IP.02-005/24	Zakończony	13.08.2024	03.09.2024	27.09.2024	34 474 400,00	55	48 214 408,51	-
	FEWM.01.09-IP.02-006/24	Zakończony	18.09.2024	01.10.2024	31.10.2024	41 703 056,83	263	220 287 839,09 ⁴⁴	-
1.10	FEWM.01.10-IZ.00-001/23	Rozstrzygnięty	28.11.2023	01.12.2023	15.12.2023	95 814 750,00	1	93 213 250,00	18.12.2023
1.11	FEWM.01.11-IZ.00-001/23	Rozstrzygnięty	08.11.2023	05.12.2023	22.12.2023	17 891 200,00	8	4 980 394,86	06.08.2024
	FEWM.01.11-IZ.00-002/23	Rozstrzygnięty	08.11.2023	05.12.2023	22.12.2023	17 891 200,00	9	5 472 688,72	06.08.2024
	FEWM.01.11-IZ.00-003/23	Rozstrzygnięty	06.11.2023	05.12.2023	22.12.2023	16 969 669,00	2	440 782,90	09.07.2024
1.12	FEWM.01.12-IP.02-001/24	Rozstrzygnięty	11.06.2024	25.06.2024	23.07.2024	19 926 431,59	84	51 581 178,81	18.12.2024
2.1	FEWM.02.01-IZ.00-001/24	Zakończony	24.05.2024	24.06.2024	15.07.2024	50 000 000,00	38	103 473 042,35	-
	FEWM.02.01-IZ.00-002/24	Zakończony	24.05.2024	24.06.2024	15.07.2024	20 000 000,00	3	1 891 872,07	-
2.2	FEWM.02.02-IZ.00-001/24	Zakończony	21.10.2024	12.11.2024	29.11.2024	40 000 000,00	3	22 682 931,85	-
2.4	FEWM.02.04-IZ.00-001/23	Rozstrzygnięty	28.11.2023	01.12.2023	15.12.2023	80 217 000,00	1	78 039 000,00	18.12.2023
2.6	FEWM.02.06-IZ.00-001/23	Rozstrzygnięty	28.11.2023	01.12.2023	15.12.2023	153 749 250,00	1	149 574 750,00	18.12.2023

⁴⁴ Z wyłączeniem dwóch projektów, dla których wnioski zostały złożone na kwotę dofinansowania 849 999 999 999 zł

Działanie	Numer naboru	Status naboru	Data ogłoszenia	Data rozpoczęcia	Data zakończenia	Budżet naboru (zł)	Liczba złożonych wniosków		Data rozstrzygnięcia
							Liczba	Dofinansowanie	
2.7	FEWM.02.07-IZ.00-001/24	Zakończony	24.05.2024	24.06.2024	12.07.2024	13 006 500,00	38	47 610 919,64	-
	FEWM.02.07-IZ.00-002/24	Zakończony	19.08.2024	20.09.2024	11.10.2024	2 000 000,00	5	459 000,00	-
2.8	FEWM.02.08-IZ.00-001/24	Rozstrzygnięty	18.12.2023	08.01.2024	15.02.2024	10 000 000,00	2	2 332 093,96	02.07.2024
	FEWM.02.08-IZ.00-002/24	Rozstrzygnięty	03.02.2024	04.03.2024	27.03.2024	5 000 000,00	6	2 782 168,71	01.10.2024
	FEWM.02.08-IZ.00-003/24	Rozstrzygnięty	24.06.2024	22.07.2024	09.08.2024	7 000 000,00	1	6 474 082,14	18.11.2024
2.12	FEWM.02.12-IZ.00-001/24	Rozpoczęty	18.11.2024	02.12.2024	30.12.2024	28 908 610,38	1	29 750 000,00	-
3.1	FEWM.03.01-IZ.00-002/24	Zakończony	26.08.2024	01.10.2024	13.10.2024	79 961 740,00	1	4 582 699,46	13.10.2024
4.1	FEWM.04.01-IZ.00-001/24	Zakończony	09.01.2024	15.01.2024	31.01.2024	29 325 000,00	1	22 051 761,77	31.01.2024
	FEWM.04.01-IZ.00-002/24	Rozstrzygnięty	27.02.2024	11.03.2024	29.03.2024	187 067 247,08	1	187 045 552,08	29.03.2024
	FEWM.04.01-IZ.00-003/24	Rozstrzygnięty	27.02.2024	11.03.2024	29.03.2024	182 788 722,57	1	182 747 849,61	29.03.2024
	FEWM.04.01-IZ.00-004/24	Rozstrzygnięty	27.02.2024	11.03.2024	29.03.2024	95 078 481,16	1	95 077 812,38	29.03.2024
	FEWM.04.01-IZ.00-005/24	Rozstrzygnięty	24.06.2024	01.07.2024	31.07.2024	167 863 342,94	1	167 855 654,21	31.07.2024
4.2	FEWM.04.02-IZ.00-001/24	Zakończony	22.10.2024	02.12.2024	20.12.2024	10 733 589,00	1	2 358 012,99	20.12.2024
	FEWM.04.02-IZ.00-002/24	Zakończony	22.10.2024	02.12.2024	20.12.2024	29 916 600,00	1	29 916 600,00	20.12.2024
4.3	FEWM.04.03-IZ.00-001/24	Rozstrzygnięty	16.07.2024	01.08.2024	30.09.2024	4 318 800,00	1	4 318 800,00	30.09.2024
4.4	FEWM.04.04-IZ.00-001/24	Rozstrzygnięty	27.02.2024	18.03.2024	29.03.2024	13 085 400,00	1	12 854 400,00	29.03.2024

Działanie	Numer naboru	Status naboru	Data ogłoszenia	Data rozpoczęcia	Data zakończenia	Budżet naboru (zł)	Liczba złożonych wniosków		Data rozstrzygnięcia
							Liczba	Dofinansowanie	
5.1	FEWM.05.01-IZ.00-001/24	Zakończony	05.08.2024	23.09.2024	07.10.2024	10 797 000,00	2	12 867 118,40	-
	FEWM.05.01-IZ.00-002/24	Zakończony	05.08.2024	23.09.2024	07.10.2024	10 797 000,00	2	7 037 055,05	-
6.1	FEWM.06.01-IZ.00-001/23	Rozstrzygnięty	20.09.2023	20.09.2023	30.10.2023	44 983 200,00	4	68 148 998,94	18.12.2023
	FEWM.06.01-IZ.00-001/24	Rozstrzygnięty	10.01.2024	10.01.2024	26.02.2024	44 983 200,00	8	96 383 003,87	18.06.2024
	FEWM.06.01-IZ.00-002/24	Rozstrzygnięty	26.08.2024	26.08.2024	07.10.2024	16 643 784,00	1	14 945 894,95	10.12.2024
	FEWM.06.01-IZ.00-003/24	Rozpoczęty	28.11.2024	28.11.2024	08.01.2025	15 195 903,00	0	0,00	-
6.2	FEWM.06.02-IZ.00-001/23	Rozstrzygnięty	10.05.2023	10.05.2023	04.07.2023	15 500 000,00	23	17 237 483,16	24.10.2023
6.3	FEWM.06.03-IZ.00-001/23	Rozstrzygnięty	03.07.2023	03.07.2023	17.07.2023	5 610 007,46	1	5 610 007,46	18.12.2023
	FEWM.06.03-IZ.00-001/24	Rozstrzygnięty	21.03.2024	21.03.2024	06.05.2024	30 000 000,00	57	34 261 859,48	16.12.2024
	FEWM.06.03-IZ.00-002/24	Zakończony	02.09.2024	02.09.2024	25.09.2024	13 755 757,30	1	13 742 607,99	-
6.4	FEWM.06.04-IZ.00-001/23	Rozstrzygnięty	28.07.2023	04.08.2023	29.09.2023	29 000 000,00	69	42 953 495,92	02.04.2024
	FEWM.06.04-IZ.00-002/23	Rozstrzygnięty	28.07.2023	04.08.2023	15.09.2023	38 917 635,02	18	35 878 114,80	18.12.2023
	FEWM.06.04-IZ.00-001/24	Zakończony	29.07.2024	05.08.2024	23.09.2024	35 000 000,00	64	41 245 859,99	-
6.5	FEWM.06.05-IZ.00-001/23	Rozstrzygnięty	30.06.2023	30.06.2023	17.08.2023	30 000 000,00	197	144 065 367,13	27.02.2024
	FEWM.06.05-IZ.00-002/23	Rozstrzygnięty	13.09.2023	13.09.2023	24.10.2023	30 000 000,00	13	128 522 213,86	12.12.2023
	FEWM.06.05-IZ.00-003/23	Rozstrzygnięty	20.09.2023	20.09.2023	03.10.2023	24 525 382,68	1	24 525 382,68	18.11.2024

Działanie	Numer naboru	Status naboru	Data ogłoszenia	Data rozpoczęcia	Data zakończenia	Budżet naboru (zł)	Liczba złożonych wniosków		Data rozstrzygnięcia
							Liczba	Dofinansowanie	
	FEWM.06.05-IZ.00-001/24	Rozstrzygnięty	25.04.2024	25.04.2024	07.06.2024	8 016 592,00	25	11 758 313,79	05.11.2024
	FEWM.06.05-IZ.00-002/24	Zakończony	02.12.2024	02.12.2024	16.12.2024	3 283 868,70	1	3 283 685,50	-
6.6	FEWM.06.06-IZ.00-001/24	Rozstrzygnięty	26.06.2024	26.06.2024	05.08.2024	1 700 000,00	1	1 688 257,45	18.11.2024
	FEWM.06.06-IZ.00-002/24	Rozpoczęty	18.11.2024	18.11.2024	30.12.2024	3 718 290,07	0	0,00	-
7.1	FEWM.07.01-IP.01-001/23	Rozstrzygnięty	28.04.2023	28.04.2023	20.05.2023	90 391 223,00	20	100 432 968,31	16.06.2023
	FEWM.07.01-IP.01-001/24	Rozstrzygnięty	17.01.2024	18.01.2024	08.02.2024	93 576 817,00	20	84 040 940,38	16.02.2024
7.2	FEWM.07.02-IP.01-001/24	Rozstrzygnięty	29.01.2024	12.02.2024	11.03.2024	14 155 941,00	149	102 892 998,20	19.09.2024
7.3	FEWM.07.03-IP.01-001/24	Rozstrzygnięty	13.09.2024	26.09.2024	24.10.2024	4 289 800,00	2	8 579 442,60	09.12.2024
7.5	FEWM.07.05-IZ.00-001/23	Rozstrzygnięty	30.06.2023	30.06.2023	31.08.2023	150 000 000,00	6	149 952 452,19	14.11.2023
7.6	FEWM.07.06-IZ.00-001/24	Rozstrzygnięty	20.05.2024	20.05.2024	30.06.2024	10 000 000,00	16	8 998 662,21	22.10.2024
	FEWM.07.06-IZ.00-002/24	Rozpoczęty	02.12.2024	02.12.2024	28.02.2025	10 000 000,00	0	0,00	-
7.7	FEWM.07.07-IP.01-001/23	Rozstrzygnięty	26.09.2023	29.09.2023	06.11.2023	4 030 464,83	4	15 918 799,24	18.12.2023
	FEWM.07.07-IP.01-002/23	Rozstrzygnięty	26.09.2023	29.09.2023	06.11.2023	4 167 340,60	4	16 610 748,44	18.12.2023
	FEWM.07.07-IP.01-003/23	Rozstrzygnięty	26.09.2023	29.09.2023	06.11.2023	2 331 099,57	4	9 090 941,06	18.12.2023
7.8	FEWM.07.08-IP.01-001/24	Rozstrzygnięty	28.02.2024	18.03.2024	10.04.2024	19 499 812,00	49	71 820 604,32	09.09.2024
8.1	FEWM.08.01-IZ.00-001/24	Zakończony	04.11.2024	09.12.2024	23.12.2024	17 095 200,00	6	9 454 211,51	-

Działanie	Numer naboru	Status naboru	Data ogłoszenia	Data rozpoczęcia	Data zakończenia	Budżet naboru (zł)	Liczba złożonych wniosków		Data rozstrzygnięcia
							Liczba	Dofinansowanie	
8.2	FEWM.08.02-IZ.00-001/24	Rozstrzygnięty	19.02.2024	04.03.2024	15.04.2024	30 789 169,80	1	868 432,90	06.08.2024
9.1	FEWM.09.01-IZ.00-001/23	Zakończony	28.06.2023	28.06.2023	29.08.2023	80 000 000,00	447	349 586 237,35.	-
	FEWM.09.01-IZ.00-001/24	Zakończony	24.07.2024	24.07.2024	20.09.2024	15 000 000,00	32	27 272 273,17	-
9.2	FEWM.09.02-IZ.00-001/23	Zakończony	28.06.2023	28.06.2023	29.08.2023	115 855 690,63	4	115 858 876,90	09.01.2024
9.3	FEWM.09.03-IZ.00-001/23	Rozstrzygnięty	13.10.2023	16.10.2023	24.11.2023	37 000 000,00	122	90 421 043,04	09.07.2024
9.4	FEWM.09.04-IZ.00-001/24	Zakończony	14.03.2024	15.03.2024	26.04.2024	20 000 000,00	81	58 011 727,02	-
9.7	FEWM.09.07-IZ.00-001/24	Zakończony	14.03.2024	15.03.2024	26.04.2024	20 000 000,00	87	59 977 888,20	-
	FEWM.09.07-IZ.00-002/24	Zakończony	24.10.2024	24.10.2024	04.12.2024	20 000 000,00	12	9 531 805,70	-
9.9	FEWM.09.09-IZ.00-001/23	Rozstrzygnięty	31.08.2023	01.09.2023	13.10.2023	21 157 028,23	19	49 537 330,77	25.03.2024
	FEWM.09.09-IZ.00-001/24	Rozstrzygnięty	07.03.2024	08.03.2024	18.04.2024	24 012 717,94	11	25 728 486,50	26.08.2024
10.1	FEWM.10.01-IZ.00-001/24	Zakończony	27.06.2024	27.07.2024	12.08.2024	4 284 800,00	10	4 520 822,54	-
	FEWM.10.01-IZ.00-002/24	Zakończony	27.06.2024	24.07.2024	12.08.2024	41 615 815,00	20	84 112 552,13	-
11.1	FEWM.11.01-IZ.00-001/24	Zakończony	05.06.2024	24.06.2024	31.07.2024	15 000 000,00	19	44 692 699,90	-
	FEWM.11.01-IZ.00-002/24	Rozstrzygnięty	18.06.2024	01.07.2024	30.09.2024	35 983 920,00	1	35 983 586,75	18.11.2024
	FEWM.11.01-IZ.00-003/24	Rozpoczęty	22.10.2024	04.11.2024	28.02.2025	15 860 823,99	0	0,00	-

Działanie	Numer naboru	Status naboru	Data ogłoszenia	Data rozpoczęcia	Data zakończenia	Budżet naboru (zł)	Liczba złożonych wniosków		Data rozstrzygnięcia
							Liczba	Dofinansowanie	
11.2	FEWM.11.02-IZ.00-001/24	Zakończony	25.06.2024	25.07.2024	07.10.2024	37 000 000,00	5	15 539 764,37	-
12.1	FEWM.12.01-IZ.00-001/24	Zakończony	22.07.2024	12.08.2024	09.09.2024	50 000 000,00	30	113 321 902,79	-
	FEWM.12.01-IZ.00-002/24	Zakończony	22.07.2024	12.08.2024	09.09.2024	15 000 000,00	6	3 607 780,21	-
13.1	FEWM.13.01-IZ.00-001/24	Rozstrzygnięty	17.09.2024	30.09.2024	15.10.2024	80 000 000,00	7	72 743 593,40	18.12.2024
14.1	FEWM.14.01-IZ.00-001/23	Zakończony	10.08.2023	16.08.2023	02.10.2023	62 000 000,00	4	58 232 928,05	28.11.2023